Colecția Clepsidra

O. GOGA
și M. STAN

CEASUL DE LA MIEZUL NOPȚII

Clepsidra EDITURA EMINESCU

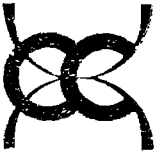

Colecția Clepsidra

Coperta de
SERGIU DINCULESCU

O. GOGA și M. STAN

CEASUL de la MIEZUL NOPȚII

Colecția Clepsidra

EDITURA EMINESCU

București 1978

Orice asemănare cu oameni, locuri sau acțiuni reale nu este întîmplătoare.

Sirena, așezată pe acoperișul înalt al Palatului de justiție, sparse cu șuieru-i ascuțit liniștea nopții, urletele sinistre așternîndu-se în valuri peste orașul cufundat în întunericul camuflajului. Alte și alte sirene reluau semnalul devenit în ultima perioadă atît de cunoscut locuitorilor Ploieștiului. Obosiți și timorați, oamenii aproape nu mai simțeau frica alarmelor aeriene; mulți evitau chiar să mai intre în adăposturi, și căutau cîte un loc mai ferit de unde să urmărească siluetele argintii ale avioanelor care, în roiuri, își aruncau încărcăturile de bombe asupra orașului deja sfîrtecat de nenumăratele explozii. Asta se petrecea, de regulă, ziua. Noaptea, situația devenea și mai grea, aproape de nesuportat. Mai ales atunci cînd bombardamentele se țineau lanț ca în noaptea cînd începe povestea acestei cărți. Avuseseră loc nu mai puțin de trei raiduri. Orbecăind prin întuneric, buimaci de nesomn, de la mic la mare cetățenii mormăiau îndîrjiți cu gîndul la cîte le adusese pe cap nenorocitul ăsta de război. Mulți, repezindu-și cuvintele printre dinți, îl blestemau pe Mareșal și guvernul lui, pe nemți care deveniseră tot mai insolenți, „pe americanii ăștia care nu mai au liniște nici noaptea", sau chiar pe cocoșii care, treziți de zgomotul alarmei, își strigau cîntul cu glas la fel de răgușit ca al sirenelor. Dezamăgiți și dezolați nu le mai păsa

de alarmă, de bombardamente, de nimic. Se săturaseră de pîrjolul acesta absurd, care înghiţea cu lăcomie vieţi omeneşti şi valori materiale incalculabile. Toţi aşteptau cu nerăbdare ca sirena să le aducă vestea cea mare, şi nu semnalul că un nou val de „Liberatoare" sînt gata să le arunce bombele în cap, adîncind dezastrul şi jalea. Rînduri-rînduri, cu cele cîteva lucruri adunate în grabă, într-o boccelută sau în vreun geamantan ponosit de atîta frecătură prin adăposturi şi pivniţe, ei se îndreaptă tăcuţi spre locurile deja ştiute...

Începuse, aşadar, cel de-al treilea raid din această noapte de vară a anului 1944. Uruitul avioanelor creştea cu fiecare clipă ; nu peste mult timp, canonada cu care le-a întîmpinat bateriile de tunuri antiaeriene a înflorit cerul cu mii de luminiţe roşietice. Asemeni unor artificii uriaşe, ele pulverizau întunericul nopţii într-un spectacol ce amintea mai curînd de serile de Crăciun din poveste decît de războiul ce părea să nu mai ajungă la un sfîrşit, în timp ce jos, pămîntul se zguduia surd sub primele explozii ale bombelor. Apoi, exploziile s-au înteţit, nu se mai puteau deosebi una de alta ; totul se contopise într-un vuiet delirant, neîntrerupt, dureros, încît, fără să vrei, îţi acopereai urechile într-un gest disperat de a te rupe din acest adevărat iad. Pămîntul şi cerul se topiseră într-un uriaş incendiu, focurile mocnite ale celor două bombardamente anterioare unindu-se acum cu cele abia stîrnite de încărcăturile incendiare ale noului val. Aerul înfierbîntat al nopţii ce mirosea a cordită, a praf şi a fum, devenise irespirabil...

Pe cînd privea toate astea, de la fereastra alc cărei geamuri fuseseră lipite cu fîşii de hîrtie împotriva suflului bombelor, Constantin Mureşanu se gîndea că făcuse, totuşi, o mare prostie rămînînd în casă în timpul bombardamentului. Se simţea singur, şi sentimentul de izolare pe care

îl încercase de atîtea ori, mai ales de cînd fata cea mare nu mai stătea cu el, îi era acum amplificat de spaima ce i se strecura în suflet, încet, chinuitoare, strîngîndu-i inima ca într-un cleşte. „Dacă n-o să vină nici acum ? Să fi greşit cu ?", îi încolţi în gînd întrebarea şi, mijindu-şi ochii, încercă să desluşească vreo siluetă printre umbrele măturate de luminile exploziilor. Dar nu reuşi să vadă decît bătrînii castani de pe bulevard, pe care îi ştia atît de bine, cum se zbuciumă sub suflul exploziilor. „Nu se poate să fi greşit !" „Trebuie să aştept..., şi iar să aştept" îşi continuă gîndul şi străpunse mai adînc cu privirea întunericul nopţii, tivit cu purpură de focurile bombardamentului.

Cu o seară mai înainte, postul de radio Londra, în emisiunea sa pentru ascultătorii din România, transmisese semnalul pe care îl aştepta de ani de zile. Cînd îl auzise, nu-i venise să creadă. Ascultase, după aceea, cu înfrigurare retransmisia imediat după miezul nopţii. Asta-i înlătură orice îndoială. „Aşadar, n-am fost uitat !" Îşi frecă mîinile de bucurie, ca un negustor care a încheiat o afacere bănoasă.

Ziua ce a urmat a trăit-o într-un neastîmpăr continuu, numărînd orele pînă la căderea întunericului, făcîndu-şi tot felul de gînduri, de planuri, care acum i se păreau de-a dreptul fanteziste fiindcă în calculele lui nu intraseră şi raidurile de noapte. Şi cu toate că era cam fricos din fire, Titel, aşa cum îi spuneau prietenii, s-a hotărît să nu se ducă în adăpostul amenajat la subsolul clădirii, ci să rămînă acolo, în casă, să-l aştepte pe omul de legătură. Spaimele creşcură în el ca un cancer şi acum cînd se desfăşura parcă mai înverşunat cel de-al treilea bombardament din acea noapte de infern, cu toate că temerile îl sufocau, îşi luase în primire postul de observare

sperînd, că cel puţin de această dată aşteptarea nu-i va fi zadarnică.

Curînd, bateriile de tunuri antiaeriene de la uzinele Concordia îşi înteţiră tirul, iar exploziile deveniră mai dese şi, totodată, mai apropiate.

— Prost mai sînt... Cum dracu „ar putea să umble cineva prin vacarmul ăsta ?“ se trezi Mureşanu vorbind singur şi, fără să vrea, îşi trase capul între umeri cînd auzi şuierul ca de şarpe al bombelor aruncate din avion.

Exploziile care au urmat i-au zgîlţîit casa din încheieturi, fără să-i producă vreo stricăciune, deşi bombele nu căzuseră prea departe. „Să ştii că am noroc !“ Se îndreptă spre sufragerie, scoase din bufet o sticlă de whisky, o destupă şi-şi turnă într-un pahar pînă îl umplu. Astupă sticla, şi o aşeză pe o tavă. Pregătise cu grijă paharele de cristal din serviciul cumpărat cu ani în urmă din Austria, de fosta lui nevastă, precum şi unul din cele cîteva pachete de ţigări „Chesterfield“ pe care le mai avea pentru a-şi primi oaspetele aşa cum se cuvine. Era ultima sticlă, rămasă dinainte de război, şi pe care plănuise să o deschidă numai la o ocazie mare. Şi ocazia, socotea, se ivise. Sosirea atît de aşteptată a acestui emisar, merita, după părerea lui să fie, într-adevăr, sărbătorită.

Se aşeză în fotoliu, îşi lungi picioarele şi îşi aprinse o ţigară. Trase adînc fumul în piept. „S-a cam uscat tutunul“, mormăi uşor înciudat dar gustă totuşi, plăcerea vechilor tabieturi ; apoi sorbi din băutură, pe care o plescăi cu un gest de cunoscător, şi se simţi dintr-o dată toropit de oboseală. Se părea că escadrilele se mai depărtaseră, şi, aşa cum bine se deslușea după bubuitul tunurilor, acum trăgeau îndeosebi cele dinspre Românești, semn că avioanele îşi luau valea spre Bucureşti, sau dădeau numai un ocol, urmînd să se întoarcă, iarăşi aşa cum se mai întîmplase în atîtea rînduri, deasupra Ploieştiului. „Ei,

dar n-are rost să fiu îngrijorat... Doar îi cunosc pe englezii ăştia... Totdeauna fac lucrurile pe dos, altfel decît ar părea logic... Îl voi aştepta, oricît va fi nevoie" îşi spuse în timp ce sorbea licoarea tare, amintindu-şi de vremurile cînd lucrase ca specialist la compania de petrol anglo-română. Aducerile-aminte îl năpădiră, cu zumzetul surd al regretelor unor zile mai bune, făcîndu-l să uite pentru o clipă coşmarul bombardamentului. Apoi, legănat de nostalgia anilor trecuţi, nici nu înregistră semnalul de încetare a alarmei.

Umbrele nopţii începură să se destrame şi zorile abia mijite învăluiau oraşul scărmănat de bombe, într-o lumină alburie, pîcloasă. Fumul exploziilor plutea încă gros, umplînd străzile de un miros acru. Urbea prindea viaţă odată cu venirea dimineţii, şi speranţele domnului Mureşanu se topeau în lumina crudă a unei noi zile de frămîntare. Dar nu mai aşteptă. Istovit de spaimele nopţii, de oboseală, se cufundă într-un somn adînc, ca de plumb, fără vise, din care îl smulse numai sunetul strident al soneriei de la intrarea din faţă. Nemulţumit, îşi tîrşîi papucii pe parchetul încă bine lustruit. În pragul uşii, un bărbat înalt, blond, cu o mustaţă de culoarea mătăsii de porumb, îmbrăcat într-un costum bleumarin cam şifonat, îl privea insistent, fără o vorbă. Culoarea ochilor de un albastru intens nu-i era necunoscută lui Titel Mureşanu, dar buimăcit încă de somn nu se putea dumiri unde îl mai văzuse pe bărbatul acesta. Dintr-o dată îşi aminti ; îi întinse mîna şi-i spuse în şoaptă, abia auzit :

— Welcome to you, mister Black ! [1]

— Bine te-am găsit, domnule Mureşanu... La început am avut impresia că m-ai uitat de tot...

[1] Bine aţi venit, domnule Black ! (În engleză.)

— Se poate ?... Dar date fiind condiţiile de faţă, apoi mustaţa asta şi... oricum, nu mă aşteptam să vă văd tocmai pe dumneavoastră... şi nicidecum, aşa, în plină zi.

— Mai bine să intrăm, propuse străinul şi-l împinse uşor pe Titel, care rămăsese în pragul uşii. Sau eşti cumva ocupat, reluă după o clipă Black, continuînd să-l privească întrebător pe amfitrion.

— O ! Poftiţi, nu-i nimeni în casă, sînt absolut singur...

Urmă o scurtă pauză după care musafirul reluă discuţia.

— Dar cum a fost posibil să nu vă rechiziţioneze cel puţin o cameră ? Că doar aveţi o casă destul de mare.

— Nu ştiţi cum este pe aici ? spuse zîmbind Mureşanu. Doar trăim la poarta Levantului... Un mic cadou, o vorbuliţă şoptită acolo unde trebuie... şi oamenii devin mai înţelegători... Apoi, să vă mai spun ceva : nemţii ăştia, în ciuda anglofobiei lor, se dau în vînt după whisky-ul şi ţigările englezeşti, astfel încît rezerva mea a fost epuizată...

Tot discutînd, cei doi ajunseră deja în sufragerie. Mureşanu îl invită cu un gest larg pe străinul abia sosit, să se aşeze. Se duse apoi şi turnă, în două pahare, whisky. Unul îl întinse musafirului ce se tolănise într-un fotoliu. Aprinzîndu-şi, la rîndu-i, o ţigară din pachetul pe care i-l oferise Black, se adînci şi el în jilţul alăturat. Nu se grăbi să întrebe nimic ştiind că oricum, lunga-i aşteptare luase sfîrşit. Îi făcea chiar plăcere să prelungească acest moment, sigur fiind într-un fel, de scopul vizitei englezului...

Domnul Donald Black fusese cîţiva ani buni, înainte de război, şeful serviciului special al companiei petroliere Steaua Română. Printre atribuţiunile lui de bază se numărase şi aceea referitoare la asigurarea secretului operaţiunilor de producţie şi desfacere, a profiturilor

realizate. În perioada dinainte de noua conflagrație mondială se ocupase și de păstrarea în secret desăvîrșit a rezultatelor prospecțiunilor geologice întreprinse de companie, cu acordul „binevoitor" al unor înalți funcționari ai guvernului român. Se zvonise chiar că Donald ar fi fost ofițer cu rang superior al Intelligence Service-ului și că ar fi avut și alte însărcinări în România. Dar pe Mureșanu nu-l prea interesaseră, la vremea respectivă, toate lucrurile astea. Îl știa pe Black doar din vedere, mulțumindu-se doar cu ceea ce i se spusese în mod oficial. Avusese relații mai strînse numai cu cîțiva dintre inginerii britanici — și slavă Domnului, erau destul de mulți în România, înainte de război. Se îngrămădeau să vină în țară la noi deoarece erau destul de bine plătiți. Cît privește salariul pe care-l primea atunci, nici Mureșanu nu se putea plînge. Mai ales după ce fusese admis în grupul de cercetare, ca unul dintre cei mai buni specialiști, alături de un alt român, inginerul petrolist Valeriu Teodorescu, era plătit și mai bine. Evident, acești bani constituiau și un preț al tăcerii, căci „sfătuit" chiar de domnul Black în persoană să nu vorbească cu nimeni despre scopul și, mai ales, despre rezultatul cercetărilor întreprinse în zona subcarpatică a Ialomiței și mai departe, spre Muscel. Și într-adevăr, Mureșanu păstrase o tăcere absolută. Ceva mai mult chiar, atunci cînd personalul englez al companiei a trebuit să plece în pripă din România, a urmat instrucțiunile transmise de același domn Black de a fotocopia o parte din hărțile, planurile și schițele întocmite și de a le pune la adăpost, distrugînd originalele. Acum, după ce îl văzuse pe Black, era sigur că nu greșise atunci cînd socotise rolele acelea de microfilm ca un „pașaport" sigur pentru Anglia. De fapt, era singurul lucru la care se gîndise în anii scurși de la izbucnirea războiului, singurul „motiv" ce îi încălzise speranța că

odată și odată va reuși să ajungă lîngă fetele lui, și toate i se păreau acum atît de aproape, atît de reale, atît de ușor de atins, avîndu-l pe Black în preajmă, încît, fără să vrea, pe chip îi înflori un zîmbet.

Ghicindu-i, parcă, gîndurile, Black îl întrebă :

— Unde sînt documentele, domnule Mureșanu... ? Din cele spuse de dumneavoastră atunci, am înțeles, și —, acolo, așa se știe, — că le-ați ascuns într-unul din ceasurile din casă. Aș dori să le văd... Știți, guvernul englez acordă o mare atenție unor astfel de lucruri, mai ales că, după cum se pare că vor evolua evenimentele, s-ar putea, de-altfel este mai mult ca sigur, ca nu peste mult timp în România să intre rușii, or în aceste condiții astfel de, — hai să le zicem — documente capătă o valoare deosebită...

Mureșanu sesiză că englezul evită să numească microfilmele aflate în păstrarea sa.

— Sînt la loc sigur ! Vă puteți convinge și îl invită pe Black să-l însoțească într-una din încăperile alăturate.

Intrară într-o cameră de dimensiuni mult mai mici, cu pereții îmbrăcați în lambriuri din lemn de nuc. Pe fiecare zid, într-o armonie perfectă se înșiruiau tot felul de ceasornice, din diferite țări și epoci. Erau de o frumusețe rară, însă mecanismul celor mai multe dintre ele constituia doar simple pretexte pentru statuetele, figurinele sau arabescurile de porțelan și metal, pe care ședeau. Mare parte din ele funcționau. Tic-tacul regulat al acestora se contopea într-o muzică ritmică plăcută, într-un fel chiar odihnitoare.

Black rămase pentru o clipă în pragul ușii, privind cu admirație colecția de ceasuri, adevărată comoară, studie cîteva cu un aer de mare cunoscător, apoi exclamă cu o undă de regret :

— Da ! Este într-adevăr o colecție demnă de un mare muzeu... Cred că nu i-ar sta rău nici la British Museum...

Mureşanu nu răspunse dar zîmbetul larg de pe chip trăda mulţumirea produsă de remarca englezului.

— Cred că bănuiţi unde se găsesc microfilmele.

— Ştiu şi eu... ? răspunse evaziv englezul, şi ochii îi alunecară de-a lungul figurinelor, cadranelor, statuetelor, consolelor care toate puteau folosi foarte bine ca ascunzătoare, însă nu se decise asupra vreuneia.

— Mai bine să vă arăt ! Căci cu toată admiraţia faţă de cunoştinţele dumneavoastră de specialist în probleme ale serviciilor secrete, pentru care vă port şi un deosebit respect, trebuie să vă mărturisesc : şi mie, care cunosc foarte bine fiecare ceas, mi-a fost foarte greu să o găsesc. Iat-o, este chiar aici, lîngă dumneavoastră... şi întinse mîna spre un obiect care nu părea defel a fi un ceas. Pe o placă de marmură se afla aşezat, în poziţie de tragere, un mic tunuleţ din bronz, probabil strălucitor cu ani în urmă, acum însă purta destul de distinct semnele trecerii vremii. Lîngă tun, în poziţie orizontală, se găsea un sextant, evident, tot miniatural, dar a cărui lupă îi era astfel plasată încît prin ea se putea vedea orificiul de dare a focului al tunului.

— Este, dacă vreţi, — începu Mureşanu să explice —, un „ceas" fără îndoială mai mult de ornament, care nu arată decît o singură oră — ora amiezii. După opinia mea, e o adevărată bijuterie, pentru că, daţi-mi voie să remarc fineţea lucrăturii ; — nu sînt prea multe în lume, aş zice chiar că ele se pot număra pe degete. Acesta pe care îl vedeţi a aparţinut cîndva unui amiral francez, pe nume...

— Bine, bine, dar unde-i ascunzătoarea ? îl întrerupse, uşor nerăbdător, englezul.

— Priviţi !

Mureşanu aşeză acul sextantului în locul care indica 45 de grade, îl mişcă spre dreapta, apucă apoi cu două degete sfera de la capătul ţevii tunuleţului, o răsuci de

două ori și o trase afară, îndepărtînd-o de corpul tunulețului. Dedesubt apăru capătul unei tije, pe care o deșurubă. Odată cu ea, din interiorul țevii, se desprinse un tub. Desfăcu capacul tubului, și pe placa de marmură a tunului se rostogoliră rolele de microfilme.

Black le luă nerăbdător de margine și le privi curios, încercînd să descifreze semnele minuscule de pe ele.

— Le-a mai văzut cineva ? întrebă oarecum îngrijorat, deși ar fi vrut ca vorbele să-i sune cît mai firesc.

— Absolut nimeni ! Eu am fotografiat totul, eu am developat filmele, exact așa cum mi-ați spus... Și-apoi, după cum vedeți, n-am uitat nici parola prin care mi se anunța venirea cuiva... spuse Mureșanu și în glas îi răzbătea o ușoară iritare. Oricît de mult îi plăceau lui englezii, tot nu putea să suporte aerul de superioritate abia disimulată cu care discuta acest domn Black. Dar își înăbuși resentimentele, gîndindu-se că „toate trebuie să aibă un sfîrșit, iar Mr. Black [1] ăsta nu e chiar atît de negru precum dracu".

— Perfect..., răspunse Black sesizînd unda de neplăcere ce poposise o clipă pe chipul inginerului. Vă rog să le puneți la loc, adăugă el după un timp de gîndire. O să le luăm la momentul oportun.

Mureșanu ar fi vrut să știe care e acel moment, dar își stăpîni întrebarea și, cu mișcări rapide, așeză microfilmele în ascunzătoare.

— V-aș mai întreba ceva, reluă englezul. Dacă, din întîmplare, cineva reușește să miște sextantul și apoi bila aceea, înseamnă că ascunzătoarea nu face doi bani ?

— Încă ceva ce nu ați sesizat, domnule Black. Ați fost cam prea grăbit deși încercasem să vă explic. Iată cum stau lucrurile : prin orificiul acesta se toarnă în țeava

[1] Negru. (În engleză.)

tunulețului pulberea care constituie încărcătura de explozie și care, totodată, blochează întregul mecanism. La ora reglată prin înclinarea ce se dă sextantului, razele de soare sau ale altei surse de energie, focalizate cu ajutorul lentilei sextantului, fac ca pulberea să ia foc și să se producă o mică explozie. În afară de faptul că anunță ora, mica explozie eliberează mecanismul de siguranță și numai după aceea se poate umbla la ascunzătoare.

În timp ce asculta explicațiile inginerului, Black trecu din nou în sufragerie ; fără să mai aștepte invitația gazdei, își turnă whisky în pahar și se cufundă, din nou în fotoliu, cu un zîmbet de mulțumire deplină. Mureșanu își umplu și el paharul și apoi se așeză tăcut așteptînd ca englezul să-și înceapă povestirea. După cîteva momente de tăcere, ca și cum nu s-ar fi adresat nimănui, începu :

— Am venit astă-noapte, odată cu cel de-al doilea val de bombardiere, cînd, evident, nimeni nu ar fi putut bănui că e posibil așa ceva... Am fost parașutat nu prea departe de Ploiești... locul n-are importanță, unde m-a așteptat un om de-al meu. Restul a fost o chestie de rutină... Ba, dacă stau să mă gîndesc, s-a întîmplat totuși ceva : m-a legitimat o patrulă de jandarmi, dar oamenii noștri de la „Special Departament" merită toate felicitările. Actele mele arată la fel de „autentice" ca și ale dumneavoastră. Pe buzele subțiri ale insularului înflori același zîmbet de superioritate. În vreme ce englezul își depăna cu glas molcom întîmplările prin care trecuse pînă să ajungă la această locuință, afară, în stradă, se petreceau lucruri ieșite din comun. Un bărbat îmbrăcat într-un costum de culoare cafenie în două rînduri, cu o pălărie de fetru moale trasă puțin pe ochi, dar ale cărui mișcări stîngace îl trădau destul de ușor pe militarul îmbrăcat civil, stătea de mai bine de două ore pe una din băncile de pe bule-

vard. Deşi voia să pară foarte absent, se vedea că nu slăbeşte din ochi nici o clipă casa lui Mureşanu. Nu după mult timp, lîngă el se opri o limuzină neagră, din care coborî un alt bărbat, cu rang superior probabil, deoarece omul de pe bancă ţîşni în picioare şi îi şopti ceva, cu o plecăciune slugarnică a capului. Cam în acelaşi moment pe stradă apărură două camionete germane şi staţionară în apropierea porţii domnului Mureşanu. Ostaşii săriră mai mult din mers, încă înainte ca maşinile să se fi oprit şi se îndreptară spre cele două intrări ale casei. Sub cizmele lor pietrişul de pe alee scrîşnea sacadat. Nu aşteptară să li se deschidă, ci cu paturile armelor sfărîmară uşa de la intrare, şi pătrunseră cu forţa în casă.

Cînd Black îşi dădu seama despre ce este vorba, era prea tîrziu ca să mai poată acţiona în vreun fel. Se mulţumi să zîmbească cu acel aer candid pe care numai insolenţa îl poate conferi cuiva, şi să-i privească pe ostaşii nemţi cum îşi cumpănesc armele gata pregătite pentru tragere. În sufragerie, devenită dintr-o dată prea strîmtă, intră, păşind marţial, bărbatul abia coborît din maşina neagră. Îi măsură din ochi pe cei doi, care stăteau în mijlocul camerei, înconjuraţi de soldaţi, şi cu un glas aspru dădu ordin unui subofiţer să retragă o parte din militari ; apoi se întoarse către captivi şi începu să le vorbească pe un ton răstit :

— Cred că nu mai e nevoie să vă explic că din acest moment vă aflaţi sub stare de arest. Orice împotrivire va fi aspru pedepsită ; dealtfel sper că nu veţi încerca să fugiţi.

Cei doi nu răspunseră pe moment. După ce schimbară cîteva priviri semnificative, Mureşanu se adresă ofiţerului neamţ cu un glas din care răzbătea o vie indignare :

— Fapta dumneavoastră este incalificabilă. Daţi buzna în casele oamenilor nevinovaţi, distrugeţi uşile, şi îi

puneți sub stare de arest. Și toate astea fără nici un motiv. Am să mă plîng superiorilor dumneavoastră. Sînt convins că Brigadenführer-ul Grehlman nu va fi prea mulțumit de această comportare abuzivă...

— Puteți să vă adresați cui vreți, îl întrerupse plictisit neamțul, numai să mai aveți ocazia, căci, vă avertizez, sînteți sub puterea Gestapoului. De-acum veți vorbi numai cînd am să vă întreb eu... Și adresîndu-se în germana lui subofițerului neamț, care împreună cu doi soldați rămăsese în încăpere, îi spuse autoritar, să-l ducă pe englez în camera alăturată și să-l țină sub o supraveghere strictă.

Subofițerul își scoase pistolul din toc și îl îndreptă spre Black făcîndu-i semn să se miște. Ieșiră împreună. Subofițerul închise ușa în urma lor.

— Ia loc domnule Mureșanu, îl invită neamțul zîmbind subțire în timp ce își turna încă un pahar de whisky. Sper că nu vă deranjează... Dealtfel, nici nu văd de ce v-ar deranja, în fond este „captură de război", și începu să rîdă sacadat, un rîs care-l înfioră pe Mureșanu.

Cînd termină băutura reluă discuția.

— Am ținut să vorbesc înainte de toate cu dumneata, din dorința de a-ți ușura într-un fel situația... Noi știm totul despre acest spion englez... Puteam să-l arestăm încă din momentul parașutării dar am preferat să așteptăm, ca să vedem cine-i sînt complicii... S-ar putea ca dumneata să nu ai nici un amestec sau... poate să fii implicat pînă peste cap. Ne-au dat destul de lucru Tommy [1] ăștia... În fine... Totul depinde de sinceritatea dumitale... și mai ales de...

Dar nu mai avu timp să continue fiindcă afară răsună o rafală de pistol-mitralieră, apoi încă una și încă una,

[1] Denumire sub care erau cunoscuți soldații englezi în timpul celui de-al doilea război mondial.

din ce în ce mai lungi. Neamțul sări ca ars din fotoliu. Urmat de unul dintre soldații din cameră, intră fuga în încăperea vecină. Spectacolul care l-a întîmpinat ar fi putut provoca oricui un șoc. Subofițerul care îl escortase pe englez zăcea răsturnat, într-o poziție nefirească, pe covor, avînd încă brațele și picioarele contorsionate de spasmele morții, iar în jurul gîtului, înfășurată strîns, o frînghie subțire de mătase, ce semăna cu suspantele de paraşută. Cealaltă ușă era închisă cu cheia pe din afară ; ofițerul neamț n-a mai așteptat ca ostașul să o forțeze, ci, trecînd glonț prin sufragerie, unde Mureșanu aștepta înfrigurat, neștiind ce se întîmplase, ieși în curte. Tocmai atunci, din străduța ce dădea în spatele casei lui Mureșanu, apărură doi ostași nemți care tîrau trupul neînsuflețit al englezului.

Abia stăpînindu-și furia ce-i împurpurase chipul, ofițerul german ceru explicații. Înlemnit în poziția de drepți, un gradat pe gulerul căruia strălucea firetul de caporal, îi raportă că ostașul care rămăsese de pază la ușa din spatele casei fusese lovit de englez și că acesta reușise să se îndepărteze destul de mult de casă, cînd militarul, revenindu-și, a tras prima rafală. Apoi interveniseră ceilalți care se aflau mai în apropiere și îl loviseră mortal.

— Idiotule ! îi aruncă ofițerul și reintră în casă.

Își umplu iarăși paharul și bău, dintr-o înghițitură, licoarea de culoarea chihlimbarului.

„Halal ocazie mare și rară pentru whisky-ul meu ! gîndi Mureșanu, dacă știam că o să mi-l bea nemții, nu-l mai păstram."

— Herr Mureșanu, vă așteaptă momente grele... În ciuda bunelor mele intenții, prietenul dumneavoastră englez, Mister Black, Donald Black, dacă greșesc, corecta-

ţi-mă a preferat să moară. Ştim că el este unul dintre cei care au lucrat mulţi ani aici în România înainte de război şi, chiar cu riscul de a fi recunoscut a avut curajul, ca să nu zic impertinenţa, de a reveni. Sîntem convinşi că avem de-a face cu o problemă deosebit de importantă, poate chiar foarte importantă. Care-i ?

Zicînd aceste vorbe, neamţul îl împunse cu privirea pe bătrînul inginer şi în ochii aceia de un verde spălăcit, Mureşanu zări licărind luminiţele urii neputincioase, ale fiarei care ştie că încă nu poate muşca. Instinctiv se cufundă mai tare în fotoliu căutînd parcă un adăpost.

— Dar mai bine să continuăm dialogul la noi. Se pare că acest decor domestic vă inhibă... Luaţi-l ! urlă ca scos din minţi dintr-o dată neamţul, şi ostaşul îl şi împinse cu ţeava pistolului mitralieră pe bătrîn.

Mureşanu se ridică greoi, gîrbovit de spaimă şi porni spre uşă. Îmbrîncit din nou de acelaşi ostaş, fu urcat într-o maşină în timp ce pe obrajii tremurînzi i se rostogoleau două lacrimi.

Maşina a demarat scurt, cu un scrîşnet ascuţit, pe asfaltul bulevardului ; curînd, însoţită de acelaşi scrîşnet, s-a oprit la sediul Gestapoului din strada Vlad Ţepeş. A fost dus imediat într-o cameră de anchetă. De fapt nu era o cameră în adevăratul sens al cuvîntului, căci pereţii groşi de beton, umezi din cauza igrasiei, nu lăsau să răzbată, dincolo de ei, nici cele mai groaznice strigăte de durere sau gemete de agonie ale celor ce-i păşeau pragul. A fost aşezat într-un scaun, fixîndu-i-se cu cătuşe braţele de rezemătoare. Asupra sa au fost îndreptate fasciculele puternice ale celor două lămpi aflate pe masă.

— Asta-i doar începutul, dragă domnule Mureşanu, îl anunţă neamţul cu acelaşi zîmbet fals mieros. Duşmani-

lor Marelui Reich nu le putem aplica alt tratament... Dar dacă dumneata înţelegi să fii rezonabil, noi putem renunţa la... astea — şi arătă cu mîna spre lămpile de pe birou.

Inginerul Mureşanu n-a înţeles însă să fie rezonabil şi a urmat ceea ce obişnuit se chema o anchetă în forţă. Dar rezultatul a fost acelaşi, un mutism total. S-au succedat alte şi alte ore de tortură. După două zile de chinuri dintre cele mai bestiale, bătrînul a intrat în comă. Înainte de a muri însă, în stare de inconştienţă, a murmurat abia inteligibil : „Ceasul, ceasul". Pentru ofiţerul german von Kurtitz, fiindcă el condusese acţiunea de arestare şi ancheta, acest lucru a fost de ajuns. A doua zi, ceasurile din „Colecţia Mureşanu" fusese mutată la locuinţa maiorului von Kurtitz. „Chiar dacă nu se găseşte nimic ascuns în ele, tot reprezintă o captură pe cinste, gîndea neamţul în vreme ce-i urmărea pe ostaşii care le rînduiau cu grijă pe pereţi. Cu prima ocazie, ce mi se va ivi, îşi continuă gîndul maiorul, le voi trimite în Germania... Nu vor arăta rău în salonul vilei mele din Töbing".

Karl von Kurtitz nu a mai avut însă vreme nici să cerceteze ceasurile, nici să le trimită în Germania, pentru că, după numai o săptămînă de la cele povestite aici, în Ploieşti, ca în întreaga ţară, izbucnise flacăra insurecţiei. Alăturate în grabă coloanei de blindate şi de infanterie motorizată ce intenţiona să-şi croiască drum pe Valea Teleajenului, subunităţile de Gestapo au fost nimicite în crîncena încleştare ce a avut loc la Păuleşti. Von Kurtitz a fost înghiţit, împreună cu atîţia alţi ostaşi ai unei cauze pierdute, de pămîntul ţării pe care încercase să o supună...

Strada Banu Manta, o stradă ca multe altele din Ploieşti, arăta după nenumăratele raiduri ale bambardierelor americane şi engleze, de nerecunoscut. Mormane de moloz,

multe fumegînde încă, se înşiruiau în locul fostelor case. Ici şi colo se căscau gropile formate de exploziile bombelor, asemenea unor răni proaspete, în vreme ce din copacii care doar cu cîteva zeci de minute înainte îşi împleteau coroanele rămuroase, rămăseseră doar cîteva cioturi, ca strigăte mute de suferinţă. Oamenii reveneau acum, pentru a nu ştiu cîta oară, dinspre adăposturi şi nu le venea să-şi creadă ochilor uitîndu-se la ravagiile bombardamentelor. Se opreau înspăimîntaţi înaintea caselor lor, schimbau vorbe fără măcar să audă prea bine ce îşi spuneau, privind îndureraţi la ceea ce mai rămăsese din truda şi agoniseala lor de-o viaţă.

Valeriu Teodorescu se făcu că nu-i observă pe vecinii săi cărora nici măcar nu le venea să se apropie de locuinţele distruse, şi intră în curte. Casa sa fusese mai puţin lovită. Numai cele două camere de la stradă erau sfărîmate de suflul bombei ce căzuse chiar pe clădirea de vis-a-vis..., restul se alesese numai cu mici avarii. Se strecură pe sub acoperişul prăbuşit şi el în partea din faţa casei ferindu-se de dărîmături, trecu spre porţiunea ce mai sta încă în picioare.

— Ai grijă, don' Teodorescu, să nu cadă pe 'mneata! îi strigă un vecin. Dar Valeriu nu-l luă în seamă. Continuă să înainteze uşor printre bucăţile de zid, printre mobilele zdrenţuite şi încercă să deschidă uşa care da spre fosta sufragerie. Cu toate încercările nu reuşi nici măcar să o clintească din loc. Înciudat, o lovi cu piciorul, dar zadarnic. „Tîmpitul de mine, am uitat de uşa de la bucătărie" — şi se plesni cu palma peste frunte. La fel de precaut se furişă mai departe pe sub ruine. Trecu în spatele casei şi se opri în faţa bucătăriei. Cercetă cîteva clipe uşa, luă cheia din locul în care o punea de obicei şi deschise. Intră în încăpere, cu paşi nesiguri ca într-un loc ce-i era complet străin, ascuţindu-şi simţurile, ca să observe dacă nu cumva a fost

avariată conducta de gaze. Inima îi bătea puternic, aproape să-i spargă pieptul. Era foarte neliniştit. Ceva îl îndemna parcă să fugă, să lase totul în plata Domnului şi să se ducă departe, cît mai departe de acest loc în care toate erau altfel de cum le lăsase, ca răvăşite de o mînă vrăjmaşă, care-şi bătuse joc de toată munca lui. Scoase un oftat şi se gîndi că este prea surescitat din cauza bombardamentelor atît de dese. Trase adînc aer în piept şi deschise uşa care da în sufragerie. Dintr-o dată, în încăpere răvăli un val de cărămizi, şi moloz şi resturi de grinzi rupte, îl prinseră sub ele, acoperindu-l. Loviturile puternice primite în cap, peste piept, mîini şi picioare zdrobindu-i oasele, îi provocară dureri cumplite, imobilizîndu-l. De fapt, Valeriu era prea bătrîn şi neputincios pentru a se mai lupta cu acest duşman neprevăzut. Înainte de a-şi pierde cu totul cunoştinţa, în minte îi reveneau adînci păreri de rău că rămăsese singur şi că acum nu are pe nimeni care să-l plîngă cu adevărat. Apoi, totul începu să se învîrtească din ce în ce mai repede, într-un iureş ameţitor. Mai vedea doar un singur punct luminos, dar prea îndepărtat ca să-l mai poată ajunge, să-l poată opri. Brusc, punctul acela dispăru...

Funeraliile bătrînului inginer Valeriu Teodorescu au fost organizate de către singurul său nepot, fiul surorii sale. După înmormîntare, nepotul începu să adune o parte din lucrurile ce mai rămăseseră din casa avariată. Întrucît nu avea unde le depozita, o seamă din bunuri, fură încredinţate unor rude şi cunoscuţi. Astfel ajunse în posesia lui Oreste Moşoiu o ladă metalică, bine fercecată, în care se aflau mai multe schiţe, hărţi şi planuri însoţite de diverse adnotări redactate în limba engleză. Era, de fapt, partea cea mai importantă a cercetărilor şi pros-

pectărilor întreprinse de specialiștii englezi, lăsată în păstrarea inginerului Teodorescu. Documentele fuseseră astfel împărțite încît dacă nu erau reunite, cu cele aflate la inginerul Mureșanu, conținutul lor nu putea fi descifrat.

Oreste Moșoiu, ocupat peste măsură cu treburile sale, nu dădu curs rugăminții insistente a rudelor de a cerceta conținutul hîrtiilor. Se hotărî să rezolve acest lucru mult mai tîrziu, dar neputîndu-le da de capăt, se mulțumi doar să le așeze într-o anumită ordine. Pînă la urmă uită definitiv de existența lor.

I

Se scurseseră mai bine de zece ani de la întîmplările al căror erou fusese inginerul Mureşanu, şi ceasornicele sale, cîte mai rămăseseră — căci trecute din mînă-n mînă se mai împuţinaseră cu timpul — se aflau acum într-una din camerele locuinţei pe care o ocupa în oraşul Deva, Simion Turcanu. Acesta venise în oraş abia de doi ani. După căutări îndelungi îşi alesese această casă nu prea mare, aşezată pe o străduţă mai lăturalnică, cu o grădină destul de întinsă în faţă, nu departe de Dealul Cetăţii. O cumpărase cu bani peşini, fără să se tîrguiască prea mult. Şi-a descărcat, într-o seară, calabalîcul, şi şi-a aranjat toate cele. Acum îşi petrecea liniştit bătrîneţele, mai toată ziua robotind prin grădină. Rar ieşea în oraş şi atunci numai pentru unele tîrguieli, evitînd să intre în vorbă cu vecinii. Aceştia, însă, nu prea se sinchiseau de muţenia lui şi, în ciuda aerului său distant şi ursuz, cutezau să-l mai întrebe de cîte unele. Omul însă continua să rămînă un însingurat, astfel că pe seama lui, începuseră să se vînture tot felul de vorbe, care mai de care mai stranii. Unele chiar îi ajunseseră la urechi, dar Turcanu se mulţumise să mormăie ceva, şi să dea neîncrezător din cap. Cu un singur vecin se împrietenise totuşi. Era un fel de a spune ; îi adunase pe amîndoi pasiunea comună pentru şah. Se întîlneau aproape zil-

nic, cînd fiecare își termina treburile gospodărești, se așezau în fața tablei și își măcinau mutările în tăcere. Vecinul acesta pe nume Vasile Ciortan, ar fi vrut să mai schimbe cîte un cuvînt, dar Simion Tureanu tăcea și pace ! Parcă nici nu auzea. Așa se obișnuiseră și așa își petreceau serile de mai bine de un an, fugărind piesele pe pătrățelele albe și negre. Conform obiceiului, o seară jucau la unul, în cealaltă schimbau, așa că fiecare era, pe rînd, amfitrion și musafir. Și ritualul se repeta cu regularitate, fără ca vreunul să se abată de la el.

Se lăsase seara. O seară de primăvară în care aerul mai păstra ceva din răcoarea iernii abia trecute și cei doi urmau să joace obișnuita partidă la Vasile Ciortan. Gazda, imediat ce trecu de ora șase, a așezat tabla de șah pe masa din bucătărie și a pus la îndemînă sticla de țuică și două pahărele, căci lui „nea Simion" îi cam plăcea țuiculița de prună adusă „denspre Alba", cum zicea el. Devenit aproape nerăbdător, căci trecuseră cîteva minute bune de cînd Tureanu ar fi trebuit să apară, Vasile își umplu un păhărel de țuică, îl degustă „cu meșteșug", se mai foi încolo-ncoace, neștiind ce să facă și cînd văzu că ceasul arată aproape șapte și „nea Simion" încă nu venise, socoti necesar să vadă dacă nu se întîmplase ceva cu el.

Își puse haina și ieși afară, unde se zgribuli de răcoarea serii. Trecu drumul și zări lumină la ferestrele casei lui Tureanu ; începu să-l strige, în vreme ce continua să pășească grăbit pe aleea pietruită. Dar nu ajunse să pună bine mîna pe clanță că din casă se năpusti un individ care îl lovi puternic cu pumnul în față. Căzu pe aleea îngustă, pietruită, și-și pierdu cunoștința. Zăcu acolo în nesimțire, cîteva minute, după care, revenindu-și, se ridică greoi, nedumerit încă asupra celor ce i se întîmplaseră. Se scutură de praf și, fiindcă își simțea fața umedă, se șterse cu palma peste obraji, pe care sîngele aproape se

închegase. Abia atunci observă că îl podidise sîngele, şi se înfurie. Uşa casei rămăsese deschisă. Cînd o văzu îşi aminti de lovitura primită, a cărei durere continua să o simtă şi mai ascuţit în falcă. Se apropie şi intră cu precauţie în cameră. În încăpere nu era nimeni şi Vasile Ciortan, încercînd un sentiment de teamă, începu să-l strige încetişor pe stăpînul casei. Dar acesta nu avea cum să-i răspundă. Zăcea în încăperea alăturată, lîngă scrinul de lemn masiv, de care probabil se lovise în cădere. Pe chip purta întipărită o expresie de mînie şi surpriză totodată de parcă cel care-l lovise îi dezvăluise o taină, pe care bătrînul o crezuse tot timpul uitată. Se aplecă asupra-i, îl atinse uşor, dar omul nu mai dădea nici un semn ; îl zgîlţîi cu putere de umeri. Viaţa însă se risipise din bătrînul trup asemenea unui abur. De-a dreptul speriat, Vasile Ciortan simţi, înainte de toate, o dorinţă nebună de a fugi, de a lăsa totul baltă, dar îşi stăpîni spaima ce-l cuprinsese şi se uită mai departe prin cameră, căutînd o explicaţie la cele întîmplate. Nu-i venea să creadă că ceea ce vede este adevărat : apoi, zorit, încuie uşa şi ieşi în stradă, de unde strigă la unul dintre vecini să anunţe miliţia, fiindcă nea Simion a fost ucis.

Vestea se răspîndi imediat în cartier, şi mai mulţi vecini se adunară lîngă poarta casei victimei, să întrebe ce se întîmplase. Ciortan însă nu răspundea, aştepta cu înfrigurare să vină cineva de la miliţie, să-l scape de toată povestea ce i se părea un adevărat coşmar. De aceea, nici nu auzea întrebările pe care i le tot puneau curioşii, şi căuta nerăbdător spre capătul străzii, doar-doar o vedea venind maşina miliţiei. În sfîrşit, farurile unui automobil măturară scurt şirul de case de pe partea opusă, şi un Gaz frînă scurt în apropierea grupului de oameni. Din maşină coborî grăbit un ofiţer, ţinînd strîns

sub braţ portharţul, şi înaintă grăbit către poartă. Ciortan îi ieşi înainte.

— Pe aici, tovarăşe locotenent !

Cuvintele îi erau străbătute de un sentiment de uşurare şi de siguranţă, ca atunci cînd nu te mai simţi singur într-o împrejurare nu tocmai plăcută.

— Cine sînteţi dumneavoastră ? îl întrebă locotenentul, privindu-l oarecum surprins, văzînd urmele de sînge de pe faţa bătrînului.

— Sînt vecinul lui Tureanu... aş zice, prietenul lui... Ştiţi, eu l-am găsit... şi cred că l-am văzut pentru o clipă şi pe criminal.

— Stăm imediat de vorbă... Înainte de toate, spuneţi-mi, a mai intrat cineva în curte sau în casă în afară de dumneavoastră ? îl întrebă grăbit ofiţerul.

— Nici vorbă ! Uitaţi-vă, uşa am închis-o cu cheia... Ştiam eu că este bine ca pînă la venirea...

Ofiţerul împinse poarta, o deschise larg, şi-l lăsă să treacă înainte pe plutonierul Filipescu cu ciinele de serviciu. Lupul alsacian, al cărui păr negru strălucea cu reflexe albăstrui, se strecură ca o umbră şi începu să adulmece fluturînd nervos coada şi trăgînd cu încăpăţînare de lesă. Se opri, ridică capul în vînt, scheună uşor, şi aşteptă ordinul subofiţerului. Acesta îl îndemna, smucind abia simţit lesa.

— Caută Băiatu, caută !

Ciinele începu din nou să adulmece. Între timp, locotenentul împreună cu un alt subofiţer şi doi civili ajunse la uşă. Ofiţerul răsuci cheia în broască şi deschise. Aprinse lanterna ce i-o întinse subofiţerul şi cu grijă să nu atingă nici un obiect, intră în încăpere şi apăsă comutatorul. Becul din tavan revărsă o lumină gălbuie, rece. Intrară şi ceilalţi în casă. Subofiţerul ce venise cu locotenentul scoase aparatul de fotografiat. Flash-ul iriză de cîteva

ori interiorul ; la lumina lui crudă, nefiresc de albă, cei din cameră clipiră des.

— Ce părere aveţi, tovarăşe procuror ? întrebă locotenentul de miliţie.

— Deocamdată, nici una ! Te rog pe dumneata să nu uiţi să audiezi martorul acela, după ce o să stabilim cum stau lucrurile pe aici...

Ancheta îşi urma cursul obişnuit în astfel de cazuri. Fiecare îşi executa sarcinile cu precizia pe care ţi-o conferă experienţa, cu un calm exasperant, atît de necesar însă căutării acelui amănunt relevant ce poate ajuta la dezlegarea enigmei.

De afară se auzi scrişnetul scurt al frînelor unei maşini care oprise în faţa curţii, iar după cîteva minute, în încăpere intră un tînăr înalt şi subţirel, care spuse cu glas puternic de cum deschise uşa.

— Sînt locotenentul Avrămuţ de la securitate. Am primit ordin să mă alătur echipei de cercetare fiind vorba de o moarte suspectă.

— Bun venit, Eugene ! îi răspunse ofiţerul de miliţie.

Avrămuţ ascultă atent relatările ofiţerului de miliţie privitor la mersul anchetei şi după ce stătu de vorbă şi cu procurorul, începu să cerceteze amănunţit obiectele din cîmpul infracţiunii ; cînd şi cînd, însemna cîte ceva în carneţelul pe care-l ţinea la îndemînă. Zăbovi îndelung cu privirea asupra ceasurilor aşezate pe pereţii încăperii în care avusese loc crima şi văzu pe podea cioburile unei statuete de porţelan în care fusese montat un ceas. Descoperi şi ceasul, aruncat parcă sub unul din scaunele aşezate în jurul mesei. Ridică cu grijă, folosindu-se de batistă, fiecare ciob şi le puse unul lîngă altul. Observă astfel că statueta respectivă avea o cavitate ascunsă. În ea s-ar fi putut dosi un obiect de dimensiuni mici. „Să fie vorba de

o ascunzătoare ?" se întrebă Avrămuţ, nerăbdător să cerceteze cioburile mai îndeaproape. Dar înainte de a le atinge, la îndemnul lui, ofiţerul de miliţie care se ocupa cu relevarea eventualelor urme, le-a examinat cu atenţie. A întins mai întîi cu pensula praful negru şi imediat a apărut cu claritate pe bucăţile de porţelan desenul unor amprente pe care apoi le fotografie. Le-au examinat destul de atenţi şi şi-au dat seama că nu aparţin victimei.

Locotenentul Avrămuţ aşează cu migală cioburile, încercînd să reconstituie statueta în care fusese montat ceasul. Deschise carneţelul, schiţă figurina şi-şi notă dimensiunile acesteia. În acest timp în cameră reveni locotenentul de miliţie care, împreună cu procurorul, audiase mai mulţi martori.

— Cred că te chinuieşti degeaba, colega. Totul este prea clar ca să mai rămînă loc şi pentru mistere. Mai mult ca sigur e vorba de un concurs ideal de infracţiuni, evident, mobilul principal îl constituie jaful, aşa că desenul ăsta al tău, Eugene, nu ne poate folosi la nimic.

— Nu te grăbi, Victore, cu aprecierile şi concluziile, ripostă, înainte de a apuca Avrămuţ să spună ceva, celălalt ofiţer de miliţie, care se ocupase de cercetarea cîmpului infracţiunii.

— Şi eu cred că te cam pripeşti niţeluş, tovarăşe Cornescu, întări procurorul.

— Nu mă pripesc, tovarăşe procuror... De ce să fi venit individul acela aici dacă nu ca să-şi însuşească niscaiva lucruri de ale victimei ? Surprins probabil de bătrîn, l-a lovit, şi din cauza şocului, acesta a avut un stop cardiac. Totul se leagă...

— Da şi nu ! interveni Avrămuţ. Pînă la un anumit punct ai dreptate. Individul, cum bine presupui, a venit să-şi însuşească ceva, dar nu orice, ci *ceva* anume. În nici

un caz scopul nu pare să fi fost jaful. Cum vezi, bătrînul avea asupra lui un ceas de aur masiv cu lanţul tot din aur ; în sertarul bufetului se află mai bine de o mie de lei, iar în cutia aceea îmbrăcată în catifea se găsesc cîteva lucruri tentante pentru orice hoţ, dar nu şi pentru cel despre care vorbim noi. Apoi, încă ceva : n-ar fi fost mai normal ca hoţul să acţioneze în lipsa victimei ? Este de la sine înţeles că da ! Or, individul, după părerea mea, a pătruns în locuinţă ştiind că bătrînul e acasă. Chiar martorii, ţi-au declarat că victima nu plecase nicăieri în cursul zilei. Deci, se mai impune şi o altă concluzie — ucigaşul chiar a intenţionat să stea de vorbă cu bătrînul sau, cine ştie ? era foarte grăbit să rezolve unele treburi care nu sufereau amînare. Ba mai mult, neorînduiala care domneşte prin casă pledează pentru această supoziţie. Apoi, acest ceas, urma ce se vede pe praful aşezat pe suprafaţa bufetului ne ajută să ştim cu siguranţă în ce loc era aşezat..., or, de-acolo, chiar dacă ar fi fost răsturnat din greşeală, n-ar fi ajuns în mijlocul camerei unde l-am găsit noi.

— Dar dacă victima l-a folosit ca o armă de apărare ? se arătă mai puţin încrezător locotenentul de miliţie.

— Nu este exclus, răspunse Avrămuţ. Lucrul acesta îl vom stabili atunci cînd ne vom pronunţa hotărît asupra amprentelor relevate pe cioburi. Dar şi acum chiar, fără o comparare strict ştiinţifică putem deduce că ele nu aparţin victimei. Să vedem şi dispunerea lor. Căci după felul în care a fost ţinut în mînă obiectul vom putea conchide dacă a avut destinaţia de apărare, despre care vorbeşti. Pe mine mă intrigă însă altceva. Oare nu este ceva legat de aceste ceasuri ? După cum vezi, aproape toate au fost mişcate din locurile lor. Ce concluzie putem desprinde de aici ? Că acel individ căuta ceva anume. Dar ce ? Asta-i

o primă problemă. Şi, mai ales, o fi reuşit să găsească cea ce căuta? A doua problemă.

— Ceea ce spui dumneata, Avrămuţ, ţine mai mult de mobilul crimei, or pe noi ne interesează în primul rînd făptaşul. Cel mai bine este să ne concentrăm fiecare atenţia asupra sarcinilor ce le avem de rezolvat... De acord? întrebă procurorul.

— Fără îndoială! răspunse Avrămuţ, în timp ce continua să aşeze cu grijă cioburile figurinei de porţelan. Cînd termină de desenat schiţa în carnetul său ceru o lupă de la subofiţerul care avea trusa criminalistică şi începu să examineze atent cavitatea din interiorul figurinei. Nu reuşi să găsească vreo urmă cît de neînsemnată care să-i confirme ipoteza că acolo fusese ascuns ceva. Dealtfel, spaţiul respectiv nu era prea mare, dar ceva tot ar fi putut fi dosit acolo. „Trebuie să cer sprijinul celor de la biroul criminalistic", îşi zise Avrămuţ în timp ce începu să strîngă fiecare ciob cu grijă şi să-l învelească în hîrtie. După ce încredinţă pachetul subofiţerului, se opri în faţa peretelui pe care era aşezată cea mai mare parte a ceasurilor din colecţie.

Deşi în casă praful era în elementul lui, colbăind mobilele şi înecînd pereţii în aşa măsură încît tapetul abia se mai cunoştea, grija cu care erau păstrate şi îngrijite ceasurile vădea pasiunea colecţionarului. Privind acea colecţie de obiecte rare, Avrămuţ simţi o undă de simpatie pentru acel bătrîn a cărui viaţă fusese atît de brusc curmată. „Cine ştie ce taină a luat omul cu el în mormînt..." Se îndepărtă cîţiva paşi ca să poată privi mai bine ceasurile. Cele aproape treizeci de ornice, cu forme, culori, dimensiuni şi ornamente foarte diferite, se înşirau pe bufetul lipit de perete, pe care, de asemenea, se aflau cîteva, iar altele, încadrînd totul într-o simetrie fără cusur, se găseau pe două etajere special confecţionate.

Avrămuţ încercă să găsească un element distonant în aranjarea lor, dar singurul lucru care strica armonia aceea de forme şi culori rămînea locul gol unde stătuse ceasul cu suport de porţelan. Amănuntul în sine părea lipsit de importanţă, dar pentru Avrămuţ, aşa cum se obişnuise să nu scape din vedere nici un element, care oricît de banal ar fi părut, însemna totuşi ceva. Asta l-a ajutat să stabilească cu destulă exactitate faptul că din colecţie nu mai lipsea nici un ceas.

— Cel puţin aşa se pare... îşi rosti gîndul Avrămuţ, pe cînd îşi schiţa în carnet poziţia fiecăruia.

— Ai spus ceva, Eugene ? îl întrebă locotenentul îmbrăcat în uniformă de miliţie.

— Mai nimic, Sandule ! Mai mult pentru mine însumi... îi răspunse Avrămuţ, zîmbind, uşor învoalelit.

— Tot cu ceasurile, Eugene ? Pariez că o să-ţi iroseşti timpul... Părerea mea este că „secretul" trebuie căutat oriunde, numai nu în expoziţia asta de ornice şi clepsidre...

— Nu am încă elemente care să-mi permită să te contrazic Sandule, dar cred că eşti de acord cu mine că nu avem voie să neglijăm nimic, orice amănunt poate duce la stabilirea adevărului...

— Absolut ! Vezi, totuşi...

— Ştiu, te intrigă „pasiunea" mea pentru aceste ceasuri... Ceva îmi spune — şi voi criminaliştii numiţi acest ceva, fler — că vizita acestui individ, făptaşul, este legată şi de această „expoziţie de ornice şi clepsidre" cum îi zici tu... Te-aş ruga chiar să mă ajuţi, aş vrea să am cîteva fotografii de ansamblu şi de detaliu... exe-

cutate de așa manieră încît, să ne putem prezenta cu ele și la vreun concurs de fotografii artistice...

Locotenentul zîmbi și-i ceru printr-un semn subofițerului care avea geanta cu aparatura foto să-i dea unul dintre aparate. Apoi, păstrînd încă pe chip acel aer de veselie care-i arăta pe tineri și mai nevîrstnici decît sînt, fotografie ceasurile din diferite unghiuri. În cele din urmă își strînse aparatul și blitzul și le așeză în geantă, cu ochii la Avrămuț. Acesta însă se cufundase în studierea hîrtiilor găsite într-o casetă de lemn : diverse acte care obișnuit se găsesc în casa fiecărui om, dar care nu dezvăluiau mare lucru despre victimă. De aceea Avrămuț, după ce citi cîteva dintre scrisorile al căror destinatar fusese Simion Tureanu, scrisori ce fuseseră scrise cu mulți ani înainte de război de o iubită care se părea că nu reușise să se apropie niciodată de omul căruia i le destinase, se simți tentat să le răsfoiască doar pe celelalte. Însă își înfrînă pornirea, și-și alungă plictiseala ce-l cuprinsese citind frazele a căror alcătuire amintea de fetele crescute la pension, și sfîrși prin a alege hîrtiile care ar fi putut prezenta un oarecare interes pentru mersul cercetărilor. Din grămada aceea mai rămăseseră destule, așa încît se puse neîntîrziat pe treabă. În mod deosebit îi reținură atenția două acte. Erau cele două contracte de vînzare-cumpărare a casei în care locuise și a colecției de ceasuri. Contractele, în limbajul concis al actelor juridice nu atestau decît valabilitatea vînzărilor efectuate. Avrămuț le citi cu atenție. Cel prin care se efectuase cumpărarea casei era autentificat la notariatul din Deva și purta data de 17 iulie 1952 ; celălalt, care avea ca obiect al vînzării colecția de ceasuri, fusese înregistrat la notariatul din Brașov la 15 decembrie 1950. Ceasurile, așa cum reieșea din contractul

respectiv, fuseseră cumpărate de la un oarecare Willy Löprich, domiciliat în Brașov, strada Săcele nr. 118. Dar ceea ce, pe moment, i se părea mai important lui Avrămuț, era faptul că într-o anexă la contract se făcea descrierea destul de exactă a fiecărui ceas.

Își notă în carnet datele din fiecare act și puse deoparte anexa cu descrierea ceasurilor cu toate caracteristicile lor, cu intenția să o verifice mai tîrziu. Un gînd începu totuși să nu-i dea pace. „Dacă individul acela îl căuta de fapt pe fostul proprietar al casei, neștiind că acesta o vînduse de mai bine de doi ani ?" Scrise cu litere mari, pe una dintre file, „De verificat situația fostului proprietar !", îngrijorat că de-acum lucrurile se complicau tot mai mult. La aceeași concluzie ajunseseră și ceilalți ofițeri criminaliști care și ei găsiseră printre scrisorile primite în urmă doar cu un an și una de numai cîteva rînduri ; prin ea cineva îl amenința pe Tureanu că dacă nu cedează partea de moștenire ce i se cuvenea în urma morții fratelui său, avea să regrete. Scrisoarea era expediată din Fălticeni, și data cartării se putea citi foarte bine. Se mai deschidea o pistă de cercetare, și trebuia deci verificată temeinicia acelei amenințări.

Avrămuț însă nu se putea dezlipi de ceasuri. Simțea un neastîmpăr, o furnicătură în toate mădularele, nu numai pentru că erau atît de frumoase încît le-ar fi privit ore în șir fără să se satură, ci fiindcă îi părea că tic-tacul acela neîntrerupt îi șoptește că acolo se ascunde dezlegarea enigmei ce părea de nepătruns.

— Eu mă duc să-i raportez șefului... spuse Avrămuț uitîndu-se la ceas ; se gîndea că deși ora era cam tîrzie, tot trebuie să-i aducă la cunoștință cele aflate și, mai ales, în ce stadiu ajunseseră cercetările. Știa că dacă n-ar fi făcut-o, motivînd că ar fi fost ora prea înaintată și

că n-ar fi vrut să deranjeze, căpitanul Alexiu l-ar fi dojenit ; nu cu asprime, dar cu atît mai greu suporta el vorbele acelea așezate, care-l făceau să se simtă ca un școlar prins cu temele nescrise.

Înainte de a pleca se mai interesă cine rămînea să asigure paza casei, cu gîndul că ar fi putut reveni să continue cercetarea. Zăbovi cîteva clipe însă, pînă cînd procesul-verbal de cercetare a locului faptei și de percheziționare a casei fusese întocmit și semnat de ofițeri și de cei doi martori, vecini ai victimei, și plecă.

Alexiu nu se culcase. Abia se întorsese cu soția de la niște prieteni. L-a invitat în casă și l-a ascultat cu atenție, așa cum îi era obiceiul. Apoi, tot timpul cît soția lui, o femeie înaltă, ai cărei ochi albaștri păstrau ceva din căldura zilelor cu cer înalt, așeză pe masă cîte ceva de-ale gurii, tăcură așteptînd să fie din nou singuri. Îl îndemnă să mănînce, scuzîndu-se că nu îi poate ține companie, și închină ridicînd paharul cu vin. Dar fiecare abia de gustară. Avrămuț îi știa felul și, la rîndu-i, fără să se grăbească păstră tăcerea. Însă Alexiu nu părea că ia în seamă clipele care treceau și într-un tîrziu îi spuse lui Avrămuț că ar fi bine să analizeze totul cu calm, în două zi, să găsească cea mai plauzibilă ipoteză.

— Eu, dacă îmi aprobați tovarășe căpitan, aș vrea să mă reîntorc să continui cercetarea... zise Avrămuț, ridicîndu-se să plece.

— Nu, Avrămuț. În afară de faptul că oboseala te va împiedica să analizezi totul cu răceala necesară ar însemna să încălcăm legea. Nici măcar pentru descoperirea adevărului nu avem voie să o facem. Du-te de te odihnește ! Știi că nici mie nu-mi place să tărăgănăm lucrurile, iar de descoperirea ucigașului se ocupă tovarășii de la miliție. Noi avem sarcinile noastre... Noaptea e un bun sfătuitor...

Mîine, la prima oră, vino să discutăm... Pînă atunci mai sînt cîteva ceasuri bune și, cine știe... Ei ! Odihnă plăcută, Eugene, îi spuse Alexiu și îi strînse mîna.

Îi plăcea acest tînăr ; îi privi silueta zveltă, în timp ce se îndepărta, și-și simți inima învăluită de duioșie. „Las' că se mai liniștește el, cu timpul. Prea e plin de neastîmpăr băiatul ăsta", își zise zîmbind, în timp ce închidea ușa.

II

Dimineaţa ceţoasă mai păstra încă ceva din umbrele nopţii pe cînd Avrămuţ se îndrepta cu paşi repezi către sediul Direcţiei regionale de securitate. Contrar sfatului pe care i-l dăduse şeful său, înainte de a se culca, recitise însemnările din carneţel. Zăbovind asupra lor îl cuprinseseră la un moment dat îndoielile ; se tot întreba dacă nu a exagerat cumva atunci cînd făcuse o legătură atît de directă, atît de tranşantă între uciderea bătrînului şi colecţia de ceasuri. Frămîntarea nu-l slăbise toată noaptea, aşa că dimineaţa îl găsise aproape treaz şi se grăbise să ajungă cît mai repede la serviciu.

Spre surprinderea sa, cînd trecu pe lîngă biroul căpitanului Alexiu observă lumina aprinsă. Ciocăni scurt la uşă şi intră în încăpere. Alexiu îl întîmpină zîmbind.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan... Dar, văd că sfatul de a mă odihni era numai pentru mine..., zise Avrămuţ căutînd spre scrumiera plină de chiştoace de ţigări, semn destul de clar că Alexiu sosise de mult la birou.

— Bună dimineaţa, mînzule ! Deschide te rog geamul şi hai să discutăm, dacă tot ai venit. Apoi adăugă, mai mult ca o scuză : ideea aceea cu ceasurile părea destul de „trăsnită“ ca să nu o luăm în consideraţie... Aşa că, nemaiputînd să dau geană pe geană, am venit la birou...

— Bine, dar nu aveaţi nici un fel de material...

— Asta s-o crezi tu, Eugene... Uite, tovarăşii de la criminalistică au developat deja filmele realizate cu ocazia cercetării la faţa locului. De asemenea, am avut la dispoziţie procesele-verbale încheiate acolo, depoziţiile martorilor şi, pe urmă, nu uita că şi tu mi-ai prezentat destul de complet, lucrurile...

„Şeful meu nu se dezminte nici de astă dată ! Rămîne mai departe acelaşi om al surprizelor", îşi zise Avrămuţ în vreme ce îşi arunca privirea spre vraful de fotografii şi hîrtii aşezate în ordine pe biroul căpitanului Alexiu. Trase scaunul aproape şi se pregăti să înceapă discuţia.

— Eugene, eu zic ca înainte de toate, să facem o trecere în revistă a tuturor elementelor cunoscute şi abia după aceea să încercăm să desprindem nişte concluzii. De acord ?

Avrămuţ se mulţumi să încline din cap şi după cîteva clipe începu să recapituleze ceea ce se ştia. Deşi lui Alexiu nu-i erau deloc străine cele raportate de locotenent, asculta totuşi foarte atent fiecare cuvînt, notînd cînd şi cînd în caietul din faţa sa.

— Cam acestea sînt faptele, tovarăşe căpitan ! spuse, în cele din urmă, Avrămuţ.

— Să vedem concluziile, Eugene !

— Cred că ar fi mai nimerit să le numim ipoteze, căci mi se pare prematur să afirm că am ajuns deja la vreo concluzie...

La remarca locotenentului, Alexiu surîse uşor, mulţumit că tînărul nu se mai pripeşte. De fapt, în tot ceea ce făcea Avrămuţ se vedea acum bărbatul care păşise în maturitate, ofiţerul care acumulase deja o anumită experienţă de muncă şi de viaţă, omul mai sigur pe el, dar nu lipsit, totuşi, de entuziasmul specific tinereţii.

— Perfect ! Şi ce ipoteze zici că s-ar fi conturat, după opinia ta ?

— Știți că nu-mi place să tărăgănez lucrurile, dar zic că nici în formularea ipotezelor nu cred că trebuie să ne grăbim... Aș propune să mai cercetăm încă o dată locul infracțiunii, să mai ascultăm martorii, să vedem cine era și de unde venea victima și abia apoi mi-aș putea permite să vă raportez ipotezele.

— Bine, Avrămuț! îmi place că ai devenit mai prudent, mai calculat... Se pare că experiența îți cam spune cuvîntul... Și eu sînt de aceeași părere. Vom merge împreună acolo, dar pînă atunci uită-te puțin pe fotografiile astea — și îi întinse unul din teancurile de poze.

Avrămuț le privi rînd pe rînd, cu atenție, încercînd să-și amintească fiecare detaliu din încăperea în care murise bătrînul. Confrunta cele însemnate în carnetul său referitor la poziția ceasurilor cu imaginile din fotografii ; căuta să găsească o eventuală „cheie" din așezarea acelor ceasornice, dar nu reuși să descopere ceva demn de luat în seamă.

În timp ce Avrămuț studia fotografiile, căpitanul Alexiu plecase să raporteze despre intenția lor de a începe cercetările în vederea elucidării cazului respectiv.

— Gata, Avrămuț, mergem ! îl anunță intrînd pe ușă, și începu să strîngă hîrtiile de pe birou... Timpul nu ne așteaptă !

Ieșiră grăbiți, și coborîră scările ce dădeau în curtea interioară a unității. Mașina îi aștepta. Subofițerul de la punctul de control îi preveni însă că trebuie să mai zăbovească puțin, pentru că urma să meargă în „același loc", și șeful biroului judiciar, locotenentul-major Pavel.

În sfîrșit, acesta își făcu apariția și nu după cîteva clipe, ci numai în urma unui telefon dat de căpitanul Alexiu, necăjit de atîta așteptare. Potrivindu-și din fugă haina și cravata, Pavel se urcă grăbit în mașină.

— Vă rog să mă scuzați, tovarășe căpitan ! se adresă el lui Alexiu care îl privea cu un aer nemulțumit. Am întîrziat pentru că nu era gata portretul-robot al presupusului făptaș...

— Măcar acum e gata ? îl opri Alexiu, printr-un gest scurt din mînă care voia să însemne că trebuie să încheie cu scuzele.

— Este. Deși nu știu în ce măsură ne apropiem de realitate. Oricum, tot mai mult decît nimic...

Între timp, mașina străbătea străzile din apropierea locului cu pricina ; și cîțiva curioși urmăreau cu interes destul de vădit vehiculul.

— Din cîtă psihologie criminală cunosc eu, n-ar fi exclus ca printre aceștia să se afle și făptașul..., spuse Pavel.

— S-ar putea să ai dreptate, îi răspunse Alexiu atent la cei cîțiva oameni care discutau destul de aprins în fața porții uneia dintre casele foarte apropiate de locul crimei. Și după cîteva clipe, adăugă : Poate n-ar strica să întrebi ce „figuri noi" au apărut astăzi pe aici...

Coborîră din mașină și intrară în curte, fără să ia în seamă uităturile curioase ale celor de pe stradă. Cînd auzi poarta că scîrțîie prelung, subofițerul pus de pază peste noapte se arătă de undeva de după casă. Se îndreptă cu pași repezi către cei trei și, recunoscîndu-i, îi salută cu un aer cam obosit.

— Ceva deosebit ? îl întrebă Alexiu înclinînd din cap în semn de salut.

— Nu prea ! Astă-noapte tîrziu, mult după ce cadavrul a fost ridicat, să fi fost ora două, cîinele vecinului, din spatele casei — și arătă cu mîna în direcția de unde venise — a lătrat așa de mult, încît m-am dus să văd ce-i... Nu era nimeni sau n-am reușit eu să observ ceva... Mi-am zis chiar că ar putea fi vreo pisică, dar după cum lătra cred mai degrabă că era un om. În cele din urmă s-a liniștit...

în rest, nimic altceva decît că nu mi-au trimis încă schimbul...

Alexiu l-a ascultat atent, apoi, fără o vorbă, s-a îndreptat spre capătul grădinii. Avrămuț l-a urmat îndeaproape. S-au apropiat cu precauție de gard și au privit straturile de roșii abia răsădite. Pămîntul era prea uscat și nu se putea ghici vreo urmă mai proaspătă. Cu toată strădania lor, nu au reușit să găsească un indiciu. Au revenit la casă oarecum nemulțumiți. Au intrat în prima odaie, unde lucrurile se găseau în situația în care le lăsaseră după trista întîmplare. Pășind cu grijă, Alexiu își scoase din buzunar carnetul de însemnări. Șterse cu palma stratul de praf ce se așternuse pe masă, își trase un scaun, și se așeză făcîndu-i semn și lui Avrămuț să ia loc. Avrămuț îi învățase atît de bine obiceiurile, încît începuse chiar să imite cîteva din gesturi. Așa că se așeză și el și preț de cîteva clipe nu spuse nimic, lăsîndu-și gîndurile să alerge în voie.

— Avrămuț, eu zic să o luăm metodic. De acord ?

— Bineînțeles ! se grăbi să-l aprobe acesta.

— Uite cum o să procedăm...

Alexiu nu împărtășea entuziasmul lui Avrămuț nu pentru că nu ar fi avut încredere în capacitatea tînărului său subordonat de a alege esențialul dintre fenomenele întîmplătoare, ci fiindcă așa cum se obișnuia, îi plăcea ca atunci cînd ajungea la țintă să nu mai fie nevoit să revină la cercetarea unor părți, a unor ipoteze și fapte pe care le-ar fi lăsat în urmă fără să le elucideze, urmărind din capul locului o singură pistă. De aceea îi spusese lui Eugen că, oricît de senzațională ar fi fost ideea cu ascunzătoarea din ceas, lucrul acesta nu excludea defel necesitatea unei cercetări metodice, reci, atente a oricăror indici care i-ar fi putut conduce și la alte concluzii. Așa că se puseră pe treabă. Atent, pe îndelete,

întorcînd totul pe toate feţele, cercetară ungher cu ungher, obiect cu obiect dar nu reuşiră să găsească ceva, oricît de mărunt, care să-i îndrepte spre infractor.

Venise, în cele din urmă, şi rîndul ceasurilor. Avrămuţ ardea de nerăbdare să le cerceteze. Dar se stăpîni, convins fiind că fără sînge rece nu e posibil să ajungă la vreun rezultat demn de consemnat.

Rînd pe rînd au luat fiecare ceas de pe perete şi l-au studiat atent, în căutarea vreunui loc care ar fi putut fi folosit ca ascunzătoare. Dar nimic nu le confirma bănuielile. Mai multă curiozitate le stîrnise un ceas-tablou, pe cît de interesant pe atît de frumos. Într-o ramă, se afla încadrat un peisaj pictat pe un suport de lemn, care reprezenta curtea interioară a unui castel medieval. În incintă se găseau cîţiva oameni care executau, la fiecare oră, anunţată prin clinchetul unui clopoţel, aflat în dosul castelului, diferite mişcări, ce confereau viaţă întregului ansamblu. Totul părea o jucărie de dimensiuni mai mari, dar Avrămuţ îl cercetă cu îndoit interes. În ramă, ca de altfel şi printre mecanismele destul de complicate, s-ar fi putut ascunde ceva, dar, spre dezamăgirea sa, nu a găsit decît praf, semn sigur că nu se umblase de multă vreme la el.

— Cred că va trebui să apelăm la sprijinul unui specialist radio, pentru că, oricît am încercat eu să „descifrez" sunetele acestuia, nu am făcut decît să mă încurc şi mai rău, spuse Avrămuţ înciudat că-i drept.

Alexiu nu-i răspunse. Se vedea că nici lui nu-i prea sînt boii acasă, dar nu-i plăcea să vorbească despre asta. Se ridică de la masă ca să-şi mai dezmorţească oasele şi făcu cîţiva paşi prin casă să studieze şi alte obiecte.

— Eugene, dar dacă ne-am înşelat... deşi aparenţele se „potrivesc".

— Aceeași îndoială o am și eu... Totuși trăiesc cu sentimentul că ceva se ascunde aici... miroase a enigmă.

— Dacă ar fi să ne luăm după mirosuri, mînzule, mai bine ne făceam bucătari. Nouă ne trebuie fapte, dovezi, probe. În concluzie, ce propui, Eugene ?

— Să căutăm pînă ne lămurim pe deplin dacă e albă sau neagră...

Dar Alexiu nu l-a mai ascultat. Tot plimbîndu-se prin cameră, observă pe una din etajere, mai departe de colecția de ceasuri, plăcuța de marmură pe care se aflau plasate tunulețul de bronz și sextantul. Alexiu parcă-l vedea acum pentru prima oară. În realitate îl observase printre celelalte obiecte din casă de cum intrase, dar atunci, nu-i dăduse importanță.

— Ai văzut drăcovenia asta, Avrămuț ? întrebă Alexiu, luînd de pe etajeră obiectul.

— L-am văzut, bineînțeles, dar lucrurile mi s-au părut foarte clare... Pare confecționat din metal compact...

— Eu zic să-l cercetăm mai atent...

Îl așeză pe masă și admiră la tunulețul de bronz lucrătura meșteșugită. Perfecta îmbinare a pieselor nu lăsa să se ghicească în el vreo ascunzătoare secretă. Dealtfel, vă mai amintiți că dispozitivul funcționa numai atunci cînd sextantul era așezat într-o anumită poziție și numai dacă tunulețul nu avea încărcătura cu pulbere. Or, din ziua în care inginerul Mureșanu îl desfăcuse ca să-i arate lui Black locul în care ascunsese microfilmele, nimeni nu mai umblase la mecanismul secret. Mulți dintre cei care-l văzuseră sau îl avuseseră în proprietate, necunoscîndu-i adevărata destinație, l-au socotit un bibelou ce aparținuse cîndva probabil unui marinar. Același lucru era înclinat să-l creadă și Avrămuț, cînd îl vedea pe Alexiu cum îl întoarce pe toate fețele. Era chiar pe punctul de a-i reține atenția șefului său că își irosește timpul,

cînd observă că placa de marmură pe care stăteau fixate tunuleţul şi sextantul e ceva mai groasă decît ar fi cerut dimensiunile celor două obiecte. Mai mult, de jur împrejurul acesteia se afla o ramă de bronz ce închipuia o ghirlandă de flori care avea, într-adevăr, o funcţie estetică, dar care masca şi locul de îmbinare a celor două bucăţi din care ar fi putut fi constituit postamentul respectiv. Îi atrase atenţia asupra acestui lucru lui Alexiu şi, cu ajutorul unui briceag încercară să o îndepărteze. Dar nu era chiar atît de uşor aşa că de teamă să nu o strice au renunţat, hotărîţi să ceară ajutorul unor specialişti.

La zgomotul produs de scîrţîitul frînelor unei maşini, Avrămuţ ieşi afară să vadă cine sosise. Pe poartă tocmai intra şoferul de pe maşina serviciului şi-i înştiinţă că trebuie să se prezinte — atît căpitanul, cît şi el — de urgenţă la sediu. Cu toate că erau grăbiţi, au mai zăbovit cîtva timp pînă ce, la rugămintea lui Avrămuţ, doi dintre vecini au venit să asiste în calitate de martori la procedura de ridicare a obiectelor. Pentru că cei doi ofiţeri hotărîseră să ia cu ei, spre a fi cercetate de un specialist, mai multe ceasuri în care păreau să fie amenajate ascunzători. Printre acestea se afla şi tunuleţul a cărui enigmă nu o dezlegaseră încă.

— Eu mă duc la şef, tu vezi ce faci cu ceasurile acestea, apoi urcă în birou... Te caut eu dacă este nevoie de tine.

— Am înţeles ! răspunse Avrămuţ, ştiind că în astfel de situaţii căpitanului Alexiu nu-i prea plăcea vorba lungă.

După mai bine de un ceas, Avrămuţ intra în biroul său. Pe masa de lucru se afla o notiţă scrisă de colegul său — „Urgent la şefu'", aşa că şi ieşi pe culoar, străbătînd în fugă cei cîţiva metri pînă la biroul lui Alexiu. Deschise uşa fără să mai ciocănească, şi secretara serviciului îi spuse să-şi ia un scaun şi să se ducă la şedinţă.

În cameră se fumase, şi la mirosul ce stăruia greu în aer Avrămuţ înghiţi în sec, gîndindu-se la o ţigară. Ştia însă că în astfel de ocazii Alexiu nu permitea să se fumeze. Dealtfel nici nu fumase vreunul dintre colegii săi, ci adjunctul şefului direcţiei regionale, care se afla la biroul lui Alexiu. Avrămuţ ceru permisiunea să ia loc. Maiorul Verdea înclină din cap în semn de aprobare, apoi îl privi cu un aer întrebător pe Alexiu. Acesta se aplecase şi-i explică în şoaptă că ofiţerul executase un anume ordin al său şi numai de aceea întîrziase. Maiorul Verdea, bine cunoscut pentru severitatea sa mai ales în ceea ce priveşte punctualitatea, înclină uşor din cap a dojană. Cu greu admitea scuzele ce erau aduse pentru vreo întîrziere şi, datorită vorbei sale că „ordinele trebuie executate la milimetru", unii chiar îi ziceau în taină „nea Mili". Se pare că îi ajunsese la urechi acest fapt, căci în ultima vreme cam renunţase la „deviză", dar porecla rămăsese şi se întinsese în toată unitatea. Lui Avrămuţ îi trecu prin minte povestea, în vreme ce Verdea îl mai ţintuia, cînd şi cînd, cu privirile, dar el era preocupat de gîndul că poate în curînd va afla ce-i cu acele ceasuri pe care le dusese pentru a fi cercetate.

Şedinţa a ţinut mai bine de două ore şi cînd s-au ridicat să plece, maiorul Verdea nu s-a putut abţine să nu-l apostrofeze pe Alexiu, pe un ton destul de blînd, dealtfel, că este necesar ca să se pună mai mult accent pe ordine şi disciplină. Se făcuse analiza uneia din ultimele misiuni, şi rezultatele foarte bune ar fi îndreptăţit poate cu totul altă remarcă, dar şi cu această dojană toţi aveau de ce să fie mulţumiţi. Avrămuţ însă nu se putea elibera de încordarea ce-i inundase sufletul, gîndindu-se cît de clar i se păruse iniţial „mobilul" acelei crime iar acum nu-l putea susţine cu argumente, cu fapte. Îl aşteptă pe Alexiu să meargă împreună către casă.

— Unde mănînci, Avrămuț ?

— La popotă.

— Lasă mă, că știu eu, dar te-am întrebat pentru astăzi, că la ora asta, cei de-acolo au plecat... Hai să vedem ce a pregătit nevastă-mea, că și mie mi-e o foame de lup. Sper că nu ai nimic împotrivă...

Avrămuț nu avea nimic împotriva inițiativei, dar, nu știa de ce încerca o oarecare stinghereală. De fiecare dată cînd se ivea prilejul, Alexiu îl invita la ei la masă. Căpitanul nu avea copii, și flăcăul acesta plin de viață îi se părea că poartă ceva din visurile acelea nerealizate pe care orice familie doritoare de urmași le hrănește cu nemărturisită durere. Și Eugen îl îndrăgea. Îi simțea aproape și atunci cînd se hotărîse să se logodească cu Lavinia venise și le povestise totul, cerîndu-le sfatul și bucurîndu-se că este ascultat cu înțelegere. Lavinia se apropiase la fel de mult și de repede de familia Alexiu, și uneori, în glumă, îl amenința că o să-l spună șefului care „o să te certe îndoit, o dată pentru că îi ești subordonat și încă o dată pentru că te îndrăgește atît și tu mă necăjești".

Acum, Lavinia era plecată la un curs de pregătire a cadrelor U.T.M. și Avrămuț se simțea singur. Alexiu îl înțelesese și de aceea căuta să-l aibă mai mereu în preajmă. Dealtfel, chiar dacă el ar fi uitat, soția lui ar fi avut grijă să-i aducă aminte că „nu se cade să-l lase pe om așa însingurat, că datoria lui de șef este să se preocupe și de modul în care își petrece acest tînăr timpul liber" și multe altele, cîte le zice o nevastă grijulie.

Avrămuț, mergînd alături de Alexiu, se gîndea cît de bine ar fi fost să fie și Lavinia lîngă el. O iubea și timpul de cînd nu o mai văzuse i se părea o veșnicie. Ar fi vrut chiar să-i spună că dorea să plece la București, în

prima zi liberă care s-o ivi, dar n-apucă să deschidă gura căci Alexiu reluă tot vechea discuţie.

— Măi mînzule, de cîte ori ţi-am spus : ia-o mai încet, nu te pripi... Chiar dacă n-am face decît să vorbim despre „ceasurile ucigaşe", tot n-am reuşi să clarificăm mare lucru ; ne lipsesc încă prea multe din elementele necesare unei concluzii.

— Aveţi dreptate ! De fapt eu voiam să vă raportez cu totul altceva..., dar fiindcă aţi adus vorba... Ce-aţi zice totuşi dacă am numi acţiunea aceasta „Ceasul ucigaş" ?

— Bine, măi Avrămuţ, dar eşti chiar atît de sigur că între crimă şi ceasuri există o legătură atît de directă ? De ce nu „ceasul de la miezul nopţii ?" Că doar toate indică numai o singură oră. Ce zici ?...

Între timp ajunseseră acasă la Alexiu, şi Eugen nu mai apucă să răspundă deşi era tentat să o facă. Ar fi însemnat să reia toate lucrurile cunoscute şi întrebările care îl frămîntau, aşa că preferă să tacă, ştiind că şeful său îl înţelege foarte bine şi aşa. În toţi anii aceia de cînd munceau împreună între ei se închegase legătura trainică pe care o dă numai prietenia bazată pe respect şi preţuire reciprocă, sentimente care fac uneori inutile cuvintele, care le ajută oamenilor să-şi cunoască gîndurile fără să fie rostite. Şi mai era ceva. Cei doi se completau. Maturitatea lui Alexiu oferea un sprijin de nădejde entuziasmului care îl făcea mai mult decît inimos pe Avrămuţ, în vreme ce înflăcărarea şi dorinţa aprigă de muncă, iluminate de inteligenţă şi imaginaţie, se împleteau fericit cu temeinicia pe care o dau calculul rece, chibzuinţa îndelungată şi sigură în orice situaţie a celui mai vîrstnic. Ajunşi acasă abia după ce s-au aşezat la masă şi-au dat seama cît de înfometaţi erau.

— Să ne mai înveselim oleacă, Eugene, ridică Alexiu păhărelul cu ţuică.

Mîncară şi stăteau „la o ţigară", în vreme ce soţia lui Alexiu pregătea „un căfei", cum spunea de obicei şeful lui Eugen.

— Avrămuţ, voiam să-ţi dau o veste bună : ştii că în curînd vei primi locuinţă într-unul din blocurile ce se construiesc ? Scapi, astfel, şi tu de gazda aceea... Dar, apropo, cum te mai împaci cu ei ?

— În general, bine. Nu sînt eu omul care să-i şîcîi dar prea sînt curioşi... Le-am aplicat însă un „tratament" şi s-au lecuit.

— Ce-ai făcut ? îi iscodi Alexiu. Sper că nu vreo poznă...

— Nici vorbă ! I-am invitat, într-o după-amiază, la mine în cameră, la o cafea. Au acceptat. Apoi, după ce au sorbit oamenii liniştiţi cafeluţa, m-am ridicat de pe scaun, am deschis şifonierul şi le-am arătat hainele. — „Uitaţi-vă, acestea sînt hainele mele, costumul acesta de pe mine l-am cumpărat acum cîteva săptămîni, acesta este covorul, patul, chiar vă rog să vă uitaţi că nu este nimic dedesubt, sau după noptieră..., în beci sînt nişte lemne şi poate într-o zi cînd nu sînt acasă, dacă doriţi, daţi-le la o parte să vedeţi dacă nu se află ascuns vreun obiect de care eu nu am ştire..." Surprinşi, m-au întrebat de ce le spun toate astea. Le-am răspuns că din moment ce tot vor să afle ceea ce fac, cine şi de ce mă vizitează, nu vreau decît să le uşurez tuturor investigaţiile. Nu vă spun că au făcut-o pe supăraţii, dar de atunci am scăpat de ochiul „vigilent" care îmi însoţea orice mişcare...

Alexiu nu-şi mai putea stăpîni rîsul, printre hohote presărînd exclamaţii de admiraţie. „Măi, măi Eugene,

dar știi că le-ai tras-o." Cînd veni soția lui cu cafelele, se amuză și ea copios.

Telefonul sună însă nefiresc strident, făcîndu-l pe Alexiu să se oprească din rîs. Avrămuț era la rîndu-i nu numai amuzat ci și puțin surprins să-și vadă șeful purtîndu-se atît de exuberant. De aceea, cînd auzi telefonul și mai ales cînd observă figura gravă a căpitanului Alexiu în vreme ce asculta la aparat, înțelese că se întîmplase ceva.

Așeză microreceptorul în furcă, și-și trecu degetele răsfirate prin părul bogat, un gest al lui foarte obișnuit și se întoarse către Avrămuț.

— Mergem la birou ! Se pare că avem noutăți interesante.

III

Acceleratul se şi pusese în mişcare cînd pe peron se năpusti un călător întîrziat, care reuşi cu greutate să se agaţe de scara penultimului vagon. Deşi ar fi trebuit să acorde mai multă atenţie echilibrului său, destul de precar, privirea îi alerga grăbită, încercînd să descopere printre cei rămaşi în gară un posibil urmăritor care şi-ar fi putut trăda intenţia. Dar văzînd că nimeni nu acordă prea mare importanţă persoanei sale, intră liniştit în vagon şi îşi căută locul.

Compartimentul era gol, şi faptul îi produse o senzaţie de uşurare. Îşi aşeză geamantanul în plasa de bagaje, ieşi pe culoar şi aprinse o ţigară. Fuma fără plăcere „ţigările astea româneşti", dar simţea nevoia să-şi liniştească cît de cît nervii. Gîndul îi zbura la ţigaretele lui favorite, şi imposibilitatea de a le avea îl făcu să simtă şi mai neplăcut „Carpaţile". Şeful său, cunoscîndu-i pasiunea pentru tutunul fin nu se mulţumise numai să-l sfătuiască să nu fumeze altceva decît ţigările obişnuite în România, ba chiar îi controlase bagajele la plecare, mormăind supărat atunci cînd îi găsise pachetele de Players. „Asta ar putea să te coste viaţa, Eduard !" îl prevenise pe un ton sec „Number one" [1] — cum i se spunea şefului său, pentru că nimeni nu-i cunoştea adevăratul nume. În timp ce trăgea adînc fumul în piept se gîndi că omul

[1] Nume conspirativ de şef în serviciile de spionaj engleze.

avusese foarte multă dreptate atunci cînd îl dojenise. Lui i se păruse că misiunea ce i se încredinţase în România va fi o simplă excursie, presărată cu aventuri galante şi succese. Dar nici pomeneală de aşa ceva pînă acum. Foarte multe din cele cîte i se spuseseră despre oamenii şi ţara pe care el o cunoscuse încă înainte de război nu prea se potriveau cu ceea ce văzuse el acum. Realitatea aproape că îl zguduise. În locul ruinelor şi mizeriei pe care fusese asigurat că le va întîlni la tot pasul, găsise nenumărate şantiere, un suflu nou de viaţă, şi, în ciuda ideilor sale preconcepute, trebuise să îl remarce. Este drept că urmele războiului se mai arătau ici-colo, cîte-o casă năruită de bombardament îşi căsca încă rănile zidurilor, dar astea nu făceau decît să dimensioneze la adevăratele proporţii schimbările petrecute pe aceste locuri. Înşişi oamenii parcă erau alţii. Tabloul acela întunecat zugrăvit de instructorii săi exista numai în închipuirea lor, a celor care acolo, departe, în vechiul castel scoţian unde se afla centrul de pregătire, stăteau acum la adăpost de orice emoţii care lui îi încrîncenau mintea şi trupul. Pentru că altă făină se măcina pe meleagurile acestui pămînt binecuvîntat.

Lucrurile îl surprinseră. O teamă la care nici nu voia măcar să se gîndească, i se strecurase în suflet, pe nesimţite, învăluindu-l cu o răceală de gheaţă, umplindu-i somnul cu coşmaruri, cu remuşcări şi închipuiri. Îşi pierduse calmul afişat ca pe o diplomă de merit a stirpei sale nobile şi remarcase cu părere de rău că se putea tot mai greu stăpîni, că simţea tot mai aprins nevoia să fumeze ţigările acelea care îi acreau sufletul, făcîndu-l să ofteze după zilele frumoase petrecute în decorul sălbatic al Highland-ului. Dar teama cea mai de nestăpînit îl cuprindea atunci cînd se gîndea că nu ar putea duce la bun sfîrşit misiunea încredinţată. Destul de străveziu,

i se dăduse de înțeles că dacă nu ajunge la rezultatul dorit, nu mai are ce căuta înapoi. „Mister Number one", îi ceruse să găsească documentele și să le aducă. Acesta era „biletul său de avion", altfel... De aceea nu-și putuse stăpîni enervarea pricinuită de bătrînul acela nesuferit care refuzase cu încăpățînare să-i vîndă colecția de ceasuri, sau măcar să-l lase să o cerceteze. Îi oferise bani, îi propusese o sumă de recompense dar moșneagul se încăpățînase ca un catîr ; colac peste pupăză, atunci cînd, nemaiputîndu-și stăpîni nervii, îl împinsese cu gîndul să-l înspăimînte doar, căzuse și se stinsese ca o lumînare. Nu-și făcuse remușcări pentru moartea bătrînului ci, dimpotrivă, părea mulțumit că i se oferise prilejul să se uite liniștit la ceasuri, dar cînd credea că a ajuns atît de aproape de țintă a apărut celălalt, și i-a dat totul peste cap. Luat prin surprindere, a trebuit să-l lovească și pe acesta. A făcut-o cu sete, dornic să rănească, să distrugă, cum învățase la nesfîrșitele ședințe de antrenament de luptă corp la corp, să se răzbune pentru că simțea cum totul îi fuge printre degete și dacă cel de-al doilea bătrîn nu murise aceasta se datora, desigur, slăbiciunii care îi moleșise o clipă brațul, fricii care începuse să pună stăpînire pe el. Pașii auziți atunci îi răsunau și acum în urechi și aceleași ace de gheață îi înțepau inima, iar pe frunte parcă simțea o permanentă transpirație rece ca de giulgiu. „De n-aș fi fost atît de tîmpit !" se mustra la gîndul că dacă nu s-ar fi pripit, poate alta ar fi fost acum situația. „Dacă nu mă speriam ca un copil, n-aș fi așteptat pe moșulică celălalt, îl aranjam și pe el și îmi vedeam apoi liniștit de treabă. Dar m-am grăbit ca un prost..."

Adevărul era că niciodată nu dăduse dovadă de prea mult curaj, întotdeauna își ascunsese teama sub masca de om cu sînge rece și calculat, care, credea el, i se potrivește foarte bine. Și într-un fel, i se potrivea ! Căci si-

lucta înaltă, chipul bărbătesc, cu trăsături regulate, bine armonizate, ochii albaştri, sfredelitori, părul destul de bogat, braţele puternice nu lăsau să se vadă slăbiciunea din adîncul sufletului său. Şi fugind de adevăr, se aruncase în braţele aventurii, cu speranţa că va putea vreodată demonstra ce este el în stare.

Cu ochii aţintiţi în gol, părînd foarte atent la frumuseţea peisajului ce se derula prin faţa geamurilor vagonului, nu vedea de fapt nimic, deşi totul era de un farmec neînchipuit. Cerul de o sinceală neobişnuită punea şi mai mult în evidenţă tonurile calde ale frunzelor abia ivite. Pădurea se îmbrăcase cu o mantie strălucitoare, şi în nemişcarea ei se auzeau parcă ecourile stîrnite de mirifica primăvară.

— Vai, ce minunat ! exclamă alături o tînără femeie, căutînd nu spre dealurile potopite sub pădurile trezite la viaţă, ci spre bărbatul chipeş care părea atît de adîncit în contemplarea peisajului.

— Mda ! mormăi Eduard destul de acru, şi intră grăbit în compartimentul pe care îl părăsise cu cîteva minute înainte. Nu avea chef de vorbă şi se ferea să închege vreo conversaţie cu cineva, pentru că, nemărturisit, spaima că cel cu care ar fi stat de vorbă ar fi de la securitate, îl paraliza. Apoi, simţămîntul acela amar pe care îl încerca datorită întorsăturii bruşte pe care o luaseră lucrurile îl făcea să fie şi mai posomorît. După ce se săvîrşise crima, orice cale de a se mai apropia de ceasuri i se părea acum imposibilă. Noaptea se întorsese pe ascuns, cu gînd să se strecoare în casă dar a renunţat cînd şi-a dat seama că, aşa cum era şi normal, acolo se afla un om de pază. Ar mai fi rămas în oraş, însă i se păruse foarte riscant ; şi, după ce îşi făcuse în grabă bagajele, plecase cu acceleratul de Bucureşti, hotărît să se întoarcă după ce se vor mai linişti apele stîrnite de moartea bătrînului.

„N-au ei cum să știe ce căutam eu acolo !", își dădu singur curaj. Mai aprinse o țigară, și constată că nu sînt chiar atît de rele pe cît îi plăcea lui să creadă. Își făcu socoteala că pînă se va așterne „praful" pe cazul cu moșulică va trebui să mai cerceteze și celelalte piste, conform indicațiilor primite.

— În fond, nu cred să dea cineva peste afurisitele acelea de microfilme, zise aproape cu voce tare. Își dădu seama imediat și se uită speriat în jur, să se convingă că este singur. — Te cam lasă nervii, băiatule, și asta-i cel mai prost lucru... se dojeni, și încercă să-și îndrepte gîndul spre altceva.

Pînă la Sibiu a călătorit numai el în compartiment. Aici, doi tineri care se urcară luîndu-și rămas bun de la rudele venite să-i conducă, se așezară cuminți în colțul opus al cupeului și vorbeau în șoaptă, nemaiavînd ochi pentru nimeni altcineva. Păreau proaspăt căsătoriți așa că Eduard se bucura în sinea sa că nu va fi nevoit să suporte o conversație cu ei. Dar la următoarea stație, în compartiment mai intră un bătrînel care înainte de a se așeza se prezentă, pronunțînd răspicat fiecare cuvînt :

— Inginer Chirulescu...

Politicoși, cei doi tineri și-au rostit la rîndul lor numele, iar Eduard, obligat să se conformeze unei uzanțe puțin desuete, mormăi un ' Petrescu, printre buzele subțiate tare și înjurînd în gînd. Ceea ce îl deranja pe el nu era niciodecum obiceiul de a face cunoștință cu cei cu care călătorești, ci teama unui eventual pericol de a-i fi remarcată figura, și reținută în memoria cuiva. Prevedea și ce va urma : omul, odată prezentat, va avea chef de vorbă, așa că ieși din nou pe culoar și aprinse o țigară. Dar se dovedi neinspirat, pentru că se trezi imediat lîngă el cu inginerul Chirulescu care-i ceru un foc. I-l oferi cu răceală dar bătrînul nu-l luă în seamă

și-i adresă obișnuita întrebare în asemenea împrejurări, pînă unde anume călătorește. Îi răspunse în silă că poate se va opri la Cîmpina, întrucît acolo mai are ceva probleme de rezolvat.

— Lucrați în petrol ? continuă intrusul să-l descoasă.

— Nu tocmai ! răspunse Eduard evaziv.

— Geolog deci !

— Într-un fel..., spuse pe același ton sec.

Se gîndi că deși nu avea nici în clin nici în mînecă cu geologia, documentele pe care fusese trimis să le caute aveau o mare legătură cu profesia atribuită de bătrîn.

Se scuză că se duce la vagonul-restaurant să ia o gustare, în speranța că în felul acesta va scăpa totuși de prezența acestuia.

— Vă însoțesc, dacă nu vă deranjează...,

— O, nicidecum ! Chiar vă rog... !, dar în gînd sudui amarnic.

Teama de pînă aci i se topi cînd bătrînelul a început să-i povestească cîte toate despre el, și despre băiatul său „tot inginer, plecat pe un șantier din Moldova". Își dădu seama că exagerase cu temerile sale și căută să-l descoase cît mai mult. Află astfel că bătrînul locuiește singur într-un apartament central din București, că este în pragul pensionării, dar că-i este frică de inactivitate ca de moarte ; chiar l-a invitat, cînd va avea timp, să-l viziteze, înmînîndu-i cartea de vizită. Eduard o puse cu grijă în buzunar, cugetînd că i-ar putea prinde bine la nevoie, un refugiu, o ascunzătoare, la acel bătrîn ce părea a fi atît de cumsecade. Tot atît de bine îl putea folosi ca pe o „căsuță poștală", așa că acum nu-i părea deloc rău că-i acceptase compania.

Trenul se apropia de Cîmpina cînd cei doi se întoarseră de la vagonul-restaurant. Bătrînul îi aminti că ar trebui să coboare.

— Am să cobor la Ploiești, treburile de aici mai pot să aștepte..., îi răspunse Eduard.

Și într-adevăr, la Ploiești sări grăbit pe peronul aproape pustiu și căută o birjă sau vreun taxi. Nu găsi nici una, nici alta așa că fu nevoit să aștepte, alături de ceilalți călători, sosirea autobuzului. Se urcă printre ultimii, neuitînd să verifice discret dacă nu este cumva urmărit.

La stația din centru se strecură printre cei ce coborîră, și bucata de drum ce o mai avea de parcurs pînă la gazdă merse pe jos, pe sub castanii de pe bulevard ale căror coroane erau potopite de flori albe. În fața liceului Petru și Pavel coti brusc prin părculețul pustiu, cu intenția de a-l deruta pe eventualul urmăritor. Deși se simțea mult mai în siguranță, teama pe care o încercase tot drumul părăsindu-l acum, nu pregeta să urmeze ordinele instructorilor săi. „Și atunci cînd ești foarte sigur, verifică de două ori înainte de a greși o singură dată !". Auzise asta prea de multe ori, astfel încît chiar dacă ar fi vrut tot n-ar mai fi putut merge nepăsător.

Intră pe o străduță liniștită, cochetă, mărginită de case înalte, construite din cărămidă tare, cu pereții acoperiți de iederă. Se opri brusc în fața unei uși de fier forjat, mai aruncă o privire scrutătoare de-a lungul trotuarelor și, cu un oftat de ușurare, pătrunse în hol, unde urcă cele cîteva trepte de mozaic fin. Scoase cheia din buzunar și deschise ușa apartamentului. Se strecură pe nesimțite, își dezbrăcă trenciul a cărui croială amintea de moda anilor '30, și apăsă pe clanța uneia dintre uși.

— A, tu erai ! M-ai și speriat, se auzi din încăpere o voce de femeie.

— Mai este cineva în casă ? rosti Eduard în loc de salut.

— Cine să mai fie ?

Începu să se dezbrace grăbit, plimbîndu-se nervos prin cameră.

— Aş vrea să fac o baie...

Se îndreptă spre uşa ascunsă în zid, acoperită cu acelaşi tapet ca şi pereţii dormitorului. Imediat se şi auzi şuierul estompat al duşului.

Femeia, al cărei chip purta încă urmele unei frumuseţi nu tocmai apuse, se ridică din pat, se înfăşură în halatul de casă şi se scutură uşor de răcoarea dimineţii. Intră în bucătărie, tîrşiindu-şi papucii, somnoroasă încă. Pregăti o gustare. Cafeaua aburindă era deja pe masă cînd Eduard reveni în încăpere.

Femeia îl privi în tăcere. Luă o ţigară din pachetul întins de bărbat, o aprinse şi trase un fum adînc, suspinînd uşor în timp ce lăsa rotocoalele albăstrii să se prelingă printre buzele-i arcuite. Continua să se uite insistent la omul din faţa ei. Pe chipul nedormit al acestuia citea o umbră de nelinişte, şi nu-şi dădu seama de ce, dar simţi deodată că-i este frig. Nu-l întrebă nimic, deşi ardea de nerăbdare să afle pe unde fusese şi mai ales ce se întîmplase de revenise atît de răvăşit. Ştia însă că dacă l-ar fi iscodit, acesta ar fi repezit-o cu glas răstit, aşa cum făcuse de fiecare dată.

Îl cunoştea pe Eduard de mult timp. De dinainte de război. Dora îl întîlnise într-unul din cercurile studenţeşti pe care le frecventa şi ea. Îl adusese Armand, prietenul ei, şi îl prezentase tuturor ca pe un exemplar de preţ. De fapt, cum era şi foarte chipeş, fetele nu au întîrziat în a-i face ochi dulci dar Eduard nu le lua în seamă, dimpotrivă, se făcea că nu observă interesul ce-l stîrnea. Acest lucru a îndîrjit-o pe Dora, obişnuită să fie în atenţia oricărui bărbat, şi nu s-a lăsat pînă Eduard nu i-a propus o întîlnire „tête a tête", urmată şi de altele, ca apoi, spre disperarea lui Armand, să fie văzuţi mereu

împreună. Dora se îndrăgostise cu adevărat de el dar, ca orice femeie care își pierde capul, nu observase că Eduard nu se angajase decît într-un joc, din care poți ieși cînd te-ai plictisit prea tare. Nu o interesa nimic, nu întreba nimic, era bucuroasă numai să-l poată asculta, să-l poată privi, să-l aibă lîngă ea. De aceea nu știa mai nimic despre el.

Eduard era fiu natural de funcționar superior din cadrul unei firme engleze cu o filială în țara noastră. Acesta sucise capul unei tinere românce funcționară și ea acolo și ca să mușamalizeze totul, englezul o determinase pe femeie să renunțe la copil și îl crescuse el, ca pe fiul unui gentleman, la cele mai bune colegii din Anglia, în spiritul celor mai alese tradiții insulare, reușind să stîrnească în el dorința de a deveni un „autentic briton". Tocmai această dorință l-a făcut să cocheteze cu reprezentații Intelligence-lui care l-au ajutat să frecventeze apoi cele mai selecte cercuri, și l-au îndemnat să se pregătească pentru a da piept cu aventura. Dar această adevărată „fata-morgana" a existenței lui Eduard întîrzia să apară, și el cam pierduse speranța că va putea deveni într-o bună zi unul dintre puținii aleși cu o „meserie de nobil", cum se spunea despre ofițerii ce se ocupau cu spionajul. Și totuși, cînd a fost chemat de Sir Reginald Barns, pe atunci unul dintre directorii serviciului de informații englez, și anunțat că trebuie să se familiarizeze bine cu problemele societății românești, a crezut că i-a pus Dumnezeu mîna-n cap. Așa că s-a avîntat cu o poftă nebună de viață, reușind să-și facă cunoștințe în toate cercurile, dar mai ales „cunoscute", căci știa să se apropie de femei cu meșteșugul omului de lume. Din timp în timp se întîlnea cu un funcționar al ambasadei, și-i relata pe larg tot ceea ce afla, tot ce reușea să stoarcă de la prie-

tenii săi. De cîteva ori a fost chiar lăudat pentru bogăția interesantelor informații furnizate.

Norii războiului se profilau însă amenințători pe cerul Europei, și viața de lux și petreceri dusă de Eduard a luat sfîrșit brusc, incredibil de brusc. A primit ordin, și într-o dimineață, cu cele cîteva geamantane pe care le-a strîns, s-a dus la aeroport de unde un avion militar englez l-a transportat și pe el împreună cu alții în insule. A fost imediat încadrat într-un centru de pregătire specială și instruit în cele mai diverse mijloace de ducere a războiului subversiv, întrucît, ca bun cunoscător al României, i se rezervase un rol de frunte în planul comandamentului englez de folosire a unor forțe de desant în această zonă a lumii, în perioada luptei împotriva naziștilor. Planurile nu au mai fost puse în aplicare, și, atunci, Eduard împreună cu alții, a continuat o pregătire de alt soi, pentru a fi în măsură să îndeplinească, la nevoie, misiuni de spionaj. Și iată că acum i se ivise ocazia să pună în aplicare cele învățate. Așa a reapărut el și în viața Dorei.

Femeia suferise nespus de mult atunci cînd Eduard dispăruse dar încercase, să pară că nu dă prea mare importanță faptului, lăsîndu-se atrasă în nesfîrșitele petreceri organizate de lumea bună a funcționarilor de la societățile străine de petrol. Anii de război, ani în care cei mulți trăiseră nesfîrșite și teribile încercări, schimbaseră numai anturajul. În locul englezilor bățoși, apăruseră, la fel de infatuați și inflexibili, ofițerii germani. Șirurile de petreceri păreau însă la fel de strălucitoare și zgomotoase iar valurile de șampanie îi înecaseră în așa măsură, încît nici nu și-au dat prea bine seama că și pe meleagurile ploieștene se înfiripa o nouă viață. Parcă se trezise dintr-un vis, și jucăriile pe care credea că le va găsi la căpătîiul patului fuseseră spulberate de lumina

crudă a zilei. Şocul destul de puternic şi teama ce-i încrîncenase sufletul nu o lăsau să vadă adevărata faţă a lucrurilor. Vechile relaţii se răciseră, fiecare căutînd să se descurce într-un fel. Trăia din expediente, dar curînd îşi dădu seama că va trebui să muncească. De ce să se apuce ? Nu ştia să facă mai nimic. Cu sprijinul unui fost prieten al familiei ocupase totuşi un post de bibliotecară la Rafinăria Teleajen. Apoi, tot cu ajutorul unor binevoitori, reuşise să se pensioneze. Nu primea mare lucru, dar oricum era ceva. Îi rămăsese însă acest apartament confortabil, în care mai închiria cîte o cameră. Cînd toate i se păreau de neschimbat apăruse Eduard. La început nu-l recunoscuse. Îşi mai amintea însă foarte bine de privirea aceea răscolitoare care îi alungase cîndva somnul, şi îl primi înfiorată dintr-o dată, agăţîndu-se de speranţa pe care acesta i-o sădise în suflet, cu disperarea cu care un înecat se apucă de un fir de pai. Eduard îi promisese că dacă îl va ajuta, el avea posibilitatea să-i procure „mijloacele" necesare plecării din ţară. A acceptat cu bucurie, gîndindu-se că acolo unde se va duce ar putea să ia totul de la capăt.

Ca să nu stîrnească nici o bănuială, îl trecuse în cartea de imobil ca pe un nou chiriaş, pensionar, hotărît să se stabilească în Ploieşti. Aşa îl prezentase şi celorlalţi locatari. După aceea făcuse cîteva „recunoaşteri" la unii dintre foştii funcţionari ai societăţilor petroliere, şi se interesase, la indicaţia lui Eduard, de situaţia lor actuală. Cele aflate i le relatase foarte exact „chiriaşului".

Trecuseră mai bine de patru luni de la venirea lui Eduard, dar nu apăruse nici un semn că acesta s-ar ţine de promisiune. Dimpotrivă, se instalase foarte bine şi nu arăta deloc că are de gînd să plece. Lipsise în nenumă-

rate rînduri de acasă, chiar zile în şir, dar cînd a încercat să întrebe unde şi de ce plecase, acesta îi răspunsese rece :

— Cu treburi ! Nu mă mai descoase atît !

Dar vorbele lui, deşi sunau foarte sigure, nu reuşiseră decît să-i sporească teama ce i se furişase în suflet, chiar se întreba deseori dacă nu intrase într-un joc prea periculos. Dar tot singură se liniştea, zicîndu-şi că nu este cazul să se frămînte inutil, întrucît Eduard ştie ce face. Apoi, de cînd reluase viaţa cu el, simţea că tinereţea îi curge prin vine, clocotitoare. Se dăruise, îi plăcea să-şi spună că ea îl acceptase, cu toată ardoarea unei femei părăsite, punînd în fiecare sărutare focul uitat al atîtor ani irosiţi, zbuciumul nenumăratelor dorinţe neîmplinite.

Toate astea îi treceau prin minte acum, cînd se uita atent la bărbatul din faţa ei ; îi număra cutele din jurul ochilor, observa că părul începuse să se rărească, şi ochii pierduseră strălucirea de altădată. Se întreba dacă îl iubea cu adevărat, sau dacă nu era decît o izbucnire de femeie care nu vrea să-şi recunoască înfrîngerea datorată anilor.

— Nu prea am avut baftă de data asta..., începu Eduard pe neaşteptate să vorbească. Sau eu am fost prea nervos, dracu ştie... Oricum, cîtăva vreme... dar îşi lăsă vorba neterminată şi se adînci din nou în tăcere.

Femeia nu spuse nimic. Strînse ceştile, le spălă şi le aşeză înapoi în raft, apoi îşi mai aprinse o ţigară şi aşteptă. Eduard însă nu-şi reluă confesiunea. Se ridică şi plecă în dormitor.

— Aş vrea să mă odihnesc puţin, Dora..., i-a spus femeii şi s-a şi întins sub aşternuturile ce miroseau a levănţică.

Nu după mult timp, la răsuflarea regulată a bărbatului deduse că acesta doarme profund. Se așeză lîngă el în pat. Dar somnul nu se mai lipea de ea. Sentimentul apăsător de neliniște nu-i dădea pace. Încercă să citească ceva, dar literele parcă se amestecau în fața ochilor într-un *dans nesfîrșit*. Renunță și se întinse cu ochii țintă în tavan, străduindu-se să nu se gîndească la nimic. Astfel reuși să aţipească.

Cînd s-a trezit, bărbatul nu mai era în pat. Se ridică, ușor buimacă ; în primul moment se întrebă cît e ceasul. Întinse mîna către cel de pe noptieră, dar nu apucă să se uite la el, că Eduard deschise ușa de la baie.

— E trecut de două, darling...

Se bărbierise și obrazul său după cele cîteva ore de somn arăta destins, odihnit. Își căpătase buna dispoziție ; cînd îl auzi fredonînd „Tea for two" [1], nici ea nu-și putu stăpîni un zîmbet. Într-una din nopțile lor de dragoste, el îi cîntase melodia aceasta cu textul „soldățesc". Cuvintele, care l-ar fi făcut și pe un ostaș să roșească, îi aminteau cîteva din trecutele aventuri ale tinereții. Dar nu numai pentru asta zîmbise. Știa că el nu-l fredonează decît atunci cînd este bine dispus, și constatarea că lui îi venise inima la loc îi dădea speranțe.

— Dora, mi-e foame. Hai să mîncăm ceva. Pe urmă să ne apucăm de treabă, că avem destulă...

[1] Ceai în doi (în engleză).

IV

Avrămuț aștepta nerăbdător să se îmbrace Alexiu. Nu trecuseră decît vreo cîteva minute pînă acesta se arătă, dar lui Eugen i se părură ceasuri. Au ieșit apoi, zorind pașii. Tăceau, fiecare cu gîndurile lui, frămîntați de dorința de a afla cît mai repede ce se mai descoperise. Răspundeau la saluturi aproape mașinal, fără a lua în seamă intenția omului de a se îndrepta spre ei, semn că ar fi dorit să-i oprească și să stea de vorbă. La fel de grăbiți au intrat pe poarta direcției regionale, prezentînd din mers legitimațiile. S-au oprit la laboratorul de criminalistică. Alexiu a ciocănit scurt și a deschis ușa fără să mai aștepte un răspuns.

— Bine că ați venit, tovarășe căpitan ! l-a întîmpinat locotenentul major Bădilă.

Abia își reținea un zîmbet de satisfacție. Din întreaga-i atitudine se vedea că este foarte mulțumit de el. Poate avea și de ce. Cu gesturi largi, îi conduse pe cei doi în încăperea alăturată și îi invită să ia loc. Avea ceva de actor în mișcările sale și poate că voit prelungea momentul prezentării celor descoperite, ca să sublinieze astfel reușita străduințiilor sale.

Alexiu își stăpîni enervarea și-l lăsă pe Bădilă să-și epuizeze „programul". În sfîrșit, omul înțelese că deja exagerase lungind atît de mult începutul discuției și se

așează la birou. Alexiu observă schimbarea din atitudinea ofițerului cunoscut ca un mare amator de șotii.

— Ei, care-s noutățile, tovarășe Bădilă ?

— Tovarășe căpitan, numai unul dintre ceasurile pe care le-ați adus pentru a fi examinate are o ascunzătoare secretă, perfect mascată și chiar destul de dificil de deschis. În ciuda complicațiilor am reușit să-i dau de capăt. Priviți, vă rog...

Și le arătă celor doi ofițeri tunulețul aflat pe birou. Apoi, cu mișcări sigure, așeză acul sextantului la semnul ce indica 45 de grade, mînui brațul în poziție orizontală și deșurubă țeava tunulețului la capătul opus orificiului. Spre surprinderea celor doi, dispozitivul se desfăcu cu un clinchet ușor. Avrămuț, nerăbdător, îl cercetă imediat, curios să descopere ce se ascunde acolo. Dar nu găsi nimic. Îl privi aproape contrariat pe Alexiu dar cînd își întoarse ochii către Bădilă, pricepu că acesta știa ceva mai mult decît spusese.

— Ioane, ce era aici ? Nu mai face pe misteriosul, că nu te prinde..., îi zise Avrămuț îndreptîndu-se spre el.

Bădilă n-a mai așteptat să fie rugat a doua oară și, din sertarul biroului scoase două plicuri voluminoase. Din primul luă mai multe fotografii de mărimea unei cărți poștale și i le întinse lui Alexiu.

— Cred că astea vă interesează în primul rînd. În acel lăcaș am găsit trei rolfilme developate. Le-am copiat, cîte două bucăți pentru fiecare poziție, pentru că, oricum, știam că acesta ar fi fost următorul ordin. Sînt hărți și o sumedenie de scheme, precum și cîteva însemnări, însă în limba engleză...

Alexiu nu-l mai asculta. Pe măsură ce examina cu atenție fiecare fotografie, i-o trecea lui Avrămuț. Bădilă tuși scurt de cîteva ori, ca să le atragă atenția asupra sa

dar văzînd că cei doi ofițeri nu-i mai acordă atenție, spuse :

— Tovarășe căpitan, vă rog să nu vă supărați, dar eu aș vrea să plec. Aici, în acest plic, aveți fotografiile aparatului pe care îl putem numi cu ceva bunăvoință, „ceas", demontat, și pozițiile în care trebuie așezate elementele componente pentru a se putea desface ascunzătoarea, iar acestea sînt cele trei microfilme... Nu-mi rămîne decît să vă urez succes la treabă.

— Mulțumesc, tovarășe Bădilă ! Te-ai întrecut pe tine și de astă dată — și, oricum, nu ești prea ușor de depășit.

Cei doi plecară, luînd cu ei plicurile cu fotografii și microfilmele. Odată ajunși în biroul lui Alexiu, se așezară pe lucru.

— Cu ce începem, Avrămuț ?

— Tovarășe căpitan, părerea mea este că ar fi bine, înainte de toate, să punem în ordine fotografiile.

— De acord, dar după ce criteriu ?

— Cred că potrivit criteriului succesiunii în care au fost fotografiate planșele respective...

— Ai dreptate, Eugene !

Dar n-a fost tocmai ușor. Bădilă nu se gîndise la acest lucru și amestecase fotografiile copiate de pe cele trei microfilme. Ceva mai tîrziu însă, fotografiile se aflau așezate fiecare în ordinea în care fuseseră reproduse de pe rolfilme.

— Să începem cu primul grup de poze, Eugene !

Avrămuț le înșiră pe birou și le numerotă pe fiecare. Erau treizeci și două de fotografii. Primele opt alcătuiau o hartă, fiecare reprezentînd cîte un segment al acesteia. După linia curbelor de nivel se putea deduce că este vorba de o zonă deluroasă, nu prea acoperită de vegetație. Ici și colo se distingea și cîte un punct cotat, dar cifrele fuseseră răzuite. „Cu ce scop ?", se întrebă Avrămuț. Apoi

încă ceva îi reţinu atenţia. Numele de rîuri, localităţi, dealuri, ca şi orice alt indiciu ce ar fi dus la identificarea zonei reprezentate de hartă fuseseră acoperite.

Fotografiile nu cuprindeau decît o porţiune din hartă. Acest lucru se putea observa foarte bine nu numai din modul în care erau cuprinse elementele topografice, ci mai ales din felul cum se vedea marginea albă la a doua şi a treia fotografie.

— Ce-ar fi să încercăm să le asamblăm ? dădu o idee Avrămuţ, înciudat de impasul în care intraseră.

— Poate este bine să mai aşteptăm niţeluş, Eugene ; în primul rînd fiindcă, aşa cum observi, ordinea fotografierii nu ne spune nimic, iar în al doilea rînd, dacă aceste segmente de hartă pot fi asamblate, este logic ca cel care le-a fotografiat să le fi amestecat destul de serios. După cum se vede, „tipul cu aparatul" a lucrat destul de bine...

— Aveţi dreptate ! spuse Eugen şi se aplecă din nou asupra fotografiilor.

Le aşeză pe primele opt în aceeaşi ordine, ca la început. Trecu la celelalte. Următoarele trei fotografii înfăţişau cîteva pagini cu un text dactilografiat în limba engleză. Textul însă conţinea şi grupe de litere care puteau foarte bine fi elemente indicatoare ale anumitor carouri de pe hărţi, dar, lucru curios era faptul că de pe hărţi fuseseră înlăturate şi cifrele caroiajului topografic şi kilometric, astfel că nici acest nou element nu aducea prea multă lumină. Celelalte fotografii copiate de pe primul film constituiau de asemenea, secţiuni ale altor hărţi ce alternau cu texte la fel, dactilografiate în limba engleză.

— Ce părere ai, Avrămuţ, despre treaba asta ?

— Ştiu şi eu, tovarăşe căpitan ? Oricum, pentru mine, un lucru este destul de clar ; textele astea au o legătură strînsă cu hărţile care le preced, altfel nu-mi explic de ce au fost fotografiate imediat după un grup de hărţi.

Dacă n-ar fi așa, ar fi fost normal ca întîi să fi fost fotografiate toate hărțile și apoi textele.

— Perfect. Cred că este o primă concluzie în legătură cu „imaginile" de pe acest film. Mai departe ?

— Gîndesc că documentele astea sînt importante din moment ce pe lîngă folosirea unei ascunzători pentru păstrarea microfilmelor s-a recurs și la ștergerea inscripțiilor de pe hărți. Poate au codificat și textele...

— Și crezi că le-am putea descifra ?

— Eu zic să vedem și restul fotografiilor și abia după aceea ne hotărîm asupra următoarei „mutări" pe care o vom face.

Au cercetat minuțios și restul fotografiilor. Povestea se repeta. Cîteva segmente de hartă, urmate de texte în engleză, texte care cuprindeau, aproape invariabil, grupe de cifre. Nici un film însă nu avea vreo imagine cu o hartă de ansamblu sau vreo schemă care să indice cît de cît modul de așezare al segmentelor fotografiate. Totul lăsa impresia unei neorînduieli, a unei harababuri, dar lucrurile se vedea că fuseseră făcute cu multă atenție, și un neinițiat nu-i putea pătrunde secretul.

— Mă, a dracului chestie... mormăi înciudat Alexiu.

Eugen îl măsură mirat, neobișnuit să-l audă suduind pe șeful său.

Afară, noaptea se înstăpînise grea, apăsînd sub mantia ei tăcută dealurile care abia se mai ghiceau în zare. Alexiu deschise larg fereastra și, cînd aerul rece năvăli în cameră, își dădu seama cît este de obosit. Trecuseră cîteva ceasuri bune de cînd stăteau aplecați asupra pozelor acelora și nici nu luaseră în seamă scurgerea timpului. Se uită la cadranul ceasornicului și nu-i veni să creadă cînd văzu că era aproape 10.

— Avrămuț, gata ! Mergem acasă ! Restul — mîine. Va trebui să aducem la cunoștință conducerii descoperirea făcută și să vedem ce se va hotărî.

Avrămuț strînse fotografiile în tăcere, le așeză în plicuri și le introduse în fișet. Apoi plecară împreună către casă.

A doua zi de dimineață, Eugen se trezi cu același neastîmpăr. Nu-și găsi liniștea pînă nu se apucă de treabă. Luă o coală de hîrtie și, așa cum obișnuia să procedeze de cîte ori analiza un caz pe care trebuia să-l soluționeze, trase două linii ; în spațiul din partea stîngă scrise în propoziții scurte ceea ce știa despre fotografii și ascunzătoarea lor, în cel din mijloc — întrebările la care trebuia să afle răspunsul, iar în spațiul din dreapta — cum anume să soluționeze fiecare problemă. Treaba aceasta îi luă mai bine de o oră. Cînd termină se uită la ceas ; se întrebă mirat de ce nu-l chemase șeful pînă atunci. Se ridică să se ducă la biroul lui Alexiu, dar renunță în ultima clipă. „E mai bine să aștept. Din moment ce nu m-a sunat, înseamnă că nu are nevoie de mine acum..." Se gîndi că între timp, poate reflecta asupra celor ce avea de făcut. Dar în aceeași clipă ușa se deschise brusc, și, în încăpere, intră ca o furtună Alexiu.

— Avrămuț, vino la mine ! — și se întoarse să plece.

— Am înțeles ! spuse locotenentul și se grăbi să-l ajungă.

Alexiu ducea sub braț două dosare ; în deschizătura unuia Eugen zări plicurile cu pozele. „Vine de la șeful direcției... Probabil de aceea nu m-a chemat mai devreme"...

— Am raportat tovarășului șef al regiunei toate problemele. Tovarășul locotenent-colonel Simionescu a fost de acord cu propunerile mele și a ordonat să-ți încredințez spre soluționare acest caz. Te vei ocupa de el în exclu-

sivitate. Vreau numai să-ţi reamintesc că în problema descoperirii asasinului va trebui să colaborezi îndeaproape cu tovarăşii de la miliţie. Întrucîtva, asta îţi uşurează munca, dar cred că înainte de toate trebuie să stabileşti ce e cu hărţile acelea. Textele au fost date la tradus, în jurul orei 11 le vei avea. Gîndeşte-te şi să-mi raportezi tot ceea ce vei întreprinde. Crezi că ai să te descurci ?

— Mă voi strădui, tovarăşe căpitan. Eu socotesc că...

— Nu-mi spune încă nimic, îl întrerupse Alexiu. Ia fotografiile, celelalte documente şi materiale, revezi totul, dar absolut totul, chibzuieşte bine, stabileşte-ţi ipotezele de lucru şi abia după aceea vino să stăm de vorbă. Apropo, ce caz ai acum în lucru ?

— Mai am o singură sesizare de verificat şi pot considera încheiat dosarul „Voiajorul".

— Bine ! Îl predai locotenentului Stoica. Să-l definitiveze el. Îi pui la dispoziţie întregul material...

Avrămuţ luă mapa cu fotografii şi celelalte documente şi se îndreptă spre biroul său. Era puţin îngrijorat. Deşi dorise şi aşteptase nerăbdător să i se încredinţeze lui acest caz, acum se simţea oarecum speriat. Nu de eventualele eforturi — pe care se ştia capabil să le facă — dar se temea să nu pornească pe o pistă greşită. Apoi, singur... să rezolve acest caz nu se aşteptase deoarece era unul dintre cele mai grele care i se dăduseră spre rezolvare pînă atunci. Ajuns în birou se aşeză pe scaun şi timp de cîteva clipe stătu aproape nemişcat, privind maldărul de fotografii. Îşi orîndui hîrtiile pe masă şi se apucă să restudieze documentele. Din cînd în cînd, îşi completa însemnările.

Trecuseră mai bine de două ore cînd zbîrnîi iarăşi telefonul.

— Au venit traducerile, Eugene. Vino la mine să iei un exemplar, recunoscu vocea lui Alexiu la celălalt capăt al firului...

— Nu cred să te lămurească prea mult textele astea, fiindcă, așa cum ai bănuit, și ele sînt destul de bine codificate... Oricum, ia-le și vezi ce poți să faci, i se adresă căpitanul întinzîndu-i dosarul.

Avrămuț își aruncă o clipă ochii peste ele. Ar fi vrut să spună ceva, dar se răzgîndi și se întoarse la birou. Verifică dacă foile cu traducerile sînt așezate în aceeași ordine ca cea de pe filmele respective și începu să le rînduiască pe mesele din birou, în succesiunea indicată de fiecare peliculă. Citi cu atenție prima pagină. Codificarea fusese realizată prin înlocuirea unor cuvinte din text cu altele care aveau o semnificație aparte. Mai frecvent folosite erau *material* și *hyacinth*. Aproape nu exista pagină ca aceste două cuvinte să nu apară cel puțin de două ori. Avrămuț le notă pe o coală de hîrtie și încercă să stabilească structurile gramaticale în care erau cuprinse cuvintele ce se repetau. Lîngă ele, de obicei, se afla un alt cuvînt pe care traducătorul îl transcrisese exact ca în text, cu mențiunea în dreptul lui că nu se găsește în nici un dicționar. Eugen îl însemnă și pe acesta pe coală de hîrtie. „Deci, cuvîntul necunoscut ar putea avea rol de verb și ar putea să însemne *există*, se *află*. Cine știe ?" Îl reținu, de asemenea, atenția cuvîntul *picioare*. „Să fie vorba de unitatea de lungime englezească sau de o localizare topografică ? Dacă nu ar fi fost folosit la plural, își continuă ideea, pentru că, de obicei formularea este «piciorul pantei, dealului», cred că presupunerea că el reprezintă o localizare, ar fi mai plauzibilă. Poate este însă vorba de un element din sistemul de măsură englezesc. Dar ce să indice-oare ? Înălțimea ? Lungimea ?".

Pentru moment, Avrămuț s-a fixat numai asupra acestor două dimensiuni posibile și fiindcă hărțile care redau o zonă cu multe înălțimi îi sugerau această noțiune. De aceea, căută legătura dintre cuvîntul de dinaintea celui în cauză, dar cu toată strădania, nu l-a mai găsit repetat nicăieri. Nu renunță însă. Se putea foarte bine să fie o scăpare a codificatorului și deci n-ar fi lipsit de interes să vadă ce este cu acel „picioare". Își concentră atenția asupra elementelor topografice ale terenului reprezentat pe hărți ; ce relație ar fi putut afla între diferitele înălțimi ale căror cote fuseseră ascunse cu grijă și celelalte forme de relief ? Căută, înainte de toate, valorile curbelor de nivel principale, și cu ajutorul acestora încercă să stabilească înălțimea aproximativă a terenului, ceea ce ar fi dus la localizarea cel puțin relativă a reliefului reprezentat într-o anume zonă a țării. Reuși să găsească una dintre curbele de nivel principale a cărei valoare nu fusese ștearsă ; calculele duseră la concluzia că harta reprezintă o zonă subcarpatică, cu aspect frămîntat, relativ acoperit, fără prea multe cursuri de apă și săracă în localități.

Toate acestea le trecu în carnet, dar tot recitindu-le își zise că nici ele nu-i sînt de prea mare ajutor. Era încîudat ; își dădea seama că se află în fața unui necunoscut de care tot încercînd să se apropie, părea și mai de nepătruns. Lăsă totul deoparte și plecă să ia o gustare, în speranța că o pauză îl va ajuta să-și orînduiască un pic gîndurile. La bufet întîlni cîțiva dintre colegii care-l invitară la masa lor. Deși era foarte grăbit, acceptă ; se așeză pe un scaun și ascultă ce povestea unul dintre ei. Dar gîndurile îi zburau tot la hărțile acelea afurisite. Pînă și desenul feței de masă îi amintea de carourile cu cifrele șterse ; nici nu-și dădu osteneala să mai urmărească gluma pe care o începuse ofițerul Vasile Andrei,

unul dintre cei mai veseli colegi. Se uită mirat la tovarășii săi cum rîdeau de li se scuturau umerii și abia tîrziu înțelese că de fapt Andrei le povestise „întrevederea" pe care el, Avrămuț, o avusese cu proprietăreasa.

Dar nu avea timp să le împărtășească prea mult veselia. Cum termină de mîncat, o porni repezit spre ușă. Pe drum se gîndi dacă nu cumva între zonele reprezentate pe hărțile acelea și parașutările de spioni din primii ani de după terminarea războiului, se poate face vreo legătură. Intră precipitat în birou și se apucă din nou de lucru, studiind de data aceasta terenul, pentru a vedea dacă era propice executării unei lansări de parașutiști. Dar după ce cercetă cu atenție fiecare hartă și ideea asta i se păru fără valoare. Nimic nu pleda în favoarea ei ; nici un om care cunoștea cît de cît meseria nu ar fi ales astfel de locuri pentru efectuarea unei desantări. Își însemnă, totuși, în carnet posibilitatea, dar în paranteză specifică „mai puțin decît probabil".

Trecuse de mult ora trei, și Avrămuț nu se îndura să întrerupă lucrul. Simțea un gol în suflet, iar gîndul că nu reușise să găsească măcar o pistă nu-i dădea pace. Își zise că n-are rost să se mai ducă la masă, întrucît luase gustarea destul de tîrziu, și va rămîne în continuare. Concentrat din nou asupra hărților, nici nu observă cînd în prag apăru Alexiu.

— Eugene, cum stai ?

— Prost, tovarășe căpitan, al naibii de prost...

— N-ai ajuns la nici un rezultat ?

— La nici unul. Am crezut că am putea face o legătură între parașutările care au avut loc în anii '50 și hărțile astea. Dar studiind terenul mi-am dat seama că ideea mea nu merită să fie nici măcar reținută. Altceva trebuie să fie la mijloc...

— Totuşi, Eugene, este bine să verificăm... Să-mi aminteşti asta mîine dimineaţă... Şi acum, gata ! Acasă !

— Eu aş vrea să mai lucrez...

— Nimic !

Oarecum nemulţumit, Avrămuţ strînse hîrtiile de pe birou şi le aşeză în fişet. Închise şi sigilă dulapul metalic, apoi, înainte de a părăsi încăperea, mai verifică o dată totul. Alexiu ajunsese deja la capătul culoarului, şi-l aştepta. Coborîră scările agale şi lăsară cheia biroului la ofiţerul de serviciu.

— Măi Eugene, care-i lungimea unui picior englezesc ? întrebă Alexiu după ce părăsiră curtea regionalei.

Avrămuţ îl privi mai întîi uşor surprins de faptul că şeful său deschisese discuţia despre cazul în lucru altundeva decît în birou, apoi îi răspunse.

— 0,3 048 metri, precis !

— Ai încercat să transformi în metri cifrele întîlnite în text ?

— Sincer să fiu, m-am gîndit la această posibilitate, dar am renunţat uşor, presupunînd că grupele de cifre reprezintă cuvinte codificate.

— Văd că trebuie să-ţi repet, Eugene, că nimic nu este mai important în munca noastră ca ferma convingere bazată pe verificarea atentă, lucidă şi, mai ales, serioasă a fiecărui fapt, a fiecărui element, a fiecărui indiciu, a oricărei, repet, a oricărei ipoteze.

Un timp merseră fără să vorbească. Avrămuţ îl simţea că este nemulţumit şi dacă ar fi cedat dorinţei sale, s-ar fi întors din drum să se apuce din nou de lucru. Ştia însă că Alexiu nu i-ar fi permis sub nici un motiv să renunţe la ceea ce obişnuit numea el „odihnă activă". Aşa că, după ce se despărţi de Alexiu, îşi continuă drumul spre popotă. Mîncă grăbit fără motiv, dornic să ajungă cît mai repede acasă.

Se întinse în pat. Lumina calmă a soarelui de primăvară îi inundase camera, şi de afară se auzea cîntecul zglobiu al păsărelelor. Ar fi trebuit poate să fie şi el mai vesel, dar nu se putea elibera de sentimentul de nemulţumire pe care-l încerca. Gîndurile îi zburau tot spre acele hărţi, de a căror taină nu reuşise să se apropie ; recapitulă fiecare ipoteză încercată deja, şi se străduia să găsească noi combinaţii cu care ar putea „sparge" cifrul. Se întrebă, — pentru a cîta oară ? — ce ar fi putut reprezenta distanţele, dacă acel cuvînt, „picioare", ar fi avut înţelesul său din limba engleză. „O codificare a înălţimilor ? Cine ştie ? Dar ar fi inutilă o astfel de precauţie pentru a mai codifica valoarea cotelor din teren, cînd de fapt ele fuseseră cu grijă radiate de pe toate hărţile fotografiate. Nu ! Nu poate fi vorba de cotele terenului ! Altceva ar trebui să indice cifrele ! Dar ce anume ? Distanţele între diferite puncte din teren ? Posibil !"

— La naiba cu toate ! strigă şi luă una din cărţile de pe noptieră.

În faţa ochilor însă îi jucau tot hărţile acelea „mute". Puse cartea deoparte şi, cu mîinile împreunate sub cap, încercă să-şi imagineze cum ar fi arătat terenul acela de pe hartă. În minte îi veniră locuri cunoscute din copilărie. Dealurile tocite, acoperite ici şi colo cu pîlcuri de păduri de foioase, străbătute de văi destul de adînci, pe care curgea apa numai pe vreme foarte ploioasă, îi aminteau de schelele petroliere prin care colindase însoţindu-şi tatăl la muncă. Nu-şi putu stăpîni un gînd. Emoţionat, se ridică din pat şi începu să se plimbe prin cameră.

— Dar dacă cifrele acelea reprezintă, de fapt, adîncimea ?... îşi spuse abia şoptit.

Şi nu ştia cît de aproape era acum de adevăr...

V

În gangul întunecos și umed ce se deschide între fostele magazine Dermata și cel al fabricii de stofe Dorobanțul, imediat pe partea dreaptă, o ușă ale cărei tăblii poartă bine întipărite urmele vremii, te lasă să pătrunzi într-un hol prost luminat. Scara de lemn, ce urcă în spirală, se oprește la singurul etaj al clădirii, unde, pe un culoar îngust, se înșiră ușile mai multor încăperi. Pe una dintre ele, o inscripție scrisă cu tuș pe o coală de hîrtie îngălbenită te avizează că în spatele ei se află clubul filateliștilor. Încăperea, ale cărei ferestre nu mai fuseseră de multă vreme spălate, are aceeași dușumea neîngrijită ca și restul clădirii, iar scaunele și mesele scrijelite și pătate de cerneală arătau că cei ce frecventează acest club nu acordau prea mare atenție altor lucruri în afara timbrelor.

În ciuda tuturor acestor situații care te făceau să nu te simți în largul tău, aici sălășluia, totuși, o atmosferă intimă determinată, evident, de pasiunea comună a tuturor celor care îl frecventau. Diferențele de vîrstă, de ocupație, deosebirile de pregătire aproape se ștergeau în fața peticuțelor de hîrtie colorată și nu arareori vedeai cîte-un puștan tîrguindu-se cu vreun vîrstnic, contrazicîndu-l, aducînd argumente sau refuzînd în termeni foarte categorici un schimb care nu-i convenea. Discuțiile se închegau foarte ușor, nu se manifesta nici rezervă pentru noii

veniţi, mai ales dacă acesta aducea cu sine o colecţie de timbre ce prezenta interes. Apoi, cum se întîmplă adesea şi cu alţi oameni cu pasiuni în diverse domenii, de la preocupările comune se ajungea la o anumită apropiere, se creau prietenii, şi multe din discuţiile începute aici continuau în faţa unui pahar cu bere la restaurantul Prahova şi cel mai adesea, în special vara, în grădina Ciocîrlia.

Toate acestea le ştia bine Eduard. Îl învăţaseră instructorii din şcoala de spionaj, îi recomandaseră să se familiarizeze cu termenii, să cunoască timbrele, să memoreze multe din „valorile" filatelisticii şi mai ales să ştie să pozeze ca un adevărat cunoscător în materie. Le învăţase nu tocmai uşor deoarece colecţionarea timbrelor nu prea intra în preocupările lui. Dar acum, cînd datorită clasoarelor cu care fusese dotat reuşise să-şi facă atît de multe cunoştinţe printre filateliştii din oraş, aproape că-i plăcea să se ducă tot mai des la club. Se purta cu condescendenţă, vorbea amabil, dar mai ales asculta atent. Şi mai mult decît atît ; întreba. Întreba cu meşteşug, precaut să nu stîrnească suspiciuni, gata să cedeze unui schimb dezavantajos pentru el, numai să-şi creeze o nouă relaţie, să-şi atragă un posibil colaborator. Căci în afară de cei care îi puteau furniza unele informaţii despre foştii salariaţi ai companiei petroliere Steaua Română, manifesta acelaşi interes şi pentru cei pe care îi simţea foarte lacomi, lipsiţi de scrupule cînd doreau să pună mîna pe vreun timbru de valoare sau pe o colecţie inedită. Iar Eduard avea într-unul din clasoarele special pregătite cîteva zeci din seriile de timbre editate în ultimii ani în Occident, destul de rare în colecţiile celor din ţară. Or, asemenea timbre, ce atunci nu erau chiar la îndemîna oricărui, aveau mare căutare, şi se vindeau la un preţ bun. Aceste timbre nu le arătase încă nimănui, pentru că ştia că oricare dintre cunoscători

le-ar fi văzut l-ar fi întrebat cum a intrat în posesia lor. Dar le ţinea „în rezervă", ca o posibilă „plată în natură" pentru serviciile ce urma să le ceară unora dintre cei pe care voia să-i determine să „colaboreze" cu el. Fiindcă Eduard ştia că poate exploata, în vederea realizării scopurilor sale, această pasiune, care unora le întuneca simţul moral pînă la a uita de omenie, de orice obligaţii. Cu ajutorul unor asemenea indivizi dorea să-şi atingă scopurile pentru care fusese trimis.

La toate astea se gîndea acum, cînd aranja cu grijă în clasorul cu care se ducea în mod obişnuit la club două timbre scoase abia în urmă cu vreo doi ani de poşta franceză, dedicate aniversării eliberării Franţei ; ele reprezentau doi dintre generalii care se remarcaseră pentru fapte de arme în cel de-al doilea război mondial. Detaşate din serie, timbrele nu valorau prea mult, şi printre celelalte se pierdeau chiar. Dar el îşi pregătea nada în vederea ultimului pas în racolarea unui tînăr pe care intenţiona să-l pună „să lucreze pentru el". După ce termină, aşeză clasorul deoparte şi privi pe fereastră dimineaţa de primăvară.

— O să fie o zi frumoasă, îi zise femeia ce tocmai intrase în dormitor.

Dora se apropie de el, dar nici n-o băgă în seamă. Se gîndea că nu putea greşi cu acel tinerel lacom, ahtiat după un timbru străin...

VI

Şi pentru Avrămuţ dimineaţa aceea frumoasă de primăvară venise ca o uşurare. Norii ce coborîseră peste noapte dinspre munte stăruiau încă deasupra oraşului, dar lumina uşor irizată îl făcea să se simtă vesel acum. Merse fluierînd uşor spre birou, şi buna dispoziţie nu-l părăsi nici atunci cînd se apucă de treabă.

Înainte de toate se hotărî să revadă planul de acţiune. Recapitulă datele cunoscute şi însemnă pe o bucată de hîrtie pusă la vedere „de luat legătura cu Ştefan de la judiciar". Reciti ceea ce scrisese în ajun şi modifică ordinea măsurilor pe care dorea să le întreprindă. Scoase din fişet plicurile cu fotografiile hărţilor şi textelor de pe filmele găsite în ascunzătoare. Nici nu apucă să le aşeze bine pe masă că telefonul sună strident. Aşa cum prevăzuse, Alexiu îl chema cu planul de acţiune.

— Hai la tovarăşul şef al direcţiei, îi spuse de cum intră pe uşă.

Secretara le arată printr-un semn că sînt deja aşteptaţi. După ce salutară, luară loc la masă alături de încă doi ofiţeri.

— Ia zi, Avrămuţ, ce ai de gînd să faci cu hărţile acelea ?..., îl întrebă, privindu-l cu interes, locotenent-colonelul Simionescu.

— Dacă îmi permiteți, am să vă prezint la început planul de acțiune.

— Dă-i drumu' !

— Tovarășe colonel, mi-am propus mai întîi să stabilesc de unde și de la cine provin ceasurile din colecția celui ucis ; sînt sigur că am putea desprinde unele concluzii care să ne ajute să descoperim ceea ce se ascunde în spatele acestei afaceri. Hărțile și textele fotocopiate, după părerea mea ar putea fi decodificate numai dacă intrăm în posesia cheii. Or, cheia nu este lăsată în același loc cu materialul criptat.

— Și cum ai să realizezi asta ?

— Voi reface drumul ceasurilor în sens invers, căutînd să ajung la omul care a ascuns acele microfilme în ceas. Este, cred, imposibil ca pe acest „traseu" să nu-l întîlnim și pe asasin.

— Interesant ! Pe ce îți bazezi presupunerea ?

— Logic, tovarășe colonel, asasinul nu a ajuns întîmplător la Tureanu. Știa că ceea ce căuta se află ascuns într-unul din ceasuri. Cert este însă că nu cunoștea în care dintre ele anume, altfel ar fi mers la sigur. Apoi, așa cum reiese din actul de vînzare-cumpărare găsit în casa victimei, Tureanu nu era proprietarul ceasurilor decît de patru ani, adică numai cu cîteva luni înainte de a se fi stabilit în orașul nostru. Este posibil ca nici el să nu fi avut cunoștință de existența acelor microfilme. Dacă ar fi știut este de presupus că ar fi luat măsuri de asigurare a lor. Specialistul criminalist după ce a studiat atent acel „ceas" ne-a demonstrat că ascunzătoarea se bloca prin simpla încărcare a tunulețului. Noi l-am găsit neîncărcat însă. Oricum, se poate trage concluzia — ce-i drept, nu singura — că Tureanu nu știa de ascunzătoare. Se ridică atunci întrebarea : Cine a așezat acolo microfilmele și,

mai ales, dacă cel care le-a aşezat este unul şi acelaşi cu cel care a „renunţat" la ele, înstrăinîndu-le odată cu ceasurile.

— Aceasta este o ipoteză de lucru... Mai ai şi altele ?

— Da ! Mi-am propus să consult un ofiţer topograf, să ne ajute să stabilim scara hărţilor şi, eventual, zona pe care acestea o reprezintă. De asemenea, spuse căutînd cu ochii spre Alexiu, n-ar strica să verificăm dacă între zonele de pe hartă şi locurile în care au avut loc paraşutări nu există o legătură... Am terminat.

— Bine, flăcău ! Tovarăşe Alexiu, transmiteţi ordinul meu lui Vlad să facă verificările în problema paraşutărilor şi îl ajuţi să consulte un topograf de la armată... Dar, de ce crezi dumneata, Avrămuţ, că hărţile acelea au trebuit codificate sau mai bine zis, ce crezi dumneata că „ascund" ele ?

— Întrebarea aceasta mi-am pus-o de nenumărate ori, tovarăşe colonel, dar răspunsul nu l-am găsit. Totuşi, rosti tărăgănat cuvintele, zona nu mi se pare tocmai necunoscută. Cam aşa arată dealurile în jurul Morenilor, cu exploatări petrolifere, pe unde mi-am petrecut cu o bună parte din copilărie. N-ar fi exclus ca într-un anume fel hărţile să indice tocmai locurile în care sînt amplasate astfel de exploatări sau unde ar putea exista nişte rezerve, necunoscute încă. Pe vremuri ştiţi doar că prea mulţi şi-au băgat nasul în treburile noastre, socotind pămîntul acestei ţări o lămîie bună de stors... Este o ipoteză, dar, sincer să fiu, mie însumi mi se pare cam sucită şi zic... în fond, ce să caute nişte hărţi cu un asemenea mesaj într-o ascunzătoare de acest tip care miroase de la o poştă a spionaj ?... Doar dacă în această situaţie nu avem de-a face cu un caz de spionaj economic...

La auzul acestor cuvinte, cei de faţă îl priviră miraţi pe Avrămuţ ; nu ştiau dacă este cazul să-i ia vorbele în

serios, mai ales că tînărul avusese o ușoară reținere. Simionescu se rezemă de spătarul scaunului, și-l măsură pe Eugen cu privirea aceea oțeloasă pe care mulți nu o prea suportau.

— Să știi, băiete, că ipoteza ta nu este deloc lipsită de interes... Iancule, se întoarse către unul dintre cei doi ofițeri care mai erau de față, raportezi cazul în detaliu la București și ceri ca aceste hărți, sau măcar cîteva, să fie văzute de cineva de la Institutul Geologic. Tovarășe Alexiu, discutați în amănunt asupra fiecărei probleme, asupra tuturor măsurilor ce urmează să le luați... și la treabă... Mai aveți ceva ?

Cei din cameră se ridicară în picioare, salutară și plecară pe rînd, grăbiți. Avrămuț îl însoți pe șeful de serviciu pînă la biroul acestuia.

— Cînd vrei să pleci, Eugene ? îl întrebă Alexiu în fața ușii.

— Mîine, zic că este cel mai bine. Vreau să-mi mai revăd o dată însemnările făcute cu ocazia cercetării la fața locului, să mai discut cu Ștefan de la judiciar despre stadiul cercetărilor pentru descoperirea asasinului, și să mai reflectez asupra celor ce am de făcut în viitor.

— Bine. După ce termini, vino să mai stăm de vorbă.

*

În după-amiaza aceea Avrămuț a rămas la birou pînă seara tîrziu ; a citit și recitit cu răbdare nenumăratele însemnări, procesele-verbale încheiate cu ocazia cercetării locului crimei, declarațiilor martorilor, a revăzut fotografiile și toate celelalte documente întocmite în această dificilă cauză. Nenumărate întrebări îl frămîntau. Cel mai

mult se temea ca nu cumva pornind în căutarea acelui individ să nu înceapă să răscolească aiurea, în timp ce acesta va aştepta aici să se liniştească apele, pentru a intra din nou în scenă cînd va socoti că e momentul potrivit. De aceea voia să vorbească cu Ştefan. Dorea să-l roage mai întîi să-l pună la curent cu mersul ultimelor cercetări privind depistarea criminalului şi, în acelaşi timp, să ţină cazul „cald", pentru ca făptaşul să nu creadă că poate acţiona din nou, nestingherit...

Ştefan, un tînăr scund, de un neastîmpăr molipsitor, l-a ascultat cu atenţie, aproape fără să clipească, şi la sfîrşit l-a asigurat, privindu-l adînc în ochi :

— Nici o teamă, colega. N-o să ne dăm bătuţi pînă nu vom pune mîna pe el.

VII

Deşi ar fi vrut să se ducă direct în strada Săcele, acolo unde ştia că locuia Willy Löprich cel de la care Turcanu cumpărase cu ciţiva ani în urmă ceasurile, Avrămuţ se urcă în autobuzul din faţa gării pentru a merge în centru. În faţa clădirii Casei Armatei, călătorii coborîră dar şi Eugen, grăbindu-se odată cu ei, nici nu luă în seamă parcul plin de copii la ora aceea. Era o zi caldă de primăvară, şi aerul pur, îmbălsămat de mirosul florilor abia ivite, învăluia totul în limpezimi de cristal.

Îi plăcea oraşul acesta aşezat la poalele Tîmpei. Îşi aminti că nu mai trecuse pe-acolo din iarnă. Şi atunci, tot grăbit de treburi, fără pic de răgaz ca să-i admire farmecul. „Oare ce-o mai fi făcînd Axinte ?" se întrebă în vreme ce trecea prin faţa liceului Gheorghe Barițiu. Se gîndi chiar că ar fi fost foarte bucuros să poată colabora din nou cu el. „Ei, dar nici n-ai ajuns să te apuci de treabă, şi au şi început să te preocupe greutăţile, tinere !", se dojeni singur.

După ce s-a legitimat, Avrămuţ a trecut în camera alăturată şi aştepta să vină un ofiţer să-l însoţească la şeful Direcţiei regionale. I se părea tare plicticoasă procedura aceasta, dar cum ordinele erau clare, trebuia să se conformeze ; deci nu-i rămînea altă soluţie, căută doar ceva să-şi omoare plictisul. Dar nu avu însă vreme căci

imediat pe alcea mărginită de tufele de trandafiri se ivi un tînăr.

— Tov. Avrămuț ? îl întrebă acesta direct de cum deschise ușa.

— Da.

— Vă însoțesc, sînt locotenentul Vasile.

Avrămuț îi strînse mîna, după care porniră cu pași grăbiți către clădirea din curte. Îl conduse la unul din birouri și-l rugă să aștepte. După cîteva clipe reveni și-l anunță că șeful direcției nu-l poate primi, întrucît este într-o ședință dar că va sta de vorbă cu el maiorul Nițescu, care are ordin să-i acorde tot sprijinul.

— Pe locotenentul Axinte n-aș putea să-l văd?, întrebă pe culoarul lung, în drum spre biroul maiorului Nițescu.

— Cel care a fost mutat nu de mult la noi ? Este în concediu, după cîte știu...

Avrămuț ciocăni ușor la ușă.

— Intră, că doar nu-i budoar ! se auzi o voce de bărbat ușor răgușită.

Avrămuț deschise ușa, păși hotărît în cameră și se prezentă, apoi, la invitația maiorului, se așeză.

— Ce mai face Alexiu ? întrebă acesta după cîteva clipe.

— Bine, cu munca ; în rest, cred că este neschimbat, răspunse Avrămuț, uitîndu-se cu interes la ofițerul ale cărui tîmple străluceau de ghiocei.

— Am copilărit împreună, dar nu l-am văzut de mult. Să revenim însă la oile noastre, spuse apăsînd ultimul cuvînt și așteptă, cu un zîmbet abia stăpînit, să fie contrazis.

— Eu cred că trebuie să ne întoarcem, dar de fapt, nici nu prea ne-am depărtat, îi răspunse Avrămuț.

— Ei, haide, dă-i drumul ! îl îndemnă maiorul.

— Cred că, în principiu, ştiţi despre ce este vorba. Am nevoie de sprijinul dumneavoastră pentru a verifica dacă un anume Löprich Willy de pe strada Săcele a vîndut o colecţie de ceasuri unui cetăţean Tureanu, şi dacă le-a vîndut, mă interesează de unde le obţinuse şi în ce condiţii. Cam asta-i tot.

Maiorul tăcu cîteva clipe fără a schiţa vreun gest măcar, ridică receptorul şi formă un număr folosindu-se de creion.

— Sandule, vino te rog la mine... Lasă totul şi vino, ai să te duci mai tîrziu acolo..., adăugă pe un ton care nu mai admitea replică şi trînti receptorul.

— Uite ce zic eu... Te duci împreună cu locotenentul Sandu să staţi de vorbă cu respectivul. Între timp, eu o să am grijă să verificăm la cazierul judiciar situaţia acestuia...

— N-ar fi mai bine, să vedem rezultatul verificării de la cazierul judiciar şi apoi să stăm de vorbă cu el ?

— Tinere, îmi placi. Ai dreptate. Ia vino cu mine !

Se ridică brusc de pe scaun şi îl luă de braţ pe Avrămuţ. Trecură grăbiţi pe culoar şi se opriră la una din uşi, în care se afla montat un ghişeu. Maiorul ciocăni cu putere şi aşteptă nerăbdător, ca cei de-acolo să dea vreun semn de viaţă.

— Ştiam după cum ciocăniţi, tare şi repezit, că sînteţi dumneavoastră, tovarăşe maior, spuse o tînără deschizînd geamul ghişeului. Cu ce vă putem fi de folos ?

— Mie mai puţin, acestui tînăr chipeş, mai mult. Te rog să ne aduci fişa de evidenţă a cetăţeanului Löprich Willy, domiciliat în Braşov, strada Săcele nr. 1...

— Numai dacă omul are cazier...

— Păi sigur, fetiţo, că doar nu te-am pus eu să-i faci unul acum, special pentru noi... Ne dai un telefon, da ?

— Mai începe discuţie ?

Cei doi plecară la fel de zoriți în biroul maiorului. Avrămuț își stăpîni un zîmbet, temîndu-se să nu fie interpretat altfel. Îi plăcea felul deschis de a se purta al acestuia, simplitatea cu care îi trata pe cei din jurul său. Maiorul observă sclipirea din ochi și-i zîmbi la rîndu-i cu simpatie.

— Nu cred că vom aștepta prea mult, ai să vezi!

Și telefonul sună aproape imediat.

— Serviciu ireproșabil, zise maiorul după ce ascultă cîteva clipe, ceea ce i se raporta de la celălalt capăt. Mulțumesc, adăugă și închise.

Se întoarse către Avrămuț și-i spuse că omul despre care se interesase nu avea cazier judiciar.

— Atunci voi pleca cu Sandu neîntîrziat! zise mai mult ca pentru sine, Avrămuț.

— Desigur! Dar unde naiba o fi zăbovind băiatul ăsta?

Fără să mai aștepte vreun răspuns, ieși pe ușă lăsînd-o întredeschisă. Apăru după cîteva clipe, însoțit de un tînăr mărunțel, cu tenul smead și niște ochi negri aprinși, care străluceau sub coama de păr la fel de întunecat. Tot mai încerca să se scuze, dar maiorul îi tăie cu un gest brusc perorația. Tînărul se prezentă. Avrămuț îi întinse mîna și își rosti la rîndu-i numele.

— Plecăm? întrebă Eugen nerăbdător.

— Tovarășe locotenent, v-aș ruga să-mi ziceți și mie, măcar în două cuvinte, despre ce este vorba, ca să vă pot fi de vreun folos...

Eugen căută cu privirea la maior. Acesta încuviință, cu o ușoară înclinare a capului, dar înainte ca Eugen să poată spune ceva, maiorul îi explică ce avea de făcut.

— Am înțeles, tovarășe maior.

Cei doi plecară. Eugen, înfiorat de mireasma plăcută a dimineții de primăvară, își umplu plămînii cu aerul

proaspăt de cotină. Își potrivi pașii după cei ai mărunțelului și aștepta ca acesta să deschidă discuția. Bănuia că este încă supărat de săpuneala pe care i-o trăsese șeful său și poate înciudat că noua misiune îl întrerupsese de la treburile lui.

— Ca să ajungem pe Săcele mai repede, începu în sfîrșit acesta, ar fi mai bine să luăm autobuzul. Ce ziceți ?

— N-am nimic împotrivă !

Coborîră la stația din capătul străzii. Casa de la numărul 1... se deosebea de celelalte. Construită din cărămidă roșie dar netencuită, cu ferestre mari, zăbrelite, cu curtea plină de diferiți pomi. Unii abia înverziseră și straturile de flori, simetric aranjate, ca și celelalte acareturi ale curții, trădau mîna grijulie a gospodarului. Cei doi tineri se opriră în fața porții și căutară din ochi butonul soneriei. Avrămuț sună de două ori scurt, apoi așteptară. Din casă ieși o tînără, și se îndreptă grăbită spre poartă.

— Pe cine căutați ?

— Am dori să stăm de vorbă cu tovarășul Löprich Willy..., spuse Avrămuț, ușor încurcat.

— Tata-i acasă, vă rog să așteptați cîteva clipe să-l anunț.

Și se îndreptă spre capătul curții, către o magazie, pe ușa căreia dispăru. Ieși apoi, însoțită de un bătrînel adus de spate, dar care se mișca cu o surprinzătoare ușurință. Bătrînelul se opri în pragul casei în timp ce tînăra veni și le deschise poarta, poftindu-i să intre.

— Cu cine am onoarea ? îi întrebă studiindu-i atent cînd ajunseră lîngă el.

Cei doi își rostiră numele, pe rînd. Intrară în casă și se așezară pe scaune, lîngă masa acoperită cu un mileu.

Bătrînul îi examină cu aceiași ochi sfredelitori, în care parcă se oglindea un aer de neliniște.

— În ce problemă vreţi să discutaţi cu mine ?

— V-am ruga să ne ajutaţi la elucidarea unei situaţii. Acum cîţiva ani, aţi vîndut o colecţie de ceasuri unuia Tureanu. V-am ruga să ne relataţi cînd, unde şi cum aţi intrat în posesia lor.

— Pot să văd şi cu legitimaţiile dumneavoastră ?

— Desigur ! Şi cei doi ofiţeri prezentară documentele.

— Poate vă surprinde, zise bătrînul după ce le-a cercetat amănunţit actele, prin sticlele ochelarilor, că v-am cerut să vă legitimaţi, dar nu vreau să mai greşesc.

— Cum adică ? sări surprins, Avrămuţ.

— Cu vreo lună în urmă, mai exact, vineri 25 februarie — ţin minte data pentru că atunci am primit pensia — a venit la mine un bărbat şi s-a prezentat drept unul dintre moştenitorii fostului proprietar al respectivelor ceasuri. L-am crezut şi nu i-am cerut să se legitimeze. Spunea că este informat că la mine s-ar afla colecţia de ceasuri despre care aţi întrebat şi dumneavoastră şi că trebuie să o predau, întrucît, deschizîndu-se moştenirea, acum colecţia i-ar aparţine. Eu i-am răspuns că nu mai am colecţia şi că am vîndut-o unui fost prieten, dar că sînt gata să-i achit contravaloarea, suma încasată. A refuzat categoric şi mi-a spus că în nici un caz nu doreşte altceva decît colecţia. Mi-a cerut adresa prietenului, ca să rezolve situaţia, eu urmînd să-i înapoiez banii lui Tureanu. I-am dat adresa şi aşteptam să aflu deznodămîntul, căci, după cît l-am văzut de hotărît, de neînduplecat, eram convins că va lua ceasurile de la Tureanu, iar eu trebuia să expediez banii. Şi cînd colo, aflu că Tureanu a fost ucis.

— Cum şi de la cine aţi aflat ?

— Eu am lucrat la calea ferată, ca impiegat de mişcare şi apoi şef de staţie, şi am fost coleg de muncă cu Simi

Tureanu. El fiind mai bătrîn, a ieşit mai devreme la pensie, s-a certat cu neamurile şi a plecat din Braşov. Despre moartea sa au fost anunţate rudele lui de aici şi de la ei am aflat noi, foştii lui colegi, de tragica întîmplare. O vreme nu am făcut nici o legătură între vizita acelui individ şi moartea fostului meu prieten...

— Vă propun să le luăm pe rînd. Să stabilim mai întîi de unde aveaţi ceasurile.

Bătrînul nu răspunse imediat. Se ridică de la masă, deschise uşa uneia dintre servantele din sufragerie, scoase un dosar voluminos şi-l aşeză cu grijă pe masă. Răsfoi cîtăva vreme în el, desfăcu dintre coperţile îngălbenite de vreme mai multe file, şi le întinse lui Avrămuţ. În acelaşi timp uşa se deschise, şi în cameră intră tînăra care ne primise. Pe o tavă ducea trei cești de cafea aburinde. Bătrînelul îi rugă să servească liniştiţi. Avrămuţ ardea de nerăbdare să afle ce e scris pe acele foi. Se stăpîni însă şi ceru permisiunea să-şi aprindă o ţigară. Trase cu sete din ea şi sorbi cu plăcere cafeaua.

Tînăra intră din nou şi strînse cestile. Netezind cu palma foile aflate în faţa sa bătrînul începu să vorbească :

— Să o luăm pe rînd. Cu vreun an mai înainte ca războiul să înceapă, mi s-a oferit postul de şef de staţie la triajul din Ploieşti. Familia mi-o lăsasem aici şi ori de cîte ori puteam, treceam pe-acasă să o văd. La Ploieşti, locuiam într-o cameră cu chirie, la un om destul de înstărit, proprietarul unui depozit de combustibil şi materiale de construcţie, care cîştiga bani frumoşi. Am stat la el în gazdă, mai bine zis ocupam o cameră într-una din casele lui, de pe strada Rudului, foarte aproape de depou. Omul acesta pe cît era de bogat, pe atît era de iabraş. Nu trecea zi de la Dumnezeu să nu vină să vadă ce-i fac chiriaşii, să nu inspecteze, cu un ochi foarte atent, totul. Era suspi-

cios și arogant, obișnuia chiar să intre în camere fără să ciocănească la ușă...

Pe Avrămuț, toată povestea aceasta, a bătrînului cam prea lungită, începuse să-l enerveze, dar își înfrînă pornirea de a-i cere bătrînului să fie mai scurt și își notă cu grijă numai ceea ce-l interesă. „S-ar putea să-mi folosească odată. Dacă m-ar vedea maiorul Niţescu ar zice din nou că se vede «școala lui Alexiu», își spuse amuzat.

— Așa am ajuns, continuă bătrînul, după o scurtă pauză, ca atunci cînd îmi era lumea mai dragă să-l am oaspete pe acest bădăran, ca să nu-i zic altfel. Cînd am văzut asta, i-am dat de înțeles că dacă va continua să-și mai bage nasul în treburile mele mă voi adresa unde trebuie și voi cere să fiu lăsat în pace. Trebuie să vă spun că individul părea un germanofil convins, și numele meu l-a determinat să tragă concluzia că aș fi vreun ofițer din poliția secretă germană aflat în misiune. Cel puțin asemenea impresie mi-a lăsat modul în care mă trata după ce l-am repezit. A început să devină curtenitor, să mă invite la masă, să-mi dea de înțeles în diversele noastre discuții că pe el se poate conta și cîte altele de soiul ăsta. Întîi m-a cam surprins schimbarea din atitudinea lui, apoi, de ce să n-o recunosc... m-am hotărît să profit de pe urma ei. La el se găseau de toate, și în vremea aceea de război o hrană asigurată devenise, știți, un lux.

— Deci, el avea ceasurile... vru să scurteze discuția, profitînd de un moment de pauză, locotenentul Sandu.

— Nici vorbă ! îi răspunse bătrînul fără a lua în seamă nerăbdarea ce răzbătea din glasul ofițerului. Ajungem și la ceasuri. Cu timpul, omul despre care vă vorbeam, văzînd întorsătura pe care o lua războiul, m-a mai slăbit cu prietenia. Ca să nu mint, nici mie nu-mi părea prea rău. Într-una din zile însă, parcă chiar a doua zi după declan-

şarea insurecţiei, şi curăţirea oraşului de ultimele trupe germane, cetăţeanul apăru foarte agitat, speriat chiar, şi mă rugă să-l ajut într-o chestiune foarte importantă.

— O clipă numai, tovarăşe Löprich, cum îl chema pe acel individ ?

— Nicolae Albei şi locuia pe strada Elena Doamna la nr. 163, nu ştiu cum i-o mai zice astăzi străzii. Să continui ?

— Desigur ! se grăbi Avrămuţ, după ce îşi însemnase toate relatările bătrînului.

— M-a invitat la el acasă, unde ne aştepta un prieten de-al lui, tot atît de speriat ca şi Albei. Acesta mi-a povestit că un frate al său avusese în gazdă un ofiţer de la Poliţia secretă germană, care, pus pe fugă de insurecţie, lăsase o seamă de obiecte personale, unele chiar de valoare, şi acum nu ştia ce anume să facă cu ele. Mi-am dat imediat seama că pe el, de fapt, îl interesa mai puţin soarta acelor obiecte şi mai mult dorea să afle ce s-ar putea întîmpla cu el, care avusese relaţii cu ofiţerii germani. Mă întrebase pe mine probabil pornind de la iluzia pe care şi-o făcuse Albei cu privire la persoana mea. M-a rugat să merg cu el acasă să văd lucrurile, mai mult ca sigur mînat de dorinţa de a discuta fără martori. Eu sînt un om curios de felul meu, aşa că n-am aşteptat să mă invite de două ori şi m-am dus. Cînd am văzut cîte obiecte sînt adunate acolo, i-am înţeles teama. Să vezi şi să nu crezi. Sumedenie de lucruri de tot felul şi toate numai de valoare. I-am sfătuit să încerce să le restituie foştilor proprietari, dar vorbele mele l-au înspăimîntat parcă de moarte. Pentru că toate acele „suveniruri" nu erau decît amintirile unor groaznice încercări prin care trecuse vreo familie, şi omul nostru, pe bună dreptate, cred, se temea de răzbunare. I-am sugerat atunci ideea să se adreseze

autorităților, dar abia apoi mi-am dat și cu seama că, de fapt, el ar fi vrut să scape de tot și să treacă granița. Mai tîrziu, chiar înainte de a pleca definitiv din Ploiești, am aflat că respectivul încercase să fugă din țară împreună cu mai mulți indivizi de teapa lui, dar fuseseră descoperiți încă înainte de a-și pune planul în aplicare. Toate obiectele, în noile împrejurări ivite după acel eșec, le-a luat fratele lui și s-a apucat să le vîndă pe sub mînă. De la el am cumpărat colecția de ceasuri, pe nimica toată. Îmi dau seama că am săvîrșit un act care „trece pe lîngă lege", îl regret, mereu m-am tot gîndit că lăcomia mi-a întunecat atunci mintea, și acum mi-e rușine de mine. Am luat-o cu acte în regulă, dar cu conștiința nu tocmai împăcată. De aceea i-am și vîndut-o lui Tureanu. Am aici actul de vînzare, în care am introdus o clauză. Tureanu nu putea să înstrăineze colecția înainte de împlinirea unui termen de douăzeci de ani, și numai cu știrea mea. Tocmai în speranța că mai există un autentic proprietar al colecției, și el ar fi dorit să o recupereze integral.

— A fost un mod de a vă liniști conștiința... Nu era mai bine să vă adresați celor în drept să hotărască ?

— Ba da ! Dar mi-a fost teamă. Știți cum stăteau lucrurile atunci, imediat după război, și...

Dar Avrămuț îl întrerupse cu rugămintea să-i dea hîrtiile pe care le scosese din dulap. Erau copiile de pe actele de vînzare-cumpărare a colecției de ceasuri, dintre care unul îl citise atunci cînd cercetase casa lui Tureanu. Își notă în carnet numai datele privitoare la primul vînzător al colecției de ceasuri. Se numea Tudor Boulescu domiciliat în Ploiești, pe strada Udriște Năsturel. Celelalte lucruri nu prezentau nici un interes. Ele puneau doar în evidență priceperea notarului de a întocmi actele respective.

— Spuneați că despre această colecție a mai întrebat cineva. Vă rugăm să ne descrieți persoana, dacă numele, ziceți că, nu-l cunoașteți deoarece nu s-a legitimat.

— Deci, pe data de 25 februarie a venit la noi un bărbat cam de 38—40 de ani, poate și mai bine ; cum purta ochelari n-am putut să-mi dau seama foarte exact. Avea tenul ușor bronzat, era bine făcut și vorbea cu un accent străin, abia perceptibil, puțin gutural. Atunci nu am sesizat acest fapt, mai tîrziu însă am înțeles că ceva nu era în ordine cu pronunția lui. S-a prezentat ca unul dintre moștenitori, iar eu nu l-am mai rugat să se legitimeze. Spunea că a reușit să afle că eu am cumpărat acum cîțiva ani colecția de ceasuri a inginerului Mureșanu, al cărui nepot era. Că acele ceasuri dispăruseră în timpul războiului din casa unchiului său și el voia să intre în posesia lor fiindcă ar fi vrut să le doneze statului.

— Spuneați că ați remarcat un anume accent străin în pronunție. Ne-ar interesa mai multe amănunte...

— Știu și eu ?... Realitatea este că mult timp după vizita acelui bărbat am fost preocupat de posibilele urmări ale actului meu necugetat. Așa se face că am rememorat mereu și mereu cele discutate. În atitudinea, în felul său de a se comporta, este drept, lăsa impresia de siguranță, de prestanță, dar ceva pe undeva observam că este totuși neliniștit. Deși nu-i puteam vedea ochii, din cauza lentilelor foarte închise la culoare, aveam impresia că tot timpul scormonește, că stă gata să sară. Cînd a intrat fata mea în cameră, a tresărit și a făcut un gest, parcă de a duce mîna la buzunarul de la piept al hainei, dar s-a oprit scurt cînd a văzut cine intrase. Tuturor acestor lucruri nu le-am dat importanță atunci ; mai tîrziu dîndu-mi seama că nu mă mai cheamă la miliție așa cum încercase să mă amenințe, m-am mai liniștit. După o vreme a venit știrea cu moartea lui Tureanu și...

— Dar de ce nu v-aţi adresat dumneavoastră organului competent atunci cînd toate aceste bănuieli vi s-au cristalizat ? întrebă Avrămuţ, uşor repezit.

— Am amînat de azi pe mîine şi... sincer vorbind, nesimţindu-mi conştiinţa tocmai curată în legătură cu acele ceasuri, mi-am zis că de ce să mă duc eu dacă nu mă cheamă nimeni...

— Se pare că aţi fost sincer, cu dumneavoastră înşivă, numai pe jumătate..., îl dojeni Sandu clătinînd uşor din cap.

— Dar tot pe jumătate m-am liniştit şi eu. Sentimentul de vinovăţie încercat permanent de cînd am luat ceasurile nu m-a părăsit, dimpotrivă, cînd am aflat că a fost omorît şi Tureanu mi-am dat seama, încă o dată, că trebuia să informez autorităţile, dar văd că ele mi-au luat-o înainte.

— Să revenim la acel individ. V-am ruga să ni-l descrieţi ; încercaţi să vă amintiţi cît mai multe amănunte despre el.

— V-am spus deja că era un bărbat înalt, bine făcut, cu părul negru. Să fi avut în jur de 40 de ani. Se mişca cu siguranţa şi supleţea unui sportiv. Accentul de care vă vorbeam, la început mi-a părut un uşor defect de vorbire, dar mai tîrziu mi-am dat seama că, de fapt, individul pronunţa într-o manieră deosebită cuvintele româneşti.

— Era chiar aşa de pronunţat acest accent străin ?

— Tocmai asta m-a intrigat. Romîna respectivului era foarte curgătoare, cînd şi cînd — probabil atunci cînd slăbea autocontrolul — pronunţa apăsînd mai mult unele consoane şi rotunjea cam prea mult vocalele.

— Observ că nu vă sînt tocmai străine elementele de fonetică.

— Eu însumi vorbesc patru limbi şi sînt familiarizat cu tot genul de pronunţii. Dealtfel problemele de limbă

au constituit o pasiune a mea și arătă spre bibliotecă unde erau o serie de lucrări în diferite limbi.

— Și cărei limbi i s-ar datora accentul său străin, după părerea dumneavoastră ?

— Nu pot să afirm cu certitudine dar cred că, în orice caz, unei limbi germanice.

Avrămuț reținuse cu atenție tot ce spusese bătrînul. Își analiză însemnările și se gîndi că n-ar strica să stea de vorbă și cu fata bătrînului. „Cine știe, cu spiritul de observație al tinerilor, și mai ales al femeilor, poate a sesizat ceva aparte, care ne-ar putea fi de folos."

— Am dori să-i adresăm cîteva întrebări și fetei dumneavoastră. Se poate ?

— O, desigur. Marta !, strigă bătrînul și se îndreptă spre ușă. Dar cum nu primi nici un răspuns, ieși din încăpere, ca apoi să apară însoțit de tînăra care aduse cafelele. Fata se opri, ușor emoționată, lîngă ușă și aștepta.

Avrămuț se ridică de pe scaun și-i dădu să înțeleagă tinerei, din atitudinea lui, că nu este vorba decît de o simplă discuție.

— Vă rog să luați loc.

Fata se așeză cu oarecare timiditate, însă cu ochii tot țintă la cei doi ofițeri.

— Ce vă amintiți în legătură cu bărbatul care l-a vizitat pe tatăl dumneavoastră, cu cîtva timp în urmă ?

Avrămuț o studie minuțios încercînd să ghicească cărui fapt se datora emoția fetei, atît de puternică încît nu și-o putea ascunde.

— Numai cîteva lucruri... Eu i-am deschis și l-am rugat să aștepte pînă vine tata care era în grădină. A intrat în casă, s-a așezat chiar pe scaunul pe care stați dumneavoastră, a privit cu insistență încăperea și obiectele de aici și îmi amintesc chiar că m-a întrebat cîte camere

avem. Mi-a cerut îngăduinţa dacă nu mă deranjează, să arunce o privire în celelalte. S-a uitat în toate patru, şi după aceea pe chipu-i s-a aşternut parcă un aer de nemulţumire ceea ce m-a surprins, întrucîtva ; apoi, a venit tata, şi eu am plecat la bucătărie să fac cafelele. Nu am zăbovit prea mult pînă să le aduc dar am văzut că omul se mai înveselise puţin.

— Aţi putea să ni-l descrieţi ?

— Cred că da... Era un bărbat, cum se spune, „bine"... Cînd eram în liceu, aveam o colegă care era prietenă cu un astfel de bărbat. Ţin minte că venea deseori să o ia de la şcoală, şi ţinea morţiş să stea de vorbă şi cu noi, colegele ei. Pe moment, am crezut că este chiar el. Am aici o fotografie din vremea aceea, unde sîntem mai multe colege, iar el printre noi. Să v-o arăt ?

— Cum să nu ! sări Sandu, interesat dintr-o dată de spusele fetei.

Tînăra, care-şi pierduse aerul acela de stinghereală de la începutul discuţiei, ieşi din cameră lăsînd uşa deschisă. Tatăl ei se ridică şi închise uşa. Profitînd de răgazul creat, Avrămuţ îl rugă pe bătrîn să se gîndească, poate îşi aminteşte şi alte elemente privitoare la individ.

Fata aduse două fotografii de format „carte poştală", bine executate. Una reprezenta un grup de patru fete, şi printre ele un bărbat cam de 25—30 de ani, vînjos, care rîdea cu gura larg deschisă, lăsînd să i se vadă două şiruri de dinţi perfecţi. Pe faţa lui proporţionată se citea acel aer de deplină mulţumire al omului lipsit de griji. Cealaltă, fusese făcută la ştrand. Tolănit cu încă doi tineri, bărbatul îşi afişa din nou aerul de stăpîn necontestat al junelor din preajma sa.

— Cel care a venit la noi avea faţa parcă mai prelungă, şi părul deşi mai negru începuse să i se cam rărească. Apoi, cel din fotografie, cum poate remarcaţi, are ochii

căprui, pe cînd omul de care întrebați avea ochii albaștri, un albastru foarte intens.

— Tatăl dumneavoastră spunea că purta ochelari fumurii. Cum ați observat că avea ochii albaștri ?

— În vreme ce el discuta cu tata, eu am plecat să cumpăr cîte ceva de la Alimentara din colț. N-am zăbovit prea mult, totuși, acolo m-am întîlnit cu o vecină și am stat de vorbă. Eu eram cu spatele spre strada noastră, și ea mi-a atras atenția asupra bărbatului. M-am uitat și mai, mai să nu-l recunoasc, ...dar era chiar el, fără nici o îndoială, numai că își scosese ochelarii. Îmi amintesc că lucrul acesta m-a cam șocat.

— Altceva vă mai amintiți ?

— Știu și eu ?... Fata se gîndi o clipă. Cred că nu.

— Oricum, ne-ați fost de mare ajutor... Cei doi ofițeri își luară rămas bun de la fată și de la bătrînel, care-i conduse pînă la poartă.

Afară se încălzise și aerul mirosea a pămînt reavăn. Vîntul adia abia simțit, înfiorînd crengile copacilor plini de floare.

— Facem cîțiva pași pe jos ? Ce ziceți, tov. locotenent ? spuse Sandu întinzînd pasul.

— Sincer să fiu, simt și eu nevoia să ne mișcăm puțin...

VIII

Legănat de mersul sacadat al trenului, Avrămuț asculta șuierul neîntrerupt al vîntului. După oboseala din ultimele zile, clipele acestea de liniște i se păreau binevenite. Nu avusese nici un moment de răgaz. Plecînd de la Willy Löprich, împreună cu maiorul Niţescu şi locotenentul Sandu disecaseră fiecare dintre informaţiile pe care le culeseseră. În după-amiaza aceleiaşi zile, pe baza celor aflate de la Marta şi de la bătrîn, realizaseră un portret robot al acelui misterios vizitator, apoi îl multiplicaseră şi îl şi distribuiseră lucrătorilor de miliţie, în speranţa identificării individului. Un alt ofiţer efectuase investigaţii la gara oraşului, la autogară şi la hoteluri. Nimeni însă nu-şi mai amintea să-l fi văzut. Fuseseră consultate înregistrările făcute la hoteluri în zilele de 24, 25 şi 26 februarie, în căutarea eventualilor suspecţi, dar rezultatele se cam lăsau aşteptate, în ciuda volumului mare de muncă cerut de fiecare dintre pistele urmărite. Activitatea se desfăşura în continuare, cu aceeaşi intensitate.

Avrămuţ raportase şefului său, atît cît îi permisese o discuţie telefonică, şi primise dezlegarea să continue cercetările la Ploieşti, unde urma să plece chiar a doua zi. Dealtfel, Eugen era aproape convins că pe omul „invizibil" nu mai avea rost să-l caute în Braşov. Aflase ceea ce-l interesase şi plecase la Deva. De aici însă, la fel de mis-

terios, dispăruse. Unde ? Întrebarea aceasta şi-o pusese pentru a nu ştiu cîta oară, dar nu-i găsi un răspuns. Analizase situaţia pe toate feţele, şi singura ipoteză valabilă i se părea aceea a refacerii drumului parcurs de individ, de data asta în sens invers. „Este imposibil, ca undeva să nu-l întîlnesc, pentru că oricît ar fi fost de încîlcite acţiunile lui, sînt convins că ceasurile acelea îl atrag ca un magnet. Apoi, este greu de presupus ca el să nu manifeste interes şi pentru «cheia» hărţilor ; dacă nu a descoperit-o încă va încerca cu orice chip să intre în posesia ei."

Acesta era raţionamentul lui atunci cînd îi propusese lui Alexiu să plece neîntîrziat la Ploieşti. Şi şeful său fusese de acord cu planul întocmit de el ; îl sfătuise numai să fie atent ca nu cumva printr-o mişcare greşită să sperie „vînatul". Îi mai ceruse să se îngrijească ca să-i fie trimise cîteva exemplare ale portretului-robot. De asemenea, îl rugase pe maiorul Niţescu să nu considere cazul încheiat, ci să trimită un ofiţer pentru a continua investigaţiile, poate vor reuşi în cele din urmă să descopere vreun alt indiciu al prezenţei individului.

Gîndindu-se la toate acestea acum, cînd mai avea de mers mai puţin de o jumătate de oră pînă la Ploieşti, Eugen se străduia să-şi alunge somnul, care îi făcea pleoapele ca de plumb. Se ridică şi ieşi pe culoarul care mirosea acru a fum de locomotivă, deschise geamul şi trase în piept aerul umed şi răcoros al dimineţii. Îşi simţi faţa biciuită de palele de aer şi închise ochii, neputînd suporta dansul frenetic al stîlpilor de telegraf. Se întoarse după o vreme în compartiment, mai puţin somnoros dar la fel de obosit, şi aştepta oprirea trenului.

Cînd îl auzi pe conductor că anunţă următoarea staţie, Ploieşti-Vest, nu mai avu răbdare şi se apropie de uşa vagonului. Trenul mai merse încă o bună bucată de drum pînă se opri în dreptul gării ce părea o haltă pierdută

între cîmpurile pe care se vedeau semănăturile răsărite. Se grăbi să ajungă la autobuzul din spatele staţiei, şi în drum spre centru numără pomii şi stîlpii de telegraf, într-un joc al atenţiei şi memoriei cu care încerca să-şi ocupe timpul.

Coborî şi o luă pe jos către sediul Direcţiei regionale de securitate. În drum, se opri la cofetăria Albina, peste drum de Palatul Culturii, şi bău un ceai. Cu toate că se străduise să lungească totul, acele ceasornicului din turnul hălii arătau abia orele şapte. Merse agale pe strada Vasile Lupu, şi în capătul celălalt al străzii se opri în faţa porţii de fier a direcţiei regionale. Sună. Deschise uşa un subofiţer care-l privi curios. Avrămuţ îi întinse legitimaţia, şi cu un salut i se făcu loc să treacă.

— Tovarăşul căpitan Arnăutu vă aşteaptă de un sfert de oră. Am primit ordin să vă conduc la dînsul.

Subofiţerul plecă înainte. Urcară scările largi şi pătrunseră în holul central, unde, pe un panou acoperit cu pînză roşie, se aflau fotografiile cîtorva dintre eroii căzuţi în lupta cu cei care încercaseră să se opună suflului înnoitor ce dăduse o altă înfăţişare ţării. De fiecare dată cînd le vedea chipurile tinere, Avrămuţ se simţea emoţionat şi nu o dată se întrebase dacă şi el ar putea fi în stare de asemenea jertfă. După ce fusese rănit în acţiunea pentru prinderea banditului Tudorancea, îşi dăduse seama că nimic şi nimeni nu l-ar putea determina să renunţe la îndeplinirea oricărei misiunii ce i s-ar fi încredinţat. Lavinia îl întrebase odată dacă atunci cînd se află faţă în faţă cu duşmanul îi este frică. Nu-i răspunsese imediat, deoarece nu vrusese să se pripească. În fond, frica este un simţămînt firesc pe care fiecare îl poate încerca în momentele dificile ale vieţii şi, deci, nici lui nu-i era străină. Dar în nici un caz, îi spusese el, nu era vorba de acea

frică animalică care paralizează voința, care te face să te simți total dezarmat și lipsit de orice dorință de a lupta.

Toate acestea îi trecură prin minte și se simți mai liniștit și ușurat. Zîmbi chiar, amintindu-și de chipul Laviniei, și se gîndi că poate își va găsi un mic răgaz să se ducă la București s-o vadă. Se oprise în fața ușii, deasupra căreia scria numărul 26, ciocăni de două ori scurt, și deschise fără a mai aștepta răspuns.

— A venit tovarășu' pe care îl așteptați !

— Să intre !

Avrămuț se prezentă politicos. La invitația căpitanului Arnăutu, care de cum îl văzu îl tutuise și-i propusese că în spiritul relațiilor lor tovărășești de muncă să-i spună Arno, cum îi zic toți, se așeză la unul din cele trei birouri.

— Te-am așteptat la gară, cu o mașină dar se pare că nu am reușit să te „reperez".

— Regret că nu am venit mai devreme dar știam că programul începe la ora opt.

— Nu-i nimic ! Dacă te-ai aerisit puțin este foarte bine, pentru că, nu vreau să te sperii, dar nu cred că vom avea prea mult timp de odihnă. Așternu pe biroul la care era așezat Avrămuț, două dosare.

— Citește cu atenție piesele pe care ai să le găsești aici și după aceea stăm de vorbă. Între timp, mă duc să aduc un termos cu niște cafea și o gustare.

Avrămuț înclină din cap și se adînci în lectură...

IX

Trecuseră cîteva zile de la întoarcerea lui Eduard dar, în ciuda dorinței de a se apuca de ceea ce el numea „treabă", afișată ostentativ, continua să stea și să-și clocească gîndurile, să-și omoare zilnic timpul încercînd să prindă unul din posturile occidentale. Dar aparatul de radio refuza să-l asculte : emisiunile posturilor străine abia se auzeau. Încercase să-l pună puțin la punct, dar nu reușise să facă mare lucru ; lămpile se aflau într-o stare jalnică. Înciudat, se încăpățîna totuși să „prindă" ceva.

Gîndul că trecuseră aproape șase luni de cînd fusese lansat și încă nu ajunsese la nici un rezultat îl înnebunea. Nu atît teama că nu reușise să acopere cu fapte speranțele pe care stăpînii săi le investiseră în el, cît mai ales amenințarea aceea abia strecurată, că în caz de eșec „ar rămîne puține șanse de a fi recuperat". Toate merseseră suficient de bine pînă la „accidentul" cu Tureanu, care-i încurca nespus socotelile, ba îi mai adăugase un motiv în plus să se teamă de miliția și securitatea românească. Teama că va fi chemat să dea socoteală pentru crima comisă îl urmărea continuu. Avea nevoie de o prelungire a termenului ca să poată relua activitatea abia după ce se vor fi așezat apele. Intenționa ca îndată ce lucrurile se vor mai liniști, să încerce din nou recuperarea filmelor, și de aceea se hotărî să folosească unul dintre

mijloacele de legătură pentru comunicări urgente, așa cum i se indicase în instructajul de dinaintea plecării. Expediase o scrisoare de felicitare la una din adresele ce i se dăduseră, pe care o memorase cu exactitate : adresa unei tinere femei din Viena. Textul era, de asemenea, cel convenit : solicita o prelungire a termenului acordat pentru rezolvarea problemelor cu care fusese trimis în România. I se indicaseră mai multe adrese și mai multe texte cu anumite semnificații și fusese instruit cum să-și prefacă scrisul. La o săptămînă de la expedierea scrisorii, trebuia să asculte la emisiunea transmisă în „special english", seara la șapte și jumătate, comentariul despre mersul vremii în vestul Europei. Dacă se indica o încălzire ușoară a timpului, însemna că cererea sa a fost acceptată.

Tocmai pentru a nu fi surprins nepregătit se ocupase și de funcționarea aparatului de radio din casa Dorei. Se felicita pentru preocuparea sa, dar era necăjit, în același timp că nu făcuse lucrul acesta mai din timp. Ar fi avut răgazul necesar pentru a-l aduce într-o stare de funcționare mai apropiată așteptărilor sale. O trimisese deci pe Dora cu aparatul la o cooperativă, dar cei de-acolo îi spuseseră că asemenea aparate sînt greu de reparat din cauză că nu mai există piese de schimb pentru ele întrucît se fabricaseră cu mult înainte de război. Lucrul acesta îl îngrijora și mai tare. Dată fiind urgența (mesajul nu se relua decît în emisiunea din ziua următoare), se gîndi totuși să-și scoată din ascunzătoare aparatul de emisie-recepție cu care fusese dotat.

Ezitase să facă acest pas nu numai fiindcă odată scos, aparatul acela ar fi fost pentru el o adevărată ghiulea legată de picior, o probă îndubitabilă a activității sale de spion, ci și pentru faptul că nu avea deplină încredere în

omul la care se ascunsese imediat după lansare şi pe care ar fi vrut să nu-l mai revadă cu nici un chip.

După tot felul de socoteli, se gîndi şi la soluţia de a cumpăra unul nou, dar pînă la urmă conchise că cel mai bine ar fi fost să şi-l aducă pe cel cu care venise ca la nevoie să-l aibă la îndemînă. Aşa că în seara precedentă emisiunii pe care o aştepta, se puse iarăşi în mişcare. De astă dată, luă trenul din gara Ploieşti-Sud. Se strecură printre muncitorii ce ieşiseră din schimb, în aşa fel încît să treacă cît mai neobservat. Se aşezase pe una dintre canapelele de lîngă geam şi cu ziarul „Flamura Prahovei" din ziua aceea desfăcut se prefăcea că citeşte cu mult interes. Dar nici nu vedea literele, căci cele scrise acolo, ca şi oamenii din fotografii care semănau atît de mult cu cei în mijlocul cărora călătorea, îl făceau să se simtă străin, stingherit, înfricoşat. Mirosul de fier strunjit, de ulei de strung, de fabrică al hainelor celor de lîngă el, îi accentuau starea de însingurare pe care o simţea crescîndu-i în suflet ca un cancer. Toată viaţa nutrise un sentiment de repulsie pentru tot ceea ce era, după părerea lui, „de jos", şi faptul că acum încerca să treacă drept unul dintre aceşti „necioplţi", îl scîrbea. Deşi îi era greu, se prefăcu în continuare adîncit în lectura ziarului, dar trăgea cu urechea la cele ce discutau cei din jurul său. Oamenii vorbeau despre casă, despre muncă, neatenţi la prezenţa lui Eduard. Pînă să se pună trenul în mişcare, unii îl cam fulgeraseră cu privirea, acum însă îl uitaseră, şi fiecare îşi căuta de treburile lui.

Rînd pe rînd, cei din compartimentul vagonului care fusese pe vremuri de clasa a treia, coborîseră la diferite staţii. Cînd trenul intrase şuierînd în staţia Drajna de Sus nu mai rămăseseră decît vreo trei oameni. Eduard aşteptă pînă garnitura se puse iarăşi în mişcare şi sări grăbit pe peron, dispărînd în umbra clădirii gării. Se

opri și scrută cu grijă întunericul, căutînd atent printre copacii ce se răsfirau în apropiere un eventual urmăritor. Dar cei care coborîseră imediat ce trenul oprise în stație, plecaseră zoriți, peronul fiind de-acum pustiu. Nici impiegatul de mișcare nu-l observase pe Eduard, căci imediat ce dăduse semnalul pentru plecarea trenului, intrase în clădirea gării. Eduard mai așteptă cîtva timp, răsuflă ușurat, și o porni grăbit spre adresa cunoscută. Din cînd în cînd trăgea cu coada ochiului în urmă. Ar fi fumat o țigară de simțea că-i ia gura foc de poftă, dar se stăpîni. Voia să atragă atenția cît mai puțin. După ce coti pe prima ulicioară, care dădea într-o perdea de pomi încărcați de floare, merse la fel de precaut, dar ceva mai puțin zorit spre una din casele ale cărei ferestre luminate se vedeau licărind în noapte. Își amintea foarte bine totul. Și prima dată cînd venise aici fusese tot noaptea. Noaptea paraşutării. Cînd simțise șocul deschiderii parașutei și zărise deasupra sa imensa umbrelă de mătase colorată, i se păruse că ceva se rupsese în el. Observase focul minuscul care-i indica terenul de aterizare și, încercînd să ghicească distanța pînă la el, se gîndi că poate într-o zi, cineva îl va strivi și pe el; așa cum necunoscutul de jos încerca să stingă, cu talpa bocancului, scînteile ce se răspîndeau rebele prin aer. O clipă, și apoi întunericul devenise de nepătruns. Atinse oarecum surprins pămîntul și cînd ghici silueta celui care alerga către el, căută înfrigurat cu privirea mijită, dacă nu are cumva în mînă vreo armă. Străinul nu era însă înarmat. Cînd apăruse lîngă el nu spusese nimic, ci numai îl îmboldea să iasă mai repede din suspantele parașutei ; o îngropară la rădăcina unei tufe, și acoperiră totul cu mușchi și frunze moarte. Cele[illegible]te obiecte, neșteșugit aranjate în două containere, le puseră în rucsacuri, iar containerele grele împreună cu costumul de paraşutist le ascunseră în alt loc.

Bărbatul care îl întîmpinase, un tip uscăţiv, cu părul albit, ce părea încă în puteri după mişcările pline de vioiciune, nu scosese o vorbă pînă nu fuseseră gata de plecare. Muţenia acestuia îi dăduse lui Eduard bătăi de inimă încît credea că-i sparge pieptul. Cu raniţele în spate, păreau doi excursionişti, numai valiza cu staţia de radioemisie, îi trăda cumva. Întunericul nopţii îi învăluise însă în mantia sa de nepătruns, iar ei se străduiră să meargă cît mai neauzit.

Abia către dimineaţă, cînd noaptea începuse să fie alungată de zorile care mai mult se ghiceau la orizont, se apropiaseră de locuinţa celui care-şi întîmpinase atît de tăcut musafirul. Tot drumul, tocmai din cauza acestei tăceri, Eduard se întrebase dacă nu cumva e ofiţer de securitate şi-l conduce spre locul de care se temea atît de mult şi unde spera să nu ajungă niciodată. Dar nu. Bărbatul se opri, îşi scoase şapca, îşi şterse cu dosul palmei broboanele de sudoare de pe frunte, se întoarse către Eduard şi îi spuse şoptit.

— Ai sosit cam tîrzior, domnule !

— Cum adică ? Programul a fost respectat cu rigurozitate...

— M-am referit la ani, nu la ore...

Eduard ar fi vrut să-l întrebe mai mult, dar înghiţi în sec, şi-l aşteptă să continue. Bărbatul nu mai spuse nimic, îşi ridică din nou rucsacul în spate, şi-i făcu semn să-l urmeze. Porniră iarăşi la drum. Nu după mult timp Eduard desluşi conturul unei case, destul de arătoase, la care ajunseră tăindu-şi drum prin grădini şi stîrnind ici-colo lătratul cîte unui cîine somnoros. În casă au pătruns prin uşa ce da spre curte. O femeie ce părea mai bătrînă decît bărbatul făcuse flacăra mare la lampa de pe masa din mijlocul camerei. Îl măsură pe Eduard cu ostilitate nedisimulată şi se duse spre sobă unde se simţea focul

pîlpîind. Lui Eduard, încălzit de drum, temperatura camerei i se părea insuportabilă. Puse jos rucsacul, își descheie bluzonul, și-și șterse transpirația de pe frunte cu batista. Se așează apoi pe scaunul pe care bărbatul îl trăsese de lîngă masă. Cînd se întoarse femeia îl privise cu aceiași ochi răi. Bărbatul o surprinse și-i porunci pe un ton răstit să aducă de-ale gurii și ceva de băut. Tăcută, îndărătnică, femeia îi aruncă din ochi fulgere. Cu mișcări voit încete, așezase pe masă un ștergar vîrstat de înfloriturî roșii și cîteva blide scoase din dulapul agățat în perete. Bărbatul ieșise din cameră, cu pași apăsați. Femeia îl împunse atunci cu privirea și mai aprig pe Eduard. Simțea în sticlirea ochilor ei o răutate îmbinată cu teamă, o mînie abia reținută, gata să izbucnească dacă ar fi avut prilejul. Lucrul acesta îl înnebunea. Dacă remarca bărbatului referitoare la întîrzierea sa îl năucise, ostilitatea surdă a acestei femei îl făcea să-și piardă cumpătul, să se simtă lipsit de orice perspectivă, de orice ajutor. Și i se spusese că va fi primit ca un așteptat mesager al „lumii libere", ca „un sol al eliberării atît de rîvnite de oamenii" de aici. Era un prim semn, o primă deziluzie din multele pe care avea să le întîmpine de-acum încolo Eduard.

Bărbatul reveni după un timp, cu o sticlă de țuică în mînă. Eduard nu mai băuse de mult țuică, dar nici nu putea spune că-i este dor să-i simtă gustul. Avea cerul gurii uscat și plescăi ușor, gîndindu-se la aroma whisky-ului său matinal, obicei pe care de acum încolo avea ordin să-l uite cu desăvîrșire. „Ei, ce să-i faci ? Dacă nu se poate, nu se poate !", își zise pe cînd aștepta să i se toarne în ceșcuța de pămînt ars pe care femeia i-o pusese în față. Se bucura totuși, în sinea sa, că omul adusese băutură. Știa că dezleagă limbile și nădăjduia că bătrînul va deveni mai prietenos, că va vorbi mai mult, că va reuși în vreun fel să și-l apropie. Ridică de aceea ceașca la în-

demnul omului care mormăise mai mult un „noroc", închină şi lăsă să-i alunece băutura pe gît. Licoarea destul de tare, rece, parfumată, mirosind a sîmbure de prună, îi plăcu. „Iată şi al doilea contact cu România, de-ar fi toate cel puţin ca ăsta !". Se pregătea să lanseze prima întrebare. Dar gestul scurt al bărbatului a cărui atitudine ostilă nu se schimbase, îi îngheţă vorba pe buze.

Femeia împărţi omleta cu brînză şi şuncă în cele două străchini de lut, împinse mai la vedere farfuria cu murături, aduse cîteva felii de pîine de casă pufoase, aurii, şi le puse fără vorbă, pe masă. Eduard simţi că-i este foame. Întinse mîna să ia o bucată de pîine, dar omul îl opri aproape răstit, să aştepte. Încurcat, se supuse. Bărbatul se ridică, plecă capul, împleti o cruce largă, mormăi un „Mulţumescu-ţi ţie, Doamne" şi se aşeză să mănînce. Eduard îl urmări, puţin surprins, apoi începu să înfulece grăbit bucatele care i se păreau nemaipomenit de gustoase.

Femeia dădu să se aşeze pe marginea laviţei dinspre uşa ce ducea în camera alăturată, dar bărbatul îi făcu semn scurt cu capul să iasă afară. Terminînd în fugă, bulpav, ce avea în farfurie, se şterse la gură cu dosul palmei, îşi mai turnă o ceşcuţă de ţuică şi puse sticla deoparte.

— Să stăm de vorbă, acum, domnule.

Eduard simţi cum îi fuge pămîntul de sub picioare ; reuşi totuşi să se stăpînească şi să rostească un foarte calm „Perfect".

— Ce anume doreşti dumneata de la mine ?

Întrebarea îl surprinse nepregătit pe Eduard. Din nou instructajul dinaintea plecării se dovedi neadecvat situaţiei întîmpinate.

— Cum adică ce doresc ?

— Foarte simplu ! Nu înţeleg la ce dracu ai mai venit *acum* în România.

— Am o misiune de îndeplinit.
— Se poate. Dar nu-i cam tîrzie treaba ?
— Tîrzie ? repetă ca un ecou Eduard.
— Da, tîrzie ! Prin 1944, în vară, nu-mi mai amintesc exact cînd, a mai venit unul pe care l-am primit cu pîine şi sare. Ne săturasem pînă peste cap de nemţi, şi omul acela reprezenta aliaţii, de aceea nu am ştiut ce să fac ca să-l ajut, deşi te rog să mă crezi că în sufletul meu aveam o răfuială cu bărbatul acela. Îl cunoşteam. Eu am fost maistru sondor la Societatea Steaua Română şi englezul acela lucrase tot acolo, înainte de război. Băiatul meu, un copil harnic şi muncitor, terminase liceul printre primii şi căpătase o bursă pentru facultate. În prima vacanţă l-am luat la muncă cu mine, la sondă, să mai cîştige un ban, şi aici l-a cunoscut acel englez. L-a tot căutat, au stat mereu de vorbă, băiatul o rupea bine englezeşte, şi în cele din urmă l-a încîntat să plece la studii în Anglia. A plecat. Era prin '39. După asta a început războiul. N-am prea primit veşti de la el. Cîteva scrisori dar în care nu scria nimic despre şcoală, despre învăţătură cum obişnuia cînd era la Bucureşti. Am simţit în cugetul meu că este ceva necurat la mijloc, că englezul ăla l-a băgat în cine ştie ce bucluc. M-am bucurat mult atunci, în vremea războiului, cînd a venit inginerul Avrămescu şi mi-a spus să ascult în fiecare seară B.B.C.-ul, şi cînd voi auzi fraza „Victor — aşa îl cheamă pe băiatul meu — vă transmite salutări tuturor, cu ocazia aniversării căsătoriei sale", să ştiu că după repetarea mesajului, la o săptămînă, între orele trei şi patru dimineaţa, va avea loc o paraşutare, la Dealul Crucii. Am aşteptat înfrigurat atunci şi a venit Mister Black şi nicidecum feciorul meu. Acum vreo două săptămîni a sosit din nou cineva, un domn de la Bucureşti zicea el, şi mi-a spus să ascult radioul şi să aştept din nou

în Dealul Crucii. De ce să nu ți-o spun, după mintea mea cred că ar fi trebuit să vii să te bați cu nemții, nu acum. De aceea, la început am refuzat să-l ascult dar omul acela mi-a dat de înțeles că dacă nu îi urmez „sfatul", fiul meu s-ar putea să „pățească ceva cam neplăcut". Cred că înțelegi. Dar altfel, acum am priceput și eu în ce belea m-am băgat...

Eduard profită de clipa de tăcere și îl întrebă dacă a vorbit cu cineva despre „sosirea" lui.

— Ia, ascultă, ce, mă crezi idiot ? Nu știu dacă nu va trebui să mă duc să spun totul autorităților ! Un singur lucru îmi ține mîinile legate : feciorul... Că nu știu nimic despre el...

De partea cealaltă a ușii se auzi o mișcare scurtă și înnăbușită. Eduard simți cum îi îngheață sîngele în vine. Bărbatul acela aspru îl liniști, că dincolo nu-i decît femeia lui, mama copilului, care a ascultat la ușă probabil, dornică să afle ceva despre feciorul lor.

— Odihnește-te acum, dar pe urmă să te duci unde o să vezi cu ochii și pe-aici să nu mai vii. Auzi ?

Străinul simți ostilitatea din vorbele bărbatului și-și dădu seama că trebuie să plece cît mai curînd. Căpătase totuși oarecare siguranță : se gîndea că acest bătrîn nu va îndrăzni să-l predea securității românești, de teama celor ce ar fi putut să pățească fiul său. Era aproape singurul lucru care se confirmase din toate cîte i se spuseseră la plecare. „Primirea sigură !". „Pînă acum treburile nu merg tocmai rău. Să ne odihnim, și după aceea vom vedea ce-i de făcut." Se duse la culcare în camera din față, așa cum îi poruncise noduros, bătrînul.

Cînd se trezi era aproape trei după-amiaza. Se ridică buimac : în primul moment nu știa unde se află, abia cînd se mai dezmetici niței, și văzu scoarțele de lînă

întinse pe pereți își aminti de toate. Se duse în bucătărie, unde bătrînul îl aștepta fumînd. Era la fel de neguros, și, pe fața sa lipsită de orice expresie, nu se putea ghici nimic. Femeia îi așeză să mănînce. Bucate gătite țărănește, fără prea mult dichis, dar foarte gustoase. Cînd termină de mîncat, bărbatul care îl privise tot timpul țintă, îi spuse că trebuie să se odihnească, pentru că a doua zi dimineață va trebui să plece neîntîrziat. Vestea îl cam surprinsese, dar n-avu încotro ; cu trenul de patru jumătate, odată cu toți navetiștii, porni la drum.

Acum se întorcea acolo, deși drumul acesta nu prea ar mai fi dorit să-l facă. Materialele aduse le ascunsese în șura din curte, dar bărbatul acela aprig îl avertizase nu cumva să mai vină după ele, că-i dă foc. Nu avea însă altă soluție. Se gîndea să le ia de astă dată pe toate. Îi era însă teamă. Erau multe, însă nu greutatea lor îl preocupa, ci gîndul că cineva l-ar „invita", pe un ton care nu ar admite discuție să deschidă bagajele, și atunci totul s-ar fi terminat, chiar înainte de a începe... Eduard căută să-și alunge din minte o astfel de situație, străduindu-se să afle un mijloc de a nu stîrni cîinele ce-l știa legat în fundul curții. Nici nu ajunsese bine în apropierea gardului de la ograda bătrînului că lătratul puternic al dulăului îl făcu să se oprească locului. Abia stîrnit, cîinele se înfurie tot mai tare ; apoi se alăturară și alții.

Eduard sudui amarnic și se întinse în șanțul drumului ca să nu fie văzut de vreun sătean scos din casă de lătratul aprig al cîinilor. Stătu așa cîteva clipe, nehotărît, pînă auzi glasul răgușit, aspru, al bătrînului care-și certa dulăul. Îndrăzni atunci să-l cheme în șoaptă, ca să-i dea de veste că, deși îl avertizase, el se întorsese totuși. Bătrînul îl auzi. Se opri în mijlocul curții, apoi deschise

poarta : îl pofti scurt să intre. Ciinele s-ar fi repezit, dar se mulțumi să mîrîie înfundat, semn că știa de frica bătrînului.

— De ce-ai venit ? Ți-am spus să nu mai calci pe-aici !

— Îmi trebuie lucrurile pe care le-am lăsat atunci, se sili Eduard, să pară cît mai hotărît.

Bătrînul nu mai răspunse și porni înainte spre șură. În drum luă felinarul ce ședea agățat de una din grinzile casei, scăpără un chibrit, ferindu-l cu palma făcută căuș, și îi aprinse fitilul. Lăsă flacăra foarte mică. Prin sticla afumată abia răzbătea o pală de lumină gălbuie, care se desena într-un cerc mișcător pe pămîntul bătătorit din fața șurii. Lui Eduard, lumina aceea i se păru mai crudă și mai puternică decît strălucirea multor reflectoare și, într-un gest involuntar, se trase mai în umbră. Mormăi ceva, abia auzit, la adresa bătrînului lipsit de cel mai elementar simț de precauție. Se întrebă chiar cum de este posibil ca acesta, care îl primise la locul de parașutare cu atîtea măsuri de siguranță bine gîndite, se purta acum chiar ca un copilandru.

Bătrînul îi ghicise gîndul ; în întunericul nopții, Eduard mai mult înțelese că acesta rînjea răutăcios.

— Dacă ți-e teamă de apă, nu te apropia de baltă, îi repezi printre dinți bătrînul, cu o privire piezișă, în vreme ce intra în șură.

Eduard nu răspunse. Nu dorea decît să plece cît mai repede de acolo, își blestema în gînd șefii care-i dăduseră toate asigurările că „legătura sa este un om de mare încredere". Scoase din fînarul șurii scîndura, sub care ascunseseră aparatul de radio, îl trase afară și-l verifică dintr-o ochire dacă se umblase acolo. Semnele erau la locul lor, dar nu atît de exact cum le așezase el. „Bătrînul și-a băgat nasul." „El și l-a vîrît numai, dar să nu strănut eu !".

Șterse de praf valiza cu aparatul de emisie-recepție. Se aștepta ca bătrînul să-l invite în casă să se odihnească un pic, dar îl luă hotărît de braț și-l conduse direct la poartă.

— Cu celelalte ce faci ? întrebă în șoaptă. Văd că nu te încumeți să le iei pe toate acum. Să nu mai vii după ele, că pun cîinele pe tine. Uită că m-ai cunoscut vreodată. Am făcut tot ceea ce am făcut numai și numai de dragul copilului meu, dar îmi dau seama că am greșit. Ai grijă și nu mă supăra mai mult.

Lui Eduard cuvintele dure ale bătrînului, rostite apăsat, îi răsunau în urechi ca pocnetele unui pistol. Nu-i putuse vedea expresia feței, dar i se păreau mai aspre decît o sentință. Și chiar erau o sentință căci își dădea perfect de bine seama că bătrînul, pe al cărui sprijin contase și ar fi dorit să mai conteze încă, nu glumea deloc. Plecă murmurînd un vag „mulțumesc" și un „o să mai vedem noi", și se afundă în întuneric. Nu se uită înapoi, dar parcă simțea arzîndu-l în ceafă privirile aspre ale bătrînului. Grăbi pașii, cu gîndul să iasă de pe ulița singuratică, mărginită de salcîmi. Mergea cît mai aproape de șanțul drumului, ciulind urechile, gata ca la cel mai mic zgomot să se facă una cu pămîntul. Ajunse fără nici un incident în șosea. Panglica de asfalt abia se ghicea într-o șerpuire ceva mai puțin întunecată. Se opri ușor nehotărît. Cînd plecase din Ploiești plănuise să se reîntoarcă cu trenul de dimineață. Dar nu prevăzuse că bătrînul nu-l va primi. Pînă la trenul navetiștilor, printre care ar fi vrut să se strecoare îi mai rămăseseră mai bine de trei ore ; prezența sa în șosea cu acel geamantan putea să stîrnească oricui curiozitatea. Se trase lîngă unul din pomii ce străjuiau drumul și se ghemui cît putu mai mult. Ar fi fumat o țigară, dar se stăpîni. Scoase totuși țigara

şi o răsuci între degete, apoi îi mirosi lacom tutunul. Aroma acestuia în loc să-l liniştească îi ascuţi mai tare dorinţa. Îşi puse totuşi ţigara între buzele tremurînde. Nu ştia ce să facă. „Să aştept." Se dojeni, că nu prevăzuse şi această situaţie. „Trebuie să reflectez mai atent. Pînă acum, aş zice că am avut noroc... Nici la Deva nu am prevăzut, nu am gîndit cît trebuia, şi era cît pe-aici s-o încurc ; nici de data asta nu am studiat toate posibilităţile..." Şi doar asupra acestui lucru au insistat atît de mult „Number one" şi ceilalţi. ...„Calculul rece şi evitarea de la început a oricărei surprize... Da să-i văd eu pe dumnealor aici, la concret, cam cît de rece le-ar fi mintea cînd nu te poţi bizui pe nimeni.

Toate astea îi treceau prin minte în timp ce aştepta, nici nu ştia ce, ghemuit lîngă copacul din marginea şoselei ; totodată, se gîndea că de acum înainte dacă mai vrea să vadă barurile de noapte ale Londrei, trebuie să-şi chibzuiască fiecare mutare, ca un veritabil jucător de şah. Şi poate acest monolog interior ar fi continuat dacă nu ar fi văzut pe şosea farurile unei maşini. Era încă departe, şi dispăruse pentru moment într-o vale care tăia şoseaua la vreun kilometru de locul unde se găsea el. Eduard se hotărî pe dată. Îi va face semn şoferului să oprească şi se va urca. „În fond, nu văd ce am de pierdut. Am să spun că trebuie să ajung neîntîrziat la Ploieşti... Nu la Ploieşti, îşi corectă gîndul, ci la Buzău. Nimeni nu m-a văzut prin împrejurimi, aşa că nu cred să fi stîrnit suspiciuni."

Maşina, al cărei motor începuse să se audă, era un camion. Eduard o zări urcînd panta cu viteză destul de mare. Ieşi în şosea şi încă de departe îi făcu semn şoferului cu braţul. Scîrţîind din frîne, maşina opri cîţiva metri mai încolo.

Şoferul deschise portiera.

— Hai mai repede, omule, că mă grăbesc ! îl zori.

Eduard se apropie în fugă și urcă în cabină. Șoferul nu era singur, lîngă el se mai afla o femeie tînără care îi făcu loc, strîngîndu-se mai mult lîngă bărbatul de la volan.

— Unde mergi ? îl întrebă acesta, aruncînd o privire curioasă către geamantan.

— Pînă la Buzău aș vrea..., răspunse cam nehotărît Eduard.

— Nu merg decît pînă la Mizil. Așa că ai noroc, de-acolo găsești ceva să ajungi.

Eduard răsuflă ușurat și își aprinse o țigară ; trase cu lăcomie fumul în piept, apoi îl lăsă să iasă pe nas în două șuvițe subțiri. Femeia îi privi cu un aer de reproș, dar Eduard n-o luă în seamă. Șoferul aprinse și el o țigară și deschise geamul.

— Lasă și tu, dragă, că nu-i nimic : una două și terminăm... Apoi către Eduard : Știți, nevastă-mea este gravidă și nu prea suportă mirosul de tutun.

Eduard mai trase două fumuri și zvîrli pe geam țigara neterminată. Se uită numai la trupul îngroșat peste măsură al tinerei femei.

Șoferul i se adresă din nou ; îl întrebă dacă este cumva din Coadele.

— Nu, am venit numai la o rudă, mormăi el un răspuns ursuz, nevrînd să mai întindă vorba.

— La cine ? întrebă grăbită femeia, că eu sînt de pe-aici și îi cunosc pe toți...

Eduard simți că-și pierde răsuflarea. Nu răspunse imediat, se foi, scoase din nou pachetul de țigări ca peste o secundă să-l bage în buzunar fără să-l fi deschis. Apoi, ca într-o amintire neplăcută, zise ca pentru sine, făcîndu-se că n-a priceput întrebarea femeii.

— Necazuri, că nu se mai sfîrşesc...

Femeia îl privi din nou, de data asta mai atentă, dar nu zise nimic. Schimbă numai o uitătură plină de înţelesuri cu bărbată-su. Din nou se aşternu tăcerea. Numai pneurile se auzeau sfîrîind pe asfaltul jilăvit de roua nopţii.

Eduard privea ţintă înainte, încercînd să citească în străfulgerarea de-o clipă a farurilor, pe pietrele kilometrice, distanţa ce-i mai rămăsese de străbătut pînă la Ploieşti. Mai era destul. Maşina abia ieşise din Vălenii de Munte şi şoferul apăsa din ce în ce mai tare pe accelerator.

— Las-o mai domol niţeluş că omori motorul..., îl sfătui Eduard, dornic să pară mai binevoitor.

Dar pe el nu motorul maşinii îl neliniştea, ci gîndul că vreun miliţian ar fi putut să-i oprească. Oricum, la ora aceea, pe şoseaua pustie, un camion gonind cu aproape o sută de kilometri la oră poate să pară suspect oricui.

— Mă cam grăbesc. Femeia mea nu prea se simte bine. Se pare că i-a sosit sorocul, iar eu trebuie să ajung la Mizil înainte de ora şapte... Nu vă fie teamă. Îmi cunosc meseria şi maşina...

Eduard socoti mai nimerit să tacă. „Dacă o să apuc să le povestesc celor de la centru despre misiunea mea aici în România, am să le spun că înainte de toate cel ce doreşte să mai petreacă un voiaj de plăcere pe aceste meleaguri trebuie să aprindă o lumînare pentru «Preasfinţita maică Întîmplarea», sau, ştiu eu, pentru «Sfîntul Noroc», că altfel nu ştiu cine altcineva i-ar putea ajuta..."

Zarea începuse să se înroşească. Se iscase o boare de vînt care aducea prin geamul deschis al cabinei miros de cîmpie şi de flori de cais. În depărtare se vedeau lumi-

nile Ploieștiului și nu după mult timp mașina se apropie de bariera orașului.

Trecînd pe lîngă punctul de control, șoferul încetinise viteza mașinii și-i aruncase o privire întrebătoare. Tînărul de la volan îi explică parcă scuzîndu-se :

— O să trecem întîi să o las pe nevastă-mea la o mătușă și apoi ne continuăm drumul... Numai cîteva clipe zăbovim...

— Bine, bine, mormăi Eduard, bucuros că i se ivea posibilitatea să o șteargă.

Între timp ajunseră lîngă hală. Coti brusc pe strada Decebal și opri în fața unei case micuțe, ascunsă de pomii înfloriți. Șoferul coborî și dădu roată mașinii, deschise portiera din partea lui Eduard, și-i făcu loc să coboare. Acesta sări sprinten pe trotuar, cu mîna strînsă pe geamantan. Șoferul o sprijini pe femeie să se dea jos, o cuprinse pe după umeri și o conduse către poartă. Înainte însă de a intra în curte, se întoarse către Eduard și îl anunță că va întîrzia numai două-trei minute. Accentuă două-trei minute ; asta poate și pentru că-l văzuse pe Eduard lîngă portieră, încă cu geamantanul în mînă.

După ce tînărul și soția sa se pierdură în penumbra ce stăruia încă pe sub pomi, Eduard cu pași grăbiți, porni înapoi. O ținu așa tot într-un zor pînă ajunse acasă.

Intră tiptil. Cînd se văzu înăuntru, răsuflă ușurat. Ceasurile de încordare i se păreau acum ca un coșmar, un vis rău din care se trezise. Așeză valiza cu aparatul de radio pe șifonierul din dormitor, apoi se dezbrăcă la fel de neauzit și intră în baie. După vreo jumătate de oră, proaspăt bărbierit și îmbăiat, se strecură sub plapumă lîngă Dora, ale cărei brațe calde și catifelate, ar fi vrut să-l cuprindă.

— Doamne, bine-i să te întinzi într-un așternut curat !

În vreme ce Eduard se pregătea să se culce, tînărul şofer, se grăbise să se întoarcă la maşină ; se întreba mirat în faţa acesteia unde dracu dispăruse omul acela cu privirea răutăcioasă de sălbăticiune. Şi nevastă-sa remarcase acest lucru. Pe drum, deşi ar fi avut multe de discutat, tăcuseră stingheriţi nu atît de prezenţa, cît mai ales de atitudinea acelui individ. În fond, nici nu ştia de ce anume se simţiseră atît de încurcaţi cît fusese cu el. La despărţire, printre cele cîteva cuvinte pe care i le înşirase femeia, îl rugase să fie atent ; cu toate că nu amintise nimic despre acel călător, el înţelesese ce vrea să spună. „Ce dracu, doar sînt om în toată firea, nu copil...", gîndi pe cînd se îndrepta spre maşină. Dar cînd observă că Eduard plecase, un sentiment de nelinişte i se cuibărise şi mai adînc în suflet. Deşi nu zăbovise decît cîteva minute, nu înţelegea de ce dacă omul se grăbea cu adevărat să ajungă la Buzău, dispăruse. „Ceva nu e în regulă cu ăsta... Nu ştiu ce anume, dar nu e... Şi pe urmă, geamantanul acela nou pe care îl ţinea cu atîta grijă pe genunchi... şi tăcerea lui cînd Florica l-a întrebat la cine venise în Coadele... Ce mai ? Asta e... Poate ar trebui să mă opresc şi să anunţ un miliţian... Dar asta o să mă întîrzie cu siguranţă, că mă pune să dau vreo declaraţie şi uite aşa nu mai ajung eu la vreme la Mizil... şi cu şeful... La întoarcere..." Apăsă mai tare pe accelerator şi ieşi din oraş pe drumul ce ducea spre Buzău.

Dar nici la întoarcere nu a avut timp să se prezinte la miliţie, îi născuse nevasta un fecior şi alergase acasă să ducă vestea la neamuri. Copilul venise neaşteptat, mai timpuriu faţă de cum socotiseră ei, şi bucuria îl făcuse să uite de toate. După vreo săptămînă însă, îşi aminti de necunoscutul pe care îl luase în miez de noapte de pe

şosea şi se hotărî să-i povestească şefului de post din comuna sa cele întîmplate.

Plutonierul Mitică Suciu, un bărbat abia trecut de treizeci de ani, îl ascultase cu atenţie şi-şi notase totul în caiet. Îl sfătui să bage bine de seamă, şi dacă-l mai vede, să-l anunţe. Sandu plecă mulţumit că îşi făcuse datoria. Plutonierul Suciu se gîndi dacă nu este cazul să raporteze la regiune despre apariţia unui presupus suspect, însă pînă la urmă renunţă, de teamă să nu-şi „complice existenţa" ; se hotărî să raporteze la prima convocare. Apoi, uită incidentul.

X

Eduard dormi toată dimineața, ca să alunge gîndurile negre care-l chinuiseră tot timpul cît fusese plecat. Pentru el, nopțile de cînd venise în România erau un veritabil coșmar. De aceea așteptase zorile ca pe o adevărată binefacere, ca pe ceva ce îl elibera de spaime și tenebre redîndu-i liniștea. Din această cauză i se părea că se odihnește mai bine ziua. Spre prînz apăru în bucătăria unde trebăluia Dora. Era încă în pijama. Ridică capacul oalei care clocotea pe aragaz și bombăni ceva despre o foame de lup. Dora nu-i răspunse, îi făcu semn să se așeze pe scaunul de lîngă masă. Eduard nu așteptă o a doua invitație : înfulecă lacom ceva ce Dora îi pusese în farfurie. Cum termină de mîncat, își aprinse o țigară și se adînci în contemplarea acoperișului ce se zărea prin fereastra bucătăriei. Avea un aer mulțumit, liniștit, plin de importanță, care o determina și pe Dora să se simtă mai bine, dar care neexplicabil îi și amplifica temerile. Căci, așa cum reflectase adesea în clipele de singurătate, succesul lui s-ar putea să fie nefericirea ei sau, chiar mai mult, căci după rezolvarea treburilor pentru care veniseră, el putea dispărea într-o seară tot așa precum apăruse, subit, ca apoi, să-i „transmită salutări" de undeva din Europa. „Dar nu, nu Eduard, voi avea eu grijă să nu se întîmple așa... Să încerci numai să mă păcălești și ai să vezi ce

iese", încercase ea, o amenințare poate mai mult ca să-și facă curaj.

Dincolo însă de teama că Eduard ar putea să o „lase mască", expresia folosită de ea cînd pe o prietenă o părăsea bărbatul, mai era și altceva. Un sentiment de jenă, de rușine, pe care pentru prima dată în viață îl încerca. Primise vremurile noi ale țării cu teamă, aproape cu o frică animalică. Se spuseseră atîtea despre comuniști și mai ales despre cele ce or să le facă lor, „foștilor", încît nici nu-i venea să creadă că este lăsată în pace, că i se ceruse și ei doar să muncească cinstit, să trăiască din truda proprie. Și ei, ca atîtor altora, chiar i se oferise un post. Este drept că multe lucruri se schimbaseră. Averile le fuseseră naționalizate fiind folosite pentru binele tuturor, unele dintre tablourile de valoare ce împodobiseră locuințele lor erau acum la pinacoteca orașului ; în fosta casă de pe bulevard stăteau mai multe familii cu o droaie de copii, nu mai avea servitoare care să-i aducă la pat cafeaua dar și ea se schimbase. Îi fusese greu, chiar foarte greu să muncească, apoi parcă îi prinsese gustul ; îi plăcea să trebăluiască un pic prin casă. Nu se putea plînge că-i lipseau multe. Nu mai avea belșugul de altădată, dar nici prea rău nu o ducea. Ba, dimpotrivă, dobîndise o liniște pe care înainte nu ar fi crezut că e posibil s-o găsească, o anumită detașare de toate cele care altădată se păreau indispensabile. O vreme, a crezut că începuse să îmbătrînească, să simtă mai apăsătoare povara anilor. Apoi și-a dat seama că este cu totul altceva. Trăia și ea în felul ei, undeva la periferia vieții clocotitoare din țară, pulsul înnoirilor. I-a fost greu la început să recunoască acest lucru, ei, tocmai ei, care crezuse că nu o să se împace niciodată cu gîndul că fusese „jefuită" de fericire, că atîta cît va trăi nu va avea nici un alt sentiment decît de ură pentru sărăntocii ce veniseră la putere. Dar, oricît de

înrăit ai fi fost, oricît de ostile ţi-ar fi fost sentimentele, nu puteai rămîne pasiv, nu puteai să nu vezi că oraşul, lumea care te înconjoară se transformă în bine, că oamenii sînt alţii. Toate acestea le înţelesese şi mai bine, venite parcă de undeva din străfundurile minţii, după ce reapăruse Eduard.

Bucuria unei eventuale plecări în străinătate nu o părăsise nici o clipă. Ba chiar îi plăcea ca din cînd în cînd să se „revadă" — visînd cu ochii deschişi — pe marile bulevarde pariziene sau londoneze, să-şi închipuie ce ar putea face „dincolo". Propunerea lui Eduard i-a sunat foarte tentant, şi de aceea se grăbise să execute tot ce-i ceruse el. Dar cînd observă că lucrurile se tot amînă, tot făurind planuri în legătură cu posibilitatea plecării, a început să se întrebe în mod serios cum o să se descurce. Ai ei, spre deosebire de alţi părinţi mai „prudenţi", nu depuseseră nici un şfanţ în străinătate, iar pe „ajutorul" prietenilor se convinsese cît poate conta chiar aici. Încercase să-şi dea singură curaj ; Eduard îi va fi un sprijin apropiat. Apoi, înţelesese că bărbatul acesta, care se dovedise flămînd după plăcerile ce i le „furniza" gratuit şi atît de comod, nu va mişca un deget pentru a o sprijini la nevoie : cuvintele lui răsunau tot mai fals, asigurările lui aduceau tot mai mult a promisiuni fără acoperire. Dar în ciuda acestei lucidităţi, continua să-l primească, să se culce cu el, cu aceeaşi ardoare cu care altă dată dansa şi petrecea pînă la crăpatul zorilor.

Deşi nu-l întrebase niciodată şi nici el nu-i mărturisise nimic, intuise singură că Eduard venise pe ascuns în ţară şi că se ocupă cu tot felul de afaceri necurate, al căror scop însă nu-l putea ghici. Preferase să se ţină departe, să nu ştie nimic, poate şi din dorinţa de a se feri de eventualele repercusiuni pe care le-ar fi suferit dacă el ar fi fost descoperit. Bănuielile o îndemnau să se gîndească

şi la această posibilitate, iar perspectiva de a avea de-a face cu securitatea sau cu miliţia o îngrozea. Obosise de atîta zbucium ; abia acum înţelegea că Eduard îi readusese în viaţa atît de lipsită de evenimente neliniştea şi spaimele de care reuşise să se elibereze, şi se întreba din ce în ce mai des dacă speranţa iluzorie a „plecării" merită atîta frămîntare şi chin. Nu găsise un răspuns ferm, dar se hotărîse să termine cu povestea asta, să facă ceva ca să scape de omul ce devenise pentru ea un adevărat coşmar.

Tîrziu, spre dimineaţă abia, reuşise să adoarmă, încît atunci cînd l-a simţit în casă s-a speriat de moarte, brusc trezită din somn. Stătu un timp nemişcată, ca Eduard să se culce, abia cînd îi auzi răsuflarea regulată îndrăzni să se foiască, căutîndu-şi parcă locul. Dar nu putu nici măcar să mai aţipească. De cum se lumină de-a binelea îşi luă încetişor lucrurile, se îmbrăcă şi plecă la piaţă. Simţea nevoia să meargă prin aerul proaspăt al dimineţii, să se depărteze cît mai mult de casa care acum i se părea înfricoşătoare şi apăsătoare ca un mormînt. Dădu ocol pieţei, tot tocmindu-se la preţuri, încît un ţăran ce vindea spanac o întrebă uşor supărat dacă are în adevăr de gînd să cumpere. Abia după vreo două ore, obosită de atîta umblătură reveni. Intră în casă, fără să ştie ce cumpărase, se strecură la fel de neauzit precum plecase şi se apucă să trebăluiască în bucătărie. Toropeala nesomnului se transformase într-o stare de slăbiciune care-i da senzaţia de greaţă. Ciuguli ceva, cam fără chef, aşteptîndu-l pe Eduard să se scoale. Se hotărî dintr-o dată. Trebuia să rezolve într-un fel situaţia asta, căci nu mai putea suporta starea de permanentă incertitudine în care trăia, nu mai putea îndura gîndul că odată, într-o dimineaţă poate, adevărul va ieşi la iveală de sub pojghiţa lucitoare de minciună, în care Eduard îl învăluise.

Îl urmări atent și cînd observă că e gata să plece, îl însoți în dormitor. Îi spuse că ar vrea să discute cu el, dar bărbatul o repezi brutal. Dora însă nu era femeia care să se sperie prea ușor. Se ridică hotărîtă de pe scaun și înaintă spre el, cu gîndul să-l oblige să se oprească s-o asculte. Dar imediat ce ea puse mîinile pe umerii bărbatului, acesta o plesni scurt cu palma peste față. Rămase încremenită, nevenindu-i să creadă că a fost lovită, incapabilă de o vorbă sau de un gest.

— Să-ți intre bine-n cap, Dora. Discuțiile le purtăm atunci cînd am eu chef de așa ceva. În al doilea rînd : să nu crezi că *eu* m-aș putea lăsa condus de tine... Și încă ceva : nu încerca să mă amenințI cu securitatea, că nu ține... Te umflă ăia și pe tine de nu te vezi. Cu „originea" ta burgheză, de-abia așteaptă să te ia... Nu uita nici o clipă. Eu sînt salvarea sau căderea ta ; ajută-mi și te voi ajuta... Clar ?

Dora nu răspunse. Se prăbuși într-un fotoliu ; pe obraji i se prelingeau lacrimi fierbinți.

Eduard o mai privi o dată dar chipul lui nu arăta că scena l-ar fi impresionat ; intră în baie unde zăbovi mai multă vreme. Dora îl auzi fluierînd, zgomotul dușului îi dădea de înțeles că nu are de gînd să iasă prea repede de acolo. Se duse la fereastră. Pomii din grădina casei de peste drum își scuturau florile, albind cu petalele lor iarba abia mijită de sub ei. În acea poleială, doi copii ale căror glasuri le știa de mult se zbenguiau fericiți. Era veselie afară, dar în inima ei nu-și găseau locul acum decît neliniștea, spaima. Mai mult decît orice o duruse cruzimea spuselor lui Eduard. Palma o zguduise doar, o înfiorase, o făcuse să se gîndească cu părere de rău la zilele pe care cîndva le credea sarbede, la liniștea pe care și-o găsise și pe care i-o furase acest bărbat.

„Oricum, așa nu mai merge. Trebuie să fac ceva."

Ieșind din baie, Eduard o găsi tot acolo. Se apropie de ea și ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, încercă s-o sărute pe obraz. Femeia nu schiță însă nici cel mai slab gest, astfel încît el renunță și se mulțumi să murmăie ceva.

După ce se îmbrăcă, dădu jos de pe șifonierul de lemn masiv, bine lustruit, valiza cu aparatul de radio-emisie. La auzul unor zgomote neobișnuite, Dora se întoarse. Abia acum observă apariția valizei necunoscute și făcu legătura între dispariția lui de acasă și prezența valizei.

Eduard așeză geamantanul pe un scaun, îi deschise capacul și scoase dintr-un locaș special cordonul de alimentare. Trase scaunul mai aproape de priză, branșă aparatul și răsuci butonul de contact. În cameră se auzi un pîrîit specific emisiunilor transmise pe banda de unde scurte. Controlă scala, comută pe banda de ultrascurte și, din același locaș din care luase cordonul, scoase o pereche de căști de ascultare. Le potrivi pe urechi și introduse fișa de la capătul cordonului acestora în jacul de pe peretele lateral al aparatului. Ridică un butonaș abia vizibil, și zgomotul pieri. Nu se mai vedea decît becul de scală aprins, ceea ce indica funcționarea aparatului. Eduard răsuci cu finețe butonul de acord al aparatului pe toată lungimea scalei, ascultă atent ; scoase căștile, strînse aparatul și așeză valiza la loc pe șifonier.

Se învîrti prin cameră, trăgînd cu sete din țigară. Era nervos și aștepta ca Dora să-l întrebe care e cauza, dar femeia se mulțumi să-l privească ; plecă la bucătărie să-și mai vadă de treburi. Eduard o urmă și, pe un ton care se voia cît mai dulce, o întrebă unde ar putea găsi niște sîrmă ca să facă o antenă.

— *Nu știu, poate la Ferometal...*

— Unde-i cel mai apropiat ?

— Lîngă restaurantul Ciocîrlia, acolo unde era pe vremuri atelierul de reparat arme...

Bărbatul nu mai zăbovi. După mai bine de un ceas, reveni cu cele necesare învelite într-o hîrtie de sac ; un colac de sîrmă de cupru şi un altul, ceva mai mare, de sîrmă izolată.

Eduard reflectase foarte mult asupra modului în care poate realiza antena. Iniţial se gîndise să-şi facă o „antenă de cameră", dar cînd a aflat de la Dora că blocul are masive structuri de beton armat a renunţat. Armătura ar fi constituit un adevărat „ecran" ce i-ar fi împiedicat buna recepţie şi transmitere a mesajelor. Atunci, s-a decis să întindă o antenă în pod. Desigur, acest lucru era mai riscant pentru el, putea fi descoperită şi trezi întrebări, suspiciuni, dar nu avea altă cale de ales. Mai exista totuşi şi o altă soluţie. Să-şi întindă antena înaintea fiecărei emisii şi apoi să o strîngă, dar pericolul era şi mai mare. Plimbarea sa în sus şi jos pe scări — chibzuise Eduard — ar fi putut fi chiar mai lesne observată decît acel fir ce atîrna pe lîngă unul dintre burlane. Aşa că nu mai stătu pe gînduri şi se hotărî să-şi confecţioneze o antenă fixă.

Ceru cheile de la pod. Pe scări pînă la ultimul etaj se întîlni cu vreo doi vecini şi-i salută. Ştia că mijlocul cel mai bun de a înlătura eventualele suspiciuni este calmul, o comportare degajată. Cei cu care se văzuse pe scară îi răspunseră simplu la salut, fără nici o atenţie deosebită. Intră în podul plin de praf, în care nu mai pătrunsese nimeni de multă vreme, şi îşi alese locul pentru antenă. Prinse de grinzile acoperişului, din loc în loc, cîte un izolator mic din porţelan, între care, apoi, întinse firul de sîrmă de cupru. Legă cît mai strîns capătul firului izolat de firul de cupru şi-l scoase pe fereastra luminatorului, lăsîndu-l să cadă în curtea interioară a blocului. Coborî şi-l introduse pe fereastra camerei în care „stătea cu

chirie". Firul îl duse însă, fixîndu-l cu ţinte de canaturile uşilor şi de duşumea, pînă în dormitor. I se părea mai sigură această încăpere pentru ceea ce avea el de gînd să facă. Chiar dacă unul dintre pereţi şi ferestrele dădeau spre stradă, camera era mai ferită de urechile unor „curioşi" decît celelalte. „Am să cumpăr un aparat de radio şi-l voi lăsa să se audă cît mai tare la vecini, aşa că eventualele suspiciuni vor fi spulberate. Perfect !"

Seara, aşezat în faţa aparatului de radio, aştepta nerăbdător semnalul emisiunii. Îşi aruncă grăbit ochii pe cadranul ceasului cu cifre fosforescente şi începu să învîrtească butonul de acord, cu mişcări abia schiţate. Camera era cufundată în semiîntuneric. La rugămintea lui, Dora trăsese transperantele şi aprinsese numai o veioză. Acum, femeia stătea întinsă în pat şi se străduia să citească unul din romanele franţuzeşti de dragoste pe care pînă atunci îl parcursese de mai multe ori, dar nu se putea cu nici un chip concentra asupra lecturii, tot trăgînd cu coada ochiului la Eduard. I se părea nefirească atenţia cu care acesta încearcă să prindă sensul celor transmise. Dar nu reuşi să asculte nimic, fiindcă Eduard imediat ce prinse semnalul emisiunii aşteptate, branşă căştile de ascultare la aparat, şi în cameră nu se mai auzi decît respiraţia lui întretăiată de emoţia concentrării.

Rămase aşa mai bine de o jumătate de oră mişcînd cîte o dată butonul de acord fin al aparatului. Comută imediat aparatul pe banda de lucru în ultrascurte şi cîteva minute căută cu înfrigurare semnalul de emisie. Centrul îi transmisese codificat, în buletinul despre starea vremii, că trebuie să recepţioneze un mesaj. Îi era teamă că nu va fi gata la timp. Deodată chipul i se lumină. Împietrit, înclină din cap, aprobator, iar buzele i se destinseră într-un surîs larg. Pe foaia carnetului ce-l aşezase la îndemînă, însemnă cu rapiditate grupe de cîte cinci

cifre. Erau aproape treizeci de astfel de grupe, acum le recitea, corecta cîte una scrisă în grabă, mai puţin citeţ. Le recopie pe o altă coală de hîrtie, într-o anumită ordine, tot în grupe de cîte cinci, dar de data aceasta prima cifră a grupului prim era ultima din cel de-al cincisprezecelea grup, cea de-a doua era prima din grupul al şaisprezecelea, şi în aceeaşi ordine, transcrise totul pînă la sfîrşit. Apoi împărţi grupele noi de cifre astfel obţinute, în altele de cîte patru, şi din nou le copie începînd cu ultima cifră, păstră însă ordinea fiecărui grup. Foaia pe care erau acum notate cifrele o puse deoparte, iar pe celelalte le arse la flacăra unui chibrit, în scrumiera plină deja de ţigări stinse unele chiar la jumătate.

Făcuse toate acestea aşezat pe marginea patului, sub cercul de lumină aruncat de becul veiozei. Nu luase în seamă privirea interesată a Dorei. Ei i se părea că totul este doar un vis, ceva între somn şi realitate, o secvenţă dintr-un film, istorisită însă de altcineva. Nu-şi putea crede ochilor că ceea ce făcea acolo Eduard este adevărat. Nu era defel o naivă, poveştiri despre spioni şi spionaj auzise destule, iar filmele şi romanele de aventuri ocupaseră un loc important printre mijloacele ei de distracţie, dar niciodată nu se gîndise că treburile acelea cu transmiteri de mesaje cifrate ar putea fi pe de-a întregul adevărate. De aceea se considera victima unei farse, a unei simple încercări a lui Eduard de a o speria.

Dar Eduard făcuse totul intenţionat în prezenţa şi sub ochii ei, cu dorinţa de a-i alimenta teama pe care ştia că i-o inspira bănuiala că el este un spion. O privise furiş printre gene şi îşi zîmbi mulţumit cînd citi pe chipul femeii o spaimă abia stăpînită. Apoi, exagerat de încet, calculîndu-şi parcă fiecare mişcare, ceru mersul trenurilor de pe etajera cu cărţi, dar văzînd că Dora nu se

mișcă, îl luă singur. Deschise la grupa 300 și copie cifrele ce reprezentau orele de plecare ale acceleratelor cu locuri rezervate din stația București Nord, într-o rețea de pătrățele desenată de el pe o altă coală de hîrtie. Deasupra cifrelor scrisese literele alfabetului englez.

Dora privi ca în transă la toată această viermuială de cifre ; după aceea ieși din cameră, minată de un instinct de conservare. Acum pricepea de ce Eduard făcuse toate acestea și se simțea învăluită în mii de fire invizibile, se simțea legată, pierdută, dependentă de acest bărbat, ce se dovedea la fel de lipsit de scrupule ca toți cei de categoria lui. Eduard nu luă în seamă plecarea Dorei, ci se grăbi să treacă în dreptul cifrelor de pe prima foaie literele corespunzătoare din baza de decriptare. Citi mesajul cu multă atenție, îl reciti și arse și cele două foi în aceeași scrumieră plină de chiștoace. Se ridică și plecă după Dora în bucătărie, unde o găsi stînd ca împietrită pe un taburet. Rînji satisfăcut de sine și-i spuse cu un glas mieros :

— În iad sau în rai, dragă Dora, mergem împreună, nu uita asta niciodată...

Dora nu putea vorbi ; îl privi doar, cu ochii plini de lacrimi. Prin pînza lor aproape că nu-l vedea, dar îi simțea satisfacția pentru spaima ei, gîndul că acum depinde cu totul de Eduard o înnebunea. „Ah, de aș putea să mă eliberez !“ Regretă clipele de împăcare cu sine, pe care la vremea lor nu știuse să le aprecieze. „Of, Doamne, ce n-aș da să scap de ăsta. Unde dracu să mă mai duc acum, cînd peste puțin voi fi o bătrînă de care nu va avea nevoie nimeni ? Nu se omoară cu dragostea nici rudele, ce să mai pretindem de la străini. Ce naivă am fost să mă las amăgită de escrocul ăsta.“ Înciudată, nu contenea cu reproșurile. De aici încolo, vreme îndelungată nu-și va mai găsi tihna, terorizată de necunoscutul care i se întindea sub picioare ca un hău de necuprins.

Firul de antenă întins de Eduard a rămas un timp neobservat de ceilalți locatari. Mulți nu l-au băgat în seamă niciodată. Dar printre cei care, totuși, văzuseră firul coborînd din podul blocului, se afla și un puștan, Traian Munteanu, elev în clasa a șasea, pasionat de radiotehnică. Mai întîi a urmărit la ce apartament duce ; constatarea l-a pus pe gînduri ! „De cînd tanti Dora devenise așa de pasionată de emisiuni radiofonice ?" se întrebă. Băietanului i se mai păruse însă curios și un alt lucru. Antena nu fusese întinsă pe casă, cu tot dichisul, ci, deși era foarte bine făcută — căci se dusese să o vadă —, era ascunsă în pod.

Dar cînd își dădu seama că de la o vreme cînd trecea pe lîngă ușa apartamentului Dorei auzea foarte tare emisiunile transmise de un aparat de radio, bănuielile se cam risipiră. Se hotărî totuși, să-i împărtășească descoperirea tatălui său, avocat la tribunalul regional. L-a ascultat zîmbind, iar la urmă l-a apostrofat ușor plictisit :

— Cred că citești prea multe Bildoaxe, fiule. Mai lasă-le încolo. Și cu cînd eram ca tine vedeam peste tot numai spioni. Vezi-ți de carte și interesează-te mai puțin de vecini...

Traian a înghițit în sec, a dat din cap, semn că a înțeles, și s-a întrebat oftînd dacă tot așa lipsit de imaginație va deveni și el la maturitate.

Dar avocatul deși a lăsat impresia că nu a tratat cu prea multă atenție bănuielile fiului său, s-a gîndit că totuși n-ar fi lipsit de interes să discute cu cineva. Și a folosit primul prilej cînd, căutîndu-l la serviciu pe un cunoscut de-al său, ofițer de securitate, i-a povestit cele relatate de Traian...

XI

Arno nu zăbovise mult. Se întoarse cu un pachet frumos ambalat, de credeai că este vorba de un cadou, şi cu un termos pîntecos. Le aşeză pe masă şi îşi frecă mîinile bucuros.

— Hai, lasă-le o clipă naibii şi vezi ce ne-a adus nevastă-mea de mîncare. Te rog să le aranjezi tu, cred că eşti mai îndemînatec decît mine... Avrămuţ ridică ochii din hîrtii şi îl privi curios.

— Da, da ! Nu glumesc deloc cînd spun că eu sînt cel mai neîndemînatec individ din cîţi ţi-a fost dat să vezi vreodată... Se povestesc multe despre mine în această privinţă, şi cum o vreme sîntem nevoiţi să lucrăm împreună, prefer să ţi le spun eu...

— Nu sînt prea curios, aşa că... încercă Avrămuţ să schimbe subiectul, în vreme ce scotea din pachetul frumos dichisit sandviciurile ce arătau foarte apetisante.

— Ba nu, colega, să ştii că am un ghinion fantastic, dar absolut fantastic... Uite, astea — şi întinse către Eugen două palme într-adevăr de dimensiuni zdravene — numai necazuri mi-au adus, şi nu atît ele, cît modul în care eu „ştiu" să mă descurc cu ele. Eram la Concordia, am uitat să-ţi spun că-s ploieştean, în ultimul an de ucenicie, înainte să ies lucrător, cînd maistrul de secţie, un zbir, nu alta, mi-a dat să execut o piesă la strung. Nu-ţi spun că am

făcut-o prima-ntîia, așa încît omul m-a felicitat, iar eu, de emoție, cînd mi-a întins mîna, n-am mai ținut cont că tipul era cam mititel și pirpiriu, și i-am strîns-o atît de tare, încît i-am fracturat două degete. Noroc că m-a luat la altă secție unul dintre prietenii tatei că altfel nu mai ajungeam cu lucrător cu maistrul acela... Sau în armată, la prima tragere cu grenada, am smuls atît de puternic splintul de siguranță, de s-a rupt și mînerul sifonului, iar toți din jurul meu se culcaseră, de teamă, la pămînt, în vreme ce eu nu știam ce s-a întîmplat de-au dispărut așa, dintr-o dată... Și cîte altele n-aș putea să-ți mai povestesc... Sînt o calamitate, nu alta.

Avrămuț îl privea ușor înveselit și mîncînd cu poftă. Nu știa dacă este cazul sau nu să ia în serios cele ce-i spusese căpitanul Arnăutu despre el. Observase în privirea acestuia o luminiță sprințară care glăsuia mai mult decît cuvintele și își dădea seama că noul său tovarăș de muncă povestea lucrurile cu o seriozitate căutată, care le făcea și mai amuzante.

— Și unde mai pui, continuă Arno, tot mîinile acestea mari m-au scos de multe ori din încurcătură...

— Îmi dau seama, răspunse Avrămuț zîmbindu-i larg. Stau mărturie spuselor tale și cele consemnate în dosarele acestea. Nu prea am apucat eu să citesc cu atenție totul, dar mă întreb cum de tot rupînd orice atingi cu palmele-ți mari, nu ai reușit să fărîmi și aparatul de radiorecepție. Că, după cîte bag de seamă, tu ai reușit să obții insigna de radiotelegrafist de clasă.

— Ei, mai am și eu lipsuri, ce vrei ? De mințit însă nu te-am mințit în legătură cu maistrul și grenada. Lucrurile chiar așa s-au întîmplat. Că am o forță considerabilă în brațe, asta-i altceva. Într-o noapte, urmăream un individ periculos, pe deasupra și înarmat. Încercînd să scape, s-a ascuns la niște complici ai săi, undeva prin Sfîntu

Vasile, un cartier în care înainte de război, nu era prea bine să te apuce seara. L-am văzut unde a intrat, și noi — după el. În curte ne așteptau mai mulți bărbați puși pe harță, fiecare ținînd în mînă cîte ceva. Unul mai aprins, chiar tare agresiv, avea un drug de fier destul de gros. Noi eram numai doi ; e drept, aveam pistoalele la noi, dar nu prea voiam să facem vărsare de sînge de pomană ; oricum, situația nu era prea simplă și dacă nu acționam rapid, lucrurile puteau să ia o întorsătură proastă, plus că urmăritul putea să ne scape. Am înaintat hotărît către omul cu drugul de fier, zicîndu-mi în gînd că trebuie să arăt ce pot, i-am smuls fierul și l-am îndoit pe genunchi de s-au crucit. Nu-ți mai spun că le-am luat maul la toți. N-a mai suflat nimeni. S-au făcut, pe dată, mielușei.

Avrămuț terminase de mîncat și acum sorbea cafeaua tare pe care și-o turnase din termos într-un pahar de sticlă groasă. Își aprinse o țigară și se uită cu drag la acest bărbat voinic, la care și vorbele se rostogoleau în cascade, asemeni unui șuvoi, și nu putea să se dumirească, totuși, cum de reușea să realizeze și lucruri ce poate necesitau finețea unei mîini de femeie.

— Dar uite, ne-am cam luat cu vorba și am scăpat din vedere că timpul aleargă... Eu zic să mergem la șefu, și apoi să ne aranjăm noi lucrurile cum îi mai bine. Ce zici ?

— De acord ! Vezi dacă ne poate primi !

Arnăutu formă un număr de telefon.

— Mami, am și eu aici un băiat tare mîndru, cu care vreau să intru la șefu. Poate ne ajuți...

— Bine, te sun eu cînd e liber...

Avrămuț îl privi cu o umbră de reproș, pe care Arnăutu nu i-o luă în seamă și-i zise clipind strengărește.

— Măi Eugene, se vede că mai ai de învățat multe despre femei. Ai să vezi ce repede ne cheamă. E curioasă să vadă despre ce băiat chipeș este vorba.

Dar Arnăutu nu mai avu timp să-și termine fraza că telefonul sună.

— Ei, ce-ți spuneam eu ? Da !, zise apoi în aparat.

Nu era însă secretara șefului. Mai trecu totuși cîtva timp pînă să-i cheme.

Avrămuț intră hotărît și se prezentă. Șeful regionalei, un bărbat între două vîrste, căruia erai tentat să-i dai mai mulți ani decît avea în realitate din cauza părului alb, le spuse să ia loc.

— Îmi pare bine să te cunosc, Avrămuț. Despre dumneata știu cîteva lucruri, și în special despre strădania depusă în cazul Tudorancea. Prima dată pe la noi, nu ?

— Da, tovarășe colonel, răspunse respectuos Avrămuț.

— Știu despre ce este vorba. M-a informat șeful dumitale Alexiu... O să te ajute Arnăutu... Vezi în ce măsură cazul lui are legătură cu al dumitale. Cînd a aflat obiectivul pentru care ai venit dumneata aici, Arnăutu a emis o ipoteză care nu cred să nu aibă un sîmbure de adevăr. Așa că verificați. Consider că nu mai trebuie să vă dau sfaturi sau știu eu ce îndrumări... Să mă țineți la curent cu mersul investigațiilor iar dacă aveți nevoie de sprijin, să-l solicitați oricînd. Succes ! le ură colonelul.

Avrămuț îl însoți pe Arnăutu la fel de grăbit spre biroul acestuia. Se gîndea că are mult de lucru, mai ales că și lui o parte din elementele pe care le sesizase Arnăutu nu i se păreau lipsite de importanță. Legătura între cele două cazuri mai mult o intuia pentru că toate păreau elemente disparate ale unor situații deosebite. Flerul, acel al șaselea simț al lucrătorului de securitate îi spunea că ceva comun se găsește în toată treaba. Îl frămînta întrebarea dacă să lase pentru cîtva timp pe planul doi ceea

ce avea el de rezolvat şi să încerce să găsească elementul de comuniune între cazuri, sau să-l descopere tocmai adîncind cercetările în problema pentru care venise. Rămase la această ultimă direcţie de acţiune, în fond, cea mai logică. În plus, dacă ar fi intenţionat să amîne soluţionarea cauzei în care lucra trebuia să capete aprobarea lui Alexiu şi nu avea prea multe argumente ca să-l poată convinge de justeţea ipotezei. Dar nici nu putea renunţa măcar la ideea de a vedea mai în amănunt ceea ce descoperise Arnăutu. „Nu cred să nu-mi fie de ajutor!" Se hotărî să nu scape din vedere nici această pistă.

Arnăutu era însă foarte sigur că piesele de la dosarul întocmit de el îi vor fi de folos. Nu-i spusese lucrul acesta lui Eugen cu intenţia de a-i mări surpriza, ci pur şi simplu neglijase. Îl întrebă pe Avrămuţ dacă studiase totul cu atenţie.

— N-am apucat decît să mă uit pe cîteva din filele acestui dosar, pe care văd că tu l-ai intitulat „Ascona"...

— Eu îţi propun să nu-ţi mai pierzi timpul cu primul dosar, uită-te mai întîi pe cel de-al doilea, despre acesta am să-ţi spun eu tot ce cred că te-ar interesa. Între timp, eu mai rezolv nişte probleme cam urgente. De acord?

Eugen se aşeză la birou, luă dosarul pe care Arnăutu îl scosese din fişet, aşeză carnetul la îndemînă şi, fără să mai aştepte, se adînci în lectură. După prima filă îşi dădu seama că se află în faţa unui document deosebit de important pentru el. Era declaraţia unui prizonier de război, fost ostaş din trupele S.S., a cărui unitate asigurase îndeplinirea unor misiuni în zona petroliferă şi care reuşise să stea ascuns o vreme la o femeie cu care trăise încă din vremea războiului. Datorită unei întîmplări, fusese descoperit şi arestat. La anchetă, deşi cu greu, a recunoscut că fusese în trupele S.S., a relatat printre altele şi despre una dintre ultimele misiuni îndeplinite cu pu-

ţină vreme înainte de 23 August. Împreună cu alţi ostaşi din subunitatea sa, aşteptase cîteva nopţi la rînd sosirea unui paraşutist englez într-unul din probabilele locuri de desantare. Agentul, pe care ei erau pregătiţi să-l întîmpine „cu căldură", sosise, dar nu acolo unde se bănuise iniţial. Mai apoi aflase că paraşutistul după ce sosise fusese imediat reţinut, iar el şi încă vreo doi ostaşi rămăseseră în continuare să vadă dacă paraşutarea nu se va repeta cumva. Acolo îi prinsese marele act al insurecţiei şi ei, de teamă, renunţaseră să se mai alăture subunităţilor ci se răspîndiseră care-ncotro. Aşa reuşise să scape şi să se ascundă în comuna Ţintea, la o femeie pe care o cunoştea încă din 1940. La început de drag, apoi de milă şi mai tîrziu de frică, femeia îl oblăduise şi neamţul fusese descoperit numai după cîţiva ani. Declaraţia respectivă stătuse într-un dosar, fără să i se dea prea mare importanţă.

Eugen trecuse în carnet cele cîteva elemente importante pe care le aflase, dar mai ales subliniase necunoscutele la care, după părerea lui, trebuia să găsească răspuns. Prima întrebare era dacă se ştie unde avusese loc paraşutarea. Reciti întrebarea. Se gîndi dacă are rost să caute răspunsul. „În fond, nici un serviciu de spionaj nu repetă în acţiunile sale aceleaşi metode, oricît de asemănătoare ar fi condiţiile." Îşi mai aprinse o ţigară. „Se prea poate ca paraşutarea despre care pomenise ostaşul neamţ să nu aibă nici o legătură cu acţiunile ulterioare, iar tot eşafodajul construit să se dărîme ca un castel de cărţi de joc la o cercetare atentă, serioasă."

Totuşi, un anume lucru rămînea neelucidat. Ştia bine că englezii, şi nu numai ei, acordaseră o atenţie de prim ordin petrolului românesc, de aceea serviciile secrete engleze şi franceze plănuiseră cu mult înainte ca ţara să fie ocupată de nemţi, distrugerea cîmpurilor de petrol în cazul invaziei trupelor germane şi tot ei organizaseră

bombardarea zonelor Ploiești-Moreni-Buzău pentru a slăbi mașina de război fascistă. Dar nu numai un interes care ar putea fi numit strategic, ci mai ales unul comercial, concretizat în posibilitatea de a folosi octanii românești în motoarele lor, la un preț cît mai „rezonabil". „Așa că este foarte posibil ca parașutarea aceea să aibă o legătură și cu petrolul", își zise Eugen oarecum nemulțumit. „Și de aici, concluzia că individul cu ceasurile este un spion englez care ar fi «venit» cu parașuta... Te grăbești, fiule, iar te grăbești ! se dojeni Avrămuț, puțin speriat de idee. E prea simplă, și totuși al dracului de sucită treaba !" „Nu ! E prea de tot, doar englezii nu mai folosesc de mult parașutările ca să-și plaseze agenții și mai ales nu bătătoresc «cărările»." Era hotărît să nu se lase „blocat" de o singură ipoteză. „Ar mai fi totuși o soluție. În fond, condițiile sînt altele decît în vremea războiului ; este mai sigur să folosești niște legături în care poți avea încredere ; și apropierea de țintă are o valoare tactică ce nu trebuie scăpată din vedere !" Deși nu voia, Avrămuț găsea încă argumente cu care să-și susțină în fața propriei nehotărîri ipoteza ce-i deschidea o direcție posibilă de acțiune. O sublinie și se gîndi că este cazul să o discute și cu Arnăutu. Apoi, se adînci în studiul celorlalte documente.

Următoarea piesă a dosarului era un denunț privitor la un fost subofițer de jandarmi arestat în timpul războiului de poliția militară germană pentru oblăduirea unor aviatori care se salvaseră cu parașuta, după ce avioanele lor fuseseră doborîte deasupra zonei Ploieștiului. Acesta îi ajutase pe vreo cîțiva să se ascundă, iar cînd nu reușea să le faciliteze legătura cu cei din mișcarea de rezistență îi îndruma să se predea autorităților militare românești, și nu celor germane. Căzuse într-o noapte, conducînd patru aviatori americani și un englez spre locul

de întîlnire cu cei ce le asigurau drumul spre Iugoslavia și de aici mai departe. Nemții îl arestaseră, după ce subofițerul opusese o dîrză rezistență, încercînd să acopere fuga aviatorilor. În timpul schimbului de focuri subofițerul se alesese cu un glonț în piept și mai tîrziu murise în arest. Nota ce însoțea denunțul respectiv, redactată în limba germană, făcea cunoscut autorităților românești, cazul de neloialitate față de cauza Marelui Reich, atrăgînd totodată și atenția în termeni imperativi că pe viitor faptele de aceeași natură vor fi cercetate de poliția militară germană.

Avrămuț își notă și aceste date, deși în sinea lui socotea că informațiile respective nu ar fi prea folositoare în soluționarea cauzei ce i se încredințase. Se opri totuși asupra unui aspect care i se părea mai semnificativ și-l însemnă :- „De stabilit legăturile subofițerului și dacă în zona în care acționase au mai avut loc parașutări după război."

Cea de-a treia piesă a dosarului îi tăie răsuflarea. Era o notă informativă, scrisă în limba germană, cu traducerea în limba română alături, astfel că putu să-i afle conținutul. O întocmise un fost agent, informator al nemților, care-l sesiza pe ofițerul din legătura sa despre existența unor lucrări de prospectare a zăcămintelor de petrol, lucru aflat de la un inginer român. Nu cunoștea unde s-ar găsi documentele respective, dar inginerul român spusese, la „un pahar de vorbă", că la studiile acestea nu participaseră decît doi specialiști autohtoni, iar rezultatele și documentele sînt ținute într-un secret desăvîrșit. Numele celor doi români nu le cunoștea, întrucît el se angajase la rafinăria în cauză după ce începuse războiul. Nici inginerul român care furnizase informatorului neamț datele nu era menționat. Nota reflecta foarte exact sis-

temul de lucru al serviciilor secrete fasciste, şi Avrămuţ îşi dădu seama că nu ar putea să afle aceste lucruri decît dacă intra în posesia documentelor ofiţerului care îl avea în legătură pe agentul în cauză. Era aproape imposibil. Reciti cu atenţie fiecare rînd, străduindu-se să descopere vreun indiciu ce i-ar fi putut scăpa la prima lectură. Nu reuşi să afle o altă semnificaţie vreunui cuvînt şi totuşi, din modul în care era redactată nota reieşea că nu era de fapt singura referitoare la problema în cauză. Cel care semnase indescifrabil rezoluţia scrisă pe colţul coalei de hîrtie, ordonase să se verifice urgent în ce măsură datele obţinute se coroborau cu cele din dosarul C—39.

— Şi eu am sesizat Eugene, acel „amănunt", dar cu toate străduinţele depuse nu am reuşit să dau de urma dosarului, spuse Arnăutu, privind peste umărul lui Avrămuţ, la cele ce nota.

— Oricum, cred că nu trebuie să abandonăm. N-ar fi bine să cerem sprijinul tovarăşilor de la Bucureşti în această cauză ?

— S-a cerut, frăţioare, că nici noi n-am stat cu mîinile-n sîn... Pînă acum — nici un rezultat... Mai aşteptăm, dar aşteptăm muncind...

Avrămuţ se mulţumi să mormăie ceva de neînţeles şi întoarse ultima filă a dosarului. Era tot un document oficial german din perioada ocupaţiei. Îi privi antetul şi înţelese că fusese emis de Gestapo. Pe hîrtie se aşterneau doar cîteva rînduri, dar foarte interesantă pentru Avrămuţ era tocmai data documentului. În colţul din stînga sus al hîrtiei, imediat după numărul de înregistrare, se putea citi cu uşurinţă 20.08.1944. Eugen nu-şi putu reţine remarca :

— Măi să fie, chiar în preajma insurecţiei naţionale... Se grăbi să cerceteze traducerea ce însoţea nota germană.

„Întrucît la interogatoriul desfășurat sub acțiunea scopolaminei, inginerul Constantin Mureșanu a vorbit ceva de «niște ceasuri», luați măsuri pentru cercetarea cu amănunțime a locuinței acestuia. Rezultatele să mi se raporteze de urgență." Semna colonelul Kepert Martin.

Arnăutu aștepta ca Eugen să vorbească. Acesta însă, după ce citise și recitise traducerea notei, după ce mai studiase un timp originalul german, își însemnă în carnet, fără să ia în seamă privirea încărcată de întrebări a colegului.

— Ce părere ai, s-a executat ordinul dat de granguru! acesta, sau nu ? îl iscodi Arnăutu, nemaiputînd să aștepte.

— Eu zic că nu...

— Și de ce mă rog ?

— Dacă faci abstracție de „ordinea germană", ai putea să afirmi că în intervalul dintre data de emisie a ordinului și insurecție, care s-a declanșat ca un fulger, a existat timpul necesar pentru îndeplinirea ordinului. Dar, după cum se poate constata foarte bine, acesta nu este ștampilat, și nu văd cum l-ar fi executat un militar neamț, fie el și de la Gestapo, fără parafă... Mai mult : cred că acest document a fost găsit în mapa cu lucrări de birou a acestui Martin...

— Deci, ajunsese înapoi la secretară care probabil a întîrziat să-l expedieze celor ce trebuiau să-l execute. Altceva-i important însă, zic eu. Căci nu te-am întrebat chiar de florile mărului. Dacă ordinul n-a fost executat, înseamnă că ceasurile au rămas la locuința inginerului Constantin Mureșanu...

— Și, deci, nu avem decît să le căutăm acolo...

— Nu prea ! În timpul luptelor ce au urmat după declanșarea insurecției, casa a suferit mai multe stricăciuni, unele chiar mai serioase. Apoi, multe dintre lucruri s-au pierdut, altele au fost furate, de, ca în vreme de război.

Un timp, în casa cu pricina a stat bătrîna care îi făcea menajul inginerului, dar și aceasta a murit. Fiul ei nu-și mai amintește exact dacă în casă, după război, se găsea ori nu niște ceasuri. Știe însă că „don' Titel" avea o colecție întreagă pe care el n-a văzut-o, dar a auzit-o pe mamă-sa vorbind despre ea. Eu, cum am aflat care e scopul deplasării tale aici, mi-am zis că nu se poate să nu existe o legătură între ceasurile „tale" și cele ale „mele". Tu ce zici ?

— Deocamdată, nimic. Mi-am format o obișnuință, îmi place să fiu mai puțin sigur de justețea unei singure concluzii și să nu scap din vedere nici o variantă posibilă. Or, tu nu mai lași loc la nimic altceva...

— Măi să fie, dar ești mai „bărbat" decît te arată firea! Ai dreptate, m-am cam lăsat furat de entuziasm. Ce să-i faci, ăsta sînt eu.

— Celălalt dosar ce zici că are „între scoarțe" ?

— Sînt cuprinse rezultatele investigațiilor desfășurate pentru elucidarea „cazului Mureșanu". Te interesează ?

— Bineînțeles ! Să auzim !

Pe un ton calm, voit dezinteresat, Arnăutu îi prezentă sintetic tot ce se știa în urma cercetărilor despre inginerul Mureșanu și despre moartea lui. Cadavrul său nu putuse fi identificat, deși unele dintre rude făcuseră demersurile necesare, adresîndu-se în acest sens și autorităților cărora le ceruseră sprijinul. Dar toate încercările rămăseseră fără rezultat mai ales că în urma evenimentelor declanșate de insurecție unii dintre ofițerii și soldații germani, dorind să scape, se îmbrăcaseră în uniforme de deținuți, sau în haine civile, parte fiind uciși în luptele ce au avut loc în oraș. Arnăutu obținuse totuși unele date despre cel căruia prietenii îi spuneau Titel.

Se născuse *la 16 aprilie 1896*, în comuna Dărmănești județul Dimbovița, în familia unor țărani mai înstăriți.

Tatăl său avea un frate care lucra, în calitate de funcționar superior, la societatea Steaua Română. Acesta s-a îngrijit de viitorul lui Titel, copil dealtfel, deosebit de dotat și muncitor. Unchiul îl sprijini să termine liceul, îl îndrumă spre inginerie, și facultatea o termină cu „magna cum laude". Fusese angajat la Steaua Română unde lucrase cu multă conștiinciozitate, atrăgîndu-și simpatia și aprecierile șefilor. Încet dar sigur, urcă treaptă cu treaptă și ajunse astfel unul dintre șefii executivi ai rafinăriei Vega. Bine plătit, ducea modul de viață al funcționarilor prosperi. Își cumpărase una dintre cele mai arătoase case de pe bulevardul Radu Stanian din Ploiești, și-o mobilase cu lucruri aduse din străinătate. Bunăstarea îi mai permitea să-și satisfacă și altfel de gusturi : devenise, totodată, unul dintre pasionații colecționari de timbre și ceasuri. Potrivit relatărilor cunoscuților, Mureșanu reușise să-și strîngă o colecție de ceasuri care stîrnea invidia oricărui colecționar ; veniseră să o vadă chiar și oameni din alte țări. Printre ceasornicele care ocupau o cameră în casa spațioasă, cîteva constituiau o deosebită valoare. Se aminteau, de pildă, ceasul de aur al lui Constantin Brîncoveanu, al lui Vasile Alecsandri, al lui Vodă Cuza, al Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei și cîte altele.

Pasiunea lui Titel pentru ceasuri i-o stîrnise unul dintre funcționarii englezi ai societății, despre care se spunea adesea că nu are nici în clin, nici în mînecă cu problemele producției întreprinderilor aparținînd societății, ci mai mult se ocupa de „chestiunile de perspectivă" ale petrolului românesc. Se zvonea despre el că este rudă cu colonelul William Thomson, atașatul militar al Ambasadei engleze la București, unul dintre vizitatorii obișnuiți ai cercurilor funcționarilor societății.

— Cred că știi cam ce treburi învîrtea acest Thomson, nu ? întrebă Arnăutu.

— Foarte exact nu, dar bănuiesc... răspunse Eugen, nerăbdător să afle „esența“ celor povestite.

— Ei bine, acest englez, aș zice un artist în meserie, reușise să-și creeze „legături“ în cercurile cele mai înalte ale vremii și să facă să „lucreze“ pentru interesele coroanei britanice cîteva persoane cu nume răsunătoare, o Martha Bibescu și bărbatul ei, un Radu Cantacuzino și alții. Îți dai seama că prietenia rudei lui Thomson față de acest inginer român capătă, în asemenea situație, cu totul alte nuanțe.

— Dar nici nu-l cataloghează ca agent.

— Bineînțeles. La toate astea trebuie să adaugi și călătoriile făcute, la invitația lui Clifford, căci așa îl chema pe străin, în Anglia, cadourile primite, printre care și un ceas din vremea lui Oliver Cromwell...

Avrămuț îl întrerupse cu o întrebare :

— De unde știi că ceasul era din vremea lui Cromwell ?

— Unul dintre cei cu care am discutat cunoștea foarte bine ceasurile din colecția lui Mureșanu. Nu e altul decît profesorul de istorie Nicolae Sima. I-a fost nu numai un prieten destul de apropiat lui Titel, ci chiar un gen de „consilier științific“. Pe om l-a afectat mult pierderea colecției și a cerut în nenumărate rînduri să fie găsită. Susține chiar că aceasta — și eu cred că are perfectă dreptate — aparține patrimoniului național, căruia trebuie redată. El mi le-a descris pe fiecare în parte. Mi-a povestit și despre acest ceas din vremea lui Cromwell, pe care Titel i l-a arătat. Ceasul funcționează cu apă ; deasupra cadranului e gravat anul 1642. Dar de ce mă întrebi ?

— Am impresia că seamănă cu acesta, ce zici ? și Avrămuț îi întinse o fotografie pe care o scoase din mapa sa.

— Nu cumva sînt ceasurile cu pricina ?

— Cred că da, dar vom verifica.

— Mai ai și alte fotografii ?

— Le am pe toate dar te rog să-ți continui relatarea.

— Vezi încercarea de apropiere se pare că dăduse roade, dar dintr-o dată relațiile dintre cei doi s-au răcit, mulți au spus la vremea respectivă că acest lucru ar fi fost cauzat de încercarea lui Clifford de a seduce fata cea mare a lui Mureșanu. Lucrurile nu se cunosc însă foarte exact, pentru că Mureșanu era un om care știa să-i pună repede și foarte direct la punct pe cei care se amestecau în viața lui. După o vreme, Clifford a fost rechemat în țară, și în locul său a venit un altul pe nume Black. Un tip distant, copleșit de superioritatea spiței lui, care a întreținut numai relații oficiale cu Mureșanu. De cîteva ori l-a vizitat acasă. Ceva însă se întîmplase cu inginerul nostru. Era mai abătut, începuse să-și cam ocolească prietenii, poate din cauza fetei celei mici care plecase la studii la Paris și auzise despre ea că mai mult stă în Place Pigalle decît în băncile Facultății de filozofie, pe care dorise s-o urmeze. Nimeni nu știe precis. A venit apoi participarea la prospecțiunile geologice organizate de societate ; și despre ele, cu tot secretul, s-a aflat. După intrarea nemților în țară, a continuat să lucreze, dar la numai un an a fost „sfătuit" să se pensioneze, fiind bănuit de lipsă de loialitate față de interesele Marelui Reich, ca filoenglez. În linii mari, cam asta-i...

— Ce te-a determinat pe tine să desfășori această anchetă ?

— Un lucru este cert : hitleriștii, încă înainte de a simți sfîrșitul, s-au „îngrijit" să ne lase o „zestre" frumoasă de agenți bine camuflați. Mureșanu dispăruse în condiții suspecte, cadavrul său nu fusese identificat, se știa că nu avea nici un fel de simpatii germane, dispunea

de numeroși prieteni la care ar fi putut apela în caz de nevoie, cunoștea o seamă de date importante despre producția românească de petrol, și noi nu puteam să lăsăm situațiile echivoce nelămurite pînă la capăt. Știi doar că în munca noastră faptele contează, dovezile, și nicidecum părerile, supozițiile... Așa că, am deschis acest dosar...

— Aș zice că ai deschis două. Apropo, și cu al doilea ce-i ?

— Îmi place cum îți verifici părerile personale. Păi, după cum ați putut remarca, tovarășe Avrămuț, spuse cu ușoară ironie Arno, cele cuprinse acolo sînt posibile canale de legătură clandestină cu străinătatea. Unele au fost folosite cu destul succes în timpul războiului, pentru o cauză dreaptă, fără îndoială, dar ar putea căpăta și altă destinație. Și atunci ?

— Sînt convins și eu, așa cum bine subliniați, tovarășe căpitan, că în contraspionaj nimic nu trebuie să rămînă neverificat... Ai reușit cumva să clarifici toate problemele ?

— Nu, de aceea ți-am și spus că avem atîta treabă. Am dat de un fir care duce la subofițerul ce făcea parte din mișcarea de rezistență.

— Cu ce începem ?

— Uite ce îți propun. Să începem cu ceasurile. Verificăm dacă sînt unele și aceleași, și apoi mai vedem ce avem de făcut.

— Perfect ! Atunci, la drum !

XII

Profesorul Nicolae Sima și-a făcut timp să stea de vorbă cu ofițerii de îndată ce au fost anunțați de secretara liceului. Avrămuț ardea de nerăbdare să-și vadă fostul dascăl. Profesorul l-a privit o clipă în adîncul ochilor, ținîndu-i palma între ale sale, i-a zîmbit larg și i-a spus în loc de bună ziua :

— Măi Eugene, sper că nu te superi că-ți spun așa, am sperat întotdeauna că vei urma istoria, erai doar cel mai bun elev din clasă la materia mea. Aveai cap de istoric, talent, nu glumă, sînt sigur că ai fi ajuns departe. Dar și așa se cheamă că tot istorie faci, este drept, de alt gen, și poate la alt timp, dar la fel de folositoare. Cu ce treburi pe la bătrînul tău profesor ?

Arnăutu rămase o clipă descumpănit, cînd constată că pentru profesorul Sima, Eugen este o cunoștință veche, dar se lămuri îndată despre ce este vorba. Zîmbi larg, frămîntîndu-și, într-un gest de stinghereală, palmele sale mari. Se așeză la invitația profesorului și se mulțumi să dea cînd și cînd din cap în timp ce-i asculta pe cei doi cum își depănau amintirile. Sorbea cafeaua în liniște și se gîndea că Avrămuț era ploieștean. Probabil, fusese unul dintre motivele pentru care i se încredințase această misiune. „Familiarizat cu problemele și mediul, gîndi Arno, omul poate să intre mai repede în conținutul muncii. Dar

de ce nu mi-a spus el că-l cunoaşte pe Sima ? O să-l întreb neapărat... Şi eu, care credeam că-l va face praf moşu cu aerul lui nesuferit !"

— Eugene, aş vrea să văd cu ce te pot ajuta. Să nu mi-o iei în nume de rău, însă mă aşteaptă mai mulţi tovarăşi la comitetul orăşenesc de partid, într-o problemă importantă, după părerea mea. Doi elevi, cei mai buni din tot liceul, au fost trecuţi, dintr-o greşeală, în categoria socială de chiaburi. Situaţia reală este însă alta : fiindcă nici unul dintre consăteni nu are curajul să pună lucrurile de acord cu adevărul, tinerii sînt pe cale de a fi scoşi din liceu şi, bineînţeles, din internat. Ar fi un act de injustiţie socială, o greşeală de neiertat, şi în plus am pierde nişte valori umane, căci copiii sînt foarte dotaţi. S-a ajuns pînă la comitetul orăşenesc.

— Despre ce comună este vorba, tovarăşe director ? se interesă Arnăutu.

Profesorul Sima îi oferi cîteva date : numele comunei şi al copiilor, precum şi cine este preşedintele sfatului comunal. A amintit apoi, mai detaliat, cauzele acelei greşeli. Arnăutu îşi notă datele cu gîndul să vorbească şi el cu cei în drept pentru urgentarea soluţionării situaţiei.

— Tovarăşe profesor, am venit la dumneavoastră să ne ajutaţi într-o problemă deosebită, zise Avrămuţ după o clipă de tăcere. Înainte de orice vă rog să vă uitaţi pe aceste fotografii şi să-mi spuneţi dacă ele vă sugerează ceva.

Sima luă fotografiile, îşi potrivi ochelarii pe nasul mare, proeminent, care îl făcuse faimos printre elevi. Avrămuţ îşi reaminti că circula chiar o zicală „După un colţ de stradă, apare un nas, hopa şi Nea Sima dup-un sfert de ceas". Nu-şi putu stăpîni un zîmbet în timp ce-l privea cu dragoste pe bătrînul dascăl, care fusese pe cît de sever,

pe atît de conștiincios și drept. Își alungă amintirile și continuă să aștepte, cu ochii mereu la el.

— Astea-s ceasurile din colecția lui Titel Mureșanu. De unde ai fotografiile, Eugene ?

— Tovarășe profesor, vă rog să vă uitați pe toate și abia după aceea vă pronunțați...

— Dragul meu, nu te speria, nu este genul meu să fac afirmații pripite. Ceasurile acestea mi-au trecut prin mîini de nenumărate ori. Doar eu l-am învățat pe Titel „istoria" lor. Dacă vrei, eu am să ți le descriu, și tu le urmărești în fotografii. Dar mai bine — ai dreptate — am să mă uit atent la toate...

Cînd termină de studiat fotografiile, pe care le așezase într-o anumită ordine, profesorul îi relată lui Avrămuț tot ceea ce știa despre fiecare ceas. Se bucura în sinea sa că profesorul nu se înșelase asupra apartenenței ceasurilor.

— Aș vrea să vă mai întreb un singur lucru relativ la aceste ceasuri : dețineți cumva date mai deosebite asupra vreunuia dintre ele ?

— Deosebite ? se miră profesorul. Dar fiecare este un obiect de valoare aparte. Multe sînt unicate prin particularitățile de construcție sau prin faptul că la un moment dat au fost proprietatea unei personalități de seamă din istoria civilizației românești și universale. Asta nu e suficient ? Ce altceva deosebit ar mai putea fi ?

— Și totuși, vă rog priviți aceste fotografii...

— Ceasurile nu au nimic ieșit din comun, dragă Eugene, dacă te gîndești la posibilele semnificații ale diverselor sunete produse de operațiile prezentate în tablou, cred că mai curînd trebuie să consulți un specialist în cifru sau în telegrafie nu un profesor de istorie, deși, să-ți spun drept, și eu m-am întrebat dacă nu cumva acea suită de sunete nu ascunde ceva. Nu am reușit să găsesc nimic dincolo de simpla melodie, plăcută dealtfel. La fel și la

acest ceas muzical din vremea Revoluției franceze. Melodia pe care o reproduce nu este alta decît *La Marseillaise*. Asta însă are o mică taină, continuă arătîndu-i fotografia ceasului-tun. Așezate într-un anumit fel, sextantul și bila de la capătul tunului dau posibilitatea deșurubării țevii, care are o mică ascunzătoare unde se poate dosi ceva. Cum a aparținut unor marinari de faimă, chiar și unor corsari, cred că fusese destinat să ascundă harta vreunei insule cu comori, sau știu eu ce altceva de acest fel. În fond, spațiul este destul de mic, dar ar putea încăpea și unele însemnări sau cîteva bijuterii de valoare. Eu i-am arătat-o lui Mureșanu și el a rămas încîntat. Într-o lucrare apărută într-o ediție franțuzească, în care sînt prezentate figurile cîtorva pirați celebri, se vorbește despre o astfel de ascunzătoare, greu de găsit pentru un neavizat. Pe această cale am aflat și eu toate astea. Altceva nu văd ce ar putea prezenta interes. Un singur lucru aș vrea să te rog. Ceasurile acestea trebuie redate țării, oamenilor noștri. Era dorința lui Mureșanu. A menționat-o chiar în testament. Așa că te rog ca atunci cînd ele nu vor mai prezenta interes pentru autorități, să intervii unde trebuie ca să fie trecute în patrimoniul muzeului pe care, cu sprijinul organului de partid, urmează să-l amenajăm în fosta casă Cantacuzino. Îmi promiți ?

— Cu dragă inimă, tovarășe profesor.

— Îți mulțumesc !

— Mai am totuși o rugăminte : V-aș ruga să-mi vorbiți despre Mureșanu, despre el ca om, ca cetățean, ca specialist, ca personalitate ; să mi-l descrieți sub adevărata lui înfățișare, fără părtinire...

— Eugene, astfel de lucruri le-am discutat, e drept, cam pe fugă, cu tovarășul căpitan... spuse profesorul arătînd spre Arnăutu care asista tăcut la discuție.

— Tovarăşe profesor, referitor la cei doi elevi, vă rog să fiţi fără grijă. Voi raporta tovarăşului şef al direcţiei şi sînt sigur că şi dînsul se va ocupa de elucidarea situaţiei... Cît priveşte rugămintea lui Avrămuţ, îmi alătur şi eu glasul în a vă cere să ne ajutaţi...

— Bine ! Am să încerc să vi-l prezint pe acest fost prieten al meu, despre care nu mai ştiu nimic din timpul războiului.

Şi profesorul Sima, căruia elevii îi spuneau încă între ei „nea Nicu", începu să povestească cu glas molcom încărcat parcă de o umbră nostalgică. Le reaminti date cunoscute de ei, însoţite însă acum de reflecţii personale, de aprecieri, care vădeau o profundă cunoaştere a sufletului uman, a trăirilor, a calităţilor şi slăbiciunilor prietenului său. Au aflat astfel că, în ciuda aerelor lui de „mare domn", a tabieturilor căpătate mai mult imitîndu-i pe colegii englezi, el rămăsese în adîncul sufletului un patriot. La început crezuse chiar că interesele societăţii engleze de petrol şi ale poporului român sînt convergente, poate şi orbit de salariul foarte mare care i se asigurase, cu timpul a văzut însă că lucrurile stau cu totul altfel. Devenise mai închis.. A urmat ceea ce pentru el a fost o adevărată tragedie : situaţia fetelor. Soţia i-a murit de timpuriu şi fetele i-au crescut mai mult singure, între ei ridicîndu-se cu timpul un zid despărţitor, ce s-a dovedit de netrecut. Fetele au devenit ceea ce eufemistic s-ar chema nişte demimondene. Cînd el a încercat să strîngă niţeluş chinga şi să le arate că au o datorie de împlinit, era cam tîrzior : şi-a dat seama că dacă anglofilia lui fusese o rătăcire a tinereţii, pentru fete reprezenta un adevărat mod de viaţă. În ciuda dragostei profunde, în afara condiţiilor de trai lipsite de griji, nu ştiuse să le ofere şi acel climat de exigenţă propriu oricărei familii serioase şi atît de necesar oricărui copil. Suferise un şoc

aproape fatal atunci cînd aflase că fiica sa mai mare cedase insistenţelor lui Clifford şi îl urmase într-o excursie în străinătate, de unde îi trimisese cîteva rînduri pe dosul unei ilustrate. Cînd încercase să-i dea de urmă individului, succesorul acestuia, Donald Black, îi prezentase o întreagă „notă de plată", pe care dacă nu o „achita", urma să suporte consecinţele. Toate acestea i se anunţaseră pe un ton foarte „civilizat", cu cuvintele cele mai alese, în atmosfera sterilă a biroului lui Black. Şi prima poliţă nu a întîrziat să i se prezinte : participarea la acea acţiune de studii şi prospectări a subcarpaţilor dintr-o zonă a ţării pe care Mureşanu nu i-o dezvăluise, pentru stabilirea rezervelor de petrol şi gaze naturale neexplorate încă.

— Nu aveţi idee în ce parte a ţării s-a desfăşurat acea expediţie de cercetare a bogăţiilor ţării noastre ?

— Sincer să fiu, şi eu m-am întrebat, ba această întrebare i-am adresat-o şi lui Mureşanu. Numai că nu am aflat nici un răspuns, nici de la el nici de la alţii. El chiar m-a rugat „să uit" cele povestite. Cred însă că faptele nu s-au petrecut într-o zonă prea îndepărtată. Oricum, n-ar fi rău să consultaţi nişte specialişti în domeniu.

— În ce perioadă ?

— Aici este o problemă. După cîte mi-am dat eu seama, lucrările de prospecţiuni s-au desfăşurat în mai multe etape. Am sesizat aceasta după dispariţiile lui Titel. Ultimele două au avut loc chiar cu puţin înainte de intrarea nemţilor în ţară.

— Rezultatele acestor lucrări credeţi că au fost scoase dincolo de graniţele ţării ?

— Ştiu şi eu ?... Nu prea m-am gîndit la această problemă. În vremea războiului, desigur vă amintiţi cîte am avut pe cap, apoi a urmat munca de reconstrucţie a ţării care nu a mai lăsat loc şi altor preocupări. Deşi poate nu

ar fi fost lipsit de importanţă să ne fi oprit şi asupra acestui aspect. Oricum, văd că oamenii chemaţi să se ocupe de apărarea bogăţiilor ţării, alături de întregul popor, o fac cu multă grijă. Dar să nu bat cîmpii... Englezii, şi nu numai ei, au plecat cam în grabă şi se poate să nu fi avut timp să-şi ia totul de aici. Din păcate, multe dintre dosarele arhivei lor au încăput în mîinile nemţilor. Ce să-ţi mai spun ?... Totuşi, dacă stau să mă gîndesc bine, Titel parcă a lăsat să se înţeleagă odată, într-o discuţie imediat după începerea bombardamentelor asupra Ploieştiului, că are în casă valori pe care o bombă le-ar putea „volatiliza", pierderea lor fiind de neînlocuit. Atunci am crezut că se referă la colecţia de ceasuri şi la bijuteriile rămase de la soţie, şi chiar m-a mirat destăinuirea lui, însă nu i-am împărtăşit nedumerirea...

— Am putea desprinde concluzia că documentele care încorporau rezultatele cercetărilor ar fi fost acolo ? nu-şi putu stăpîni întrebarea Arno.

— Desigur, e o ipoteză, dar poţi fi sigur ? Cred că cel mai bine ar fi să vă adresaţi unora dintre cei care au mai lucrat, pe vremuri, la Steaua română.

— Ne puteţi indica pe cineva, tovarăşe profesor ? se arătă Eugen entuziasmat de idee.

— Prea mult nu m-am învîrtit eu în cercul lor. Mulţi dintre ei, deşi pămînteni, deveniseră, prin „tradiţie", exclusivişti ca şi patronii lor englezi. Prin Titel, l-am cunoscut pe Alexandru Vifor, un talent în meseria lui şi un om de mare omenie. Nici el nu se simţea prea bine în preajma „francmasonilor", cum îi numea el pe societari. Băiat de muncitor, răzbise cu greu în viaţă, dar nu uitase de unde plecase. Omul era chiar suspectat de simpatii socialiste, fapt pentru care la un moment dat au intenţionat să-l dea afară, dar nu s-au putut dispensa de serviciile lui...,

v-am spus, un veritabil talent, un inginer cu totul excepțional. Posibil să știe ceva, mai ales că nu-i era deloc indiferentă soarta rafinăriei. Ca să vă dau numai un exemplu. A fost unul dintre organizatorii participanți la greva petroliștilor din 1 februarie 1933 și tot el, împreună cu alți muncitori, a inițiat formarea picheteloi de apărare a instalațiilor împotriva nemților atunci cînd, în retragere, aceștia au încercat să le arunce în aer...

— Unde l-am putea găsi ?

— Ultima adresă nu i-o știu pentru că blocul de lîngă telefoane, unde locuia, a fost dărîmat în vremea războiului. Dar întrebați la comitetul regional de partid pe tovarășul Badea. Sînt buni prieteni. Badea este unul dintre foștii maiștri de secție cu care Sandu a acționat și în vremea grevei și mai tîrziu.

— Tovarășe profesor, o ultimă întrebare vă rog. Credeți că Mureșanu ar fi putut să înstrăineze din propric inițiativă documentele pe care le deținea ?

— Hotărît nu ! Dar în acele condiții de război, în zilele crunte ale bombardamentelor, singur în fața unor tentații... poți să știi ?

— Să fie la mijloc și vreo femeie sau e vorba de amestecul uneia dintre fiicele sale ?

— N-ar fi exclus, deși o presupunere am. Titel nu le-ar fi spus nimic despre documentele respective, știindu-le atît de rapace și ahtiate după bani.

— Unde sînt fetele inginerului ?

— Cu precizie nu știu, dar sigur amîndouă trăiesc în străinătate.

— Vă mulțumim, tovarășe profesor !

— Și eu, și mă bucur că v-am fost de folos. Eugene, te rog să treci cînd ai timp pe la viitorul muzeu. Îți

mulţumesc şi eu pentru vestea cea mare cu ceasurile şi nu uita să ai grijă de ele. Sînt deosebit de valoroase...

Primul drum pe care cei doi ofiţeri l-au făcut după ce au plecat de la *profesorul Sima* a *fost la comitetul* regional de partid să-l caute pe Badea. Acesta nu era în sediu însă urma să sosească din clipă-n clipă de la una din întreprinderile din oraş, aşa că la sugestia lui Arnăutu, cei doi s-au aşezat să-l aştepte. Badea a apărut. Era un bărbat mărunţel, bine legat, cu părul complet albit, ceea ce-i dădea o figură de bunic din poveste, pe chip îi înflorea veşnic un zîmbet de bunăvoinţă. Ne-a strîns viguros mîna. Şi-a scos şapca, ce o purta trasă pe cap pînă la rădăcina sprîncenelor, şi ne-a invitat în biroul său. După ce ne-am aşezat ne-a întrebat pentru ce motiv îl căutăm.

— V-am ruga să ne ajutaţi să-l găsim pe inginerul Alexandru Vifor. Am avea nevoie de sprijinul lui.

— Fără să se cheme că vă iscodesc asupra unor chestiuni care intră în secretul muncii voastre, vă rog să-mi spuneţi în ce problemă.

Ofiţerul îi povesti bătrînului activist de partid întreaga afacere Mureşanu.

— Măi copii, această afacere e a dracului de încurcată. La vremea aceea, ceva, ceva am auzit şi eu... Şi nu numai eu. Dar, ţinîndu-se seama de momentul respectiv, s-a considerat că este o încercare a Serviciului secret britanic de a-şi camufla pregătirile, în colaborare cu guvernul român, în vederea desfăşurării unor acţiuni speciale cu scopul de a distruge cîmpurile petrolifere româneşti în eventualitatea unei invazii germane. Or, cum de această problemă se ocupa altcineva, nu i-am acordat importanţă, deşi noi am informat conducerea partidului. S-ar fi putut ca Sandu să ştie mai mult, dar nu prea cred, căci mi-ar fi spus şi mie. Eram nu numai „aliaţi", cum ne numeam

noi pe vremea aceea — eu comunist, şi el comunist în suflet, cu carnet de socialist —, eram prieteni. Şi mi-ar fi spus-o, cu siguranţă...

— Folosiţi, îmi dau seama, un timp trecut...

— Da, acum patru luni s-a săvîrşit întru nefiinţă acest om de mare valoare, acest prieten al meu de care mă leagă o viaţă de muncă şi luptă...

— Vă înţelegem durerea şi v-o împărtăşim, spuse Avrămuţ, şi tăcerea se lăsă grea în încăpere.

Cînd Radu Badea îşi ridică privirea, de pe chipul său pierise zîmbetul. Încercă să schiţeze un gest de scuză şi tuşi ca şi cînd ar fi vrut să-şi dreagă glasul.

— Nu-mi luaţi slăbiciunea în nume de rău. Dacă vă pot ajuta cu ceva, vă rog să nu vă sfiiţi.

— Credeţi că ar fi nimerit să stăm de vorbă cu văduva prietenului dumneavoastră ? S-ar putea să ştie ceva în plus ?

— Nu-i exclus ! O perioadă chiar în vremea aceea, a lucrat la serviciul administrativ al societăţii, la biroul producţie. Uite, aceasta-i adresa. Am să-i telefonez că veniţi şi să vă ajute. Vă promit, totodată, că am să mă gîndesc la această chestiune, şi dacă îmi reamintesc vreun amănunt, vă dau de veste.

— Vă mulţumim pentru ajutor, tovarăşe secretar. Oricum, informaţiile dumneavoastră ne sînt de folos...

XIII

Trecuse de ora patru cînd Eduard îşi punea în geanta cam ponosită clasoarele legate în piele. Se răzgîndi, îşi luă numai două, pe cele mai mici, cu timbre de valori medii. Pe cel mare, cu legături aurii, pe care îl arătase numai la cîţiva, îl reaşeză în raftul bibliotecii. Dădu să iasă din casă, dar se întoarse de la uşă, nehotărît parcă. Cînd ajunse la intrarea în club, cîţiva discutau deja aprins. Aproape nici nu-i luară în seamă apariţia. Se opri cîteva clipe să asculte dar pe el nu-l interesă deloc că timbrul de 5 cenţi emis în Noua Caledonie este sau nu de culoare verde. El îl căuta pe unul dintre colecţionarii despre care aflase că înainte de război, lucrase la una din societăţile străine de petrol. Mai auzise că acest om nu se amesteca în vorbă decît foarte rar cu ceilalţi filatelişti, că nu cerea şi nu oferea niciodată nimic, că se mulţumea doar să vină şi să privească. Cînd şi cînd, în vreo dispută aprigă, dacă era pe-aproape şi i se cerea părerea, îi ascultau cuvîntul ca pe o literă sfîntă. Se dovedise imbatabil. Mulţi încercaseră să-i devină prieteni dar nu reuşiseră deoarece bătrînul îi ţinea la distanţă, neacceptînd intimitatea nimănui.

Asta stîrnise mai tare interesul lui Eduard faţă de bătrîn şi-i căutase prietenia. Nu în mod ostentativ. Îi ceruse părerea în cîteva probleme, chiar strecurînd voit mici greşeli, ca să-i dea bătrînului posibilitatea de a se face

util. Mai departe, nu mersese. Nu voia să sperie „vînatul". După aceea, un timp îl neglijase, dar Eduard nu renunțase la intențiile sale. Nu-l slăbise o clipă din ochi. Și într-o seară a observat în privirea bătrînului, de regulă inexpresivă, o scînteiere de viață, de interes nebănuit. A căutat imediat cauza acelei schimbări în atitudinea omului. Un tinerel îi arătase timbrele din clasorul său și-l consultase probabil, asupra valorii unora dintre ele. Printre multele stampe de duzină, observase o serie intitulată „Les trois verges", emisă imediat după primul război mondial. Era într-adevăr o valoare despre care tînărul habar n-avea. Eduard privise și el peste umărul bătrînului și, văzînd despre ce este vorba, îi veni să strige de bucurie. Timbrele sale depășeau cu mult valoarea seriei pe care o „descoperise" bătrînul. „Moșule, ești al meu!" își spuse Eduard abia stăpînindu-și emoția.

Din clipa aceea a trecut la punerea în aplicare a planului încet, cu mult tact, cu dichisul unui păsărar cînd întinde capcane. Între ei a început să se închege o oarecare prietenie. Eduard îi mărturisise mai întîi că se simte stînjenit să apară în fața unui colecționar de talia lui cu „mărunțișurile" sale dar că întotdeauna dorise să aibă pe cineva să-l sfătuiască, să-l ajute, să-i împărtășească ceva din cunoștințele sale atît de vaste în acest minunat domeniu al filateliei. Vorbirea aleasă, tonul cizelat, urban cu care pronunța cuvintele, frazele frumoase construite, ținuta respectuoasă, decentă, expresiile și manierile care vădeau un om de lume îl cuceriseră pe bătrîn. Eduard simțise imediat că în atitudinea acestuia se schimbase ceva. Deveniseră apropiați dar nu depășiseră în discuții „tema timbrelor". Își petreceau multe din seri la clubul filateliștilor sau la vreo prăjitură, în cofetăria La Istrate de la capătul Pieței Franceze, însă niciodată bătrînul Oreste Moșoiu nu-l invitase acasă.

Eduard nu mai dăduse pe la club de aproape două săptămîni şi de aceea era îngrijorat acum, gîndindu-se cum o să reia discuţiile cu bătrînul filatelist. Intră în prima încăpere şi salută respectuos şi discret, să nu atragă atenţia asupra sa. Mulţi dintre cei de acolo îşi întrerupseră pentru o clipă treburile, ca să-i răspundă la salut. Vreo cîţiva mai din apropierea lui se ridicară şi-i strînseră mîna.

— Iată-te întors, domnule Priscu! Dar pe unde ai umblat atît, de nu ţi-am mai văzut ochii? îl întrebă un bărbat oacheş, bucuros că-l vede pe Eduard.

— Treburi, domnule Toader, treburi ca în viaţa fiecărui om, îi răspunse foarte prietenos Eduard. Îl întrebă ce se mai întîmplase la club în lipsa lui, dar Toader nu apucă să-i răspundă, că lîngă ei apăru Oreste Moşoiu. Costumul său de şerg bine croit, lavaliera impecabil înnodată, pălăria cu boruri tari, pe care o ţinea încă în mînă, îl arătau ca decupat dintr-un jurnal de modă al anilor treizeci. Pe chipul său impasibil de obicei, se putea vedea acum lumina unui zîmbet abia schiţat dar lui Eduard îi spunea mult. Îi întinse mîna, şi degetele sale uscate strînseră cu putere palma uşor umedă a englezului.

— Bine ai venit, domnule Adi! îi ură scuturîndu-i îndelung braţul.

Era prima dată cînd îl numea astfel şi Eduard simţi imediat că ceva se schimbase în atitudinea bătrînului.

— Bine v-am găsit! răspunse cu aceeaşi amabilitate. Dar nu am lipsit prea mult, domnule Moşoiu.

— Destul, destul ca să-ţi simt lipsa... Şi apoi, nu vă fac nici un repròş, dar aş fi vrut să mă anunţaţi că o să lipsiţi atît de mult...

— Mă onorează atenţia dumneavoastră. Vedeţi, treburi urgente m-au chemat. Şi nici n-aş fi ştiut unde să vă anunţ...

— Aveți dreptate, la asta nu mă gîndisem... Oricum, fiți binevenit. Sper că toate sînt în ordine și că ați reușit să rezolvați chestiunile...

— Domnule Oreste, nu am avut mare lucru de făcut... Să zic așa... probleme de familie. Dacă nu vă deranjează, am să vă explic mai tîrziu despre ce este vorba, căci într-un fel simt nevoia să mă sfătuiesc cu cineva.

— Cu dragă inimă, cu dragă inimă, repetă parcă și mai puțin bățos bătrînul.

Cei doi după ce mai zăboviră la club plecară, la sugestia bătrînului, să dea un tur pe bulevard. Lui Eduard îi surîdea situația. Nu așteptă să fie invitat de două ori, își potrivi pașii după mersul molcom și egal al lui Oreste Moșoiu, și începu să povestească despre călătoria lui. Desigur nu aminti despre locul călătoriei sau despre scopul deplasării sale. Dimpotrivă, derula cu vervă, fără ostentație însă, o poveste de familie, bine ticluită, în care era vorba despre viitoarea sa căsătorie.

— Și cine este doamna cu care intenționați să vă refaceți viața, dacă îmi este permis să întreb.

— Cred că dumneavoastră o cunoașteți sau cel puțin o știți de aici, din oraș ; este Dorina Constantinescu.

— Fiica comandorului de aviație Emilian Constantinescu ?

— Da ! Cea mare.

— A ! O cunosc, desigur, evident numai din vedere. Am întîlnit-o de cîteva ori, cu prilejul unor sindrofii ; cum era și firesc, aparținînd unor generații diferite, nu s-a creat nici un fel de apropiere. Apoi, cu tatăl ei, deși am fost într-o vreme în relații strînse, fiecare se învîrtea în cercul său. El cu piloții, la Crîngu lui Bot și Strejnicu, pe urmă la București și din nou aici..., pasiunea și munca îl răpeau altor preocupări și relații, iar eu, cu petroliștii mei. Nu știu prea mult despre ei, dacă vreți să mă întrebați

cîte ceva, poate reușesc să vă ajut, deși nu văd în ce măsură. Dar știți ce ? Haideți pe la mine să mai stăm oleacă de vorbă.

Și fără multă zăbavă, au luat-o agale spre locuința lui Moșoiu. În seara aceea, Eduard s-a întrecut pe sine. I-a povestit bătrînului multe din aventurile sale, cîteva dintre cele mai picante care chiar l-au făcut să chicotească. Cu o falsă nostalgie, i-a mărturisit bătrînului ce mult regretă anii de dinainte de război și mai ales faptul că de la un timp nu prea mai credea în vorbele crainicilor Europei libere sau ale celor de la Vocea Americii. Oreste l-a ascultat cu atenție și la rîndu-i i-a destăinuit cîte ceva, totuși, fără să manifeste o prea multă familiaritate.

— Un singur lucru aș vrea să accentuez, dragă Adi, și te rog să-mi permiți să-ți spun așa, fiind mai vîrstnic decît tine. Este o miopie politică să crezi că țara mai poate fi întoarsă din drumul ei de cîțiva fanatici. Am citit în *Scînteia* despre unele parașutări și de sfîrșitul lamentabil al acelor aventurieri. M-am mirat chiar cum au putut să creadă că vor reuși să realizeze ceva, că doar aici nu este vorba de o simplă mișcare de partid, de o grupare de politicieni, ca pe vremuri, de o mînă de oameni care manevrează niște posturi și prin a căror înlocuire s-ar prăbuși tot edificiul, ci de o adevărată renaștere națională. De ce să te mint ? Cu unele lucruri nu prea sînt de acord, nici n-aș putea fi. În fapt am pierdut atîtea și atîtea, dar au apărut nesfîrșit mai multe înnoiri adevărate în țară, dacă nu aș recunoaște adevărul ar însemna că nu sînt eu, ar însemna că încerc să mă mint pe mine, și lucrul ăsta nu pot, nu-mi pot permite să-l fac. În fond, dracul nu este chiar atît de negru pe cît încearcă să-l picteze unii. Să-ți dau un exemplu. Cineva m-a denunțat că aș avea, chipurile, acasă, un aparat de emisie-recepție, documente și alte bazaconii de-astea. Bineînțeles că nu s-a găsit nimic pentru

că nu exista așa ceva. Unul dintre cei care efectua percheziția, a dat de clasoare, și inițial, se hotărîse să mi le ridice. Cred că este inutil să-ți mai demonstrez ce am simțit. Șeful respectivului însă, muncitor pe vremuri la Rafinăria Astra Română, mi le-a restituit peste cîteva zile, intacte, dar absolut intacte. Nici nu-mi venea să cred. Și aș putea să-ți mai spun și altele. Văd însă că nici dumneata nu te scalzi într-o iluzie politică, admir modul rațional, bărbătesc, în care privești lucrurile. Să nu crezi că sînt un însingurat, din contră, iubesc mult societatea, veselia, gluma, dar să mă mai adun cu cei de odinioară și să tot pritocim vechi urzeli politice, m-am cam scîrbit. Cei mai tineri de acolo, de la clubul filateliștilor, ori nu mă înțeleg, ori îmi caută prietenia numai ca să-mi ceară ceva sau urmăresc doar niște schimburi dezavantajoase. Dumneata însă mi-ai plăcut și trebuie să-ți mărturisesc că îmi doresc să te număr printre apropiații mei. Ești altfel, ai stil, domnule, ce mai... ?

Eduard mulțumi politicos și-l rugă pe bătrîn să-i arate colecțiile sale. Oreste Moșoiu nu-i aduse decît un clasor, nu prea mare, și-l așeză cu mîndrie abia ascunsă pe masă. Aprinse veioza, care lăsa numai un cerc de lumină pe plușul verde, și-i dădu la îndemînă o lupă cu mîner de sidef.

— Te rog să te uiți cu atenție și fără grabă. După ce le privești am să-ți povestesc ceva despre istoria fiecărui timbru.

Cu mișcări încete, exagerat de încete, care voiau să sublinieze interesul cu care privea timbrele, Eduard întorcea filele clasorului, întrebîndu-se ce i-ar putea oferi acestui bătrîn colecționar care îi dezvăluia o asemenea comoară. „Sînt curios ce cuprind celelalte clasoare, dacă numai acesta ar stîrni invidia oricărui cunoscător."

Eduard plecă tîrziu în seara aceea de la locuința lui Oreste Moșoiu, cam descumpănit. Reușise să se apropie de acest bătrîn, dar se părea că omul este pe cît de cunoscător în ale filateliei, pe atît de cinstit. Ceea ce-i spulberase într-un fel nădejdea în posibilitatea de a-l determina să „lucreze" pentru el, era constatarea că vorbind despre timbrele din colecția sa, bătrînul îl lăsase să înțeleagă că înainte de a muri le va dona orașului. Or, un tip care-și oferă colecțiile „colectivității" nu poate să fie tentat de alte achiziții, fie ele și foarte rare. „Ei, dar cine știe ? Om trăi și-om vedea."

Eduard era nerăbdător să sfîrșească odată. Dar deși obositoare, discuția cu Oreste Moșoiu îi făcuse bine. Împrospătat și înveselit fluiera ușor melodia sa preferată *Tea for two*.

Cu același aer de voioșie intră în casă, sperînd că și Dora va fi în toane mai bune. Dar femeia se culcase și cu toate că pînă la ora aceea nu adormise, nu dădu nici un semn că ar vrea să stea de vorbă cu el.

XIV

La clubul filateliștilor, printre cei mai tineri membri se afla și Traian Munteanu, vecinul de bloc al Dorei Constantinescu. Deși nu reușise să strîngă prea multe timbre, iar cele pe care le avea nu erau de cine știe ce valoare, Traian figura ca unul dintre nelipsiții clubului, determinat poate și de apropierea de clubul radioamatorilor, unde Traian era membru de mai bine de doi ani. O întîmplare îi stîrnise această pasiune. Intrînd în legătură radio cu un radioamator din Venezuela, a primit, conform procedeului, o confirmare scrisă cu numărul de cod al corespondentului. Cartea poștală purta un timbru căruia Traian nu i-a acordat prea mare importanță, dar un coleg de clasă căruia i-a arătat-o — unul dintre „marii", colecționari de timbre ai școlii — n-a dat nici o importanță atestatului de realizare a unei legături radio cu un corespondent străin fie el și de pe alt continent, ci a avut ochi numai pentru marca poștală și i-a cerut-o.

Astfel, Traian a descoperit, pe lîngă mirajul semnalelor morse, și universul mirific al filateliei. Amîndouă pasiunile răspundeau firii sale scormonitoare, neastîmpărate, în continuă căutare a noului. Mama sa îl certa adesea, cerîndu-i să-și mai potolească curiozitatea, că o să aibă necazuri. „Tot vîrîndu-ți nasul unde nu-ți fierbe oala, ai să cam rămîi fără el, băiete", îl dojenea ea adesea, cînd puș-

tiul venea acasă cu vreo noutate care-i cam punea pe gînduri pe ai lui.

Curiozitatea lui Traian era însă foarte normală pentru orice copil de vîrsta lui, copleşit de miracolul pe care îl reprezintă lumea cu toate tainele ei şi pe care el se grăbeşte să le dezlege, simţind totodată nevoia unui ajutor din partea celor mari. Neînţeles, sau mai bine zis, părîndu-i-se lui că nu este înţeles de părinţi, căuta sprijinul în altă parte. La clubul filateliştilor, păşise cu destulă sfială, însă găsise o atmosferă de camaraderie. Diferenţele de vîrstă sau de ocupaţie se topeau în faţa pătrăţelelor de hîrtie colorată, toţi, de la adolescent la cel mai vîrstnic se tratau cu o egalitate neobişnuită tînărului elev, în fond egalitatea normală impusă de pasiunea comună. Dar bineînţeles că Traian se simţea mai legat de cei mai apropiaţi vîrstei lui, deşi în adîncul sufletului nădăjduia să devină prieten cu cei mari care se bucurau de faimă printre colecţionari. Dintre aceştia, bineînţeles, se detaşa Oreste Moşoiu. De aceea, ori de cîte ori avea posibilitatea, nu-l scăpa din vedere pe bătrîn şi-şi frămînta mintea cum să facă să-i devină unul dintre apropiaţi. Încercase de cîteva ori să intre în vorbă cu Moşoiu, îi ceruse unele lămuriri şi bătrînul i le oferise cu un aer de semiseriozitate, ca unui copil pe a cărui opinie nu pui prea mare preţ, dar totul se rezumase la asta. Nu manifestase niciodată prea multă bunăvoinţă sau acea înţelegere bătrînească, înţeleaptă, ci se purtase cu el la fel ca şi cu ceilalţi : politicos, îndatoritor dar distant. Fire pasionată, îndărătnică chiar, atunci cînd îşi punea ceva în cap, Traian nu renunţa la ideea de a-l avea ca mentor în ale filateliei pe cel mai bun dintre colecţionarii oraşului, pe bătrînul Oreste Moşoiu.

Şi ca un adevărat „cireşar", aştepta prilejul potrivit. Văzîndu-l pe bătrîn cu cîtă amabilitate îl tratează pe acel

bărbat venit mai recent în clubul lor, cunoscut de el din vedere, întrucît îl zărise de cîteva ori în blocul în care locuia şi el, se gîndise să încerce prin aceasta o apropiere de bătrîn. Aflase de la ai lui că respectivul locuieşte la doamna Dora Constantinescu. „Nu-mi rămîne, se hotărîse Traian, decît să mă împrietenesc cu acest domn, care pare foarte simpatic şi apropiat." Cu un astfel de gînd a plecat spre casă.

Chiar în seara aceea încercase să-i iscodească pe părinţii săi cu cît mai multe despre vecinul său. Dar, ca şi în alte dăţi, tatăl îl puse la punct mustrîndu-l pentru curiozitatea sa „ce aminteşte de obiceiul mahalalei", de a te interesa peste măsură de ceea ce fac vecinii. Traian însă nu se dăduse bătut. A doua zi, cum veni de la şcoală, profitînd de lipsa mamei sale de acasă, a căutat pe cîţiva dintre prietenii ce locuiau în acelaşi bloc şi i-a întrebat ce ştiu despre bărbatul acela frumos şi elegant care locuia în apartamentul de la parter, dar cu toate insistenţele lui, multe lucruri n-a reuşit să culeagă. Totuşi, unul dintre ei auzise că omul ar fi fost pensionat din motive de sănătate şi cu toată aparenţa sa foarte atrăgătoare, suferă de o boală incurabilă. Mai mult, trăsese cu urechea la o discuţie a părinţilor lui, şi prinsese de veste că vrea s-o „ia de nevastă" pe Dora, cu care ar mai fi fost în vorbă pe vremuri. Prietenul lui Traian îl văzuse chiar în cîteva rînduri venind mai tîrziu acasă, de unul singur însă. Se mirase : de ce dacă vrea să o ia pe Dora de soţie umblă mai mult singur ? Apoi uitase şi nu mai dăduse atenţie faptului, dragostea neintrînd încă prea serios în preocupările lui.

Traian căută să rezolve „cazul" în maniera lui. Îl „pîndea" pe Eduard, încerca mereu să-şi încrucişeze drumurile cu ale acestuia. De fiecare dată cînd îl întîlnea, îl saluta

politicos, privindu-l deschis în ochi. De la o vreme, Eduard îi răspundea la fel de amabil la salut, începuse să discute cîte ceva cu el, ba să-i spună şi pe nume. Într-o după amiază se întîlniseră la clubul filateliştilor, şi Traian zăbovise mai mult în preajma lui Eduard aşteptîndu-l pe bătrînul Oreste să apară, dar cum acesta nu venea, Eduard îl invită să se întoarcă împreună acasă. Pe drum, din una-n alta, Eduard trecu la tot felul de întrebări referitoare la părinţii puştiului, la ocupaţia lor, la bunici şi chiar cu privire la cunoscuţii şi prietenii familiei lor. Băiatul răspunse cu sinceritate, bucuros chiar că a găsit o cale de apropiere şi-i povesti şi unele din năstrușniciile colegilor lui de şcoală. La despărţire, pe palierul scării în faţa apartamentului Dorei, Eduard îl invită pe băiat să-i facă o dată o vizită.

Traian ardea de bucurie şi de nerăbdare, dar, cu toată dorinţa lui, nu putu să dea curs invitaţiei chiar în ziua următoare ci abia a treia zi reuşi să-şi găsească o oră liberă. Sună la uşa apartamentului şi află cu dezamăgire de la Dora că „prietenul" său nu e acasă, dar că urmează să sosească numaidecît.

Băiatul l-a aşteptat toată după-amiaza, a tras întruna cu ochiul pe fereastră, în stradă, să-l vadă sosind. Îşi aminti apoi de firul de antenă pe care-l văzuse coborînd din pod spre apartamentul unde locuia Eduard şi îi veniră în minte întrebările pe care i le iscase. „Te pomeneşti că are un aparat de radio grozav tipul, sau poate o fi pasionat, ca şi mine, şi de radiotehnică. O să văd eu." Se pregăti să se ducă la masa de seară. Se făcuse prea tîrziu ca să-l mai aştepte ; la ora aceea mamă-sa nu l-ar mai fi lăsat să plece de acasă, fie chiar şi în blocul lor.

A doua zi, Traian, cu clasoarele sub braţ, suna din nou la uşa apartamentului Dorei. Îi deschise Eduard.

îl rugă să aştepte cîteva clipe şi apoi îl invită în casă. Traian păşi sfios, se aşeză pe fotoliul indicat de Eduard, şi-şi puse clasoarele pé genunchi. Înghiţi grăbit dulceaţa adusă pe o farfurioară de Dora, gustă din paharul de apă şi aştepta nerăbdător să înceapă discuţia. Eduard l-a cucerit pe dată. S-a purtat cu el ca un adevărat prieten ; au discutat serios despre cîte toate ; i-a povestit cîteva întîmplări din tinereţea sa ; s-a arătat foarte încîntat de pasiunea lui Traian pentru radiotehnică, dar fără să manifeste vreun interes mai deosebit faţă de acest subiect. La un moment dat s-au uitat şi pe unul dintre clasoarele lui Eduard. Interesul şi respectul faţă de noul său prieten au crescut constatînd că acesta nu avea nişte timbre de duzină între coperţile clasoarelor legate în piele. Pentru atitudinea lui camaraderească, pentru cunoştinţele vaste pe care părea să le aibă, Traian se simţi atras de acest bărbat. Şi a acceptat cu plăcere, ba chiar cu un pic de nerăbdare, invitaţia de a repeta vizita.

Un singur lucru îl sîcîia : Eduard nu se arătase prea interesat de radiotehnică aşa cum crezuse Traian şi aşa cum ar fi fost normal pentru un tip care întinsese o antenă atît de bine lucrată şi care mînuia cu atîta fineţe butoanele noului aparat de radio. Mişcările lui Eduard îi aminteau de instructorul său de la orele de antrenament la radioclub şi deodată i se lumină mintea : nu se poate ca bărbatul acesta să fie străin de radiotehnică.

Traian ar fi vrut să-i împărtăşească bănuielile tatălui său, dar se temea că va fi dojenit iarăşi pentru lipsa sa de educaţie. Îi şi sunară în urechi vorbele de reproş : „omul te primeşte în casă, te învaţă lucruri interesante şi tu te apuci să-i măsori firul de la antenă. Treaba lui, ce te priveşte pe tine dacă ştie să învîrtă bine butonul aparatului de radio ?“. Băiatului însă, gîndul nu-i dădea pace ;

căuta să descifreze rosturile ascunse ale lucrurilor, legătura dintre ceea ce se vedea și „amănuntele" mai puțin vizibile și presupuse de el. De aceea, chiar dacă pe moment renunțase la discuția cu severul său părinte, și-a propus să „mai vadă ce se poate descoperi".

Cu acest gînd nemărturisit a venit din nou în vizită la Eduard. După lingurița de dulceață și paharul cu apă, ce părea un obicei al casei, trecură la filatelie : bărbatul începu să-i arate diferite timbre cu o temă atrăgătoare : aparatele de zbor. Îi prezentă din clasorul său o adevărată suită de avioane de cele mai diverse tipuri, în serii emise în diferite țări. Pe băiat îl fascinară deopotrivă stampele și mirajul incredibil al minunatei mașini care este avionul. Așa că discuția a alunecat de la timbre la istoria aviației și mai apoi la marii zburători pe care i-a cunoscut omenirea. Eduard îi pomeni de Blériot, de Lindberg, de Clostermann, de Vlaicu, Vuia, Coandă și de alțiași ai aviației mondiale, îi arătă un catalog cu siluetele avioanelor militare ce zburau înaintea și în timpul ultimului război mondial. Privindu-i filele, Traian simțea că i se taie răsuflarea.

— Aș vrea, dacă nu vă supărați, se rugă ușor descumpănit, să-mi împrumutați catalogul acesta pentru vreo două zile...

— Dragă Traiane, nu mie trebuie să mi te adresezi, ci Dorei... A fost al tatălui ei, care era unul dintre zburătorii de elită ai aripilor românești antebelice...

— Da ? ! întrebă uimit puștiul. Nu vreți să-mi povestiți cîte ceva despre aviatorii noștri ? Știu că am avut și noi vreo cîțiva dintre cei mai vestiți...

— Da, băiete, am avut, dar eu zic să discutăm altă dată despre aceștia... Deja s-a făcut tîrziu, ce zici ? vorbi Eduard pe un ton ce exprima clar plictiseala.

Traian sesiză imediat diferența de ton și își reproșă în sinea lui că a abuzat de bunăvoința omului. Totuși, nu uită ca înainte de plecare să-i ceară femeii catalogul cu siluetele avioanelor militare.

— Într-o zi, unul dintre colegii mei de clasă, unul cam cu nasul pe sus, a venit la școală cu un astfel de catalog, dar nu i-a lăsat decît pe vreo cîțiva să se uite. Vreau să-i demonstrez acum că nu numai el este în stare să aibă așa ceva cu toate acele lui de nepot al unui fost acționar la societatea Columbia, cum îi place adesea să se laude.

— Zău, dom'le, așa zice ? Și cum îl cheamă, mă rog, pe acest tînăr „nepot de fost acționar" ?

— Vespasian Ghilescu, se pripi Traian, cu răspunsul mirat totuși de interesul manifestat de Eduard imediat ce auzise despre societatea petrolieră Columbia.

— Și unde stă acest „nepot", știi cumva ?

— Da, de cîteva ori am fost pe la el și ne-am făcut lecțiile împreună ; pe strada Ion Maiorescu, într-o casă frumoasă, cu etaj. Dar de ce mă întrebați ?

— Așa, din pură curiozitate, dragă Traiane. Am cunoscut și eu, pe vremuri, cîțiva oameni de acest soi și mă interesează să știu ce mai fac unii dintre ei. Vezi, și pe mine cînd eram mai tînăr mă cam sîcîiau astfel de indivizi ca de-alde colegul tău.

— Eu n-aș spune că mă sîcîie, ba sîntem chiar, într-o măsură, prieteni. Ne-am ciondănit însă, din cauza unui alt coleg.

— Haide, nu vrei să mai stai și să-mi povestești ?

— Dar ziceați că s-a făcut cam tîrziu...

— Ei, lasă, mai stai cîteva minute, că n-o fi foc...

Traian îi povesti din ce în ce mai aprins cele ce se întîmplaseră între el și Vespasian Ghilescu. Eduard se

amuza copios, rîzînd din toată inima, de şotiile celor doi. Dar, aproape pe nesimţite canaliză discuţia într-o altă direcţie. Astfel, Traian se apucă să descrie cu amănunte casa în care locuia familia Ghilescu, relată tot ce ştia despre părinţii şi bunicii băiatului, puştiul prin asta dovedind un ascuţit spirit de observaţie.

— Începe să-mi placă colegul ăsta al tău. Nu crezi că ar putea avea şi el unele timbre valoroase ? Ce-ar fi, într-una din zile, să veniţi împreună pe aici ?

— Am să încerc !

Traian nu mai zăbovi. Plecă grăbit acasă, dornic să ajungă înainte de întoarcerea tatălui său. Îşi întinse cărţile şi caietele pe masă şi se apucă de lecţii astfel că uită de toate cîte discutase în după-amiaza aceea cu Eduard. Abia cînd se aşeză în pat şi începu să citească un roman intitulat *Am visat aripi,* în care un tînăr povestea cîte aventuri trecuse pentru a deveni pilot, îşi aminti totul. Reflectă la cele petrecute peste zi şi pentru prima oară se întrebă care să fie semnificaţia interesului manifestat de Eduard pentru colegul său Ghilescu dar nu reuşi să găsească nici un răspuns să-l satisfacă. Nici nu stărui.

„Oamenii aceştia mari, în ciuda pretenţiilor lor că fac totul cu cap, sînt ca nişte copii ce nu prea ştiu ce vor." Cu acest gînd adormi.

În ciuda tuturor stăruinţelor, nu putu alunga din minte acest gînd nici a doua zi, mai ales că Pasi, cum îi spuneau copiii lui Ghilescu, nu se arătase prea încîntat să reia prietenia cu Traian. În zilele ce au urmat, Traian a fost foarte ocupat. Tezele se succedau într-un ritm obositor, recapitulările se ţinuseră şi ele lanţ, iar mamă-sa nu-l mai scăpa o clipă din ochi, punîndu-l să înveţe şi controlîn-

du-l permanent. Nici pe la clubul filateliștilor nu reuși să treacă decît într-o zi, la o oră la care nu era prea mare animație acolo. Cît despre radiofonie, nu știa ce motive să-i mai invoce instructorului de la Casa pionierilor, care îl tot căuta pentru antrenamente.

„Uf ! N-o sosi ea vacanța aceea odată ?“ își zicea plin de speranțe puștiul, necăjit că nu poate să-și vadă de pasiunile sale.

XV

În ciuda dorinței lor de a discuta cît mai repede cu șeful serviciului, problemele soluționate în ziua aceea, Eugen și colegul său Arnăutu nu au reușit să facă aceasta prea curînd. Maiorul Petre Lungu fusese chemat la regiunea de partid, și cei doi îl așteptau cu nerăbdare.

— Ei, s-auzim ce noutăți ați adus ! le spuse în loc de bună ziua, după ce se așezaseră la masa de pe una din laturile biroului.

Arnăutu recapitulă în mare datele rezultate din discuția cu profesorul Sima privitor la ceasurile din colecția Mureșanu, precum și cele aflate de la bătrînul Badea.

— Sînt la curent cu cele discutate cu tovarășul secretar. M-am întîlnit astăzi dimineață cu dînsul și mi-a spus că și-a mai reamintit unele amănunte. N-a avut timp să le detalieze, dar mă voi duce după-amiază la dînsul. Dacă prezintă interes pentru mersul cercetărilor, o să vă comunic despre ce anume este vorba. Ce aveți de gînd să întreprindeți în continuare ?

— V-aș propune să aprobați, ca înainte de toate, să elucidăm „cazul Mureșanu". În acest sens, trebuie să stabilim, pe de o parte cum au ajuns ceasurile de la Mureșanu la ofițerul german, și de aici, prin ce canal au intrat în posesia colecționarului din Deva. Avrămuț are, în acest sens, o seamă de informații pe care urmează

să le verificăm. Pe de altă parte, trebuie să cercetăm modul în care „vizitatorul" lui Tureanu din Deva a reușit să descopere acest „itinerar", să ajungă atît de aproape de acele ceasuri, în condițiile în care aici, în oraș, nu se știa mai nimic de urma lor. Odată ajunși și la acest „vizitator", va trebui să vedem cine este, de unde vine și, mai ales, în slujba cui se află.

Maiorul Lungu nu răspunse imediat. Desena pe hîrtia din fața sa șiruri de cercuri concentrice și le relua apoi, în spirale nesfîrșite. Pentru cine nu-l cunoștea, lucrul acesta l-ar fi determinat, probabil, să creadă că nici măcar nu auzise ce i se spusese, cu atît mai puțin să mai și răspundă. Arno îi cunoștea obiceiul așa că așteptă. Mulți dintre cei cu care lucra deprinseseră tot felul de obiceiuri, de ticuri, pe care le repetau mecanic în timp ce se concentrau asupra unui lucru.

— Perfect ! Sînt de acord cu problemele propuse. O singură observație. Deși par două direcții de investigație, răspunsul cred că îl veți găsi pentru ambele în același loc. Aveți numai grijă cum lucrați. Mîine, la ora zece, îmi raportați rezultatul investigațiilor. Spor la treabă... Uite că era să uit. Avrămuț, astăzi, în jurul orei 17, Alexiu așteaptă un telefon de la tine. Eu am dat deja ordin să ți se asigure legătura...

Cei doi ofițeri plecară spre biroul lui Arnăutu, unde zăboviră cîteva clipe. Discutaseră mai înainte toate detaliile cercetărilor pe care trebuiau să le desfășoare și nu avea rost să mai piardă timpul. În fond, observația șefului era judicioasă și cu toate că Arno nu pomenise nimic despre varianta respectivă, atunci cînd raportase, ei o luaseră în calcul.

De cum părăsiră sediul direcției regionale, se îndreptară spre strada Petre Gheorghe, fosta stradă Rudului

Trecură pe lîngă restaurantul „La pisica albă", şi acum mergeau cu paşi sprinteni pe trotuarul al cărui asfalt ar fi trebuit reparat. După o mică bucată de drum ieşiră aproape de locul unde înainte de război se înălţa liceul Nicolae Bălcescu, al cărui local fusese dărîmat în timpul bombardamentelor nemţeşti asupra Ploieştiului. De aici o luară, la fel de întins, pe partea dreaptă a străzii, dorind să ajungă cît mai repede la numărul 110, unde avusese ultimul domiciliu cunoscut la serviciul de evidenţă a populaţiei Nicolae Albei, fostul proprietar al depozitelor de combustibili şi materiale de construcţii al oraşului.

La adresa respectivă, într-o curte care pe vremuri se părea că adăpostise o casă mult mai mare decît cea de acum, îi întîmpină, cu lătrături rare şi răguşite, un ciine ciobănesc. Arno culese o piatră de lîngă gard şi ciocăni în poarta pe jumătate scoasă din ţîţîni, sperînd că va veni cineva să le deschidă. În sfîrşit, din casă apăru un băieţel cu părul ciufulit şi repezi ciinele, ce nu se îndura să se dezlipească de gard. Abia cînd îl lovi cu piciorul, acesta se îndepărtă cîţiva paşi cu un mîrîit înfundat.

— Pe cine căutaţi ? întrebă puştiul, cu un aer foarte sigur de el.

— Băieţaş, începu Arno, am vrea să stăm de vorbă cu cineva din familia Albei, dacă locuieşte aici.

— Da, noi locuim aici. Tătucu este la serviciu, la fel şi mama, acasă nu este decît bunica şi cu mine. Da dumneavoastră cine sînteţi ?

— Vrei să o chemi pe bunica ta puţin ?

— Bunica umblă foarte greu, mai bine veniţi dumneavoastră ; le deschise larg poarta, ca să poată intra şi alungă ciinele.

Bătrîna îi privi cu nişte ochi indiferenţi, de parcă ar fi vrut să spună că nu o mai interesează nimic pe lumea

aceasta. Nici cînd Arnăutu se prezentă şi-i arătă legitimaţia nu-şi schimbă atitudinea. Îşi întoarse numai privirea către Avrămuţ, îl măsură şi pe el, şi-i pofti să ia loc.

— Cu ce aş putea să vă fiu de folos eu ? întrebă în cele din urmă, şi în ochi îi sclipi o undă de curiozitate.

— Am vrea, dacă este cu putinţă, să ne vorbiţi despre unul dintre prietenii soţului dumneavoastră, despre Tudor Boulescu.

— Ce anume să vă vorbesc despre el ?

— Tot ceea ce ştiţi.

Bătrîna nu răspunse imediat. Lui Eugen i se păru că aceasta îi privise într-un anumit fel atunci cînd ei pomeniseră numele respectivului, dar nu fusese decît o părere.

— Acest Tudor Boulescu provine dintr-o familie foarte bună, cunoscută pe vremuri în oraşul nostru, şi nu numai aici. A avut încă doi fraţi. Unul, cel mai mare, pe timpuri a ţinut cîteva magazine de stofe, deţinea şi multe din acţiunile fabricii Dorobanţul. S-a băgat şi în politică, candidînd pentru postul de primar al oraşului şi chiar pentru un loc în Cameră, dar nu a reuşit, nicidecum. Uite că vă povestesc despre frate-său şi nu despre Tudor.

— Nu-i nimic, o întrerupse Avrămuţ. Nu ne deranjează cu nimic dacă mai aflăm cîte ceva şi despre acest frate al lui.

— Cum îl chema pe acesta ? întrebă Arno.

— Paraschiv, îi răspunse bătrîna mai puţin scorţos. Dar dacă nu vă supăraţi, deşi ştiu că n-ar trebui să vă întreb, totuşi nu mă pot stăpîni să o zic, a făcut ceva rău acest Tudor ? Că mi-ar părea rău să păţească ceva... Ceea ce vă spun eu sînt lucruri apuse, din alte vremi, cu alţi oameni şi alte rînduieli...

— Nu vă temeţi, Tudor Boulescu nu a făcut nimic care să-i atragă vreo pedeapsă, dimpotrivă, noi vă rugăm

să ne vorbiți despre el tocmai pentru că dorim să îndepărtăm eventualele bănuieli ce ar putea plana asupra lui datorită unor întîmplări mai vechi. De aceea am venit la dumneavoastră...

— M-ați mai liniștit. Unde rămăsesem ? A, da, la Paraschiv... Da, vă spuneam că nu prea avusese el de-a face cu zurbagiii aceia, dar mai mult prin socrul său, care era un politician înfocat. Afacerile îi mergeau, căci avea cap de negustor, nu glumă, iar familia sa trăia în belșug. După '39 a primit o mulțime de comenzi pentru armată, fiindcă fusese sprijinit de socrul său, care avea mari relații la Misiunea economică germană. Curgeau banii la el ca la turci. Omul — ce mai ? — se ajunsese. Apoi îl ajutau și relațiile pe care și le crease în rîndul ofițerimii germane, al funcționarilor nemți ce se instalaseră în oraș. Pentru aceștia ținea întotdeauna casă deschisă, chefurile nu se mai terminau, sindrofiile lor și dansul erau vestite în toată lumea bună. Cîțiva dintre ofițerii germani de vază, grade mari, dar mai ales din cei ce-și scriau numele cu *von* în față, stăteau la el „în chirie", cum se spune. Dar sorții războiului, ca și ai vieții, sînt schimbători, și cînd frontul a început să se apropie de hotarele țării, el ar fi vrut să scape de prietenii nemți, dar era prea tîrziu. Ultimul lui chiriaș, chiar în acea perioadă de sfîrșit, se dovedise un hoț fără de măsură, tot ceea ce jecmănise de la oamenii arestați de el pentru un motiv sau altul adusese în casa lui Paraschiv, așteptînd ocazia să le poată trimite în Germania. De, captură de război...

— Și a reușit să trimită ceva ?

— Nu prea am cunoștință despre acest lucru. Imediat după terminarea războiului, Paraschiv s-a speriat foarte tare și, temîndu-se că va fi chemat să dea seamă pentru cîrdășia cu nemții, s-a gîndit să fugă din țară. Nu mai

știu bine cum s-a întîmplat, dar i-au prins, pe el și pe mai mulți, cînd era să decoleze cu avionul de pe Strejnicu. Aveau asupra lor adevărate averi, cocoșei, bijuterii, devize străine, pietre prețioase, dar atît de mîrșav fusese acest Paraschiv, încît vrusese să fugă singur, pe nevastă-sa nici măcar nu o înștiințase că pleacă. Vă dați seama ce om lipsit de caracter, de suflet era.

— Și ce s-a întîmplat mai departe ?

— A urmat un proces ce a produs destulă vîlvă prin oraș și au fost condamnați. A făcut cîțiva ani de pușcărie. Ulterior a fost eliberat pentru că era grav bolnav de inimă.

— Unde e acum ?

— Nu știu ! Dealtfel, nici nu am mai aflat mare lucru despre el. L-am văzut imediat după ce a ieșit din pușcărie. Stătea la fratele lui, dar după un timp s-a mutat. Am auzit că s-ar fi recăsătorit, pentru că soția dintîi divorțase după proces. Și eu aș fi făcut la fel.

— Dar despre Tudor ce ne puteți spune ?

— Tudor era un tip deosebit de ai lui. Un bărbat fermecător, manierat, care știa să vorbească și să se poarte cu multă eleganță. Cult, bun cunoscător al sufletului omenesc, îi plăcea în egală măsură însă și viața. În tot ceea ce făcea nu căuta decît plăcerea. Cred că banii pe care i-a lăsat el la restaurante și la mesele de joc nu ar încăpea într-un camion. Cît despre femei ? Îi plăceau, dar nici ele nu-l lăsau o clipă în pace, toată ziua îl pisau, unele chiar fără nici un pic de rușine, spre disperarea soției, o adevărată doamnă. Și mai avea o pasiune, care le depășea pe toate celelalte : timbrele.

— Și cu afacerile cum se descurca ?

— Asta-i, că nu prea se descurca. Lăsase totul în voia soartei, se mulțumea să primească pachetul cu bani de la

moşie şi să-şi satisfacă plăcerile, nu-l interesa cum şi de unde i-a căpătat şi ce mai e de făcut ca să nu-şi irosească averea. Sfîrşitul războiului l-a găsit aproape ruinat. Ca să mai scape de datorii, mai ales după ce fratele său fusese închis, a început să-i vîndă din lucrurile pe care acesta le adusese la el.

— Ce lucruri ?

— Imediat ce nemţii au fost scoşi din oraş, Paraschiv, care, aşa cum v-am spus, avea în casă o mulţime de obiecte de valoare, rămase de la unul dintre ofiţerii nemţi încartiruit la el, a fost cuprins de o teamă nebună că va avea neplăceri. A căutat să scape de unele. Aşa că le-a împărţit care încotro. Tudor ajunsese la sapă de lemn şi avea şi el cîteva dintre acestea, aşa că a început să vîndă din ele.

— Poate vă reamintiţi totuşi şi ce lucruri anume.

— Vag, chiar foarte vag...

— Vă rugăm să încercaţi, totuşi.

— Ştiu şi eu ? Un serviciu complet de tacîmuri de argint aurit de o lucrătură splendidă, vreo două covoare de Buhara, nişte tablouri, nişte bibelouri de porţelan de mare fineţe şi cîte altele. Le-am văzut cînd m-am dus în vizită la Monica, soţia lui, cu care eram prietenă. Întrebînd-o de unde le au, mi-a spus că sînt de la Paraschiv.

— N-aţi observat cumva şi o colecţie de ceasuri ?

— Nu, de ce să vă mint ? În sufragerie, unde de fapt stăteam de obicei, nu exista decît o pendulă mare de lemn masiv, pe care am pomenit-o dintotdeauna în casa lor. Alte ceasuri ? Nu, n-am mai văzut ! Vă referiţi probabil la nişte ceasuri de aur, desigur ceva preţios. Asemenea valori, de regulă, nu se ţin la vedere, nici măcar între prieteni...

— Nu despre asemenea, sau mai bine zis : nu numai despre asemenea ceasuri era vorba. În fine, unde credeți că l-am putea găsi să stăm de vorbă cu el ?

— Adresa foarte exactă nu o cunosc, dar o știe soțul meu, care e internat în spital de mai bine de o lună. Dacă aveți timp, treceți pe la el să-l întrebați. Spitalul nu este prea departe de aici.

— Care spital ?

— La Schuller, cîteva sute de metri mai încolo.

— Cred că o să trecem. Dar pentru ce-i internat ?

— O situație mai complicată... Și bătrîna începu să le explice boala de care suferea soțul ei. Cei doi ofițeri ascultară cu răbdare, neîndrăznind să mai pună și alte întrebări, care, desigur, ar fi mărit pofta femeii de a furniza cît mai multe detalii referitoare la evoluția bolii bătrînului. Profitînd de o clipă de răgaz, Eugen o rugă totuși să le spună cîte ceva și despre ceilalți membri ai familiei Boulescu. Aflară astfel că un alt frate de-al lor murise în timpul unui bombardament, că sora cea mai mică trăiește și acum cu un bărbat, pe care, l-a divorțat de prima soție, și totuși nu s-a căsătorit cu el, că din familia Boulescu „se alesese praful și pulberea"...

Tocmai pe cînd bătrîna se pregătea să le arate și cîteva fotografii ale celor pomeniți în istorisirea sa, în cameră intră puștiul care-i întîmpinase pe ofițeri la poartă și-i ceru încuviințarea să plece la școală. Bătrîna rămase o clipă descumpănită. Prezența băiatului o readuse la realitate, căci la amintirea foștilor prieteni evadase, într-un fel, în trecut. Îl certă pe copil că nu a luat, așa cum îi ceruse, iaurt pentru bunicu.

— Unde mai găsesc eu la ora asta, neastîmpăratule, iaurt ? se lamenta ea.

— Nu vă faceţi nici o grijă, interveni imediat Avrămuţ, noi tot o să trecem pe la spital, aşa c-o să-i ducem noi iaurtul de care are nevoie. De cîte borcănele are nevoie ?

— O, vă mulţumesc, dar nu trebuie să vă deranjaţi. Nu dusul lor la spital este o problemă, ci cumpărarea sau mai bine zis dacă mai găsim, fiindcă la chioşc se aduc puţine şi se vînd pe dată. Or la ora aceasta nu cred să mai găsesc, iar pînă în centru mi-e tare greu să mă duc...

— Nu-i nimic, o să avem noi grijă... Vă mulţumim pentru ajutor. Ne sînt de mare folos relatările dumneavoastră...

Îşi luară rămas bun, după care se grăbiră să ajungă în centru. Cumpărară, aşa cum promiseseră, iaurt şi se duseră la spital...

Bătrînul era internat într-un salon mare, împreună cu încă şapte bolnavi. Sora şefă intenţionase să-i conducă la patul bătrînului, dar medicul de secţie o oprise, explicîndu-i că este mai bine să-l invite pe bătrîn la camera de gardă, unde puteau sta liniştiţi de vorbă.

Avrămuţ avea o strîngere de inimă la gîndul că trebuie să-i deranjeze pe acest bătrîn bolnav, cu tot felul de întrebări, şi îşi tot reproşa faptul că nu găsise altă soluţie ca să evite o asemenea situaţie. Medicul, un bărbat în puterea vîrstei, ghicindu-i parcă frămîntarea, îl asigură că, în ciuda diagnosticului sever al bătrînului, acesta are o uimitoare vitalitate şi o poftă de viaţă de invidiat, aşa că discuţia pe care ei urmau să o poarte cu el nu va fi o problemă, dacă nu o vor prelungi prea mult. Cele spuse de medic avură darul să-l mai liniştească pe ofiţer. Cînd îl văzu însă pe bătrîn cît de drept şi de bătos încearcă să se ţină, cînd îi văzu obrazul, care cu toate că purta vizibil urmele suferinţei, era proaspăt bărbierit, privirea vie şi scormonitoare, Eugen înţelese că poate merge direct la

ţintă. Aşteptă ca medicul să-i lase singuri, şi cei doi se prezentară, şi-l rugară să ia loc. Bătrînul le întinse mîna, o mînă cu nişte degete uscate, ce mai păstrau puţină vigoare, dar se observa că tremură.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnilor ? îi întrebă bătrînul pe cînd se aşeza.

Eugen îl privi cu atenţie, drept în ochi. Trăsăturile aspre ale feţei, aureolate de părul alb, des, îi aminteau de bunicul lui. Din descrierea lui Löprich înţelesese că trebuia să găsească un om rapace, gata să te sfîşie pentru bucăţica pe care voia să o agoniseacă, dar această impresie parcă nu se potrivea cu chipul omului din faţa sa. Deşi se simţea descumpănit, alungă imediat din minte imaginea prefabricată despre bătrîn, ştiind că în munca de investigaţii „modelele" gata formate te pot purta de cele mai multe ori pe cărări greşite.

— Aş avea o rugăminte, le-o luă bătrînul înainte ca vreunul din cei doi ofiţeri să aibă timp să spună ceva. Deşi n-am voie, vă rog să-mi daţi o ţigară. De mult mă topesc de dorul unui fum şi nu am cui să cer. Băbuţa mea nici să nu audă, iar nepotului nu se face să-i cer, cît despre cei din spital... şi făcu un gest a lehamite din mînă, care voia să însemne că pentru el, totul era o încercare zadarnică.

Eugen căuta un sprijin în privirea lui Arno dar colegul său lăsase ochii în jos, neştiind nici el ce răspuns să dea. Îl înţelegea pe bătrîn, dar a-i îngădui aşa ceva în condiţiile de faţă i se părea o complicitate cu boala. Brusc se ridică în picioare, rosti cîteva cuvinte de scuză şi plecă afară. Se întoarse numaidecît cu un pachet de ţigări din care îl servi pe bătrîn.

— Ai fost să-l întrebi pe doctor, tinere, aşa-i ?

— Sper că nu vă supărați ; nu mi-aș fi putut permite să fac ceva care să vă dăuneze și mai mult...

— Lasă, lasă, nu-i nimic. Nu m-am supărat. Te înțeleg. Însă află un lucru ; cînd te apropii de capătul vieții, capeți altă viziune despre tot, dar mai ales despre ceea ce în mod obișnuit cuprindem în acest cuvînt, „viață". Cel mai păcătos lucru este să-ți dai seama la sfîrșit că ai cam trăit degeaba, că tot ceea ce ți se părea important la un moment dat nu face nici doi bani, că te-ai zbătut să prinzi iele și ai scăpat din vedere tocmai esențialul. Bunăoară, eu m-am zbuciumat toată viața, m-am luptat cu dinții să strîng avere, să-mi burdușesc buzunarul, să devin cineva, să ajung mare și uite ce am ajuns. Am uitat de multe ori de omenie, de milă, de înțelegere, gîndind că nu trebuie decît să strîng bani. Să nu credeți că vă povestesc toate acestea pentru a vă impresiona, sau pentru că vreau să mă spovedesc, ci din simplul motiv că privindu-vă cît sînteți de tineri și de grijulii cu sănătatea mea, mi-am dat seama că eu nu prea m-am ocupat în viață decît de mine și mai niciodată de alții, și vă rog să mă credeți că mi-e rușine, într-un anume fel, de trecutul meu. Politică n-am făcut niciodată, pentru mine, fiu de căruțaș, n-a existat decît politica banului. Acum văd că nimic din ceea ce se trîmbița despre comuniști, nu a fost adevărat, că lucrurile stau cu totul altfel, că tot ceea ce credeam că-i adevăr nu era decît o minciună poleită, purtată în rădvane minunate dar pe care viața le-a spulberat ca pe niște fantasme. Ei, dar ce să vă plictisesc...

— Domnule Albei, am dori să ne spuneți ce anume cunoașteți despre situația actuală a prietenului dumneavoastră, Tudor Boulescu ?

— Situația actuală ? repetă strivind chiștocul în scrumieră. Bătrînul deveni parcă nehotărît. Apoi, după cîteva

momente de gîndire, reluă : Doru, cum îi spunem noi, prietenii lui, o duce cam prost. Nu mai are nici bani şi nici nu s-a apucat de ceva ca să-şi cîştige existenţa... Aşa a fost obişnuit. Rele însă ştiu că nu a făcut, pentru că, lăsînd la o parte celelalte păcate ale sale este un om cinstit.

— Se pare că nu pe atît pe cît credeţi dumneavoastră...

— Ştiu la ce vă referiţi. La obiectele pe care le-a primit de la frate-său şi din care, a vîndut cîteva...

— Şi nu avem dreptate ?

— Aveţi, dar numai în parte. Pierduse la cărţi o sumă mare de bani şi promisese să o depună a doua zi. Nu avea de unde să o ia, şi atunci, forţat de împrejurări, s-a hotărît să vîndă cîteva din lucruri. Erau mulţi amatori, dar Doru nu voia să le dea aşa, pur şi simplu. Gîndea că le va putea recupera peste un timp. Colecţia de ceasuri... ce să vă spun, a dat-o pe o sumă mult prea mică faţă de valoarea ei, căci nu trebuia să fii specialist ca să-ţi dai seama de acest lucru... Dar a vîndut-o unui om rezonabil. Ce a urmat nu mai ştiu, deoarece Doru nu a mai reuşit să-şi revină niciodată din criza aceea de bani în care se zbătea, vînzînd, rînd pe rînd, nu numai ce era al său, ci şi lucruri din dota soţiei. Aşa trăieşte şi astăzi. Nu mai joacă cărţi, dar nici nu mai are ce vinde, cu o singură excepţie : timbrele. Are cea mai completă, cred, colecţie de mărci poştale româneşti, şi nu se îndură să se despartă de ea.

— Este chiar atît de valoroasă colecţia asta a lui ?

— Eu nu mă pricep, dar din cîte mi-a spus el, în ţară nu mai există o a doua la fel. Eu am mare încredere în ceea ce spune el. Au venit mai mulţi, i-au propus diferite sume sau schimburi, dar el a refuzat să o înstrăineze. Cînd i s-a cerut să stabilească el preţul, a pretins atîţia bani cît nu-i putea oferi nimeni. Este un lucru curios.

Toată viața lui nu a pus mare preț pe nimic, totdeauna a lăsat banii să-i alunece printre degete ca apa, iar acum cînd se găsește la ananghie și ar putea ieși foarte ușor din impas nu folosește prilejul. L-am întrebat ce are de gînd și mi-a mărturisit, de fiecare dată, aproape aceleași lucruri pe care vi le-am spus și eu, că regretă anii irosiți și că la moartea lui ar vrea să facă măcar un singur lucru util — să doneze statului colecția de timbre...

— Dar despre ceasuri mai știți ceva, s-a mai interesat cineva de ele ?

— Pe Tudor știu că l-a descusut cineva acum cîtva timp... Să tot fie vreo două sau chiar trei luni. Foarte exact nu-mi amintesc. L-am observat că este cam abătut, cam frămîntat și l-am întrebat care e cauza. S-a cam codit cu răspunsul și apoi a povestit ceva despre un cetățean care a tot venit pe la el și se tot interesa de colecția de ceasuri pe care o vînduse. Apoi n-am mai dat importanță chestiunii și totul a fost uitat...

— Dar despre alte lucruri din acelea luate de la fratele lui s-a mai interesat cineva ?

— Nu, n-am auzit.

— Ați mai discutat și cu altcineva despre cel care a venit să întrebe de ceasuri ?

— Nu, dar vă rog să-mi dați voie să vă pun o întrebare.

— Poftiți...

— Vizita dumneavoastră este cumva o urmare a reclamației vreunuia dintre moștenitorii legitimi ai acelei colecții de ceasuri către autorități ?

— Într-o măsură, da.

— Și ce urmări ar putea suferi Doru ?

— Nu vă faceți nici un fel de griji. Depinde foarte mult de sinceritatea și sprijinul pe care el ni-l acordă în soluționarea problemei...

— Îmi pare rău că nu pot merge cu dumneavoastră, dar vă rog — căci presupun că vreți să stați de vorbă și cu el — să-i spuneți că eu mi-am exprimat nădejdea că se va purta așa cum îl cunosc. Acum locuiește pe strada Dimbovița la numărul șaizeci și...

Avrămuț ar fi vrut să mai discute și alte lucruri dar observă că pe fața bătrînului trecuse umbra unei oboseli, astfel că renunță și se grăbi să se ridice. Deschise larg ușa camerei de gardă și o rugă pe una dintre asistente să-l cheme pe medicul de secție. Apoi, îl conduse pe bătrîn sprijinindu-l, în ciuda împotrivirii, pînă la patul său în salon, își luă rămas bun, și-i ură multă sănătate.

— Ce facem ? întrebă Arno.

— Eu zic că cel mai bun lucru este să mergem cît mai grabnic să stăm de vorbă cu Tudor Boulescu...

— Ai dreptate ! Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

— Care este părerea ta ? Să-i spunem cele transmise de bătrîn, sau nu ?

— Știu la ce te gîndești. O clipă, și eu am stat în cumpănă, de teamă că cele spuse să nu fie cumva vreo parolă cu o anumită semnificație pentru Boulescu. Dar am exclus această posibilitate. Bătrînul a fost, cred, mai mult decît sincer. În fond, n-are rost să ne lăsăm furați de resentimente și să judecăm oamenii numai după ceea ce au fost și au făptuit la un moment dat...

— Deci, după tine, încredere nemăsurată în oameni...

— Să ne înțelegem foarte exact, Arno : încrederea nu exclude prudența, verificarea propriilor convingeri, vigilența. Acest lucru nu mă leagă de ceva, dar mă ferește de suspiciunea inutilă, de ceea ce mutilează sentimentele și, dacă vrei, condiția noastră de oameni...

— Măi, să fie ! Și cum o să procedăm în această situație ?

— Cum adică ?
— Cum vom aborda discuția cu Tudor Boulescu ?
— A, desigur, te referi la mesajul bătrînului. Am să i-l transmit eu, dar să nu crezi cumva că voi face lucrul acesta înainte de a sta de vorbă cu el, de a vedea în ce ape se scaldă.
— Eugene, să știi că-mi placi.
— Știu. Mi-ai mai spus-o !
În loc de răspuns Arno se mulțumi să-l bată pe umăr într-un gest ce s-ar fi vrut tandru. Pentru palmele lui mari însă a fost o adevărată lovitură, care l-a făcut pe Eugen să se încrunte de durere. Zîmbi totuși, amintindu-și de cele povestite de Arno despre necazurile aduse de palmele lui mari, și își zise că omul nu glumise defel.

Trecuse mai bine de o jumătate de an de cînd Vasile Cumpănașu se dusese în satul acela de lîngă Drajna, ca să-i transmită bătrînului mesajul în legătură cu audierea emisiunilor postului de radio englez. Fusese cea dintîi misiune încredințată de cînd intrase în solda unui serviciu de spionaj, fără să știe prea bine cine-i sînt stăpînii, dar se lăsase prins în mrejele propriilor slăbiciuni, și acum nu mai avea încotro.
Totul se întîmplase în urmă cu aproape doi ani. Pe cînd se afla cu o delegație românească în vederea perfectării unui contract cu firma Knox din Viena, acceptase chiar din prima seară o invitație a delegatului firmei la un cabaret. Localul i se păruse de vis. Jocul luminilor savant studiat, mobilierul atît de sofisticat, orchestra ultramodernă, fetele care serveau la mese, cu fustele „intrate la apă", ce lăsau să se vadă pulpele pline și bronzate, îl făcuseră să uite de toate. Cînd a început programul i se părea că cel mai important lucru pe lume este să admiri

siluetele atrăgătoare ale dansatoarelor, să le privești trupurile dezgolite și să guști din șampania turnată cu atîta șic de chelneriţa care nu-l slăbea din ochi. Îl cuprinsese o ameţeală plăcută, o poftă de viaţă nebună, o dorinţă de a se aventura în acest necunoscut palpitant și de aceea și mai atrăgător.

Se aprinsese din nou lumina, observase o tînără femeie care, cocoţată pe scaunul înalt de la bar, trăgea adînc din ţigara fixată într-un nesfîrșit ţigaret auriu, sorbindu-l din priviri provocator, fără nici o jenă. Pe dată, Vasile s-a simţit mai ceva ca un actor din filmele anilor treizeci și i-a răspuns la ocheade, printr-o invitaţie la masa sa. Femeia a venit, legănîndu-și lasciv șoldurile, subliniate de rochia-i lungă, neagră, dintr-un material strălucitor ; a așteptat ca Vasile să-i tragă un scaun și s-a așezat, cu un zîmbet sarcastic. Cumpănașu era în culmea fericirii, tot cerul coborîse la masa lui ; își simţea gura uscată de emoţie, și de aceea gusta mereu din șampania spumoasă.

Delegatul firmei, un bărbat între două vîrste, cu o expresie de complicitate întipărită pe faţa ce strălucea de grăsime, bîigui cîteva cuvinte de scuză și dispăru. Cumpănașu nici nu prea observase lucrul acesta ameţit de șampanie și de femeia de la masă, care-i zîmbea încurajator. Zîmbetul acela paradisiac îl vrăjea, îi dădea curaj, îl făcea să nu mai simtă nici un fel de remușcare că acceptase această „invitaţie", și se rupsese de ceilalţi colegi. Ultimul scrupul i se topi din memorie cînd femeia îi mîngîie obrazul cu palma-i catifelată, schiţînd un ușor sărut. Totul a fost apoi o nebunie. Șampanie, icre negre, prăjituri din cele mai sofisticate, fructe exotice, whisky, cafele, melodii interpretate de orchestră la cerere. Toate înșiruite una sub alta și avînd în dreapta preţurile, foarte piperate, totali-

zau aproape toți banii pe care-i primise ca diurnă pentru deplasarea ce abia începuse.

Cumpănașu clipi speriat, dar își alungă teama, la gîndul că o să se descurce el cumva și mai ales că îl aștepta o noapte de dragoste ca-n filme. Dar nu prea a fost așa pentru că femeia s-a lăsat numai condusă cu taxiul pînă acasă. S-au despărțit în holul somptuos al blocului în care locuia, neacceptînd propunerea lui de a mai discuta „sus, la ea". Descurajat, s-a întors la hotel și a trăit o noapte de coșmar.

A doua zi delegatul firmei îi zîmbi la fel de complice, unsuros, dîndu-i să înțeleagă că poate conta pe discreția lui. L-a tot întrebat de ce este supărat, căci, într-adevăr, Cumpănașu arăta cam pămîntiu la față. Își luă inima-n dinți și-i mărturisi iar delegatul rîse cu poftă, dar îl liniști că acel mic neajuns se rezolvă ca între partenerii de afaceri. Să nu aibă nici o frică, nu va afla nimeni dacă el o să-i împrumute ceva bani, pe care Cumpănașu să-i restituie cînd va putea. În sinea lui, delegatul era nespus de mulțumit că „fata lor" făcuse treabă bună și se felicita pentru alegerea sa. Femeia era una dintre „pensionarele" unei „case mondene", și primise un mic onorariu pentru „divertisment". Cumpănașu nu avea de unde ști de această mașinațiune și toată ziua și-o petrecuse cu gîndul la acea tulburătoare apariție, în speranța că o s-o reîntîlnească. De aceea seara era din nou la cabaret, și-o aștepta frecîndu-și mîinile nerăbdător să o vadă apărînd. N-a fost nevoie să aștepte prea mult. După vreun ceas, îmbrăcată în altă rochie, altfel coafată, femeia înainta către el, plină de grație și cu cele mai promițătoare luciri în ochi. Absorbit de atitudinea ei „drăgălașă" uită că își propusese să fie cît mai cumpătat și cheltui cu ea aproape și ultimii bani împrumutați. La despărțire, femeia îl invitase să

bea împreună „o picătură de whisky" și Cumpănașu a urcat plin de speranțe în apartamentul despre care tînăra spusese că este al ei.

Locuința nici vorbă să fie a „tinerei animatoare", ci aparținea unuî serviciu de informații care-l folosea pentru întîlniri cu diverși agenți sau pentru „aventuri amoroase" de genul celei în care intrase Cumpănașu. Încăperile, deși nu se deosebeau prea mult de cele obișnuite, erau înțesate de microfoane, aparate de fotografiat și camere de luat vederi ale unui circuit închis de televiziune, toate, evident, abil mascate. Așa că, nevăzuți, cei interesați puteau observa „în direct" cele ce se petreceau în „cotețul cu pui", cum era denumit, de obicei, în limbajul conspirat, apartamentul.

Femeia se întrecuse pe sine în a-i stîrni poftele, biciuindu-i simțurile, nelăsîndu-i o clipă de răgaz, dăruindu-se cu o frenezie direct proporțională cu suma strecurată în poșetă de omul care o angajase. În cele din urmă, spre dimineață, epuizați, se întinseră pe patul răvășit ; ea își umplu paharul cu whisky și începu să-l descoasă, așa cum fusese instruită. Repeta întrebările cu destulă conștiinciozitate știind că totul se înregistrează. Cumpănașu începu să-i înșire pentru ce venise, cine mai sînt ceilalți colegi din delegație și multe alte lucruri.

Operatorul din camera alăturată, cu căștile la urechi, zîmbea satisfăcut, înregistra totul pe bandă de magnetofon în vreme ce agentul serviciului de spionaj care urma să-l aibă în legătură așeza rola magnetoscopului cu imaginile destul de neortodoxe ale scenelor de dragoste ce se consumaseră între cei doi, în care figura lui Cumpănașu se vedea foarte bine. „Ăsta-i aur !". Agentul își făcu socoteala că de-acum procesul recrutării lui Cumpănașu poate fi declanșat cu deplin succes.

A doua zi, Cumpănașu, în aceeași „pană de bani", a acceptat, fără să-și mai facă probleme, „micul ajutor" al delegatului firmei, numai că de data asta, a fost rugat respectuos să semneze o chitanță prin care să ateste primirea sumelor respective, iar dacă se învoia, chiar a uneia mai mari. Atît și nimic mai mult, i se argumentase. Și el s-a „învoit", a băgat banii în buzunar gîndindu-se la Lilly, cum spusese femeia că se numește.

După-amiază, tocmai cînd se pregătea să plece la întîlnire cu femeia, delegatul firmei l-a invitat „la o mică discuție", i-a indicat o adresă rugîndu-l, pe un ton ce nu admitea replică, să fie punctual, discret și atent, nu cumva să vină „cu cineva după el". A închis telefonul cu un oftat și s-a pregătit să se ducă unde i se ceruse. La poarta vilei, ascunsă privirilor de o perdea imensă de arbori și tufe, l-a întîmpinat o namilă de om, îmbrăcat într-un costum ce semăna mai curînd a uniformă militară și care l-a condus într-una din camere.

Încăperea nu avea nici o fereastră. Doar un bec ascuns de un abajur arunca un con de lumină gălbuie peste biroul negru. Două scaune și un telefon completau mobilierul. Cumpănașu s-a așezat pe scaunul din fața biroului, în așteptare. La un moment dat a intrat un bărbat înalt, blond, cu niște sprîncene alburii, care s-a tolănit pe celălalt scaun și a aruncat pe masă dosarul pe care-l adusese cu el.

— Sper că o să ne înțelegem, începu omul în românește.

— În ce problemă ? întrebă Cumpănașu, simțind că de data asta i se înfundase.

Amuzat bărbatul a izbucnit în rîs, și ca să risipească și ultima fărîmă de rezistență pe care Cumpănașu ar mai fi opus-o îi arătă chitanța semnată de el, cîteva dintre fotografiile luate cu camerele ascunse în apartamentul în

care se dusese cu Lilly şi îi citase cîteva din frazele rostite de el la întrebările femeii. În capcana propriilor păcate, neavînd puterea să-i înfrunte, a acceptat, ceea ce îi spunea că este o „simplă colaborare".

Restul zilelor cît a mai ţinut delegaţia, care din diverse motive — multe dintre ele determinate tocmai de gravele lui abateri — s-a tot lungit, Cumpănaşu în fiecare după-amiază şi uneori noaptea se fofila şi se strecura în vila unde era luat în primire şi instruit în „arta" culegerii de informaţii, a scrierii secrete, a folosirii ascunzătorilor, a descoperirii filajului, a mînuirii diferitelor aparate cu care urma să fie dotat. Se dovedi un elev foarte silitor şi îşi atrase chiar laude de la instructorii săi.

Însă Cumpănaşu nutrea în adîncul sufletului speranţa că odată ajuns în ţară va scăpa de tot ; dar la plecare, delegatul firmei care-l condusese la avion îi reamintise nu cumva să facă vreo mişcare greşită, deoarece dosarul se va opri pe masa organelor securităţii statului român. Din nou şi-a simţit inima îngheţată de teamă şi a tăcut, sperînd că nu o să i se mai ceară ceva. Dar i se ceruse, şi încă destule. Primise, aşa cum i se spusese, ca din partea unui tînăr ce voia să corespondeze cu cineva din România, mai multe reviste. La pagina indicată, a găsit pe una dintre reviste un text scris cu cerneală simpatică. L-a descifrat, şi cînd a constatat ce simplu e lucrul care i se solicita, a răsuflat uşurat.

A executat totul întocmai cum i se indicase şi a expediat în străinătate o ilustrată pe una din adresele date pentru a comunica cifrat raportul privind îndeplinirea misiunii.

Toate astea şi le amintea acum cînd, mergînd pe stradă zărise o femeie a cărei siluetă aducea cu cea a lui Lilly. Oftă de plăcere, se simţi înfiorat şi se gîndi ce plăcut ar fi

fost să o poată revedea. Gîndurile îi zburară la cea de-a doua existență a sa, cea de trădător, sau, cum îi plăcea lui să-și zică, de agent secret ; încerca să se obișnuiască cu gîndul că nu va fi prins niciodată, că va reuși să rămînă pentru totdeauna „omul dublu, cu fața curată". „Totul o să fiu băiat deștept !" își zise chiar sigur pe el, și se îndreptă fluierînd spre restaurantul în care-și lua de obicei masa de seară.

XVI

Avrămuț își potrivi pasul după Arno. Mormăi ușor. I-ar fi plăcut să meargă ceva mai încet, ca să se poată bucura cel puțin de plimbarea aceasta, într-un fel nu prea dorită. Cum însă Arnăutu nu-i lăsa nici o posibilitate, se grăbi să păşească în acelaşi ritm cu el. În colțul străzii Dîmboviţa, se opriră cîteva clipe.

Casa de la numărul 6 în care le spusese Albei că locuieşte prietenul său Tudor Boulescu, îngrijită, vopsită şi văruită proaspăt, vădea mînă de gospodar. Cei doi se opriră şi înainte de a apăsa pe butonul soneriei priviră straturile de flori ce mărgineau aleea de beton care ducea către intrare.

— Eugene, ce zici de tipu' ăsta ? Mă aşteptam să-l găsim într-o dărăpănătură, şi cînd colo, uite ce mîndreţe de căsuţă are !

— S-ar părea că mai avem multe de învăţat despre oameni şi mai ales despre pripeala în aprecieri. Acum haide să dăm de ştire despre venirea noastră.

Nu a fost însă nevoie să se facă anunţaţi în vreun fel, căci dinspre fundul curţii apăru un bătrînel destul de sprinten pentru vîrsta lui.

— Pe cine căutaţi ? se interesă puţin îngrijorat.

— Am dori să stăm de vorbă cu tovarăşul Tudor Boulescu. Dumneavoastră sînteţi ?

— Da ! Dar cu cine am onoarea, vă rog ?

Cei doi își rostiră, pe rînd, numele și gradul și chiar vroiră să-i arate legitimațiile, dar bătrînul îi opri cu un gest care voia să însemne că are încredere în ei. Îi pofti să intre dar se vedea destul de clar din atitudinea lui că vizita îl cam încurcă. În casă era răcoare și mirosea a dulceață și a fructe. Peste tot plutea un aer bătrînesc, ușor vetust, dar plăcut, ce amintește de copilărie.

Avrămuț privi curios cele cîteva porțelanuri fine și piese de mobilă sculptată care aminteau bogăția de altădată și puneа în lumină o latură a personalității omului cu care voiau să stea de vorbă. Voia în acest fel să prelungească cît de cît momentul începerii discuției. Bătrînul se scuză și dispăru din încăpere, lăsînd ușa întredeschisă. Eugen îl văzu cum trece în cea de-a doua cameră, de unde apăru cu o tavă cu pahare, o așeză pe masă și aduse o sticlă de vin, ușor aburită.

— Nu v-am mai întrebat, dar am un vinișor care trebuie gustat. O bunătate ! Și pivnița îl ține la o temperatură potrivită. Sper că o să vă placă...

— Știți, sîntem în timpul serviciului, se scuză Avrămuț.

— Vă rog să nu mă refuzați... Doar așa, de poftă !

— Haideți să facem un compromis, zise Arnăutu. Să ciocnim un pahar dar după ce rezolvăm problemele pentru care am venit la dumneavoastră...

— Bine... Cum doriți.

Avrămuț aștepta ca bătrînul să se așeze pe scaun și începu să-i expună motivul vizitei lor.

— Să vă povestesc despre natura relațiilor mele cu fratele mai mare ? repetă întrebarea Tudor Boulescu. Pe chip i se așternu o umbră. Cred că vă interesează nu atît relațiile noastre cît, mai ales, obiectele lăsate de el la mine.

— Văd că mergeți drept la țintă. Așa este !

— După război, mai ales cînd fratele meu se pregătea să fugă peste graniță, începu bătrînul după un moment de încordare, și asta am înțeles-o mai tîrziu, fiindcă despre intențiile sale nu mi-a vorbit niciodată nimic, m-a întrebat doar dacă nu aș vrea să iau o parte din lucrurile adunate de unul dintre nemții găzduiți de el. La început nu prea am vrut, dar mai tîrziu, dacă m-a tot bătut la cap, mai mult ca să scap de gura lui, am acceptat. Mi-a adus o parte, nu foarte multe, dar oricum, destule. Ce a urmat...

— Știți cumva cui au aparținut lucrurile respective ?

— Nu ! Pentru că dacă atunci aș fi știut, fără nici o ezitare le-aș fi înapoiat. Asta aș fi făcut ! Eu ! De frate-meu nu garantez că le-ar fi dat, dar eu nu m-aș fi atins de ele nici în ruptul capului, deși, după cum probabil ați aflat mai tîrziu am cedat ispitei și am început să le vînd... Ceva se schimbase și în mine. Mi-am zis, așa, ca să-mi mint conștiința, că dacă tot nu am cum să le înapoiez proprietarilor, cel puțin să le valorifie eu, că de confiscat tot o să le confiște statul. Așa am gîndit, ca o scuză, dar vă rog să credeți că este unul dintre momentele vieții mele peste care mi-e rușine să trec măcar cu gîndul, dar uite că trebuie să o fac. Nu numai că ați venit să mă întrebați dumneavoastră acum, dar mereu mi-am spus că va veni vremea cînd o să dau socoteală...

— Ați încercat pe vreo cale, să aflați cui au aparținut?

— Nu ! După ce fratele meu le-a lăsat la mine, sau mai bine zis le-a abandonat la mine, am socotit că sînt niște lucruri fără stăpîn, nu m-am gîndit că îmi voi încălca în vreun fel îndatoririle, nici n-am cugetat suficient asupra eventualelor consecințe și le-am înstrăinat... Am devenit astfel părtaș la samavolnicia săvîrșită de ofițerul german despre care știam că-și însușise acele bunuri. Toate acestea le-am făcut însă determinat de împrejurări ca să

zic așa... Nu încerc să mă scuz, să-mi găsesc circumstanțe atenuante dar la vremea respectivă nu găsisem altă soluție de a procura repede o sumă atît de mare de bani decît prin vînzarea lor. Am făcut-o cu inima îndoită, fiindu-mi rușine de mine însumi, dar totuși am făcut-o...

— Și cui le-ați vîndut ?

— Multe dintre ele, cele mai de valoare, am căutat să le plasez unor cunoscuți, în speranța că odată am să le pot recupera. Altele le-am vîndut unora recomandați de diverși prieteni ai mei... În fond, sînt destul de ușor de găsit cei la care se află obiectele acum... Am aici, în casă, un dosar cu toate actele de vînzare-cumpărare întocmite sau chitanțele de primire a obiectelor eliberate de cei ce au intrat în acest fel în posesia lor... Să vi le arăt...

— Perfect ! Puțin mai tîrziu însă... Am vrea să știm mai întîi de ce nu ați vîndut timbrele din colecția dumneavoastră, dacă tot ați fost nevoit să înstrăinați unele obiecte pentru a vă achita datoriile ?

La întrebarea aceasta, bătrînelul l-a privit pe Avrămuț cu ochii mărițI ca de o imensă surpriză. Se opri, înghițI de cîteva ori în sec, înecîndu-se parcă, și apoi spuse cu un glas stins :

— N-am făcut-o nu numai din lăcomie, din zgîrcenie, sau din pură avariție de colecționar, cum ați putea crede, ci și din dorința de a păstra neatinsă această colecție. Este una dintre cele mai complete colecții de timbre românești care există, fără să mă laud, este de o valoare aproape inestimabilă. Și ea trebuie.... subliniez : trebuie să rămînă așa cum este...

— Se pare că totuși o vindeți...

— Este o informație inexactă, domnule... Fraza aceasta am mai auzit-o de cîteva ori și am fost ținta unor încercări repetate de a mă determina să renunț la ea. Dar vă

rog să-mi spuneți mai întîi, dacă se poate, de unde știți de colecție ?

— Faptul în sine, cred eu, nu mai constituie un secret. Sînteți cunoscut în oraș, printre filateliști și nu numai printre ei, ca posesorul unei astfel de colecții...

— Da, așa este, deși eu nu prea frecventez clubul filateliștilor. Nu fiindcă nu mi-ar plăcea, ci fiindcă nu prea sînt în puteri. Primesc însă cu drag pe oricine vrea să discutăm despre timbre.

— Printre cei ce v-au vizitat a fost și vreunul care a manifestat interes și pentru alte probleme decît pentru timbrele dumneavoastră ?

Bătrînul rămase din nou pe gînduri, nehotărît dacă să vorbească sau nu. Deși era nerăbdător să afle răspunsul, Avrămuț își păstră calmul și formulă întrebarea la același mod ipotetic ca pînă atunci.

— Mda, se prefăcu bătrînul a-și aminti. Cu vreo trei patru luni în urmă, au venit la mine doi tineri. Pe unul îl cunoșteam mai demult, este fiul unui fost vecin de-al meu de pe strada unde am locuit înainte de război. Cel de-al doilea, cam de aceeași vîrstă cu el, venise să-mi vadă timbrele despre care îi povestise Dănuț, fiul fostului vecin. Pe orice colecționar îl măgulește vizita cuiva care vrea să-i vadă colecția. Le-am arătat, le-am vorbit despre fiecare și le-am spus o mulțime de lucruri interesante despre timbre și pasionații lor, s-a închegat o discuție captivantă, ca între filateliști. Cel de al doilea tînăr, care spunea că se numește Ion Florea, a mai venit în cîteva rînduri și m-a tot iscodit dacă nu vînd măcar cîteva piese din colecție. L-am refuzat. Mi-a arătat cîteva din timbrele lui. Am rămas surprins chiar să descopăr că are unele valori destul de rare, timbre din diverse țări, ce-i drept cam disparate, dar oricum nu prea des întîlnite la colec-

ţionarii de duzină cum era el. Mi-a arătat şi cîteva timbre dintr-o emisiune franţuzească care prezentau cîteva din operele de artă de la muzeul Luvru. Auzisem despre o serie dar nu o văzusem. Patru dintre mărci ilustrau ceasuri de epocă, unele oarecum asemănătoare cu cele pe care le-am primit eu de la fratele meu...

Aici, bătrînul s-a oprit din povestit, şi-a şters fruntea pe care se iviseră cîteva broboane de sudoare şi s-a foit în scaun, pentru a-şi căuta o poziţie mai comodă. Continua să tacă. Nici ofiţerii nu l-au forţat, aşteptînd pe bătrîn să reia singur firul discuţiei. Simţeau că dacă l-ar fi întrebat ar fi rupt acel văl de sinceritate care se ţesuse, l-ar fi determinat, poate, pe bătrîn să fie mai puţin deschis în mărturisirile pe care le începuse.

— Vedeţi, deşi tînăr, colecţionarul acela a acţionat cu multă perspicacitate. M-am gîndit mult la asta cînd am observat că după o vreme a cam rărit-o cu vizitele, de parcă şi-ar fi realizat scopul şi nu mai prezentam nici un interes pentru el. De, ce să zic, mă obişnuisem cu el, şi-i simţeam lipsa.

— Ce vi s-a părut deosebit în comportarea lui ?

— Cel mai mult m-a izbit dispariţia lui atît de neaşteptată. Dar sigur acest fapt nu ar însemna nimic dacă nu l-aş lega de un altul. Se pare — mi-am dat seama mult mai tîrziu de acest lucru, cînd în clipele de singurătate mă tot întrebam de ce nu mai vine tînărul — că pe el nu-l interesau cel mai mult ceasurile pe care le avusesem cîndva, ci, mai ales, unde se află.

— Cum adică ? îşi stăpîni cu greu surpriza, Avrămuţ.

— După ce mi-a arătat cîteva din timbrele lui, şi cele cu ceasurile despre care v-am amintit, o vreme nu a făcut decît să se uite şi să asculte cu interes cele ce-i povesteam eu. El se mulţumea să pună cîte o întrebare cînd şi cînd, aducînd însă îndeosebi vorba despre război, despre

trupele germane de ocupație, despre faptele săvîrșite de fasciști pe unde au trecut, despre soarta oamenilor arestați, a lucrurilor jefuite. A venit în cîteva rînduri cu niște vin, aflase chiar de la mine că-mi place vinul alb. Un vin cu totul deosebit, de mult nu mai băusem unul de o asemenea calitate, și discuțiile noastre se purtau de-acum mai mult la un păhărel. Întrebările s-au repetat, altfel formulate, în alt context, oarecum aruncate la întîmplare, dar destul de bine țicluite. Din cînd în cînd îmi mai arăta timbrele, și mai de fiecare dată le aranja în așa fel încît să fie pe ici, pe colo cîte unul și cu ceasuri din cele de care v-am pomenit. Realitatea este că eu însumi, probabil sugestionat de întrebările tînărului, începusem să mă gîndesc mult în acea vreme la ceasurile pe care le vîndusem, și într-o seară, băut cam peste măsură poate și fiindcă am jucat cărți cu tînărul, i-am povestit cele întîmplate cu fratele meu, despre încercarea lui a de fugi peste graniță cu avionul, ca și despre lucrurile pe care le-a lăsat, despre dorința mea de a le recupera și restitui proprietarilor — dacă eventual reușeam să-i găsesc vreodată. El a ascultat și mi-a zis că în acest caz ar trebui să știu foarte bine cui le-am vîndut, dar a adăugat îndată că n-are nici un rost să-mi mai fac atîtea probleme cu niște obiecte pierdute în vremea războiului, din moment ce mai toată lumea a fost păgubită cu cîte ceva. Eu i-am replicat că nu are dreptate și că obiectele sînt foarte valoroase, unele adevărate opere de artă sau amintiri scumpe de familie și că de aceea țin eu atît la înapoierea lor adevăratului proprietar. Atunci mi-a cam rîs în nas, spunîndu-mi că nu o să le pot lua vreodată de la cei cărora le dădusem, fiindcă, înainte de toate, îmi trebuiau bani. Lucru adevărat. Dar ca să-i demonstrez că nu renunț nici mort la acea idee i-am arătat dosarul cu toate actele privitoare la obiectele în cauză. Dosarul a rămas atunci mai multă vreme pe masă. S-ar fi

putut ca el să fi umblat la hîrtii cît am lipsit eu din cameră. După aceea a mai venit de vreo două ori, a mai adus niște vin din acela și m-a anunțat că pleacă din oraș pentru un timp, pe un șantier...

— Văd că vă amintiți cu destulă precizie totul. Ați acordat atîta importanță faptului încît ați reținut cu exactitate atîtea amănunte ?

— Pe moment nu mi-am dat seama de semnificația vorbelor sau acțiunilor tînărului acela, deoarece niciodată el nu a forțat nota. A reușit însă să-mi cîștige treptat încrederea, să-mi intre în suflet, să mă facă să-i destăinui anumite lucruri pe care altora, mult mai apropiați, nu le-am povestit. Apoi a dispărut și vă spun sincer că i-am simțit lipsa. Eu sînt bătrîn, nu am copii, îmi plăcea chiar să-l socotesc într-un fel copilul meu. Cînd eu mă pregăteam să-mi deschid tot sufletul, el dispare fără o vorbă de rămas bun, măcar. Tot reflectînd la clipele în care am fost împreună, anumite frînturi din conversațiile noastre, anumite atitudini, modul cum a reușit să-mi intre sub piele au căpătat, în luciditatea detașării de primele impresii, alte semnificații, alte contururi.

— Vă rugăm ca tot ceea ce ne-ați relatat nouă să așterneți pe hîrtie. De asemenea, să faceți o descriere cît mai exactă a tînărului precum și un rezumat a tot ceea ce cunoașteți despre el : adresă, ocupație, loc de muncă.

— Acum ?

— Ar fi bine dacă nu aveți nimic împotrivă.

— De acord, Și bătrînul se apucă să scrie în liniște.

În acest timp, cei doi își aruncară ochii peste timbrele din colecția bătrînului. Pe prima pagină a unuia dintre clasoare, cu coperți de piele neagră, era așezat un „cap de zimbru" din prima emisie de mărci poștale românești. Avrămuț nu mai văzuse un asemenea timbru și-l privea cu multă curiozitate, pentru că auzise despre valoarea lui

deosebită. În minte îi încolți însă și un alt gînd. „Dacă tînărul acela n-a urmărit decît înlocuirea timbrului autentic cu o copie, și pentru a-și camufla intențiile, pentru a-i abate atenția bătrînului, a folosit tot felul de trucuri, printre care și cel cu întrebările despre unele evenimente din viața lui ? Dacă totul este numai o părere a bătrînului, obsedat de ideea că a vîndut niște obiecte ce nu erau ale lui ?". Își notă în caiet toate aceste întrebări și așteptă ca bătrînul să termine de scris.

În sfîrșit, bătrînelul le înmînă foile de hîrtie pe care consemnase, în fraze scurte, cele povestite ofițerilor. Îi invită acum, din nou, să servească un pahar de vin. De data asta, cei doi nu mai refuzară.

— Timbrul acela „cap de bour" este autentic, nu-i așa ? întrebă Avrămuț.

— O, desigur, răspunse plin de mîndrie bătrînul. Am însă și o coliță cu care din motive de siguranță, îl înlocuiesc atunci cînd mai umblă și altcineva cu clasorul.

— Ați controlat dacă nu vi l-a schimbat cumva tînărul?

— Este exclus. Nu avea cum. Colițele se găsesc și ele destul de rar. Dar dacă ziceți, am să verific deși nu cred că-i nevoie...

Îi rugă să treacă împreună alături în birou. Șterse cîteva fire imaginare de praf de pe postavul verde al mesei de lucru, aprinse lampa și scoase dintr-un sertar o lupă puternică. Se așeză pe fotoliu și, cu mișcări încete, ce-i trădau plăcerea de a examina un timbru de mare valoare, îl scoase cu penseta din clasor. Îl ținu sub conul de lumină al becului, iar deasupra lupa. Dintr-o dată, cuprins de nervozitate, se aplecă mai mult asupra lentilei și întoarse timbrul. Îl suci pe toate fețele iarăși și iarăși, îl privi în fascicolul de lumină ca să observe filigranul hîrtiei, și în cele din urmă, epuizat, cu fața acoperită de broboane de sudoare, șopti :

— Nu-i decît o copie, lipsită de orice valoare... Am fost jefuit... am fost jefuit... şi lacrimi mari, amare, se rostogoliră pe obrajii supţi ai bătrînului.

— Ce-ţi veni să întrebi dacă timbrul este autentic ? îl iscodi Arno pe Eugen.

— Nici o hachiţă de filatelist. După cum ni l-a descris pe acel tînăr, am tras concluzia că omul este în stare de orice. Şi cum, chiar pentru un novice într-ale timbrelor, capul de bour este o marcă ce se poate vinde la un preţ bun, nu-mi puteam permite asemenea neglijenţă să nu verific dacă acest individ a făcut „o rocadă", bănuială pe care faptele au dovedit-o întemeiată. De aici se desprind şi pentru noi două sarcini : prima : de a recupera această valoare care aparţine ţării, iar a doua — şi Eugen făcu o pauză.

— Ei, care-i a doua ? întrebă nerăbdător Arno.

— Pentru noi, timbrul acesta poate fi un indiciu preţios. Dacă individul l-a luat pentru el, nu va rezista ispitei să-l etaleze sau să-ncerce să-l vîndă.

— Cu alte cuvinte, o altă direcţie de investigaţie.

— Da ! încuviinţă Avrămuţ.

XVII

Eduard devenise unul dintre obișnuiții casei, căci își petrecea multe după-amiezi împreună cu Oreste Moșoiu. Bătrînul începuse să se simtă legat de acest bărbat încă tînăr, care știa să conducă o discuție, care dovedea tact în tot ceea ce făcea, care nu depășea niciodată limitele bunei-cuviințe și mai ales ale unei etichete ce-l așeza, fără îndoială, în rîndul bărbaților cu purtări alese. Aceeași simpatie o nutrea pentru el și bătrîna doamnă Moșoiu, căreia Eduard îi amintea de băiatul lor, ce se prăpădise, cu ani în urmă, în război. Bătrînei îi plăcea, deopotrivă, și Dora, care, deși trecuse de prima tinerețe, păstra încă un aer nostalgic, cu dulceață în glas și în mișcări asemănătoare căldurii molcome a toamnei, razelor soarelui ce sporesc tăria strugurilor neculeși încă, dar atinși de prima brumă. De aceea, ori de cîte ori îi vedeau intrîndu-le în curtea înnăbușită de verdeață nu știau ce să mai facă de bucurie.

Bătrînii le întorseseră de cîteva ori vizita, dar în majoritatea cazurilor îi rugau pe cei doi să vină la ei. Lucrul acesta îi convenea de minune lui Eduard. Deși nu lăsase să răzbată niciodată vreo urmă de interes pentru ceva, el scormonise cu un ochi atent tot ceea ce se putea observa în casa bătrînilor. Știa rostul fiecărei încăperi, măsurase minuțios, cu pasul, distanțele, pe cînd se plimba aparent preocupat de cu totul altceva, în scopul de a descoperi

locul unei eventuale ascunzători, întorsese aproape fiecare tablou, să găsească uşa vreunui fişet mascat. Nu descoperise însă nimic care să-i satisfacă speranţele şi căuta cu înfrigurare o ocazie să-i permită a cerceta cu amănunţime în fiecare ungher. Cel mai mult îl interesa încăperea de la subsol; acolo nu intrase şi bănuia că în ea ţine bătrînul ferecate clasoarele, căci de fiecare dată cînd nu le avea la îndemînă şi nu umblase de mult cu ele se ducea să le aducă de undeva de la subsol. Urmărise atent cum şi pe unde se intră, iar bătrînul nu-i oferise posibilitatea să vadă ce este acolo.

Înainte de toate, se gîndise Eduard, trebuie să-şi facă rost de chei. De aceea, pîndi cu răbdare momentul potrivit şi luă mulajul cheilor de la intrare. Fusese o treabă relativ uşoară. Mai greu era însă cu cheile de la dulapuri şi bibliotecă pe care bătrînul le prinsese de inelul unui portchei ce-l purta tot timpul asupra sa. Eduard observase că anumite sertare ale bibliotecii, bătrînul nu le lăsa niciodată deschise, iar cînd umbla avea grijă să încuie şi să verifice foarte atent. După aceea portcheiul îl punea permanent în buzunarul stîng al hainei.

Într-una din zile, nesperat, i se ivise totuşi ocazia de a lua şi mulajul acestor chei. Era o dimineaţă deosebit de caldă, şi pe bătrînul Moşoiu, îl găsise în chioşcul din curte, citind. După ce-l primise, gazda se dusese să facă nişte cafele, bătrîna nefiind acasă. Plecase zorit, astfel că haina îi rămăsese pe spetează unuia dintre scaunele din chioşc. Rămas singur, Eduard a scos plastilina ce o avea mereu pregătită la el şi a luat liniştit mulajul tuturor cheilor. Le-a şters apoi cu grijă, le-a pus la locul lor şi se răsturnă în scaun, cu un zîmbet de mulţumire. Cu acelaşi sentiment de satisfacţie că aşteptarea nu i-a fost zadarnică, sorbi cafeaua aromată preparată de Oreste Moşoiu după ceea ce numea el o „reţetă personală". Zăbovi mai bine

de un ceas, în care îl uimi pe bătrîn cu verva-i sclipitoare, deşi inima i-ar fi dat ghes să plece neîntîrziat, de vreme ce reuşise să facă rost de mult doritul mulaj al cheilor.

Nici după ce s-a văzut în stradă nu i s-a risipit bucuria că de-acum poate considera începută cea de-a doua etapă a misiunii pe care o avea de îndeplinit. Ceea ce fusese mai greu trecuse, şi gîndul că măcar de aici încolo va avea mai mult noroc îi dădea speranţe. „Îmi trebuie oleacă de baftă !" şi-o repeta cu încăpăţînare, neîndrăznind măcar să se gîndească la întîmplarea cu ceasurile de la Deva. Dar amintirea acelui incident îi aduse un nor în suflet. Nu ştia încă foarte precis cum şi mai ales cînd o să reia totul de la capăt, dar era foarte convins că îi va fi foarte greu. Avea o presimţire şi, deşi nu-i plăcea să o recunoască, îi era o frică teribilă că, reîncepînd treaba cu ceasurile ar fi putut cădea în capcană. Dintr-o dată, se simţi copleşit de tristeţe. Oftă adînc. Un sentiment de izolare, de înstrăinare dureroasă îl cuprinse, o nesfîrşită dorinţă de a fugi de toate, de a se elibera de continua teamă ce îl apăsa ca o povară, ca un păcat nemărturisit şi de care i se făcuse lehamite să-l mai poarte în suflet. „Pînă la capăt. Oricum, dar pînă la capăt" era un îndemn ce i se repetase de atîtea ori atunci cînd fusese instruit pentru această misiune.

Mergea uşor, nici nu vedea pe unde calcă, aproape maşinal, îşi mişca picioarele cu absurditatea unei păpuşi mecanice bine reglate, dar a cărei „animaţie" scotea şi mai mult în evidenţă faptul că în carcasa de tablă nu există suflet, că rotiţele, arcurile şi celelalte piese ale mecanismelor nu sînt decît o copie infidelă a vieţii. Nici Eduard nu-şi putea explica schimbarea atît de subită a dispoziţiei sale, mai ales că tristeţea era pentru el o stare sufletească de care ştia bine să se ţină departe. „Ei, gata, ajunge", „Compose yourself, man !" [1] Se miră că repetase

[1] Stăpîneşte-te omule ! (În engleză).

îndemnul în englezește. Își scuturâ capul, ca atunci cînd vrei să scapi de un gînd nedorit, și luâ aminte la strada pe care tocmai voia s-o traverseze. Făcuse pe neobservate un mic ocol și acum cu pas grăbit o luâ în sus, către hală. Voia să ajungă încă înainte de amiază la un atelier de lăcătușerie de pe strada Oilor.

Reușise să se împrietenească cu un meseriaș care mai ținea o dugheană, minusculă, strivită între altele două, unde se mai repara din cînd în cînd cîte o broască, se mai schimba cîte un arc sau se mai făcea o cheie. Eduard știa că una este că copiezi o cheie după un model și alta este să o torni după un mulaj. Nu-l preocupa atît dificultatea în sine a lucrării, cît faptul că o asemenea comandă ar putea stîrni suspiciuni. Se temea ca nu cumva bătrînul meșter să-l refuze sau să informeze miliția despre „comanda" sa. Așa că îl studiase atent, cu mult timp înainte de a se hotărî să-i ceară comanda dorită ; îi întrebă discret pe ceilalți prăvăliași despre vecinul lor, lăcătușul, cînd și cînd îl vizită și legă conversații cu el. În cele din urmă, trecu la „atac" frontal. Pentru început, bătrînul se arătase rezervat, cu timpul însă începu să dezlege sacul cu amintiri, să-i povestească lui Eduard din trecutele lui peripeții. Și avea ce povesti, deoarece la vremea lui fusese nu numai unul dintre cei mai buni meseriași din oraș, dar se zvonea că, aflîndu-se în legătură cu cîțiva dintre vestiții spărgători de case de bani, le procurase unora unelte ; în cîteva rînduri, chiar îl însoțise „la treabă" pe unul numit Nicu mînă-de-fier, care spărsese casieria magazinului de încălțăminte Dermata. Discuțiile se închegaseră în special la „una mică", în cîrciuma din apropiere, căci bătrînul era cam înzestrat cu darul suptului. Astfel, Eduard devenise unul dintre obișnuiții atelierului de lăcătușerie al lui Petrică-barosanul, cum era cunoscut bătrînul în cartier.

— Intrăm în bucluc, domnule Valentine, îl atenționase acesta pe Eduard atunci cînd îl întrebase dacă-i poate efectua o asemenea comandă specială.

— Nu-ți face matale griji, nea Petrică ! Eu sînt de o discreție totală, mormînt nu alta... și-apoi, nu-ți cer lucrul acesta pentru cine știe ce treburi necurate, eu pur și simplu vreau să recapăt ce-i al meu...

Și îi servi o poveste bine ticluită despre cîteva obiecte dosite de un frate al lui care le luase înainte de a muri tatăl lor și care nu voia să le împartă și cu ceilalți. Și toate astea pe un tom melodramatic, încărcat de nespusă tristețe.

— Sînt niscai cocoșei ?... Că pe mine nu mă duci ! Miroase a aur, coane Valentine, nu mă înșală pe mine nasul... Ce dracu, mi-s vulpoi bătrîn... Cîți ?

— Ce cîți ?

— Cîți dai să ți le fac ?

— Unu pe două chei...

— Glumești ! Trei pe două chei și batem palma... Dacă nu, Dumnezeu cu mila... Și te sfătuiesc să nu te zgîrcești, că de, știi, eu am limba cam slobodă la băutură și cine știe cui mai spun, și apoi află și ăia și... se cam duce dracului toată tărășenia.

Eduard se prefăcu că-i este teamă, dar văzînd strălucirea lacomă din ochii bătrînului își dădu seama că nu trebuie să aibă nici o grijă în privința cheilor. Cît despre amenințări, și el era capabil de unele să înghețe sîngele în om, și dacă avea să fie nevoie urma să le folosească la momentul oportun. „Afacerea" fusese în cele din urmă încheiată și Eduard știa că bătrînul o să-și țină gura...

Către el se îndrepta acum, nerăbdător, să-i dea mulajele pe care abia le luase. Era joi și se grăbea să ajungă înainte ca bătrînul să plece acasă. Joia era ziua în care Petrică-barosanul nu ținea deschis după-amiaza. Nu voia

să mai întîrzie cu confecționarea cheilor. Și așa povestea asta cu Oreste Moșoiu se lungise destul, depășindu-i toate presupunerile pentru că încercările de a-i trezi bătrînului inginer vechile nostalgii, de a-l determina să vorbească despre ceea ce făcuse el odată, pe vremea cînd era șeful secției exploatare la rafinăria Vega, se loviseră de un refuz discret, de o remarcă scurtă care aducea alt subiect în discuție. Tocmai de aceea gîndise că nu trebuie să forțeze nota, să depășească susceptibilitățile bătrînului și se hotărîse să treacă la realizarea celei de a doua variante a planului său cu Moșoiu. Procurarea cheilor se dovedise totuși la fel de dificilă ca și tentativa de a-i dezlega limba, deși despre acesta se știa la centrală că este un tip căruia îi place viața, că nu refuză un șpriț, și din cînd în cînd îi făcea plăcere chiar și compania unor femei frumoase, doar un lucru nu se mai știa : că Moșoiu se îmbolnăvise de hepatită epidemică și că acum ținea un regim sever, de la care nu se abătea nici în ruptul capului. Singura extravaganță pe care și-o permitea era cîte-o cafeluță, pe care o sorbea tot cu plăcerea de altădată, îndeosebi cînd mergea la una dintre nepoatele sale, cea care se căsătorise cu un ofițer de miliție. Se părea că deși, într-un fel, alegerea nepoatei nu-i fusese prea pe plac, tînărul ofițer îl cucerise și de multe ori Moșoiu își căuta prilejul de a-l întîlni.

Toate astea i se învălmășeau în minte lui Eduard în vreme ce zorea să ajungă cît mai repede la mult rîvnitul atelier. Dar, cu toată nerăbdarea sa, nu reuși să-l mai prindă pe lăcătuș care plecase de cîtva timp. Nemulțumit, înjură în gînd și se îndreptă spre casă. Își domoli mersul și nu se putu stăpîni să se oprească la cîrciuma unde obișnuit bea cîte „una mică" cu bătrînul meseriaș. Intrase poate și în speranța că îl va găsi acolo. Ceru o votcă mare și se așeză la una dintre mese, întoarse colțul feței de

masă pe partea ce părea mai curată, se lăsă cu spatele pe speteaza scaunului și își aprinse o țigară. Pentru cîteva clipe gîndul îi zbură la „pub" [1]-ul din sătulețul acela scoțian lîngă care se afla tabăra de instrucție și unde își beau sătenii zilnicul pahar de ale [2], dar toate erau atît de departe acum, încît uneori chiar se îndoia dacă le-a trăit aievea, dacă mai fac într-adevăr parte din viața sa, sau dacă nu cumva i le povestise cineva demult. Nu se lăsă însă furat de nostalgie, cel mai de temut dușman al nervilor, or el tocmai de o slăbire a atenției nu voia să aibă parte acum. Își alungă gîndurile care încercau să-l năpădească, sorbind din băutura tare. „Nu-i tocmai rea votca asta!" Mai ceru încă una ospătarului, care își tot făcea de lucru ștergînd cu un șervet o masă ce abia se eliberase.

Afară era cald de-a binelea, și cînd ieși din cîrciumă își simți capul ușor amețit. I se făcuse foame, și acum dorea să ajungă acasă să mănînce. Bănuia că Dora îl așteaptă. Se gîndi că ar trebui să se poarte mai frumos cu ea, de aceea se abătu din drum și cumpără de la cofetăria La Istrate, una dintre ultimele cofetării particulare care mai rămăseseră în Ploiești, cîteva prăjituri cu frișcă, favoritele Dorei.

Dar femeia nu era acasă. Își pregăti singur de mîncare mormăind nemulțumit. Îi plăcea să fie servit, și ori de cîte ori lucrurile se petreceau altfel decît voia el i se părea că este frustrat de un drept, de ceva ce i se cuvine. De aceea se mulțumi să înfulece în grabă, după care se duse în dormitor, unde verifică încă o dată mulajele cheilor. Le examină foarte atent, pe fiecare în parte, fluierînd satisfăcut, și în cele din urmă le puse pe unul din rafturile bibliotecii. Dar după un timp le uită. Alte gînduri nu-i

[1] Cîrciumă (în engleză).
[2] Băutură englezească, asemănătoare berii.

dădeau pace acum. Trebuiau procurați acei cocoșei de aur cu care să-l plătească pe lăcătuș. Găsise imediat soluția salvatoare și știa cum avea să procedeze, de aceea se întinse în pat, cu intenția să citească. Dar nici nu apucă să deschidă cartea, că auzi soneria de la ușă.

„Cine mă-sa să fie ? Dora are doar cheia, și ea nu obișnuiește să sune..." Se ridică și se îndreptă spre ușă. Întoarse butonul yalei și apasă pe clanță, desfăcînd ușa numai atît cît să poată privi. În prag stăteau ținîndu-și sub braț servietele, doi elevi. Pe moment nu l-a recunoscut pe Traian și tocmai se pregătea să le spună că au greșit adresa cînd acesta îi zise zîmbitor :

— Dacă nu vă deranjăm, am trecut pe la dumneavoastră cu prietenul meu, vrea și el să vă cunoască, i-am tot vorbit și...

Eduard nu prea avea chef de discuție cu copiii, se arătă totuși prietenos, ba chiar interesat de vizita puștilor, și-i pofti în casă. Le spuse să-și lase servietele în hol, și-i conduse în camera lui. Traian se mișca mai dezinvolt, probabil și pentru că dorea să-i arate colegului său cît de apropiat este el cu acest bărbat care știe o mulțime de lucruri interesante, în vreme ce celălalt, deși nu se vedea a fi un timid, păstra o anumită rezervă în mișcări și o anumită reținere în gesturi și vorbe. Cînd își rosti numele, se ridică politicos și așteptă ca Eduard să-i întindă mîna și abia apoi se reașeză în fotoliu.

— Știți, el este prietenul despre care v-am vorbit..., ținu să-l lămurească Traian, și pe loc Eduard și-a reamintit de unde îi era cunoscut numele de Ghilescu.

Acum îi părea chiar bine că Traian venise. Era bucuros că luase prăjiturile acelea. Se grăbi spre bucătărie și aduse fiecăruia cîte una din ele și un pahar cu apă iar pentru sine făcu o cafea. Puse tava pe măsuța dintre cele două fotolii și se așeză și el. Băieții nu așteptară să fie

invitați de două ori și mîncară prăjiturile cu vădită plăcere. Îi privi cu bunăvoință și își aminti plin de duioșie de copilăria lui, de nesfîrșitii ani petrecuți în atmosfera rece, de gheață, a școlilor englezești prin care trecuse. Se simțea aproape copleșit dar își alungă repede sentimentul ce-l cuprinsese, zicîndu-și că trebuie să-și vadă de treburi, și nu de vechile amintiri. Așteptă să se răcească puțin cafeaua, așa cum făcea de fiecare dată, ca să fie sigur că-i poate savura aroma, și își aprinse o țigară. Trase adînc în piept, lăsînd fumul să se ridice în rotocoale albăstrui spre tavan, și le urmări cum se topesc în ușoara obscuritate a camerei. Observă că nu are la îndemînă nici o scrumieră și îl rugă pe Traian, ca mai de-al casei, să aducă una din dormitor. Se simțea cuprins de o ușoară lene, de o dulce sfîrșeală, de o toropeală pe care îi plăcea să o denumească fanariotă, și în aceste momente, nemișcarea i se părea cel mai grozav capriciu pe care și-l putea satisface. Iar după emoțiile încercate în dimineața aceea, parcă nici nu s-ar fi putut ridica din fotoliul primitor și moale.

Puștiul ieși zorit din cameră și intră în dormitor. Căută cu ochii o scrumieră. Privirile i se opriră și pe bibliotecă, unde zări bucățile de plastilină cu ajutorul cărora Eduard luase mulajul cheilor. Curios, se apropie și le examină mai atent, însă nu le mișcă din loc. Forma cheilor se desena distinct în materialul moale. Bineînțeles, asta îi stîrni întrebarea la ce i-o fi trebuind toate acelea, „prietenului" său, care acum îi apărea mai plin de mistere decît crezuse el. „O să-l întreb!" Luă scrumiera de pe măsuța de lîngă bibliotecă și reveni grăbit la cei doi. Își strivi întrebarea pe buze cînd înțelese cu acea intuiție specifică copiilor, că nu trebuie să aducă în discuție o astfel de chestiune. Conversația pe care deja Eduard o închegase cu colegul lui se dovedea foarte interesantă

astfel că Traian uită de întrebare. Puștanii ascultau fără măcar să clipească cele povestite de Eduard. Așa îi găsi Dora, și-i dojeni că uitaseră că mai trebuie să se ducă acasă. În adevăr, trecuse de ora trei, și pe cei doi copii îi aștepta cîte o mustruluială pentru întîrziere.

După ce mama îl dojenise aspru, Traian se retrase în camera sa să învețe. Dar nu se putea concentra asupra lecțiilor. În minte îi tot veneau formele acelea ciudate imprimate în plastilină și se tot întreba de unde să fie : auzise de la cei mai mari că asemenea mulaje se fac de obicei în vederea confecționării unor chei atunci cînd nu le poți folosi, dintr-un motiv sau altul, de cele originale. „Întîi antena, apoi radioul, acum cheile, nu se poate să nu fie ceva necurat la mijloc. Trebuie să văd eu ce este ! Oare cu cine să discut ? Cui să-i spun ? Cui ?" În cele din urmă neavînd încotro se apucă serios de lecții.

Se înserase de mult. Eduard, mai vesel ca de obicei, fluiera ușor melodia „Tea for two", și-și așeză la îndemînă stația de radioemisie. O verifică atent înainte de a introduce ștecherul în priză, o șterse de praful ce se depusese pe geamul scalei, al indicatorului acordului fin, răsuci ușor butoanele să fixeze frecvența de lucru și ridică întrerupătorul general. În semiobscuritatea camerei, ochiurile de lumină ale scalei aruncau o strălucire gălbuie pe lemnul lustruit al măsuței pe care era așezat aparatul. Ascultă cîteva clipe sforăitul ușor al lămpilor și apoi îl deconectă. Mulțumit își aprinse o țigară și se apucă să codifice mesajul pe care voia să-l transmită. Scrise pe o bucată de hîrtie „I need ten golden coins. Emergency. Ed." [1] După aceea scoase din raftul bibliotecii mersul

[1] Am nevoie de zece monede de aur. Urgent. Eduard (engl.).

trenurilor. Înainte de a-l deschide dădu cu ochii de mulajele cheilor și își aduse aminte că îl trimisese pe Traian să aducă scrumiera și parcă un fier roșu îi trecu prin inimă. „Oare să le fi observat?" întrebarea îi sfredeli creierul.

„Idiotule!" se dojeni, repezindu-și cuvintele printre dinți. Deveni dintr-o dată atît de nervos, încît mototoli hîrtia cu mesajul, iar mersul trenurilor îl azvîrli cît colo. Își aprinse o altă țigară și începu să se plimbe neliniștit prin cameră, pradă gîndurilor negre pe care i le adusese incidentul cu mulajele. Fumă țigară de la țigară, se așeză pe unul din fotolii, cuprins de o adîncă sfîrșeală după accesul acela puternic de furie.

„O să vedem ce este de făcut..." Încercă să se liniștească singur : „Poate nu le-a observat puștiul..."

Transcrise mesajul pe o altă coală, de data aceasta cu litere majuscule, și sub rîndul de cuvinte desenă un dreptunghi, a cărui latură orizontală o împărți în 14 spații egale, iar pe cea verticală în 6 spații. În pătrățelele realizate scrise literele alfabetului englezesc, în ordine inversă, iar deasupra dreptunghiului — cifrele reprezentînd orele de plecare a trenurilor din tabela 300, dar numai a celor cu locuri rezervate pe întregul traseu. Pe latura verticală scrise data zilei respective, formată din șase cifre. Apoi începu să înlocuiască literele din mesajul său cu cele două cifre corespunzătoare fiecăreia, în grupe de cîte patru. Cînd termină, le retranscrise în ordine inversă, dar de data aceasta în grupe de cîte cinci. Păstră numai această bucată de hîrtie, iar restul le arse la flacăra unui chibrit, avînd grijă să fărîmițeze bine scrumul. La flacăra aceluiași chibrit aprinse o țigară și observă că degetele care îl țineau îi tremură ușor. „Trebuie să-mi

stăpînesc nervii... trebuie să-mi stăpînesc nervii..." își repetă cu fiecare fum.

Se duse din nou lîngă aparatul de radio, scoase din locașul special manipulatorul și căștile, le puse la urechi, apoi le branșă la aparat. Răsuci unul dintre butoanele din grupul de emisie deasupra căruia scria „ON L" și începu să manevreze manipulatorul pentru a-și dezmorți degetele. În căști auzi melodia specifică a emisiilor. De mai multe ori încercă să transmită textul pe care-l codificase. Se cronometră ; totul nu dură mai mult de 50 de secunde, așa că își zîmbi mulțumit ; nu-și pierduse prea mult din îndemînarea de altădată. Controlă încă o dată ceasul și fixă frecvența de lucru, apoi decuplă aparatul. Cum nu era încă ora de emisie, trebui să aștepte.

La opt și treizeci de minute era din nou în fața aparatului, cu căștile la urechi și asculta atent. Emisese deja indicativul de recunoaștere și aștepta confirmarea. Îl repetă după un minut și rămase pe recepție la fel de încordat ; nu putea să ia în seamă broboanele de sudoare care-i alunecau pe obraji. În sfîrșit, primi confirmarea și semnalul de acceptare a transmisiunii. Răsuflă adînc, eliberîndu-și parcă umerii de greutatea clipelor de încordare și începu să lovească ritmic manipulatorul morse, în căști îi răsunau ti-ta-urile ca într-o melodie ritmică, bine interpretată. Cînd termină, fața-i scăldată de transpirație lucea în lumina difuză a scalelor. Așteptă cîteva momente și își încordă din nou atenția, gata să recepționeze emisiunea de verificare a transmisiunii făcute de el. Din nou melodia îi năvăli în căști ; nu-și putu stăpîni o tresărire dar imediat ascultă cu atenție și urmări grupele de cifre pe care le transmisese. Cînd primi semnalul de încheiere a emisiunii, zîmbi satisfăcut.

— It's over darling [1] ! şi se apucă să strîngă aparatul. Pentru mai multă siguranţă îl dosi într-unul din despărţiturile şifonierului, dar se gîndi că ar fi totuşi timpul să-i găsească o ascunzătoare mai ca lumea.

În seara aceea, operatorul de serviciu care supraveghea banda de 19 microhertzi sesiză apariţia unei noi emisiuni, de scurtă durată, pe care de-abia avusese timp să o imprime pe bandă de magnetofon. Înregistră şi emisiunea de răspuns şi înţelese că era verificarea obişnuită a acurateţii transmisiei şi recepţionării. Descifră semnalele morse, şi le trecu în grupe de cinci cifre, după pauza uşoară pe care o remarcase la sfîrşitul fiecărui grup. Înţelese imediat că are de-a face cu un post de emisie necunoscut.

„Ei, avem un nou client !"

Dar toate încercările ulterioare de a-l mai prinde pe banda de frecvenţă respectivă au rămas fără rezultate, pentru că Eduard nu a mai transmis prea curînd. Operatorul însă, un tînăr ofiţer de o tenacitate recunoscută, ştia că unei emisiuni nu se poate să nu-i urmeze şi cea de a doua, aşa că nu slăbi nici o clipă atenţia şi ori de cîte ori era de serviciu căuta cu perseverenţă să-l repereze. Totodată, îi anunţase şi pe colegii săi ce lucrau pe aceeaşi frecvenţă despre apariţia unui nou „radioamator".

Tăcerea prelungită a celui care emisese îl necăjea, dar îl întărea în hotărîrea de a-l descoperi pe transmisionistul acesta foarte priceput. Pentru că omul părea un veritabil profesionist. Era elementul care nu îi dădea pace cel mai mult.

[1] Gata, dragă ! (În engleză.)

XVIII

Inginerul Vasile Cumpănaşu tocmai se pregătea să plece la minister cînd şeful serviciului îl anunţă că va trebui să-şi amîne vizita, întrucît e chemat la directorul comercial. Nedumerit şi totodată alarmat, s-a aşezat pe unul din scaunele aflate în anticamera acestuia şi aşteptă. Simţea cum îi sporeşte numărul bătăilor inimii. Îşi păstră însă zîmbetul pe buze şi privi cu nedezminţita-i bunăvoinţă la secretară, care din cînd în cînd îşi arunca ochii către el. În sfîrşit, auzi soneria care anunţa că poate intra, şi cînd pătrunse dincolo de uşa capitonată, mai să se sufoce de emoţie. Rosti totuşi cu glas calm şi sigur formula de salut şi aşteptă.

— Cumpănaşule, începu directorul, te-am chemat să-ţi spun că trebuie să te pregăteşti urgent să intri în discuţii cu reprezentantul firmei Knox, pe relaţia ta. Şi-a anunţat sosirea pentru mîine dimineaţă şi se pare că au nişte reclamaţii în legătură cu livrările efectuate de noi luna trecută. Vezi care-i situaţia, şi mîine la şapte să fii la mine să mă informezi în detaliu. Clar ?

— Desigur, tovarăşe director. Voi verifica în amănunţime ! Îşi înnăbuşi un suspin de uşurare, dar umbra unei alte griji îl întunecă. Reprezentantul acestei firme îi era bine cunoscut şi ştia că-i poate aduce şi o seamă de

„noutăți" care îl făceau să tremure de frică. „Ce-o mai fi ?" Ca să mai uite, se apucă serios de treabă.

Verificase document cu document, pînă noaptea tîrziu, dar nu reușise să găsească posibila greșeală care să fi determinat trimiterea atît de precipitată a reprezentantului firmei, ceea ce, într-un fel, îi accentua îngrijorarea. Îi prezentă directorului comercial situația livrărilor, exprimîndu-și, cu un respect ce aducea mai mult a slugărnicie, părerea asupra lipsei de fundament a eventualelor „reclamații".

— S-ar putea să ai dreptate, Cumpănașule... Înclin și eu să cred că partenerii noștri vor să ne forțeze mîna înainte de a ne prezenta noi cereri de suplimentare a contractelor la niște prețuri, evident, mai mici. Nu cred că vom putea accepta... Bine... să fii aici la zece, pregătit pentru discuții...

Fred Hausmann, delegatul firmei Knox, cu care Cumpănașu se „împrietenise" atunci, la prima sa misiune în străinătate, era un bărbat trecut de cincizeci de ani, dar care se vedea că nu scapă din vedere nici un amănunt care i-ar fi putut conferi un aer cît mai tinerese înfățișării sale. Dealtfel, arăta încă destul de viguros, poate și datorită croielii foarte moderne a costumului de tweed englezesc, a cravatei cu tonuri calde, perfect armonizate. Părul, în mare măsură spicat de șuvițe albe, îl purta tăiat scurt, iar umerii largi și silueta înaltă, îngroșată totuși de un pîntec cam proeminent îl făceau să pară mai curînd un sportiv ce abandonase cam de multișor activitatea competițională decît un om de afaceri.

Privindu-i îmbrăcămintea și luînd aminte la ceasul de aur, extraplat, cu cadran negru, pe care îl bănuia de producție elvețiană, Cumpănașu constată cu oarecare părere de rău că nu-și amintea să-l fi văzut de două ori cu același costum ; își manifestă acest regret cu un oftat în

vreme ce își așeza, în față, hîrtiile în vederea începerii discuțiilor. Plutea în încăperea rezervată primirii oaspeților străini, sau cel puțin așa i se părea lui Cumpănașu, o atmosferă încordată, cărcia el nu-i găsea explicația. Aștepta cu nerăbdare ca Hausmann să facă prima mutare dar aceasta se mai amînă, fiindcă fata de la bufet aduse cafelele și se înfiripă o discuție presărată de remarci cu privire la vreme sau de tot soiul de glume. Se discuta în germană, deși Cumpășanu știa că Hausmann se descurcă bine în românește. În timpul altor discuții il surprinsese cum ascultă foarte atent o conversație în românește a colegilor săi, atunci cînd se punea problema păstrării discreției, dar nu spusese nimănui acest lucru. Acum cînd redescoperea chestiunea se întreba ce „surpriză" îi va mai rezerva misteriosul bărbat.

Începură, în sfîrșit, discuțiile. Hausmann ridică tot felul de obiecții cu privire la calitatea ultimelor livrări, obiecții cărora le-au fost opuse certificatele de atestare a performanței produselor, eliberate chiar de delegatul firmei care răspundea de recepția lor, ca în cele din urmă să pozeze într-un partener de afaceri înțelegător, gata să cedeze „de dragul prieteniei".

Urmă ceea ce se bănuise : o cerere de livrare suplimentară a produselor dar la un preț mai scăzut, mult mai mic decît cel oferit de alte firme străine. Acceptarea prețului era prezentată ca o „concesie" pe care trebuia să o facă partea română, revanșîndu-se astfel față de partenerul atît de îngăduitor.

— Domnule Hausmann, cu tot regretul, nu putem accepta propunerea dumneavoastră. Am fi în pierdere, nu ne convine să vindem utilaje de primă calitate la prețuri mult prea mici, mai ales în condițiile unei cereri sporite pentru produsele românești pe piața mondială...

— Vă rog să țineți seama că aceasta este ultima mea ofertă și întinse șefului părții române o coală de hîrtie pe care erau dactilografiate prețurile defalcate pe agregate și piese.

Acesta o studie cu interes și o trecu lui Cumpănașu, cînd îl auziră pe Hausmann, rostind rar :

— Dear sirs, it's the last proposal. [1]

Ceilalți nu acordară prea mare importanță vorbelor lui Hausmann, doar traducătorul rămase pentru o clipă descumpănit dar dîndu-și seama că era vorba despre cele de mai înainte, deduse că Hausmann vrea doar să sublinieze caracterul ultimativ al propunerii sale. Pentru Cumpășanu însă, cuvintele lui Hausmann au fost un adevărat șoc. Era o formulă de atenționare și privi cu multă îngrijorare numerele scrise pe coala de hîrtie. Înțelese sensul lui 8.15 : trebuia să se prezinte la întîlnire la acea oră ; ultimul articol din coloană „Cables" însemna că întîlnirea urma să aibă loc la bufetul Trocadero. Luă aminte apoi la exemplarul ce-i fusese înmînat, era originalul. „Deci astăzi !" Se mai uită încă o dată. Nu exista nici un dubiu : asta însemna, cum fusese instruit, că trebuie să se prezinte chiar în acea zi la întîlnire. Revăzu la iuțeală totul și trecu, la rîndu-i, hîrtia celui de al treilea coleg prezent la discuții.

Ceea ce a urmat nu l-a mai interesat în nici un fel pe Cumpășanu. Îl cuprinsese o stare de agitație cumplită, își simțea trupul golit de orice urmă de vlagă, dar se strădui să se poarte cît mai normal ; aștepta cu înfrigurare să rămînă singur, să-și poată aduna gîndurile, să chibzuiască în liniște la cele ce avea de făcut. „De făcut ?" îl fulgeră în creier ca un cui înroșit, ca o rană deschisă a cărei durere insuportabilă îl copleșea. „Tocmai pentru

[1] Domnii mei este ultima propunere (în englezește).

asta trebuie să mă duc la întîlnire. Mama ei de viață!" Încercă să nu se mai gîndească, la nimic.

Deși își impunea să fie calm, controlîndu-și respirația și încercînd să se concentreze asupra unor nimicuri, nu reuși decît să transpire din abundență, înmuind gulerul cămășii albe pe care abia o îmbrăcase. O dezbrăcă cu mișcări nervoase, se tamponă apăsat cu prosopul, că aproape își înroși pielea, și luă alta ; controlă încă o dată nodul cravatei și îndepărtă o scamă imaginară de pe costum, gîndindu-se cu jind la cel al lui Hausmann. Era aproape opt, dar nu se grăbea. Pînă la Trocadero făcea doar cîteva minute, așa că scoase din frigider o sticlă de coniac, își turnă cîteva picături într-un pahar din lichidul chihlimbariu, și-l sorbi cu plăcere. Repetă gestul cu precizia unui ritual și simți cum alcoolul îi biciuie simțurile atît de încordate. Era parcă mai sigur pe el. Se uită încă o dată la ceas ; era timpul să se grăbească.

Merse agale, căutînd cînd și cînd în vitrinele incendiate de lumină. Părea un om lipsit de griji, doar privirile sale șirete măturau cu iuțeală strada, trecătorii, căutînd vreun posibil urmăritor.

La primul colț o coti scurt și se opri cîțiva pași mai încolo să vadă dacă vine cineva în urma sa. Trecu repede strada, pătrunse într-un gang, de aici într-un bloc cu două intrări și ieși chiar alături de restaurant. Deschise ușa, zăbovi cîteva clipe cu mîna pe clanță de parcă ar fi așteptat pe cineva ; se plimbă mai bine de zece minute în hol, măsurîndu-i discret pe cei ce intraseră după el și pătrunse în restaurant.

Se uită zadarnic după o masă liberă ; continuă să-l caute pe Hausmann, nici urmă de acesta. Recapitulă, îngrijorat, cele citite pe hîrtia aceea. „Cred că nu am înterpretat greșit, mesajul." Aici și acum ar trebui să fie, își zise și

căută din nou o masă. Un chelner se apropie de el și-l întrebă politicos ce dorește. Îi indică o masă care urma să se elibereze. În cele din urmă se așeză.

Era și mai îngrijorat acum. Se uita mereu la ceas și se tot întreba unde să fie greșeala. Comandă, cam în silă, ceva de băut și se hotărî să aștepte. Tocmai cînd pierduse orice speranță, se apropie o tînără și-i ceru permisiunea să ia loc. Pentru început vru să o refuze, dar femeia nu mai aștepță încuviințarea, ci trase scaunul și se așeză, apoi își aprinse o țigară și începu să sufle fumul către el, pentru a-l obliga să ridice capul. O auzi că-i șoptește.

— Domnul Hausmann își cere scuze că nu poate veni. Eu am să vă spun ce aveți de făcut, domnule Cumpănașu. Dar înainte de orice, n-ar fi mai bine să mîncăm ceva ? Nu vreți să cereți o listă ? și, vă rog, comportați-vă ca și cum ne-am cunoaște de mult. Puteți să-mi spuneți Ella... Dar nu face, domnule, figura asta...

Cumpășanu își compuse pe dată o mină zîmbitoare, căutînd cu luare-aminte spre femeia din fața lui ; ea continuă să-l privească în ochi cu o expresie de curiozitate, ca atunci cînd examinezi o marfă despre care ai auzit că ar fi de soi, dar pe care nu ești încă hotărît să o cumperi.

„Se pare că seara aceasta se anunță mai veselă decît credeam !“ Comandă ospătarului mîncare și băutură. Începu să improvizeze o conversație, iar femeia se străduia să-l ajute, îi răspundea zîmbind la întrebări dar treaba nu mergea deloc ușor. Fiecare era frămîntat de propriile gînduri și li se părea că în privirile celor din jur găsesc mii de strălucirі, care pentru ei aveau semnificația unor semnale de alarmă. Dar după cîteva pahare de vin, femeia căpătă bujori în obraji, și ochii începură să-i sclipească

ușor, ca ai unei sălbăticiuni ce a simțit mirosul prăzii. „În fond, gîndi ea, de ce mi-aș face atîtea gînduri negre ?... Hausmann m-a asigurat doar că sînt în afara oricărui pericol... Să ne relaxăm un pic, lady, și apoi, ce rău este în faptul că îmbinăm afacerile cu un dram de plăcere ?... Nici nu arată rău tipul... «Locul liniștit și sigur» despre care vorbea Hausmann nu poate fi decît ceea ce se profilează..." și îi zîmbi cu toată fața bărbatului care o îmbia mereu să bea. Aceeași dorință o simțea și Cumpănașu înfiorîndu-i fiecare fibră a trupului și se tot frămînta cum să înceapă.

— Mergem ? întrebă în cele din urmă cu acel aer hotărît, provocator, pe care și-l impun adesea timizii.

Femeia își strecură mîna sub brațul bărbatului și-l strînse ușor, pentru a-i da de înțeles că este de acord.

Porniră grăbiți, fără să ia în seamă trecătorii, nerăbdători să ajungă cît mai repede la ceea ce Cumpănașu numea „cuibul meu de dragoste". Intrară cu precauție, să nu facă zgomot ; se strecurară printre mobilele din holul cufundat în întuneric, spre camera în care locuia, dar, cu toată grija, femeia se lovea de fiecare obiect, care fusese parcă așezat intenționat în calea ei.

— Of, întunericul ăsta !, spuse Ella cu un suspin de ușurare cînd în sfîrșit ajunse în cameră, și se prăbuși obosită într-un fotoliu. N-ai ceva de băut, darling ? se alintă.

Dar el nu apucă să-i răspundă, ci, cu degete nerăbdătoare, aproape îi smulse hainele de pe ea. Dintr-o dată camera deveni neîncăpătoare, arșița nopții le dogorea trupurile înlănțuite de patima mistuitoare care nu mai lăsa loc nici unui alt gînd. Tîrziu, istoviți, cu trupurile încă scuturate de spasmele plăcerii, stăteau întinși în patul răvășit, neavînd ce să-și spună, incapabili de altceva decît să fumeze în tăcere. Erau niște țigări americane

făcute din tutun tare, aduse de Ella. Şi din nou, patima le biciui simţurile cu mii de şfichiuiri de foc, cufundindu-i iar şi iar, în neant...

Toată această zbatere, toată această alunecare în abisurile incontrolabile ale plăcerilor trupeşti, cei doi nu o trăiseră fără martori. Camera lui Cumpănaşu avea alături o baie, pe care o folosea în comun cu locatara celeilalte încăperi. Îi despărţea doar o uşă, astfel că din baie se putea foarte uşor auzi ce face celălalt în camera lui.

Pentru Elvira Scurtu, femeie de mult trecută de prima tinereţe dar care nu renunţase la ideea de a se căsători măcar acum, cînd socotea că mai este cît de cît tînără, lucrul acesta i se părea o adevărată mană cerească. De cum se mutase acolo Vasile Cumpănaşu şi aflase că nu este însurat, făcuse tot ce fusese posibil ca să-l atragă. De nenumărate ori „uitase" să închidă uşa ce da spre camera ei, lăsînd-o cîteodată întredeschisă, ca o invitaţie mută. Alteori, dăduse buzna pur şi simplu peste el, speriată de cine ştie ce, îmbrăcată doar în cămaşă de noapte, pentru a-i cere s-o apere de un imaginar răufăcător. În alte dăţi îl invitase să ia masa împreună, ...dar la ce nu recursese ca să-l ademenească ? Însă Cumpănaşu avea o preferinţă constantă pentru carnea tînără şi nu lua în serios avansurile „babetei".

Văzîndu-se refuzată categoric şi pierzîndu-şi speranţa că Bazil, cum îi spusese ea de la început, i-ar putea deveni soţ cu cununie, îi încolţise adînc gîndul răzbunării. Îl pîndea seară de seară să vadă cu cine vine ; se strecura tiptil în baie şi asculta cu o nesecată curiozitate şoaptele celor de dincolo, încercînd să ghicească ce anume fac, uneori să o vadă pe „farmazoanca" ce îi încurca planurile, pentru ca apoi, la discuţiile cu vecinele strînse „la o cafeluţă", să povestească totul cu lux de amănunte. I se

părea că așa este răzbunată, că individul acela egoist și distant este supus unui oprobriu binemeritat, e pedepsit.

Și în seara aceasta, ca potrivit obiceiului stătea la pîndă. Cînd auzise zgomot în camera vecinului, intrase în baie în vîrful picioarelor. Ținîndu-și răsuflarea, se lipise de ușa camerei lui Cumpănașu și privea prin găurica scobită în tăblia subțire de placaj. În întunericul din camera vecină nu putu distinge mare lucru, așa că se mulțumi doar cu ce ar fi prins din discuții. Mult timp însă nu putuse distinge decît gemetele femeii și respirația șuierătoare, sacadată a bărbatului. Simțea cum îi bătea inima asemeni unui ciocan într-o cutie goală. Cerul gurii i se uscase ca de iască. Înghiți în sec, cuprinsă de dorințe uitate, și se sprijini de tocul ușii, gata să se prăbușească, căci picioarele nu o mai ascultau. Patima o învăluia cu mii de fire lipicioase, calde, vîscoase, pline de infinite făgăduințe, o înnăbușea, îi strîngea tîmplele ca într-o chingă de fier înroșit și, în locul plăcerii, își simți carnea sfîrtecată de biciul singurătății, de neputința ei de femeie ce nu înțelesese să îmbătrînească la vreme. Se retrase în dormitor, unde căzu fără vlagă în pat, și plînse scuturată de spasme, fără ca vreo lacrimă să-i brăzdeze chipul. Era în suferința ei ceva de animal rănit de moarte, ceva ce trebuia strigat, jelit, spus tuturor, și nu o simplă toană de femeie părăsită.

Se liniști și încercă să-și mute gîndul la altceva. Dar ușa aceea, dincolo de care se consuma atîta plăcere, o atrăgea asemeni unei taine. Din nou se strecură în baie și continuă să asculte cuprinsă de aceleași frisoane.

Ella trăgea cu sete din țigara ce sfîrîia abia auzit în lumina tulbure a zorilor ce începuseră să alunge ultimele

umbre din cameră. Fuma şi se gîndea satisfăcută că această scurtă excursie în România se dovedise mai plăcută decît sperase. Dar cînd îşi aminti pentru ce se întîlnise de fapt cu bărbatul ce acum sforăia uşor lîngă ea, îi pieri zîmbetul de pe faţă. Îl mişcă încet, apoi văzînd că nu se trezeşte, îl zgîlţîi fără prea multe menajamente.

— Ce-i ? sări Cumpănaşu buimac.

— Gata, distracţia s-a terminat. Avem de discutat... Ascultă, bagă bine-n cap ce-ţi spun. Cred că este inutil să-ţi reamintesc că tot ceea ce vei afla acum este absolut secret, că nu ai voie să discuţi cu nimeni şi să notezi nimic din cele ce vei auzi şi că trebuie să execuţi totul întocmai, iar după aceea să uiţi, să nu-ţi mai aminteşti nimic dar absolut nimic.

— Bine, bine mormăise Cumpănaşu, semn că a înţeles, în scurtele pauze pe care le făcuse femeia pentru a sublinia importanţa celor ce urma să-i spună.

— Mîine, după ce te verifici atent — în treacăt fie spus, ai făcut-o destul de bine aseară — iei autobuzul de Snagov. Cobori la staţia de la intrarea în pădure şi din nou ai grijă, fii foarte atent, ca nu cumva să fii urmărit. Mergi apoi pe şosea pînă la indicatorul care arată bifurcarea aleilor, şi de aici — dar urmăreşte-mă, te rog, cu atenţie — cauţi în direcţia din care ai venit — un pom cu o tulpină dublă. Cam la douăzeci şi cinci de metri depărtare de alee, în pădure, aproape de luminiş. Ai să vezi că acest copac are două scorburi ; una este însă mai ascunsă, între cele două tulpini. Acolo, după ce te-ai asigurat din nou că nu este nimeni prin preajmă, aşezi acest tub. Îl laşi învelit în îmbrăcămintea aceasta de iască pe care vezi că o are. La plecare o iei pe celălalt drum... Nu uita : tot timpul să ai grijă să nu te observe

cineva. Memorezi totul. Apoi, reține încă ceva. Dacă vreodată ai să primești un telefon și ți se va spune că un bărbat te așteaptă la ora cinci, în fața la Patria, și că a cumpărat bilete la film, să știi că trebuie să te duci să *iei un obiect ce se* află în aceeași scorbură în care o să lași tubul. Nu te vei duce însă mai devreme de a treia zi de la primirea mesajului. Ceea ce ai preluat transmiți mai departe, așa cum ai fost instruit. Repetă !

Bărbatul reluă aproape cuvînt cu cuvînt cele ce-i spusese femeia, dar simți cum puterile, după o astfel de noapte plină de plăceri, îl cam părăsesc. Nici nu încercă să o convingă pe Ella să mai rămînă. O privi aproape adormit cum se îmbracă, cum îi așază, cu un gest ce exprima un dezgust abia deghizat, un plic pe noptieră și două pachete de țigări americane. Răspunse printr-un gest sărutului pe care străina îl fluturase în vîrful buzelor. Îi ascultă pașii ușori cum se depărtează și se cufundă într-un somn adînc, greu, ca de plumb.

După ce dormi aproape două ore, se sculă și recapitulă indicațiile primite de la Ella. Ca să nu uite, fiindcă știa că atunci cînd bea mult, memoria îi cam juca feste, schiță planul pe o coală de hîrtie. Privi desenul cîteva clipe apoi îl rezemă de o vază de pe masă ca să-l mai privească în timp ce se îmbrăca. Desfăcu tubul acela învelit în foaie de iască și pe masă se rostogoliră douăzeci de cocoșei de aur. Opri cinci monede și puse restul la loc. Abia atunci se uită la ceas. De mai bine de o jumătate de oră ar fi trebuit să fie la birou, așa că se grăbi să plece. Își aminti de desen, mototoli coala de hîrtie, o aruncă în scrumieră, și-i dădu foc cu un chibrit. Flacăra înainta încet, așa că nu mai așteptă ca hîrtia să ardă toată și o luă la fugă pe scări.

Dincolo de ușa de la baie, Elvira Scurtu ascultase totul, cu aceeași lăcomie. Izbutise să o zărească pe Ella, și acum ardea în ea și mai aprins setea de răzbunare. Era pur și simplu zăpăcită de cele ce aflase, și de cum auzi că se închide ușa camerei, intră avidă să vadă, să simtă totul. Văzu hîrtia ce moenea și o stinse repede. Din schița ascunzătorii se mai putea ghici silueta pomului și citi literele OV. Fără să știe precis de ce, o ascunse într-un album. În gînd îi încolțise un simbure de răzbunare...

XIX

Noaptea se aşternuse de mult caldă, parfumată, învăluitoare, peste oraşul adormit sub veşmîntul de liniște. Ici, colo, lumina gălbuie a becurilor desena pe caldarîmul prăfuit de vînturile acestei primăveri cam lipsite de ploaie, cercuri palide în care roiau mulţimea de fluturi şi gîze chemate la viaţă de infinita rotaţie a anotimpurilor. Pe străzi, deşi era aproape miezul nopţii, se putea vedea cîte-un trecător care se îndrepta destul de grăbit către biserica din cartier, zorit să ajungă înainte de începerea slujbei de Înviere. Era noaptea Paştelui. Eduard ştia că acum are una dintre cele mai bune ocazii de a-şi pune planul în aplicare. Stătea lipit cu spatele de un salcîm de pe terenul viran de vizavi de casa lui Oreste Moşoiu şi aştepta nerăbdător să-l vadă plecînd cu soţia la biserică. De cînd reuşise să se împrietenească cu el, constatase că bătrînul e în felul lui un habotnic, care nu scăpa nici o slujbă de duminică şi ţinea cu strictețe posturile de peste an. Încercase să-l „convertească". Dar acesta foarte politicos nu l-a respins, dar nici n-a luat în seamă „propovăduelile bătrînului". Se arătă foarte dornic să se înfrupte cît mai mult din tainele credinţei pe care Moşoiu, în unele discuţii ale lor, încercase să i le „dezvăluie". A reuşit să-şi învingă şi plictisul, şi să-l asculte dar cînd a înţeles că în noaptea de Înviere amîndoi soţii vor pleca la biserică

și vor rămîne pînă spre dimineață acolo, să asiste la toată slujba, deci cîteva ore bune pentru el, s-a hotărît să-și încerce șansa așteptată de atîta timp.

Se uită nerăbdător la ceas ; limbile fosforescente, lipite parcă de cadran, arătau deja ora douăsprezece fără un sfert. Începuse să-și cam piardă cumpătul la gîndul că ceva l-ar fi putut împiedica pe bătrîn să se ducă la biserică și atunci toate speranțele sale s-ar fi risipit în van. Răsuflă ușurat cînd îl văzu că iese, la braț cu soția. Înainte de a pleca închise poarta cu grijă, verifică clanța și agăță cheia în cuiul de pe unul din stîlpi, spre interiorul curții. Eduard îi așteptă să dea colțul străzii și se îndreptă către casă. Se prefăcu nehotărît pînă trecură pe lîngă el doi tineri ce veneau dinspre centru și abia după ce se convinse că nu mai este nimeni pe stradă luă cheia de unde o pusese bătrînul, deschise la iuțeală broasca spre norocul lui bine unsă, și se strecură în curte, apoi o încuie la loc. Cercetă scurta stradă printre șipcile gardului și se îndreptă mulțumit spre casă. Merse pe lîngă poteca de pietriș fin, prin iarbă, ca să nu facă nici cel mai mic zgomot, și înainte de a păși pe treptele de mozaic, cu o bucată de cîrpă pe care o avea pregătită, își șterse pantofii, umeziți de roua nopții. Urcă cele cîteva trepte tot pe nesimțite, puse mîna pe clanța de alamă cu încrustații a ușii și o apăsă ușor. Era încuiată. „Ei, acum e acum !". Din buzunarul stîng al trenciului scoase una din cheile confecționate de bătrînul lăcătuș. Cînd îi simți în palma transpirată suprafața netedă, își alungă din cap gîndul că, în ciuda finisajului desăvîrșit, cheile s-ar fi putut să nu se potrivească. Distingea bine contururile broaștei, așa că nu mai aprinse lanterna și introduse cheia în locaș, o răsuci cu grijă, meticulos, spre dreapta, ținînd în același timp cu mîna stîngă clanța apăsată. Cheia se întorsese neașteptat de ușor în broască, de două ori. Eduard răsuflă ușurat,

ca eliberat de o mare povară. Împinse ușa și se strecură în hol, iar după ce o închise se rezemă de canatul ușilor masive, simțind că nu-l mai țin picioarele. Abia mai reușea să-și stăpînească emoția, nu pentru că i-ar fi fost teamă să nu dea peste cine știe cine, ci pentru că era frămîntat de gîndul că dacă una dintre chei nu s-ar fi potrivit ar fi fost nevoit să aștepte cine știe cît o altă ocazie la fel de favorabilă. Se opri cîteva clipe și-și reglă respirația, să-și domolească bătăile inimii. Apoi se scutură de tulburare, așa cum un cîine își scutură blana udată de ploaie. Încuie ușa și în timp ce urcă treptele holului îngust, pe care le mai urcase de atîtea ori însoțit de Oreste, își ștergea cu dosul palmei fruntea îmbrobonată de sudoare. „A făcut treabă bună bătrînul, se pare..." În minte îi reapăru chipul lăcătușului, pe care ridurile desenaseră un păienjeniș imposibil de descris. Eduard îl obligase să execute cheile de două ori. Prima dată bătrînul folosise un aliaj prea moale și Eduard îl dojenise aspru, că seamănă a lucrare de cîrpaci. Bătrînul lăcătuș l-a privit mirat și nu i-a răspuns, dar cel de-al doilea rînd de chei erau făcute „la meserie". Eduard le verificase cu atenție pe fiecare, după mulajele de plastilină, și toate se potriviseră perfect.

— Și plata ? întrebase bătrînul cînd Eduard dăduse să plece.

— Plata, după...

— Nimic, boierule, mie îmi dai banii acum, sau...

Deși nu prea ar fi vrut s-o facă, Eduard îi numărase în palma aspră patru dintre cocoșeii pe care-i găsise în ascunzătoarea din copac în pădurea Snagov. Primise instrucțiuni precise și le urmase întocmai. În sinea lui se mirase de ce cei de la centru îi trimiseseră mai mult decît ceruse. Dar mai intrigat a fost de faptul că așa după cum

se vedea după ambalaj, în fişic fuseseră mai mulţi cocoşei. Oricum, avea cu ce să-l plătească pe bătrîn, chiar şi o rezervă de cîţiva galbeni, pentru orice eventualitate.

— Boierule, mai pune doi pentru că ţi le-am făcut de două ori şi încă doi ca să te uit — şi bătrînul îi aruncă o privire fioroasă.

— Uite încă doi şi atît... Dacă nu uiţi toată povestea asta să ştii, boşorogule, că o să faci în curînd cunoştinţă cu Belzebut. Este mai înţelept să nu fi auzit niciodată de mine, orice s-ar întîmpla, niciodată, bagă asta bine în ţeastă... Clar ?

Toate astea îi treceau prin minte lui Eduard acum cînd deschidea cea de a treia uşă ce ducea la subsol. Coborî cu grijă treptele, luminînd cu lanterna marginea scării, şi căută, ajuns pe podea, întrerupătorul. Îl răsuci, şi în acelaşi timp închise ochii, ca să se obişnuiască cu lumina. Îl deschise brusc şi privi în jur. Se afla într-o încăpere cu pereţi groşi de beton care după sistemul de ventilaţie foarte eficient, fusese folosită drept adăpost în timpul războiului ; deşi uşa stătea tot timpul încuiată, se simţea un curent de aer curat, şi nicidecum atmosfera închisă, stătută, atît de specifică camerelor în care nu se umblă. Apoi, patul de pe una din laturile încăperii, acoperit cu o scoarţă ţărănească, nu mai lăsa loc nici unei îndoieli. Ordinea şi curăţenia de aici, ca dealtfel din toată casa, te izbeau. Se gîndi că bătrînul Oreste Moşoiu poate chiar îşi amenajase aici un loc retras, în care mai lucra, dar absenţa vreunei probe în acest sens îi înlătură presupunerea. Se dojeni pentru întîrziere şi se apucă febril să deschidă casa de bani, ce se găsea într-un colţ al încăperii. Alese de pe inelul de chei una mare, cu gura în formă de coadă de rîndunică, o introduse în locaş, şi o răsuci cu fineţe. Auzi mecanismul cedînd, dar uşa casei de bani ră-

mase blocată. Privi mai atent și observă cele două rozete ale cifrului. Răsuci cheia spre stînga și se apucă să potrivească combinația. Cum nu lăsase nimic la întîmplare, încercase să deducă din discuțiile cu bătrînul posibila variantă de cifru. Acum avea să vadă cît de bun îi fusese raționamentul. Inițial, atunci cînd își pusese în gînd să-l determine pe Oreste să vorbească despre un posibil cifru al unei case de bani, strălucirea din ochii săi îl lăsase să creadă că omul nu ar fi putut folosi alt cifru literal decît numele său. Și cum fusese instruit că pentru combinații de cifre se uzita de regulă, o dată semnificativă pentru cel ce avea seiful, socotise că anul nașterii sau al unui alt eveniment însoțea numele său. Era aproape sigur, dar nu renunțase la intenția de a-și verifica concluziile. Și ceea ce i se părea un lucru aproape stabilit a devenit, dintr-o dată, inutil. Într-o discuție pe același ton blajin, bătrînesc, cam tărăgănat, Moșoiu îi spusese că din tot ceea ce a realizat el în viață, mai bine de jumătate îi datorează soției sale, bătrînei lîngă care își trăise cele mai adînci și mai depline bucurii și că dacă va fi întrebat de cineva vreodată, el, Oreste, i-ar fi dat numele soției întregii sale trăiri.

Pentru Eduard nu prea aveau valoare mărturisirile acestea atît de firești ale lui Oreste. Pe el nu-l interesa decît faptul că seiful ar fi putut avea alt cifru. Acum, strălucirea descoperită în ochii lui Moșoiu căpătă altă semnificație. Așa că făcuse tot ce fusese posibil și aflase toate datele semnificative din viața celor doi bătrîni. Scoase foaia pe care le notase și o puse la vedere. Se apropie de seif. Își simțea inima bătînd să-i spargă pieptul. Își șterse palmele umezite, într-un gest reflex, de poalele hainei. Inspiră de două ori adînc, umplîndu-și plămînii pînă la refuz, și își reținu respirația pînă ce își simți tîmplele zvîc-

nind. Încordarea se mai risipise, şi acum se concentră asupra lucrului.

Eduard potrivi cu răbdare literele, în ordinea lor firească, ALICE. şi răsuci de două ori rozeta spre dreapta. Stabili apoi cifrele de pe cel de-al doilea disc, anul naşterii ei 1901, şi răsuci discul cu cifre de trei ori spre stînga. Întoarse cheia, abia acum, de două ori în broască, dar uşa continua să rămînă nemişcată. Îşi dezbrăcă haina, cuprins dintr-o dată de călduri, şi arzînd de tulburare se uită la ceas. Nu trecuseră nici zece minute de cînd intrase în subsol, dar lui i se păruse că era de o veşnicie acolo. Menţinu combinaţia de litere şi schimbă ordinea cifrelor, 1..9..2..8, anul căsătoriei lor. Răsuci încă o dată, dar, deşi mecanismul părea că se mişcase, uşa rămase din nou neclintită. Parcă tavanul se prăbuşise pe el. Se opri cîteva clipe, se scutură să-şi alunge nervii şi se pregăti să încerce o altă combinaţie, cînd remarcă anul fabricaţiei înscris imediat sub marca seifului. Strivi o înjurătură între dinţi. La tipul acela de seif, aşa cum i se spusese în nenumăratele ore de instructaj, trebuia să mai răsucească de fiecare dată cele două rozete şi abia apoi să deschidă uşa, altfel răsucirea cheii în broască deşi lăsa impresia că acţionase mecanismul, nu făcea decît să blocheze totul, făcînd imposibilă deschiderea uşii.

Zîmbi satisfăcut, apucă de mînerul uşii şi trase cu putere. În balamalele bine unse, aceasta alunecă uşor, iar Eduard îşi adresă cîteva cuvinte de felicitare ; cît de folositoare îi erau acum cunoştinţele pe care le căpătase ! Începu să caute ceea ce îl interesa dar în faţa ochilor săi lacomi nu se căsca decît interiorul gol al seifului. Din nou aceeaşi senzaţie de greaţă i se urcă în gît, exteriorizată printr-o strîmbătură. Din nou fu cuprins de aceeaşi slăbiciune a alergătorului de cursă lungă, depăşit, fără vreo

speranță. Se rezemă cu fruntea de rama seifului, și răcoarea metalului îi aduse o undă de ușurare, dar inima parcă nu mai era a lui, își pierduse vigoarea. Îi venea să plîngă de necaz ; senzația de prăbușire se accentuă după ce se uită și în compartimentul din partea de sus a seifului. Nici aici nu găsise altceva decît vreo cîteva bancnote vechi, dinainte de război, două hîrtii de cîte zece lire sterline și o chitanță prin care se specifica plata făcută de către Moșoiu antreprenorului care-i construise casa. Atît.

— Ce paștele mă-si ține boșorogul ăsta seiful închis ? înjură furios Eduard. Și, ca și cum înjurătura românească nu-l răcorise pe deplin, adăugă în englezește : „Bloody son of a bitch" [1].

Se așeză, negru de supărare, pe ce găsi la îndemînă, cu intenția ca după ce își va mai reveni să o șteargă acasă. Nu-și putea stăpîni enervarea ce îl cuprindea ca o beție ; nu-i venea încă să creadă că seiful este complet gol. Chiar cu riscul de a i se observa cîndva trecerea pe aici aprinse o țigară și o fumă cu atîta sete, încît chiștocul îi ajunse pînă la unghii, mai-mai să i le ardă. Îl stinse și îl așeză cu grijă într-o cutie de Nivea goală pe care și-o luase în acest scop la el. Cînd vru să șteargă locul pe care strivise mucul, observă că se așezase pe o ladă de fier ce semăna foarte bine cu cele folosite în armată la transportul documentelor secrete în timpul războiului. Lada de o mărime considerabilă era închisă cu un lacăt al cărui braț trecea prin două belciuge, bine sudate de foile de tablă. Se uită cu iuțeală la cheile prinse pe inel, și de ciudă aproape că-i veni să-și dea o palmă peste față. Singura cheie pe care nu

[1] Fecior de cățea. (În engleză.)

o folosise încă era cea care se potrivea perfect în locașul lacătului.

Eduard trebui să încerce de cîteva ori pînă reuși să întoarcă limbile zăvoarelor încuietorii lacătului fiindcă din cauza prafului depus de-a lungul anilor, unsoarea se transformase într-o pastă vîscoasă. În sfîrșit, ridică capacul și îl rezemă pe zid. În ladă găsi mai multe dosare, legate în pachete cu sfoară, etichetate fiecare. Observă că erau așezate în ordine alfabetică. Nu știa ce să mai facă de bucurie. Și-o înăbuși însă cu o țigară zvîrlită în colțul gurii. O fumă așa la rece ca în acest fel să-și astîmpere dorința de a fuma și își căută mai departe de treabă.

În perete, deasupra mesei, atîrna o lampă, de fapt singura sursă de lumină din încăpere. Desfăcu globul din sticlă mată ce acoperea becul, aprinse lanterna și învîrti întrerupătorul. Nu mai așteptă să se răcească becul, ci se grăbi să-l deșurubeze fără să mai ia în seamă că-i arde vîrfurile degetelor. Îl puse deoparte, cu grijă, ca nu cumva să-l spargă. Scoase dintr-un buzunar un bec cu vapori de mercur și-l înșurubă în fasungul lămpii. În încăpere se răspîndi o lumină puternică, irizată ; trebui să clipească de cîteva ori, pînă se obișnui. Cu mișcări sigure, desfăcu trepiedul rabatabil și fixă în locașul acestuia aparatul de fotografiat. Verifică diafragma și claritatea imaginii, privi cadranul exponometrului și corectă așezarea trepiedului astfel încît nici o umbră să nu cadă în cîmpul vizual al obiectivului. Dacă cineva l-ar fi văzut, ar fi rămas uimit de precizia și calmul mișcărilor, de siguranța și priceperea cu care mînuia totul. Eduard aproape că uitase unde se află. Concentrat asupra lucrului nu mai avea altă preocupare decît aceea de a face niște fotografii de calitate. Bucuria succesului îi dădeau putere și stăpînire de sine, îl făceau extraordinar de eficient. Era una din trăsăturile

de caracter pe care instructorul său i-o intuise de mult şi în lungile ore de antrenament căutase să i-o dezvolte. Căci, în munca de culegere a informaţiilor, înainte de orice este necesară nu numai stăpînirea deplină a tuturor cunoştinţelor tehnice pe care aceasta le presupune, ci, mai ales, folosirea cu maximum de randament a şansei pe care de multe ori numai întîmplarea ţi-o scoate în cale. Dar şansa în sine nu valorează nimic dacă nu ai elementele cu care să o poţi fructifica. Şi Eduard le avea. Nu numai că era foarte potrivit pentru misiunea ce i se încredinţase, deoarece cunoştea bine ţara şi oamenii, dar avea şi calităţile necesare pentru a se ridica la înălţimea încrederii investită în el de şefii săi.

Luă din lada de fier primul dosar pe care scria „Zona Ariceşti", îl aşeză sub trepied şi fotografie coperta cu eticheta, apoi, fiecare coală şi hartă. Următorul, „Zona Berca", era mai gros. Eduard îşi verifică rezerva de filme. Se întrebă disperat dacă îi vor ajunge cele pe care le avea la el ; făcu un mic calcul, şi-şi dădu seama că dacă ar fi continuat să fotografieze coală cu coală nu ar fi reuşit să cuprindă întregul material. Totodată ar fi pierdut o groază de timp. Aşa că mări deschiderea unghiului, prin ridicarea aparatului faţă de masă, stabili noii parametri ai obiectivului şi clarităţii şi aşeză două dosare unul lîngă celălalt. Pe primul scria „Zona Berca", iar pe cel de-al doilea „Zona Gorgota". Era mulţumit că poate fotografia cu un singur cadru de film patru file de dosar odată, deşi acum trebuise să mărească niţeluş timpul de expunere.

În cameră, aerul era respirabil, datorită ventilaţiei bine realizate. Continuă să fotografieze uitînd parcă de trecerea timpului, dar foarte atent la cel mai mic zgomot care ar fi vestit întoarcerea bătrînilor acasă. Fotogra-

fiase și dosarul „Zonei Chițorani" și se afla tocmai la jumătatea celui al „Zonei Teiș", care părea să fie cel mai gros. Avea nu mai puțin de nouăsprezece fascicole, cîte una pentru fiecare strat de producție. De-acum începuse să înțeleagă cîte ceva din semnificația fiecăruia, deși la celelalte dosare întîlnise cîteva din denumirile existente, de data aceasta într-o ordine succesivă. „Levantin, Dacian, Meoțian, Ponțian, Sarmațian, Albian, Cretacic inferior, Malm, Dogger, Triasic" nu prea aveau mare importanță pentru el, dar tot privindu-le se mai familiarizase cu ele. „Mult petrol trebuie să fie în locurile astea cu denumiri atît de aiurite !" Pe față îi înflori zîmbetul de mulțumire pe care îl arbora ori de cîte ori „Number one" îi spunea „Well done, Edy" [1]. Era de fapt suprema laudă pe care acesta o adresa cuiva și asta foarte rar. „De data asta, tipul o s-o spună fără rezerve." Continua să întoarcă paginile dosarelor cu aceeași îndemînare și grabă. În acel moment surprinse un ușor zgomot deasupra și, fulgerător, stinse lumina : simți cum i se accelerează bătăile inimii. Abia atunci se uită la cadranul fosforescent al ceasului și aproape nu-i venea să creadă : trecuse de ora trei.

Zgomotul se amplificase, și după murmurul vocilor, Eduard numără cel puțin șase persoane. Își aminti de obiceiul unora dintre credincioși ca după ce veneau de la slujba de Înviere să se așeze la masă și să ciocnească un ou, să bea un pahar de vin sau chiar să se ospăteze în toată regula. „Să știi că se lungește treaba, mama mă-si de boșorogi !" Se simțea ca prins în cușcă, și gîndul că cineva ar fi putut să coboare în acel subsol îl făcea să-și piardă cumpătul. Se liniști însă, socotind că nici unul dintre obiectele de acolo nu ar fi prezentat interes pentru

[1] Bine executat, Edy (în engleză).

cei de sus. Așa că se așeză comod pe patul de lîngă zidul opus scărilor și frămîntă o țigară pe care ar fi dorit să o aprindă, doar cu intenția de a-și ține ocupate mîinile și a-și liniști nervii. Din cînd în cînd se uita la ceas, i se părea că acele cadranului se învîrtesc prea repede. „De *nu m-ar prinde ziua aici, că am dat-o dracului.*" Îi părea rău acum că nu o pusese pe Dora să-i întîrzie, într-un fel, pe cei doi bătrîni.

Dintr-o dată auzi un zgomot de scaune tîrșîite, risete, urări de rămas bun, ușa de la intrare deschizîndu-se, și cînd murmurul de voci scăzu treptat, răsuflă ușurat. Așteptă mai bine de douăzeci de minute, timp în care considera că cei de sus ar fi adormit, și se apucă din nou să fotografieze. Deși inima îi zvîcnea cu putere, gata să-i iasă din piept, el lucră cu calm după toate indicațiile, netrecînd peste nici un amănunt. Termină dosarul „Zonei Teiș" și continuă cu cel al „Zonei Urlați", și în cele din urmă termină cu un dosar care nu cuprindea decît unele însemnări ce păreau să fie „cheia" unui cifru. În ladă mai rămăseseră cîteva hîrtii disparate, pe care, desigur, Eduard le-ar fi fotografiat dacă ar mai fi avut filme. Se mulțumi să le răsfoiască și, satisfăcut, strînse totul.

Era patru și jumătate cînd terminase. Gata de plecare, se întreba dacă în drum spre ușă nu se va întîlni cu cineva dintre ai casei. Dar înainte de a ieși, șterse cu grijă cu cîrpa moale de molton pe care o avea în buzunar scaiful, masa, becul și abajurul, lada. Verifică atent dacă nu lăsase vreo urmă cît de mică și, mulțumit, urcă treptele. Deschise ușa, care se roti în balamale fără nici un zgomot. Ascultă cu încordare înainte de a păși în sufragerie. În toată casa nu se simțea nici o mișcare. Încuie ușa cu aceleași mișcări încete și sigure și traversă holul spre sufragerie. Era partea cea mai grea a traseului, pentru că de aici se intra

în dormitor și în baie, iar perspectiva de a fi auzit sau de a se întîlni cu vreunul dintre bătrîni era foarte posibilă, și asta îi îngheța sîngele în vine. Nu se întîmplă însă nimic ; trecu prin sufragerie, unde, se mai aflau pe masă resturile gustărilor servite peste noapte, apoi în holul de la intrare și de aici, pe ușa lăsată de data aceasta deschisă chiar de bătrîni, afară, în curte...

Cînd s-a trezit Oreste Moșoiu, soarele se afla sus pe cer, iar din bucătărie se auzea zgomotul vaselor pe care nevastă-sa, grijulie să aibă totul pus la punct, le spăla. Era cam mahmur, fiindcă băuse un pahar mai mult, cu prietenii, după ce venise de la Înviere, și își simțea capul greu. O senzație de vomă nu-i dădea pace. Își luă halatul și, tîrîndu-și papucii, ieși în hol. Un puternic miros de tutun îl izbi ca o palmă peste ochi ceea ce îi accentuă senzația de vomă. Intră repezit în baie și se spălă îndelung cu apă rece pe față, să se liniștească. Abia cînd se simți mai în putere se duse și el în bucătărie.

— Miroase destul de puternic a mahorcă în casă, dragă, și doar Costel n-a fumat decît două sau trei țigări... încercă o explicație față de soție pentru figura sa cam șifonată.

— Ce mi se pare mie și mai ciudat, Oreste, că am simțit miros de tutun și astă-noapte, în curte, cînd ne întorceam de la biserică.... adăugă femeia.

— Poate era fumul de la lumînare, dragă. Oricum, să lași ușile deschise mai mult timp astăzi.

Și cu asta Oreste se duse și se întinse în pat.

XX

Toată dimineața, Eugen și Arno alergaseră care-ncotro, fără răgaz ; fiecare dintre ei primise misiuni distincte, dar ele vizau în final unul și același lucru. Acum, deși era aproape ora trei, așteptau să intre la șeful serviciului pentru a raporta rezultatele investigațiilor. Arno se uita mereu la ceas, nerăbdător să termine cît mai repede.

— Dacă nici de data asta nu mă duc la serbarea fie-mi, nu știu ce-o să-i mai spun... Lasă, că o să vezi tu, Eugene, cînd o să te însori... Apropo, cînd te însori ?

— Arno dragă, tu nu ai răgaz să te duci la o simplă serbare, atunci de unde vrei să iau eu timp să mă însor ? Doar știi, e o treabă niţeluș mai complicată...

— Oricum, trebuie să faci pe dracu-n patru și să te duci să o vezi pe fata aceea despre care mi-ai povestit... Pînă la București nu-i doar decît o palmă de loc... Sau, dacă crezi că este mai bine, invit-o încoace... altfel cum crezi că o să găsești timp să te însori ?

Arno nu mai putu continua discuția, căci în pragul ușii apăruse maiorul Lungu.

— Intrați ! îi pofti scurt și cu același aer de severitate rece, distantă.

După ce se așezară, cei doi se priviră pe sub sprîncene, Arno păstrîndu-și veselia atît de caracteristică lui.

— Tovarăşe maior, începu Arnăutu, cînd Lungu îl întrebă din ochi, din discuţia purtată cu văduva lui Alexandru Vifor am reţinut următoarele elemente, care, după opinia mea, prezintă importanţă pentru cazul nostru: tovarăşa îşi aminteşte că au existat unele zvonuri în legătură cu activităţile de studiere şi prospectare a rezervelor petroliere desfăşurate de specialişti englezi şi chiar mi-a povestit un incident suficient de edificator, după părerea mea. Într-una din zile, soţul ei a fost chemat la direcţie şi a intrat în biroul acestuia, fără să mai fie anunţat deoarece secretara lipsea ; pe masa de consiliu erau întinse mai multe hărţi. Imediat ce l-a observat, directorul s-a apucat să le împăturească şi l-a expediat rapid. În birou se mai găsea şi unul dintre geologii români Valeriu Teodorescu. Poate n-ar fi dat nici o atenţie incidentului dacă peste cîteva zile acesta nu i-ar fi povestit, „ca din întîmplare" despre existenţa unor planuri ale englezilor şi francezilor în vederea aruncării în aer a puţurilor de petrol din zonele de exploatare. Vifor s-a prefăcut că îl ia în serios, dar nu a crezut nici o clipă aşa ceva, deoarece hărţile peste care reuşise să-şi arunce ochii cîteva clipe nu reprezentau zone de exploatări petroliere. Tocmai de aceea i-a povestit şi soţiei sale, precum şi tovarăşului Badea, care ne-a spus că la vremea respectivă a informat conducerea superioară de partid. Al doilea element : Valeriu Teodorescu a murit în timpul ultimului bombardament asupra Ploieştiului. Intrînd, spun vecinii, în casa lovită de bombe, a fost prins sub dărîmături. Omul era un singuratic, şi casa, ca şi o parte din lucruri fuseseră vîndute de un nepot, singurul succesor testamentar în viaţă. Tot el a executat şi cele cîteva legate stipulate în testament, astfel încît o seamă de obiecte le-a donat unor foşti colegi şi prieteni, conform dorinţei defunctului.

Am reușit să găsesc și adresa nepotului despre care vorbeam. Înainte însă de a merge să stau de vorbă cu el, am trecut pe la notariat, cu intenția de a cerceta elementele stipulate în testament. Nu a fost posibil înainte de a obține aprobarea procuraturii. Abia după aceea notarul a vrut să discute cu mine, dar a avut bunăvoința ca în timp ce eu mă găseam la procuratură pentru aprobare să pună arhivarul să-l caute. Am aici lista tuturor celor care au beneficiat de vreun legat cu titlu particular, dar cred că numai cîțiva prezintă interes. În fond, noi avem în atenție un obiect care ar fi putut fi folosit pentru ascunderea unor documente, și nu văd cum într-un colier de perle s-ar găsi o ascunzătoare...

— Dacă nu iei în considerație și eventuala cutie în care stă de obicei colierul, atunci nici eu nu văd, adăugă nemulțumit maiorul.

— Aveți dreptate, se corectă Arno. De aceea, nici nu am trecut să discut cu nepotul înainte să vă raportez...

Eugen nu își putea înfrîna un sentiment de reținere față de șeful lui Arno. Se vedea că e un bun meseriaș, cum se spune în limbajul ofițerilor de securitate, dar felul său de a fi nu-l făcea prea agreabil celor cu care lucra.

— Bine, bine, îl expedie maiorul. Dumneata ce ai de spus, locotenente ? i se adresă de data asta lui Avrămuț.

— Tovarășe maior, și eu cred că am găsit lucruri interesante. Cei care locuiesc acum în fosta casă a lui Titel Mureșanu nici nu au auzit măcar de el, sau cel puțin așa susțin. În paranteză fie spus, au sosit în urmă cu un an din Bacău și par să fie oameni serioși. Am trecut și pe la vecini. Dintre cei care au locuit acolo încă înainte de război, au rămas numai vreo trei familii. Dar am găsit cîteva date deosebit de semnificative pentru noi. Vecinul de peste drum al lui Mureșanu, un bătrîn de aproape

șaptezeci de ani, își amintește foarte exact tot ce s-a întîmplat în ziua dispariției fostului său vecin. Mi-a povestit în amănunt, căci, justifica el, datorită ineditului situației totul i-a rămas întipărit în memorie. După ultimul bombardament în noaptea aceea, spre deosebire de alte dăți, fuseseră trei raiduri deosebit de violente, venind acasă și-a dat seama că printre cei din adăpost nu-l văzuse pe Titel Mureșanu. S-a întrebat ce o fi cu el, dar cum prietenul său era un om cam curios, nu s-a dus să-l întrebe, ci a tot pîndit pe fereastră să-l vadă și să se liniștească. Astfel a observat că la Mureșanu a venit un bărbat pe care nu-și amintea să-l fi zărit vreodată și că acesta, înainte de a intra în casă, a privit foarte atent în lungul străzii. La cîtva timp însă, în apropiere au apărut mai mulți indivizi îmbrăcați în ceea ce numea el „o modă" a poliției secrete germane, s-a speriat atît de tare, încît a plecat de la fereastră. A auzit apoi duduitul puternic al unei mașini militare, comenzi repezite în limba germană și din nou s-a uitat pe fereastră, și de data asta a văzut ostași în uniformă germană. Nu s-a mai dezlipit de geam, dîndu-și seama că se petrece ceva deosebit. La numai cîteva minute a urmat un schimb de focuri. Apoi, de pe străduța din spatele casei lui Mureșanu au apărut doi ostași, cărînd trupul inert al bărbatului care intrase mai înainte în casă. Îl recunoscuse, spune el, după haine și după părul blond, bogat. În cele din urmă, cu cătușe la mîini, între doi ostași germani, Mureșanu a fost scos din casă, urmat de un ofițer. Despre ofițer, pe care îl cunoștea din vedere, știa că ar fi fost eminența cenușie a misiunii militare germane în Ploiești, un ticălos de a cărui frică tremurau pînă și copiii. Despre acest ofițer îi vorbise în repetate rînduri fiica sa, care lucra ca dactilografă la Cercul militar teritorial și căreia tot îi făcea curte unul

dintre subofițerii germani din subordinea celui pe care și-a amintit că îl chema Karl von Kurtitz. Prezența acestuia acolo, despre care știa că este un șef destul de mare, l-a condus la concluzia că la mijloc e o afacere importantă, iar din discuțiile purtate cam fără discreție de ostași, aflate tot de la fiica sa, căreia subofițerul, ca să devină cît mai interesant, îi relata multe dintre problemele de care se izbea, a dedus că cel ucis ar fi fost un emisar englez. După arestarea lui Mureșanu, a continuat să supravegheze casa și l-a observat din nou pe ofițerul german venind într-o seară, tîrziu, cu cîțiva ostași, și cărînd o seamă de obiecte din casă, printre care și unele dintre ceasurile colecției, despre care și el avea cunoștință.

— A discutat cu cineva despre aceste lucruri ?

— Vă dați seama că l-am întrebat și eu. La început, omul a negat, însă atît de vehement, încît nu se putea să fie adevărat ceea ce susținea, așa că am lungit discuția și am revenit cu o altă întrebare. L-am surprins nepregătit. S-a codit, s-a foit și am înțeles că nu greșisem. În urmă cu trei luni — data nu și-a amintit-o cu exactitate — a cunoscut la clubul filateliștilor, unde se mai duce și acum din cînd în cînd, un bărbat nu prea în vîrstă, care i-a mărturisit că dorește să scrie un studiu despre acțiunile desfășurate de trupele germane de ocupație în zona orașului Ploiești și că în acest scop el culege date, fapte și amintiri. Omul nostru, Ilie Vanafu, i-a povestit cu lux de amănunte ce știa el, iar printre acestea și întîmplarea cu Mureșanu. Pentru „sprijinul" acordat, individul i-a oferit bătrînului mai multe serii de timbre de valoare, pe care, spunea bătrînul, și le-ar fi dorit orice filatelist. Într-un fel, l-a cumpărat, căci oferindu-i și altele, l-a rugat să nu mai povestească nimănui despre discuția lor. Și-a motivat această cerere spunînd că mai sînt și alți colegi, istorici,

de-ai lui care au intenţia să scrie despre acelaşi subiect şi i-ar putea fura ideea, şi că ar dori mai mult decît orice să deţină exclusivitatea asupra celor aflate. Subtil, i-a mai sugerat că ar fi chiar periculos pentru el să mai aducă în discuţie o astfel de întîmplare pe care nu a relatat-o nici autorităţilor. Cert este că bătrînul, deşi nu se prea speriase de acele ameninţări, socotea că ar fi fost corect din partea lui să nu mai relateze nimănui nimic. Dar auzind că eu nu sînt cercetător sau istoric, ci ofiţer de securitate, şi acum, dîndu-şi seama că lucrurile ar putea sta şi altfel decît i le-a prezentat cel în cauză, mi-a povestit totul, în amănunţime.

— Ar mai rămîne un lucru de lămurit : cum a ajuns la Paraschiv Boulescu, fosta gazdă a neamţului, unde de fapt au rămas ceasurile ? După opinia mea, individul acesta pare să nu fie străin nici de crima de la Deva.

— Am reuşit să găsesc jumătate din răspuns, aş zice, pentru că tot Vanafu i-a spus individului care l-a tot chestionat şi unde stătea neamţul. Ne-ar mai rămîne să stabilim un singur aspect : dacă acelaşi individ l-a vizitat pe Paraschiv Boulescu şi cum a ajuns acesta, mai ales dacă avem în vedere că după ieşirea din închisoare, el nu a mai locuit la vechea adresă. Vanafu nu ştie — cel puţin aşa afirmă — nimic în legătură cu noua adresă a lui Boulescu. Părerea mea este că individul a folosit o metodă asemănătoare.

— Într-adevăr ! spuse după ce tăcu cîteva clipe maiorul Lungu. Dar nu în maniera în care te aştepţi. Individul este nu numai foarte inteligent că ştie să-şi aleagă cele mai potrivite acoperiri, dar dovedeşte şi o adîncă cunoaştere a psihologiei umane. Nu este exclus să ne mai ofere şi alte surprize. În cazul Boulescu nu s-a dus, cum poate ar fi fost de aşteptat, la Paraschiv, ci, după ce a aflat povestea cu încercarea de fugă din ţară pe care v-a rela-

tat-o soția lui Albei, dîndu-și seama că va stoarce mult mai multe tocmai de la femeia care într-un fel fusese abandonată, a căutat-o, și unde credeți că a găsit-o? La azilul de bătrîni. Aici a vizitat-o foarte des o femeie între două vîrste, îmbrăcată modest care i-a oferit mîncare, dulciuri și de îmbrăcăminte ca s-o stîrnească să-și depene amintirile, iar bătrîna, în povestirile despre viața ei i-a furnizat tocmai informațiile necesare. Ce urmează, știți... Pînă aici, amîndoi ați lucrat bine. Pentru urgentarea soluționării cazului trebuie să mai rezolvăm următoarele probleme: dumneata, Arnăutu, vezi care este situația legatelor făcute de nepotul lui Valeriu Teodorescu și verifică, atent, fiecare obiect. Dacă au fost înstrăinate le cauți și le cercetezi acolo unde se află. Te convingi personal dacă nu au folosit și ascunzători. Avrămuț, vezi în ce măsură se confirmă această sesizare făcută de un cetățean din comuna Drajna de Sus șefului postului de miliție. Omul lucrează ca șofer la Autobaza 2 Ploiești. Deși este semnalat un fapt care ar fi trebuit să ne fi fost adus la cunoștință imediat, plutonierul Mitică Suciu a „neglijat" sau nici nu știu cum să calific o astfel de atitudine. Uite, ai aici sesizarea. Asta-i tot pentru astăzi.

Cei doi salutară și plecară. Lui Arno nu-i venea să-și creadă urechilor că șeful său este mulțumit. Îl „atinse" din nou prietenește pe umăr pe Eugen, încît acesta începu să-și maseze osul amorțit de lovitură.

Elvira Scurtu nu-și revenise mult timp din șocul suferit la aflarea adevărului despre Vasile, omul pe care ea continua să-l socotească al ei. Taina o apăsa pe piept ca o greutate, și dacă ar fi știut cum, s-ar fi eliberat de spaimele ce o încercau de atunci, de gîndurile ce i se învălmă-

şeau în cap asemeni unui imens roi de viespi. Fusese hotărîtă să-l denunţe, dar şi-a alungat gîndul din minte cînd şi l-a imaginat pe Vasile îmbrăcat în hainele vărgate de puşcăriaş. Nu ar fi suportat cu nici un chip o astfel de situaţie. Îşi făcuse socoteala că cel mai bine ar fi fost să discute chiar cu el. Îl invitase, şi Cumpănaşu intenţionase iniţial să o repeadă, dar cînd i-a văzut expresia din ochi, cearcănele adîncite şi mai ales atitudinea aceea rugătoare, spăimoasă, a acceptat să vină la ea. A ascultat fără să spună un cuvînt, fără măcar să clipească, numai pumnii i-a strîns atît de tare, încît degetele i se albiseră. Cînd el a vrut să iasă pe uşă ca şi cînd nu ar fi aflat nimic, ea l-a întrebat ce trebuie să facă.

— Să te spînzuri ! şi a plecat trîntind uşa.

Din clipa aceea teama i-a crescut în suflet ca o noapte. Se speria din nimic, somnul îi era bîntuit de coşmaruri, cărora tot încerca să le găsească înţelesuri în zaţul cafelei uscate pe ceştile tot mai des bătute. Inima i se zbătea asemenea unei păsări lovite de moarte şi plîngea deseori la gîndul că a rămas singură pe lume. Poate şi de aceea mai tot timpul acum stătea cu uşile încuiate, tresărea la cel mai mic zgomot. După aceea se apucase de curăţenie, cu speranţa că o ocupaţie o va ajuta să uite, dar starea de oboseală în care se cufundase nu făcuse decît să-i accentueze deprimarea. „Poate ar trebui să plec cîteva zile, undeva la munte..." îşi zicea în vreme ce întindea rufele sus, pe terasa blocului. Tocmai fixa un ultim cîrlig, cînd se simţi vîrtos înlănţuită de două braţe de bărbat ; unul îi strivi sînii mari cu degetele înfipte dureros în umăr iar celălalt îi trase capul pe spate şi-i astupa gura. De spaimă şi surpriză, nu scosese decît un uşor geamăt, şi cu coada ochiului reuşi să vadă chipul celui ce o tîra acum spre marginea balustradei. Trupul i se moleşi

cînd îl recunoscu pe Vasile Cumpănaşu şi toată teama adunată în suflet o sufocă, purtînd-o pe valuri ca pe o înecată care vede ţărmul, dar nu mai are putere să se salveze. Simţi cum bărbatul o aruncase în gol şi abia acum regăsise curajul să ţipe ascuţit, nefiresc de lung, aproape animalic, o încercare poate de a spune celor ce o văzuseră zdrobindu-se de asfalt că o omorîse omul pe care îl iubise cu ultimele puteri ale unui suflet de femeie în pragul bătrîneţii.

Cumpănaşu s-a strecurat cu repeziciune pe uşa de serviciu a blocului şi după cîteva minute îşi relua locul în rîndul ce se formase la bufetul întreprinderii.

Viaţa „secretă" a lui Cumpănaşu nu rămăsese însă fără urme. Mulţi dintre colegii săi sesizaseră cîteva mici schimbări în atitudinea, în comportarea sa, dar mai ales în modul său de viaţă. Dornic să-şi etaleze chiar tot ce realizase datorită arginţilor trădării căpătaţi de la stăpînii săi, nu scăpa nici un prilej să-şi afişeze noul său standard de viaţă. Îşi cumpărase un autoturism, lucru cam rar la vremea aceea, costumele le schimba aproape la două zile, iar serile petrecute la restaurant în compania unor femei cam costisitoare parcă nu se mai sfîrşeau.

Cum secretele se cer păzite, şeful său de birou informase despre toate astea organul de securitate al Capitalei. Faptele sesizate erau incontestabile, dar nu se putuse stabili nici o legătură între ele şi o anume activitate ilegală. Totuşi, nu se renunţase, şi atunci cînd a apărut „sinuciderea" Elvirei Scurtu, la ancheta desfăşurată de lucrătorii de miliţie a participat şi ofiţerul de securitate care avea în lucru cazul respectiv. Aşa a fost descoperită foaia de hîrtie pe jumătate arsă pe care fusese schiţat locul ascunzătorii unde Cumpănaşu dusese monedele de aur. Lanţul începuse să se strîngă în jurul acestui om lipsit de

scrupule, care nu stătuse o clipă la îndoială ca să omoare un om pentru a-şi putea ascunde trădarea.

Locotenentul Ion Bocioacă era cît pe ce să sară în sus de emoţie. Emitea din nou postul acela necunoscut. De data asta, în banda de 16,5 metri. Emisiunea avea aceleaşi caracteristici, însă ţinuse ceva mai mult de un minut şi reuşise şi de astă dată să o imprime integral. Completă radiograma şi o trimise la decodificare.

„Am avut dreptate ! Nu l-am aşteptat degeaba..." Îşi reluă mulţumit veghea în faţa scalei radioului...

XXI

Sandu Vintilă plecase de numai cinci minute cu un transport spre Buzău şi urma să sosească abia spre seară, aşa că Avrămuţ cu greu îşi stăpîni enervarea ce simţea că-l cuprinde. Venise direct de la gară după permisia pe care o căpătase ca să o vadă pe Lavinia, la Coloana auto numărul 5, unde ştia că lucrează şoferul ce făcuse sesizarea, dar trenul avusese o întîrziere serioasă şi cînd sosise aici era cu mult peste ora prevăzută. Îi era ciudă, mai ales se gîndea că maiorul Lungu i-ar fi putut reproşa că nu se întorsese la timp.

Şeful de coloană, un bărbat aproape de aceeaşi vîrstă cu el, îl privea cu înţelegere şi repetă mereu din mîini un gest a neputinţă, scuzîndu-se parcă pentru ghinionul lui Avrămuţ. Încercase să-l ajute. Telefonase la postul de miliţie de la bariera oraşului spre Bucov cu gînd să-l roage pe miliţianul de serviciu să-l oprească pe Vintilă, dar maşina trecuse şi astfel se irosise şi ultima speranţă.

— Mîine îl găsiţi dacă doriţi, sau îi spun să vină la securitate, ca să nu vă mai deplasaţi dumneavoastră aici...

— Vedeţi, treaba este presantă. Fiecare zi de întîrziere s-ar putea să aibă urmări neînchipuit de mari. De aceea sînt atît de neliniştit...

— Staţi puţin... Ar mai fi o soluţie, dar... Ce să zic, maşini avem aici, numai să aveţi dumneavoastră carnet căci

eu am curajul să vă încredinţez una... Aceasta. Şi arătă spre un Gaz.

Avrămuţ mulţumi, scoase din portmoneu carnetul de conducere şi i-l înmînă şefului de coloană. După ce îl primi înapoi, se urcă la volan, porni motorul şi îl lăsă cîteva minute să se încălzească, demară scurt şi ieşi pe poarta deschisă larg de paznic. Şeful de coloană privi după maşină zîmbind şi se gîndi că nu îl pusese pe ofiţerul acesta simpatic să semneze pentru primirea maşinii. „Las' că-i om de încredere, băiatu' !" se linişti singur, şi îşi văzu mai departe de treburi.

Avrămuţ nu mai şofase de mult, dar acum nu avea vreme să guste plăcerea pe care altădată i-o stîrnea pilotajul maşinii, ci era foarte atent la exactitatea manevrelor, mai ales că voia s-o aducă înapoi neatinsă. Trecu fără măcar să arunce o privire pe lîngă liceul de băieţi ; îşi dădu seama că stă prea încordat la volan, de aceea, îşi lipi umerii de spătarul scaunului, întinse braţele şi slăbi puţin muşchii picioarelor, după care se simţi dintr-o dată mai relaxat. Îşi aminti că sfaturile acestea i le dăduse în repetate rînduri subofiţerul care îl învăţase să şofeze, un bătrînel care zicea că are la activ atîţia kilometri încît ar fi putut încinge ecuatorul de două ori.

Mult mai sigur pe el, acum, sporise viteza maşinii, şi cînd văzu în dreapta sa parcul Bucov, se pregăti să încetinească la trecerea pe lîngă postul de control de la bariera oraşului. Nu reduse însă prea mult viteza şi se înscrise pe banda de asfalt a şoselei şi ascultă mulţumit fîşîitul cauciucurilor, duduitul ritmic al motorului. Aruncă o privire pe hîrtia pe care scrisese numărul maşinii lui Vintilă şi încercă să-l reţină. Nu reuşi. Se concentră asupra drumului, căutînd în depărtare maşinile care mergeau în aceeaşi direcţie cu el.

Vintilă conducea camionul său cu viteză mare, rulînd aproape de centrul şoselei. Avrămuţ l-a claxonat, semnalizînd scurt şi cu farurile, iar Vintilă trecu mai pe dreapta şi îi făcu semn cu mîna să-l depăşească. Eugen repetă semnalul cu claxonul şi cu farurile şi trecu înaintea camionului. Abia atunci Vintilă înţelese şi opri aproape de marginea şoselei. Deschise uşa, dar nu coborî, ci privi plin de curiozitate spre tînărul ce se apropia de el.

— Sînt locotenentul Avrămuţ de la securitate, se prezentă ofiţerul, înainte ca Vintilă să poată spune ceva.

— Cu ce vă pot fi de folos ? întrebă acesta surprins.

— Aş dori să discutăm asupra sesizării pe care aţi făcut-o...

— La cinci kilometri de aici este un han... ce ziceţi ? N-am putea merge pînă acolo şi să stăm de vorbă liniştiţi în vreme ce mîncăm ceva ?

— De acord !

După ce se aşezară la masă, Sandu Vintilă îl rugă pe Avrămuţ să-i arate legitimaţia.

— În meseria mea, te întîlneşti cu tot felul de oameni şi trebuie să fii atent... E drept că maşina este de la noi de la coloană, dar nu vă ştiu... Vă rog să mă întrebaţi.

— Înainte de a întreba eu ceva, v-aş ruga, tovarăşe Vintilă, să povestiţi ce întîmplare v-a determinat atunci să sesizaţi organele de miliţie.

— Da... Întîmplarea aceea mi-a rămas întipărită în memorie tocmai pentru că s-a petrecut în ziua în care s-a născut feciorul meu. Pe la patru dimineaţa...

— Vă aşteaptă maiorul Lungu. A întrebat de cîteva ori dacă aţi venit. Mergeţi repede..., spuse subofiţerul de la poartă de cum îl văzu pe Avrămuţ.

În timp ce urcă zorit scările, Eugen se întreba pentru care motiv e atît de așteptat. Secretara serviciului își întrerupse pentru o clipă lucrul și-i făcu semn să intre.

— Unde ai fost pînă la ora asta, locotenente ? îl luă maiorul în loc de bună ziua.

Eugen îi rezumă în cîteva cuvinte ce se întîmplase în dimineața aceea, inclusiv cele aflate de la tînărul Vintilă Sandu.

— Bine, bine, se mai înmuie maiorul. Avem aici o noutate care cred să-ți va tăia răsuflarea. În dimineața aceasta s-a prezentat la ofițerul de serviciu un bărbat cam în vîrstă și a cerut să facă o declarație completă asupra unor fapte pe care le-a comis și de care se simte vinovat. Ce crezi că a declarat ? Nici mai mult, nici mai puțin decît că a facilitat parașutarea unui spion... ne-a descris cu lux de amănunte totul. Ceea ce este mai frapant e faptul că descrierea pe care el a făcut-o celui „venit de sus" corespunde celor cu care ne-am întîlnit pînă acum. S-ar putea să fie vorba de una și aceeași persoană...

Avrămuț nu mai putu articula un sunet ; încercă să-și adune gîndurile, după vestea năucitoare pe care i-o dăduse maiorul.

— Ei, ce zici ?

— Ceva mi se pare totuși cam fishy [1], cum spune englezul, tovarășe maior. Povestea cu parașutarea se dovedește o operațiune executată în stil american. Englezii au folosit pe scară largă parașutările pentru realizarea pătrunderilor în spatele frontului inamic, dar asta în perioada războiului și niciodată cu scopul de a-și plasa agenți. Este ceva nou. Serviciului de informații britanic îi sînt specifice tocmai pătrunderile bine conspirate, care să nu pună în pericol viețile agenților, implantări care durează

[1] Care miroase urît (în englezește).

uneori ani de zile, cu legende temeinic pregătite, şi nu acţiuni din acestea, ce amintesc mai mult de războiul de partizani. Şi totuşi, cîteva dintre „mişcările" acestui tip te determină să te gîndeşti la „şcoala britanică"... Oare nu au...

— ...regizat totul, îi continuă ideea maiorul, ca să ne inducă în eroare şi să ne facă să ne îndreptăm atenţia în altă parte ?

— Dar de la ce sau de la cine credeţi că doresc ei să ne abată atenţia ?

— Aşa cum se prezintă lucrurile pînă acum, poate, Avrămuţ sesiză din nou faptul că maiorul nu făcea niciodată afirmaţii categorice, care să nu mai lase loc şi altei păreri, de la existenţa unor cercetări în domeniul petrolului pe care ei să pună mîna înainte ca noi să prindem măcar de veste.

— Şi dacă ne-am fi lăsat duşi de nas ?

— E simplu, nu ?

— Am fi căutat agenţii americani şi ne-am fi concentrat atenţia asupra unor noi puncte de paraşutare, şi spionul...

— Da! Măi Eugene, ce-ai zice dacă ţi-aş propune un post aici, la noi... Dar lasă, asta o discutăm noi altă dată, acum te duci cu bătrînul la el acasă şi cercetezi restul de lucruri lăsate de paraşutist. Vezi ce mai poţi afla de la bătrîn, îl instruieşti cum să acţioneze în eventualitatea că mai apare individul. Mîine seară la ora zece, te aşteaptă maşina la şosea şi aduceţi toate „bagajele" paraşutistului încoace. Noi, între timp, o să ne concentrăm atenţia asupra descoperirii individului, care cred că se află undeva în oraşul ăsta. Vreo neclaritate ?

— Nu !

— Atunci, la treabă !

Arno reușise să-l găsească pe nepotul lui Valeria Teodorescu și omul se oferi bucuros să-l ajute. Cu toate astea, a fost dificil să dea de urma tuturor celor cărora bătrînul le lăsase prin testament diferite bunuri. Arno a luat-o însă metodic, fără grabă, sau cum îi plăcea lui să spună, muncitorește, și nu s-a lăsat pînă nu a pus ochii pe fiecare obiect, dar strădunța sa nu a fost aureolată de nici un succes.

— Simt, am senzația aceea stranie, inexplicabilă, îi raporta el în încheiere maiorului Lungu, că nu am dat încă de fundul sacului și că ceva n-a fost încă dezvăluit, dar...

— Uite ce este, Arnăutule, nu-mi place să mă repet, văd însă că ții cu tot dinadinsul să-ți reamintesc că munca de securitate o ducem pe bază de fapte, date, probe, documente, concluzii logice, prezumții care pot fi verificate în practică și coroborate cu alte probe certe și nu pe presentimente și senzații. Așa că, dacă nu ai terminat cercetările, te rog să le continui pînă elucidezi totul, dar absolut totul, accentuă din nou ultimul cuvînt.

Arnăutu era gata pentru prima oară să se ia la „harță" cu șeful său, dar acesta pretinse că nu observase expresia de nemulțumire a ofițerului și se aplecă asupra hîrtiilor de pe birou.

Ofițerul de miliție Virgil Mogîldea era renumit printre colegi pentru tenacitatea sa. Înghițea cu răbdarea unui martir toate poveștile pe care i le îndrugau cei anchetați, se prefăcea că ia drept adevărat fiecare cuvînt, consemna conștiincios totul, ca apoi, cu „armele" furnizate de adversarul însuși să distrugă acel zid fragil uneori, suficient de solid alteori, pe care cel ce călcase legea îl ridicase în calea adevărului. Și de data asta proceda la fel. În fața sa,

pe scaun, cu şapca în mîini, stătea Petrică Mancu, lăcătuşul. Stătea şi îl privea cu bunăvoinţă pe tinerelul în uniformă de miliţian, gîndindu-se cu cîtă plăcere o să-l ducă de nas pe acest bobocel care încerca să se măsoare cu un fost as, cu unul pe care n-au reuşit să-l înfricoşeze comisari cu renume pe vremuri, capabili să-ţi risipească dinţii cu o lovitură de pumn. Nu se putea dumiri însă ce mai caută acolo şi acel tînăr îmbrăcat civil. Dar îşi zise că n-are de ce să-l bage în seamă, deoarece întrebările le punea cel în uniformă de miliţian.

Mancu nu avea de unde să ştie că Avrămuţ, cu asentimentul maiorului Lungu, solicitase sprijinul lucrătorilor de miliţie pentru descoperirea unei posibile legături a spionului. „Dacă omul nostru caută documente, este imposibil ca ele să nu fie încuiate undeva într-o încăpere sau într-un loc secret. Ca să le deschidă are nevoie de chei, şi nu a venit el cu cheile «de-acasă». Aşa că o să-şi racoleze vreunul în stare să le confecţioneze."

Cînd Mogîldea a aflat despre ce este vorba, a stat cîteva clipe pe gînduri, apoi i-a răspuns că ar putea fi aproape de adevăr, căci el tocmai ancheta un caz de trafic de monezi de aur în care era implicat un lăcătuş, bănuit de a fi participat la unele spargeri, înainte de război.

Avrămuţ, deşi ceruse să fie prezent la audiere, îl lăsă pe Mogîldea să-şi „vadă de meserie", sigur că o va scoate la capăt.

— Don'comisar, haideţi să-i dăm drumu că mă cam grăbesc...

— Numai o clipă, tovarăşu' Mancu, numai o clipă... şi se aplecă din nou asupra hîrtiilor de pe birou.

— Aşadar, spuse după o pauză, să începem. Numele şi prenumele... Porecla... Data şi locul naşterii...

Mancu răspunse destul de sigur pe el, dar îl surprindea grija cu care nota tinerelul declarațiile sale. „Ei, n-are decît să zgîrie hîrtia cît o vrea ! Eu tot o să-l păcălesc !" Dar cînd văzu că locotenentul consemnează absolut totul, agățîndu-se de fiecare amănunt, insistînd asupra elementelor care nu se „potriveau" tocmai bine, începură să-l treacă sudorile. „În fond, n-am să recunosc că am vîndut cu cocoșeii aceia, chiar dacă mă confruntă cu omul care i-a cumpărat ; n-am să recunosc, și gata..." căută să-și dea singur curaj cînd observă că afară se aprinseseră de mult luminile, iar ofițerul parcă nu avea de gînd să mai termine niciodată.

— Cît zici că ai dat pe ei, nea Mancule ? întrebă ea, într-o doară, Mogîldea.

— N-am dat nimic, ce să dau ? răspunse în răspăr bătrînul.

— Atunci, i-ai primit !

— Ce să primesc, don'comisar ? Ce-ți dă cineva ceva în ziua de azi, așa, de-a moaca ?

— Nu de-a moaca, cum spui dumneata, ci ca plată pentru un anumit serviciu...

Lui Mancu nu-i venea să creadă că fusese în stare să se lase prins în discuția aceea și să declare ceea ce și pentru un novice ar fi însemnat un început de recunoaștere.

— Cred că îți dai singur seama de gravitatea faptului, deci nu mai este nevoie să-ți explic că legea îți acordă circumstanțe atenuante în cazul că vei da dovadă de sinceritate, interveni Avrămuț. Lasă deoparte lăcomia și gîndește-te la părul dumitale alb ; s-ar putea că acele chei confecționate de dumneata să fie folosite la săvîrșirea vreunei infracțiuni deosebit de grave și să te trezești părtaș la cine știe ce crimă...

— De unde știți de chei ? sări surprins bătrînul.

— Aici, noi punem întrebările !

— Da ! mormăi pierit bătrînul, și ceru hîrtie și stilou să-și scrie declarația.

— Bine, locotenente, sînt de acord cu concluziile tale. Spionul nostru nu mai e o fantomă, a căpătat contur, înfățișare. Ce te face să crezi că el n-a avut asupra sa monezile de aur ? îl iscodi Lungu.

— Eu nu exclud posibilitatea ca ele să fi făcut parte din „recuzită". Dar n-am putea stabili o legătură între monezi, lucrarea lăcătușului și emisiunile acelea de radio ?

— Cred că ai dreptate. Dar totodată trebuie să stabilim și locul unde-s încuietorile pentru care au confecționat cheile și apoi dacă omul le-a și folosit deja. Rapid ! Clar ?

— Am înțeles !

XXII

După-amiaza caldă alungase trecătorii de pe stradă, fiecare căutîndu-şi cîte un refugiu cît mai răcoros. În faţa restaurantelor, mesele adăpostite sub umbrele colorate erau ocupate pînă la ultimul loc. Avrămuţ se gîndi că poate n-ar strica ca înainte de a sta de vorbă cu Mircea Mihăilescu să bea împreună un pahar de bere.

Mircea era unul dintre prietenii din copilărie şi îl ştia de filatelist pasionat. Intenţiona să-i ceară sprijinul, să-i mai furnizeze unele date despre atmosfera clubului şi abia după aceea să se fi dus acolo. Îl căutase la serviciu şi stabiliseră să se întîlnească la ieşire, în centru.

— Măi Eugene, nici nu-mi vine să cred că eşti tu cu adevărat, îl întîmpină zîmbindu-i larg un bărbat de aproape aceeaşi vîrstă cu Avrămuţ, dar pe care părul, spicat cu fire argintii, îl arăta mult mai matur. Haide să bem o bere!.. Nu ne-am mai văzut de atît amar de ani... Cu ce prilej prin urbea noastră republicană ? Eu te ştiam plecat, la Deva parcă... Mă, ce bine îmi pare că te văd !

— Nu mai puţin, Mircea, nu mai puţin, mai ales că totul este atît de neaşteptat. Mă învîrt de cîteva zile pe-aici, dar am avut atîta treabă, de nu mi-am văzut capul, cred că am să mai stau cîteva zile. Tu, ai tăi ce mai fac ?

— Bine, toți sînt bine, dar sper că ai să treci să ne vezi pe-acasă. Bătrînu m-a tot întrebat de tine, iar frati-miu ăl mic nu mă mai slăbește. I-a intrat în cap să se facă ofițer de securitate și vrea să stea de vorbă cu tine să-i spui cum să procedeze... Hai să trăiești, măi Eugene! și ciocniră halbele de bere gulerate.

După ce discutară un timp, depănîndu-și cîteva amintiri, Avrămuț trecu „la subiect".

— Mircea, tu te mai ocupi de filatelie? Pe vremuri aveai o colecție frumoasă de timbre...

— Măi Eugene, nu prea. Dar am lăsat un „urmaș", să zic așa, pe ăl mic, frati-miu, nu scapă un prilej și e un „comersant" de mîna-ntîi. Are și un prieten, un puștan la fel de ager la minte, și cred că mai mult băietanul ăsta i-a stîrnit patima. Dar de ce m-ai întrebat de timbre, nu cumva... ?

— O să-ți povestesc altă dată pentru ce anume te-am întrebat. Fratele tău, Puiu, merge și pe la club ?

— Umblă peste tot. Unde nu te aștepți, acolo dai de el. Bătrînul îl mai dojenește, dar nu prea poate de mama, știi doar cum e cu ăștia mai mici ! Ce mai, dacă tot ai întrebat, haide să trecem pe la mine. Trebuie să fie și Puiu acasă, că la ora asta de obicei încă își mai face lecțiile.

Avrămuț a ezitat întîi. Cum nu voia să stîrnească și alte întrebări la care nu ar fi putut răspunde, se gîndi că, de fapt, nu strica dacă înainte de a ajunge la club, să stea de vorbă cu puștiul. „S-ar putea să-mi fie de folos. Tinerii ăștia sesizează lucruri care scapă adesea celor mai în vîrstă."

În drum către casa lui Mircea, cu toată împotrivirea prietenului său, se abătură și cumpără un buchet de flori și o cutie de bomboane. Apoi merseră agale, bucurîndu-se de ziua frumoasă și de plăcerea întîlnirii.

Toţi cei ai casei îl primiră cu veselie, ca pe un vechi cunoscut, iar Puiu trecu peste îndemnurile şi mustrările fratelui, şi nu se mai întoarse la lecţii. Nici nu voia să mai audă de altceva şi căuta mereu prilejul să rămînă singur cu Eugen să-l descoasă. După ce-i înşiră lui Avrămuţ cam cine venea mai des la club şi îi arătă clasoarele cu timbre, oferindu-se bucuros să i le împrumute, îl întrebă cu vocea sufocată de emoţie, ca în faţa unei mari taine :

— Eugene, crezi că mai pot exista spioni în ziua de azi ?

— Sigur că da ; dar de ce mă întrebi tocmai despre astfel de lucruri ?

— Ştii de ce ? Un prieten al meu, Traian Munteanu, crede că a descoperit un spion.

— Zău, măi ? Şi de ce crede el asta ? întrebă Avrămuţ, stăpînindu-şi cu greu zîmbetul, ca să nu-l supere cumva pe băiat.

— Păi, uite... şi îi povesti cîteva din cele ce îi relatase Traian în legătură cu comportarea vecinului său. Ce zici, n-am dreptate ?

— Ce să zic, Puiule ?...

— Văd că nici tu nu mă crezi. I-am spus şi lui Mircea, dar el pur şi simplu a rîs de mine. N-ar fi mai bine să-l chem pe Traian încoace, să-ţi povestească el ? şi, fără să mai aştepte răspuns, o zbughi la telefon.

După ce îl ascultă cu atenţie pe Traian, care nu începuse să povestească înainte ca Avrămuţ să-i promită solemn că nu va spune nimănui, Eugen îl rugă să-i repete mai detaliat ceea ce observase. De data aceasta îşi notă cîte ceva în carnet, încercînd să se detaşeze de sentimentul de uşoară neîncredere pe care îl inspirase poate lipsa de experienţă a puştiului. Pentru că din tot ceea ce povestea se vedea că Traian posedă un acut simţ al observaţiei, o

mare doză de perspicacitate, o capacitate de a înregistra aspecte aparent mărunte, pe lîngă care de obicei unii trec nepăsători, calităţi ce fuseseră poate dezvoltate şi de pasiunea sa pentru filatelie şi radiofonie. Avrămuţ se gîndi că nu ar fi lipsit de importanţă să-l informeze imediat pe maiorul Lungu cu cele aflate de la băiat.

— Aş vrea să vă mai spun ceva, reluă Traian privindu-l atent pe Avrămuţ, poate ca să-şi surprindă reacţia în faţa surprizei pe care o lăsase intenţionat la urmă. Într-una din zile, am văzut în biblioteca lui cîteva mulaje de chei. Cred că uitase că le-a pus acolo, altfel, poate, nu m-ar fi trimis pe mine să iau scrumiera din camera alăturată. La început nu prea mi-am dat seama despre ce este vorba şi chiar am uitat de ele, dar după ce am văzut filmul acela care a rulat la Aro acum trei săptămîni, cu un spion care folosise tocmai nişte mulaje asemănătoare ca să-şi facă nişte chei, mi-am dat seama că nici cu vecinul meu nu-i lucru curat şi abia atunci i-am povestit şi lui Puiu... Cu ai mei nu prea pot discuta astfel de lucruri, tata zice că „se trezeşte în mine mahalaua rudelor maică-mi"...

— Traiane, îl întrerupse Avrămuţ, privindu-l cu şi mai mult interes, poţi să-mi descrii cît de cît acele mulaje ?

— Sigur, tovarăşe locotenent..., aş încerca chiar să le şi desenez...

Şi se apucă să schiţeze aproximativ conturul impresiunilor.

— Cum arată vecinul ăsta al tău ?

Eugen fu surprins din nou de exactitatea cu care puştiul îi descria înfăţişarea individului. În linii mari, trăsăturile lui fizice corespundeau cu cele cunoscute de ofiţer din cercetările anterioare. Aproape că-i venea să strige de bucurie, dar îşi domoli entuziasmul şi continuă întrebările.

— Și cînd l-ai văzut ultima oară ?

— Acum vreo trei zile... I-am făcut o nouă vizită cu colegul meu Ghilescu, la insistențele lui de a-l mai invita, dar de data asta nici măcar nu ne-a mai primit în casă, s-a scuzat că trebuie să plece undeva, însă în după-amiaza aceea nu a ieșit, nici măcar la club n-a venit deși era ziua în care, de obicei, nu lipsea...

— N-ai vrea să mergem pe la club ? Poate îl vedem acolo. Ce zici ?

— De mers putem merge, dar nu cred că-l găsim, căci mi se pare că au plecat undeva.

— Cum adică au plecat ?

— Păi da; au plecat, fiindcă nici doamna Dora, la care stă el de fapt în gazdă, nu este acasă. Am auzit cînd femeia care ne aduce lapte, i-a spus mamei că poate să-i lase un litru în plus cît timp lipsește doamna Dora...

— Măi Traiane, tu ești un băiat de ispravă. Te rog să nu mai vorbești cu nimeni. Am să iau eu legătura cu tine. Care este adresa ta ?

— Aoleu... dacă află tata, m-am dus !

— Nu-ți face nici o grijă, dacă va fi nevoie vom sta de vorbă și cu tatăl tău. În fond, nu ai făcut nimic rău, dimpotrivă, te-ai comportat așa cum trebuie să se comporte un adevărat pionier. Bravo !

Ochii lui Traian sclipiră de plăcere, se simți emoționat de faptul că un locotenent de securitate îi strînsese mîna ca unui bărbat. „Ah, de-aș ajunge și eu odată mai repede mare !"

— Te-ai și întors, locotenente ? întrebă maiorul Lungu înainte ca Avrămuț să fi apucat să spună ceva.

— M-am gîndit că trebuie să vă raportez urgent datele adunate. Mi se par deosebit de interesante.

— Dă-i drumu !

Eugen prezentă succint informațiile furnizate de Traian Munteanu, însă se feri să facă aprecieri categorice asupra lor.

— Ce crezi, putem lua de bune spusele băiatului acesta ?

— Ceea ce trebuie să facem, în primul rînd, este să verificăm cu prudență, și apoi să hotărîm în ce măsură le putem reține sau nu. Oricum însă, anumite elemente nu mi se par lipsite de interes, de o bază reală. Spre exemplu, povestea cu antena. Că este bine instalată, nu ne spune nimic ; că nu-și justifică existența acolo, ar putea fi, iarăși, categorisit ca un amănunt lipsit de importanță, dar dacă facem legătura dintre antenă și posibilitatea existenței unui aparat de emisie-recepție, lucrurile capătă alte semnificații...

— Și dacă punem în relație, continuă maiorul, presupusul aparat și emisiunile postului de radio necunoscut înregistrate în ultima vreme, s-ar putea să avem dimensiunea reală a lucrurilor.

— Apropo de aparat, nu mai avem nici o noutate pe această linie ?

— Nu prea ! Emisiunile, foarte scurte, nu au permis detectarea gonio a postului. Intervalul dintre cele două emisiuni a fost mare, astfel că s-ar părea că s-a recurs la această posibilitate de comunicare dintre agent și centru, determinați de anumite împrejurări. Deci, nu este vorba de o legătură permanentă. Din păcate, cifrul nu a putut fi încă „spart". Se lucrează. Așteptăm. Și cred că nu degeaba! Ei, trecem la verificări ?

— Desigur ! În acest sens, vă propun să facem o percheziție, și asta cît mai curînd, pentru că altfel riscăm ca pasărea noastră să-și ia zborul. După aceea să-l aducem de urgență pe bătrînul care l-a întîmpinat pe parașutist, în vederea verificării identificării celui bănuit, și în raport

de rezultatele obținute vom vedea ce trebuie întreprins mai departe.

— De acord ! Mă duc să raportez conducerii.

— Vă rog, intrați ! spuse femeia după ce căpitanul Armăutu se prezentase, și îl lăsă să treacă înainte. Îl invită să ia loc la masa din sufragerie să-i aducă o cafea și o dulceață dar ofițerul le refuză pe amîndouă, ceea ce îi dădu gazdei motiv de îngrijorare.

— Cu ce vă pot fi de folos ? Dacă nu mă înșel, ați stat de vorbă și cu soțul meu. S-a întîmplat ceva ?

— Pînă acum, nimic, am nevoie de ajutorul dumneavoastră la verificarea cu exactitate a unor fapte. Dumneavoastră și soțul ați fost executorii testamentari ai unchiului. Ați îndeplinit, după cîte am putut să-mi dau seama, dorințele defunctului așa după cum erau stipulate în testament. Nu diferitele lucruri care au constituit obiectele legatelor ne interesează pe noi, ci anumite documente de mare importanță pentru statul nostru care ar fi putut fi dosite în vreo ascunzătoare. Acestea am dori să ne ajutați să le găsim.

— Documente care să aibă importanță pentru stat... repetă gînditoare femeia. Nici nu mi-am putut închipui că ar fi avut așa ceva unchiul soțului meu, și chiar dacă ar fi existat, cred că le-ar fi ținut sub cheie, în bibliotecă. Or, cărțile — aproape șase mii de volume —, după ce ne-am hotărît să vindem casa, le-am depozitat pentru o vreme la una din rudele mele. Nu credeți că s-ar putea să fi fost acolo ?

— Bineînțeles că am luat și această posibilitate în calcul. Soțul dumneavoastră mi-a spus unde pot găsi marea majoritate a cărților de specialitate din bibliotecă. Multora le-am dat de urmă și datorită faptului că unchiul

soţului dumneavoastră avusese grijă să le ştampileze cu ex librisul său. Printre filele sau în coperţile cărţilor nu am putut descoperi nimic. Cred că mai curînd este vorba de un loc mai sigur...

— Staţi puţin, tovarăşe căpitan, staţi puţin... Printre cele lăsate la ruda mea atunci se afla şi o ladă, o ladă, da, de fier, închisă cu un lacăt, ce conţinea o seamă de hîrtii. Cînd am luat cărţile nu am mai luat şi lada aceea, pentru că pe moment nu prea aveam unde să o ţinem, şi am lăsat-o acolo, rugîndu-l chiar pe nenea Oreste să vadă ce cuprinde. Ştiu că s-a uitat, şi mi-a spus că sînt cîteva lucrări de geologie, dar că el nu poate să se pronunţe pe deplin asupra valorii lor şi ar trebui ca noi să ne adresăm cuiva competent, de asemenea unele scrisori şi notări cu caracter personal pe care le făcuse unchiul lui Nelu, soţul meu. Lada a rămas acolo şi în ziua de azi, fiindcă noi nu ne-am mai ocupat de ea...

— Cine v-a mai întrebat recent de această ladă ?

— De ladă ? Nimeni. Despre altceva însă, da. Nu ştiu în ce măsură v-ar interesa lucrul acesta. Acum vreo... să fie cam trei luni, trei luni şi ceva... a venit la noi o doamnă care a ţinut să vorbească ceva confidenţial cu mine. Mi-a spus că a aflat adresa noastră de la actualii proprietari şi că mă roagă să o ajut să intre în posesia unor scrisori şi a altor documente pe care mama ei le lăsase în păstrare defunctului unchi al soţului meu. Mi-a povestit că între cei doi a fost o mare dragoste, dar că din cauza neînţelegerilor dintre familiile lor nu au putut să se căsătorească şi că din această „pasiune" a „apărut" ea. Mama ei, care era foarte bolnavă, ar fi dorit să reintre în posesia scrisorilor şi a unor însemnări de mare importanţă pentru familia ei şi mă roagă să o ajut. Nu mi s-a părut nimic suspect, mai ales că ştiam din povestirile lui

Nelu că bătrînul fusese un mare crai și, sincer să fiu, mi-a vorbit atît de apropiat încît, întrebîndu-mă ce aș putea să fac pentru ea, mi-am amintit de acea ladă și i-am spus unde să se ducă și să caute. Femeia a refuzat, motivînd că nu se va duce fără mine. Eu nu puteam să o însoțesc, deoarece chiar în acea zi urma să plec cu soțul într-o delegație în străinătate, așa că am rugat-o să vină altă dată ; văd însă că nu a mai revenit... Credeți că am făcut ceva rău ?

— Încă nu știu, dar o să vedem... Vreți să-mi spuneți cum arăta femeia aceea ?

— Era foarte bine îmbrăcată, înaltă, cu o siluetă frumoasă, dar ceva cam plinuță, picioare lungi și glezne fine, mîinile bine îngrijite, ten măsliniu, cu ochi mari, migdalați, negri, și părul... părul nu știu să vă zic cum era, căci purta perucă. O perucă splendidă, blondă. După felul în care vorbea se vedea că este o femeie cu școală. Și încă ceva. Avea pe inelarul stîng un safir, o splendoare, ceva ce nu se vede prea des, vă spun, o splendoare, nu-mi puteam dezlipi ochii de la el...

Arno notase zîmbind această descriere specific feminină și se întreba cum va putea să o găsească pe posesoarea acelei minunate peruci blonde.

— Vă rog să-mi spuneți adresa rudei dumneavoastră la care se află lada de fier...

— Notați...

Maiorul îi făcu semn lui Avrămuț să se oprească o clipă.

În cameră intră Arnăutu, deschizînd precipitat ușa, încît acesta se izbi de perete cu zgomot.

— Cam teatrală apariția dumitale, Arnăutule, zise cu o undă de reproș maiorul și-l privi cercetător.

— Vă rog să mă scuzați, dar am o seamă de noutăți care, după părerea mea, trebuie să vi le raportez cît mai curînd...

— Bine, ia loc și așteaptă. Continuă, Avrămuț.

— După cum vă raportam, tovarășe maior, cred că este vorba de aceleași chei. Băiatul a văzut mulajele. Ele corespund cu descrierea făcută de Mancu, individul acela care le-a confecționat. Trebuie să aflăm unde sînt încuietorile pe care el le-a deschis cu acele chei...

— Tocmai lucrul acesta l-am descoperit eu... zise Arnăutu, nemaiașteptînd încuviințarea șefului său de a vorbi.

— Ei, ce te-ai oprit ? Dă-i drumul !

— Am adîncit cercetările și am discutat cu soția nepotului lui Valeriu Teodorescu. De la aceasta am aflat că după ce au vîndut casa, au lăsat o vreme cărțile din biblioteca defunctului la o rudă a ei, Oreste Moșoiu. Tot acolo au dus și o ladă de fier în care se aflau mai multe lucrări și însemnări personale ale lui Teodorescu. Cărțile le-au luat, multe dintre ele le-au vîndut apoi prin anticariat, pe cînd lada și hîrtiile din ea, dovedindu-se fără valoare pentru ei, ca dealtfel și pentru inginerul Oreste Moșoiu, au rămas în custodia acestuia. Or, tocmai acestea sînt documentele pe care le căutăm și noi și agentul trimis din străinătate.

Individul, căci o altă explicație nu există, a trimis o complice la soția nepotului lui Teodorescu sub pretextul că ea ar fi fiica naturală a bătrînului și că ar căuta anumite scrisori și însemnări de valoare pe care mama ei i le trimisese bătrînului inginer. Soția nepotului lui Teodorescu, femeie de bună-credință, i-a spus că astfel de însemnări și unele scrisori, n-ar putea fi găsite decît în lada de fier, pe care a lăsat-o la unchiul ei. Neavînd timp s-o înso-

țească a îndrumat-o unde să se ducă, dar femeia a refuzat, spunînd că o să revină. Nu a mai revenit. Eu însă am mers imediat la inginerul Oreste Moșoiu și iată ce am aflat. Agentul și nu poate fi altul, l-a acostat la clubul filateliștilor, a început să-l curteze și chiar a reușit să se împrietenească. Agentul s-a prezentat, evident, sub o identitate de împrumut, ca fiind pensionat medical și cu intenții de a se căsători cu Dora Constantinescu, fiica fostului comandor de aviație Emilian Constantinescu, la care chiar stătea în gazdă. „Domnul Adi" s-a purtat ca un adevărat „lord", dar a reușit să facă dubluri la toate cheile din casa lui Moșoiu, unde a și pătruns în lipsa bătrînului. Lucrul acesta l-a înțeles și bătrînul abia atunci cînd l-am rugat să-mi arate documentele din lada de fier. Bătrînul este cam tipicar, păstrează totul într-o ordine strictă, nimic nu este lăsat la voia întîmplării, știe absolut locul fiecărui obiect, ce mai, un adevărat filatelist ! Lada aceea căreia nu-i mai acordase importanță, se afla într-o cameră de la subsol pe vremuri amenajată ca adăpost antiaerian, unde acum păstrează o seamă de relicve.

Omul mi-a deschis și m-a invitat să intru în acea încăpere. Nu am făcut-o însă. Avînd de-a face cu un spion versat după cum îl prezintă faptele eram sigur că nu voi găsi nici un fel de urme pe care în mod obișnuit le lasă hoții de duzină la locul faptei. Am dat telefon și am chemat pe cineva de la criminalistică. Tovarășii au fotografiat podeaua, care este acoperită cu linoleum, folosind lumină polarizantă. La fel au fost fotografiate și celelalte obiecte. De prisos, poate, să vă mai amintesc că n-am găsit nici cea mai mică urmă plantară. Totul la locul lui, dichisit și „nemișcat". Individul se pare că a petrecut ceva timp acolo. A fumat, și mirosul de țigară l-a simțit, deși nu

poate afirma cu toată certitudinea, soţia lui Moşoiu. Ei sînt nişte antitabagici convinşi.

— Cam în ce perioadă s-a strecurat individul acolo ? Ai putut stabili ?

— Cu precizie, cred că în noaptea de Paşte. Singura dată în care cei doi au lipsit de acasă mai bine de trei ore. Amîndoi îşi amintesc că atunci cînd s-au întors de la biserică, înainte de ora patru, bătrîna a simţit miros de tutun în curte. A crezut că vine de undeva de prin vecini, dar în realitate fumul venea din încăperea aceea de la subsol, care, după cum v-am relatat, fusese amenajată ca adăpost şi are deci un sistem foarte bun de aerisire. Gura acestui sistem este plasată în apropierea scării de la intrarea în casă.

— Deci, pătrunderea a fost realizată acum o săptămînă şi ceva ?

— Exact.

— Ce măsuri ai luat în privinţa documentelor ?

— L-am rugat pe bătrînul Oreste Moşoiu să verifice dacă sînt toate şi dacă sînt cele pe care le mai văzuse şi în alte rînduri şi mi-a dat un răspuns afirmativ. Am încuiat şi sigilat totul, cu acordul bătrînului, şi dacă aprobaţi, urmează să facem o cercetare amănunţită.

— De ce crezi că numai acesta ar fi putut pătrunde acolo ?

— Este singura persoană străină de familia Moşoiu care a intrat în ultimul timp în casa acestora. Şi încă ceva. De atunci, „domnul Ady" nu a mai dat pe la Moşoiu. Ar rezulta şi din asta că şi-a atins ţelul. Nu-i aşa ?

Nu-i răspunse însă nimeni. Fiecare era cufundat în gîndurile lui, şi tăcerea era atît de apăsătoare, încît Avrămuţ simţi nevoia să se ridice de pe scaun. Maiorul îl îndemnă să se aşeze.

— Uite, aştept din moment în moment să mă cheme şeful direcţiei să-mi spună care este rezultatul cererii noastre pentru eliberarea unui mandat de percheziţie. Am să adaug că este vorba şi de unul de arestare. Individul locuieşte în strada Veniamin Costache nr. 10, nu-i aşa ?

— De unde ştiţi ? tresări mirat Arnăutu.

— Nici noi n-am stat degeaba, Arnăutule !... Da ! răspunse la telefonul care tocmai sunase. Ascultă cîteva clipe, spuse mulţumesc şi închise. Fotografiile realizate cu lumină polarizantă relevă, aşa cum ai bănuit Arnăutule, urmele a două persoane pe linoleumul din acea încăpere. Criminalistul nostru a avut grijă să ia un mulaj al pantofilor purtaţi în mod obişnuit de Moşoiu. Una corespunde cu mulajul. Cealaltă, mai recentă, diferă foarte mult de modelul de comparaţie. Ai avut dreptate. Dar să nu mai zăbovim !

XXIII

Lui Avrămuţ i se părea că trenul merge prea încet, şi se tot uita înciudat la ceas, nerăbdător cum era să ajungă la Deva. Arnăutu l-ar fi condus la gară, dar rămăsese în locuinţa Dorei, să-l întîmpine „cu flori" pe spion. Percheziţia efectuată la locuinţa acesteia confirmase datele culese de ofiţeri. Într-una din camere fusese găsit aparatul de radioemisie-recepţie şi tabela de frecvenţe dar nu şi cea de codificare a taxelor. Se mai descoperiseră într-o ascunzătoare amenajată în parchet, cinci monede de aur şi un pistol marca Walter, douăzeci de cartuşe, cîteva rolfilme nefolosite şi două grenade de mînă. Pistolul nu aparţinea însă spionului. Pe una din plăselc confecţionate din sidef era gravat numele comandorului Constantinescu, tatăl Dorei. Cartuşele erau de calibru 7,92, iar după anul de fabricaţie, 1940, s-a dedus că muniţia fusese destinată aceluiaşi pistol. Deci spionul avea arma asupra sa. Grenadele din aceeaşi ascunzătoare îi aparţineau însă spionului. Aveau însemnele care atestau producţia engleză. Cu toate străduinile depuse de ofiţerii ce efectuaseră percheziţia nu se putuse da de urma filmelor cu care fuseseră fotografiate documentele ce aparţinuseră lui Valeriu Teodorescu sau alte indicii cu privire la locul sau direcţia în care ar fi putut dispărea cei doi. Se emisese chiar ipoteza că ar fi părăsit prin

vreun mijloc ţara, dar Avrămuţ susţinuse cu tărie că o asemenea concluzie nu poate fi încă formulată. Îşi argumentase concluzia sa cu multă ardoare.

— Ce rost, îi spuse el maiorului Lungu, ar fi avut ca un spion care şi-a îndeplinit misiunea să lase în urma sa dovezi ale trecerii sale pe-acolo ? Şi acesta îi dăduse dreptate. Altfel cum se putea explica existenţa atîtor corpuri delicte, dacă cei doi nu ar fi avut în intenţie să se întoarcă ? De aceea, Arnăutu primise misiunea să rămînă acolo.

Spionul şi complicea lui fuseseră daţi în urmărire pe ţară şi concomitent au fost informate organele grănicereşti şi punctele de trecere a frontierei. Doi lucrători, un ofiţer şi un subofiţer, plecaseră neîntîrziat în comuna Drajna-de-Sus, la bătrînul Tănăsie, să aştepte acolo eventuala apariţie a spionului. Dar, cei doi, femeia şi Eduard, parcă intraseră în pămînt.

Avrămuţ solicitase aprobarea pentru a se întoarce la Deva. Cererea lui, cel puţin la început, păruse nefirească în această situaţie de muncă intensă, şi maiorul Lungu chiar îl repezise. Cînd însă acesta îi explicase motivul plecării s-a declarat de acord şi l-a zorit chiar, ordonîndu-i lui Arnăutu să-i rezolve problemele cu procurarea biletelor la primul accelerat.

Legănat de mersul trenului, Eugen asculta tic-tacul roţilor izbite de joante şi încerca să se odihnească, ştiind că a doua zi va trebui să fie într-o formă bună ca să-şi ducă la bun sfîrşit ceea ce avea de îndeplinit. Abia tîrziu, după ce trecuse de Sibiu, s-a putut elibera de gînduri şi a adormit.

— Eugene băiatule, nu mi se pare tocmai rea ideea ta... Am să cer aprobarea pentru a o pune în practică. Să

vedem ce spune tovarăşul locotenent-colonel Simionescu. În fond, nu pierdem nimic dacă încercăm, însă totul trebuie făcut cu cea mai mare prudenţă şi discreţie. Nu trebuie să ştie nici vîntul, nici pămîntul pentru că altfel nu vom fi decît nişte pisicuţe care pleacă la vînătoare cu clopoţei agăţaţi de coadă.

Printre perdelele trase se vedea bine strada inundată de soare, şi Avrămuţ se gîndea că afară trebuie să fie foarte cald. În casa construită din cărămidă groasă de lut era mult mai bine dacă nu luai în consideraţie mirosul de praf şi de aer stătut, semn sigur că nu mai intrase nimeni de mult în aceste încăperi. Casa lui Simion Tureanu fusese închisă şi sigilată, în aşteptarea moştenitorilor, dar aceştia întîrziaseră să se arate.

Îşi potrivi la îndemînă binoclul şi aparatul de fotografiat, avînd grijă să nu atingă perdeaua sau să facă vreun alt zgomot care i-ar fi trădat prezenţa. Noaptea, tîrziu, împreună cu Axinte şi cu încă doi colegi, aşezaseră la loc ceasurile, în aceeaşi ordine în care se aflaseră înainte de a fi ridicate pentru expertiză. Printre ele şi tunuleţul cu pricina, în ascunzătoarea căruia i se găsiseră filmele. Apoi, cu toate cele necesare unei şederi mai îndelungate, Avrămuţ se instalase la pîndă. Reuşise să-l convingă pe Alexiu, cu aceleaşi argumente cu care îl convinsese şi pe Lungu, că spionul nu plecase din ţară, că se ascunde pe undeva prin preajmă şi urmăreşte o ocazie favorabilă ca să se strecoare în casă şi să pună mîna pe filmele pe care le căutase şi atunci cînd îl omorîse pe Tureanu.

Dormise iepureşte, dacă cele cîteva zeci de minute în care ţinuse ochii închişi s-ar fi putut numi somn, tresărise de fiecare dată cînd i se păruse că simţise vreun zgomot,

gata să sară atunci cînd uşa s-ar fi deschis. Dar nu fusese decît întunericul ; paşii pe care lui i se păruse că-i aude nu răsunaseră pe caldarîm, iar lătratul cîinilor de pe stradă nu fusese urmat de apariţia nimănui.

Dimineaţa îl găsise aproape buimac ; sorbi din termosul cu cafea, să-şi limpezească repede gîndurile, să-şi alunge tenebrele din suflet. Simţea totuşi o teamă. Nu-i era frică de individul pe care îl aştepta şi despre care ştia că nu este tocmai un mieluşel. Ştia că poate să-l înfrunte, că trebuie să-l învingă. Se temea însă de altceva, anume de faptul că agentul ar fi putut pătrunde în casă mai înainte ca ei să fi readus ceasurile şi, văzînd despre ce este vorba, s-ar fi îndepărtat, s-ar fi ascuns pe undeva. Gîndul acesta îi dădea un tremur, un neastîmpăr în degete ; ar fi vrut să se mişte, însă imediat se dojenea şi îşi relua aşteptarea cu stoicism. Se aşeză pe un scaun de unde putea observa strada şi casele vecinilor. Nu se zăreau prea mulţi oameni prin apropiere, şi asta îl avantaja. Cu toate că era foarte atent, nu credea că spionul „Ceasornicarul", cum îl botezaseră, să vină tocmai în plină zi şi să încerce să pătrundă în casă. Aştepta totuşi, cu toate simţurile încordate, şi acum cînd calmul îl cuprinsese nu mai avea decît o dorinţă ; să termine cît mai repede totul. Dar dimineaţa se scurse cu o încetineală de melc, fără ca cineva să arunce măcar o privire, cît de cît curioasă, spre casa ce părea pentru toţi pustie.

Soarele trecuse de mult de zenit, şi lui Avrămuţ i se părea că vede cum se ridică valurile de căldură de pe pămînt tulburînd parcă imaginea aceea de linişte şi nemişcare ce coborîse peste oraş. La un moment dat se simţi toropit de lumina prea albă a zilei şi de aşteptarea ce-i făcea orele atît de lungi. Se străduia să-şi încordeze toate simţurile şi să nu scape nimic din ceea ce ar fi

putut fi un indiciu al apariției celui așteptat. Tresări surprins, atunci cînd văzu pe sub umbrele pomilor trecînd o femeie. Silueta îi părea cunoscută, deși era sigur că nu o mai văzuse niciodată; o privi mai atent. De data asta cu binoclul. Țesătura perdelei îl împiedica să-i vadă cu claritate fiecare trăsătură a feței. Femeia, deși părea trecută de patruzeci de ani, era încă frumoasă, părul negru, bogat, ale cărei bucle cădeau în valuri pe umeri, accentuînd aerul tinerese ce se degaja din întreaga siluetă. Mergea agale, încet chiar, privind cu un aer absent strada. Doar cînd și cînd se uita ceva mai insistent către casa în care se afla Avrămuț. La un moment dat se opri, scoase din poșetă o batistă și își șterse fruntea. Materialul batistei, de un alb strălucitor, părea o pată de lumină pe tenul ușor bronzat al femeii și Avrămuț se tot întreba dacă nu cumva o mai văzuse. Își închise poșeta cu mișcări la fel de încete, își aranjă apoi părul într-un gest de cochetărie, dar cînd ridică mîna stîngă să îndepărteze o șuviță de pe frunte, Eugen observă un inel cu piatră mare, verzuie. Era un safir enorm. Pe dată, Avrămuț își aminti de descrierea făcută de Arnăutu femeii ce întrebase de documente la familia lui Valeriu Teodorescu. „Se pare că n-am greșit... Poate o să avem oaspeți..." și își rememoră toate celelalte elemente ale portretului, care se potriveau de minune, cu excepția perucii blonde. Continuă să o urmărească, întrebîndu-se cît va mai dura pînă această vizită de recunoaștere va fi urmată de cea adevărată.

Apoi, femeia dispăru. Așteptarea se așternuse din nou grea peste sufletul lui Avrămuț.

Noaptea înaltă, cu cer luminos și aerul răcoros îmbia la plimbare, cîntatul greierilor chemînd necuprinsul

cîmpiei, poveștile copilăriei, istorisite în jurul focurilor aprinse în vreun loc mai ferit, în vreme ce caii ronțăie iarba crudă din preajmă. Căldura zilei se topise odată cu valurile înserării, dar Avrămuț o mai simțea încă năpădindu-i fiecare părticică a trupului obosit, torsionat de atîta așteptare și nemișcare. Dacă nici în noaptea aceasta nu apărea, în zorii zilei urma să fie schimbat de Alexiu. Niciodată nu-și putuse închipui că așteptarea, nemișcarea pot fi atît de chinuitoare.

Deodată, observă o umbră prelingîndu-se pe lîngă gardul dinspre stradă, apoi oprindu-se cîteva clipe lîngă poartă, și după scrîșnetul ușor al pietrișului își dădu seama că cineva sărise peste ulucă. Pașii se pierdură în covorul moale al ierbii crescute în curte în neorînduială. Avrămuț, încordat, își ținea răsuflarea, ca nu cumva să fie auzit de cel ce acum se oprise lîngă geamul ferestrei primei camere. Nu se mișcă, scoase pistolul, gata de acțiune, și așteptă să ghicească mișcarea celui de-afară. O fîșîială îi dădu de știre că omul a început lucrul. Geamul vibră ușor, ca la atingerea unor degete și scrîșnetul sticlei zgîriate de diamant se prelinse în cameră. O bufnitură înfundată de pasta lipită pe sticla tăiată și în ochiul de geam rămase o gaură rotundă, curată, prin care umbra de afară introduse un cîrlig de oțel. O încercare, două, și foraibărul fu scos din lăcașul său.

Din camera alăturată, Avrămuț îl văzu pe individ cum trage de giurgiuvea, cum se ridică și intră în cameră și închise apoi fereastra care altfel i-ar fi trădat prezența. Îi auzi apoi suspinul de ușurare din adîncul plămînilor, ca al unui om eliberat de o grea apăsare. Pe dată, o fîșie palidă de lumină a unei lanterne-stilou începu să se plimbe peste mobile ca o limbă de șarpe. Praful gros și firele de

păianjen ce se adunaseră în colțurile camerei îl liniștiră.

Avrămuț era bucuros că avusese grijă să scoată cheia din ușă, fiindcă următorul gest al oaspetelui nocturn fusese să verifice dacă nu cumva, cu toate semnele de pustietate, cheia nu e în ușă, pe dinăuntru. Cînd simți că individul este gata să treacă în camera în care se afla el, Eugen se retrase în ascunzătoarea pregătită. Aproape începuse să-l amuze acest „joc" de-a v-ați ascunselea. De-acolo de unde era, îl putea zări pe osapetele nepoftit, care, din pragul ușii dintre cele două camere, plimba cercetător fascicolul de lumină al lanternei peste obiectele la fel de prăfuite. Punctul de lumină nu zăbovea prea mult într-un loc, ceea ce-i dădea lui Avrămuț să înțelcagă că omul este cam grăbit și nu prea mai are timp să verifice totul cu minuțiozitate. Îl credea chiar relaxat și cînd observă că așezase pistolul, pînă atunci pregătit de tragere sub curea, se gîndi ușurat că individul slăbise garda, și acum e timpul să lovească.

Individul trecu din nou în prima cameră și răsuci lentila reglabilă a lanternei ; o lumină lăptoasă inundă încăperea, nu prea puternică, dar suficientă pentru a putea lucra. Așeză lanterna pe colțul mesei și îndreptă fascicolul de lumină spre peretele cel mai îndepărtat, sprijinind-o între două cărți, să nu alunece, puse alături pistolul, astfel încît cu o singură mișcare să poată stinge lumina și să-l apuce. Odată asigurat, examină cu atenție fiecare ceas, mai îndelung pe cele care ar fi putut constitui o ascunzătoare.

Deși spionul încercase de cîteva ori să o închidă, ușa dintre cele două camere rămăsese deschisă, pentru că arcul broaștei era prea slab. Avrămuț avusese grijă să-l „pregătească", altfel ar fi fost mult mai dificil să-și sur-

prindă adversarul. „Şi acum, să asistăm la spectacol", îşi zise în timp ce îl privea pe spion cum examinează ceasurile. Aşteptă cu răbdare pînă ce ajunse la tunuleţ. Eduard îl cercetă atent, sesiză mişcarea braţului sextantului şi se apucă să-l desfacă. Fiindcă nu reuşi, se hotărî să-l ia cu el. Îl puse deoparte şi se ocupă de celelalte ceasuri. Termină îndată, luă tunuleţul în mînă şi dădu să se apropie de lanternă. Avu însă un şoc cînd văzu silueta lui Avrămuţ, care se strecurase fără zgomot în cameră şi tocmai răsucea butonul întrerupătorului. Lumina becului din tavan năvăli orbitoare, individul încremeni pentru o clipă, ca apoi, dezmeticindu-se, să încerce să se năpustească spre locul în care-şi pusese pistolul. Cînd văzu însă gaura neagră a armei lui Avrămuţ, căscată ca un hău în faţa ochilor cum ţinteşte ameninţătoare, saltul îi îngheţă în aer şi tot trupul îi fu cuprins de o transpiraţie rece. Lăsă braţele în jos, într-un gest de neputinţă şi renunţare, dar fulgerător, sesizînd o undă de relaxare în atitudinea lui Avrămuţ, aruncă spre acesta tunuleţul pe care îl avea în mînă şi sări asemeni unei pantere ; căută să lovească cu muchia palmei drepte, în timp ce cu mîna stîngă încercă să îndepărteze pistolul din calea sa. Eugen prevăzuse intenţia adversarului său şi cu o eschivă scurtă îl plesni cu muchia palmei stîngi peste bărbie, făcîndu-l să-şi piardă echilibrul. Apoi îl împinse cu putere, şi-l îndepărtă. Dar spionul nu se linişti. Avrămuţ trase un foc de avertisment, glonţul vîjîi pe lîngă urechea lui Eduard, care de data asta încremeni locului, nemaiîndrăznind să mişte. În acelaşi timp, în broască se auzi răsucindu-se cheia, şi în pragul uşii apăru Alexiu. Ţinea pistolul pregătit de tragere. Chipul îngrijorat i se destinse cînd văzu că totul este în ordine. Făcu semn cu pistolul lui Eduard să se întoarcă, şi după ce îl perche-

ziţională îi potrivi cătuşele, al căror arc se închise cu un scurt clinchet metalic.

Dora nu îşi revenise încă. Plîngea cu sughiţuri, corpul îi tremura ca apucat de friguri. Ochii înroşiţi exprimau o mare disperare, şi fără voie, Eugen simţi o oarecare simpatie pentru această femeie. Primele ei declaraţii deşi confuze, conţineau destule date ce păreau a fi adevărate. Ele puneau totodată, în evidenţă faptul că spionul reuşise să-i exploateze naivitatea şi să o atragă pe drumul fără întoarcere al trădării. Pe cînd Avrămuţ le recitea, femeia din faţa sa parcă se mai liniştise.

— Fumaţi ? o întrebă şi-i întinse pachetul de ţigări.

Luă o ţigară şi o frămîntă uşor între degetele fine, ce tremurau vizibil, o aprinse, trase un fum adînc în piept, suspinînd cu plăcerea cu care regăseşti o clipă de linişte, şi se gîndi că Eduard nu-i adusese decît zbucium în viaţă, că nimic nu va mai fi aşa cum fusese înainte. Regretă sincer că se lăsase atrasă în această afacere murdară.

— Aşadar, să reluăm. Eugen văzuse că femeia din faţa lui, furată de visare, uitase pentru o clipă unde şi pentru ce se află şi-i atrase atenţia cu un tuşit semnificativ.

— Vreţi, domnule, să-mi mai daţi o ţigară ?

Eugen aşteptă pînă ce Dora fumă şi cea de a doua ţigară. Simţi în privirea ei ceva care îi spunea că ea are încredere în el ; se întrebă dacă fusese sau nu sinceră atunci cînd făcuse primele declaraţii. După ce îl arestaseră pe Eduard, o arestaseră şi pe ea, dar spre deosebire de spion, care se cufundase într-un mutism aproape agresiv, femeia declarase tot ceea ce ştia. Percheziţiile la care fuseseră supuşi, precum şi cercetarea foarte atentă, repetată chiar, a bagajelor şi a camerei în care trăseseră,

prezentîndu-se drept soț și soție veniți într-o excursie în Deva, nu au reușit să dea la iveală filmele făcute de Eduard după documentele din lada de fier. Or, nefiind găsite nici în locuința Dorei, se punea problema dacă nu cumva Eduard le expediase pe o anumită cale peste granițe sau, eventual, la vreo legătură din interior. Zilele se scurgeau, și spionul refuza mai departe cu încăpățînare să răspundă la întrebările anchetatorului. După un timp atitudinea lui echivocă, uneori cam speriată, cercetătoare, de teamă, probabil că adevărul va fi fost scos la iveală, și planurile lui — răsturnate cu desăvîrșire, s-a mai schimbat, și anchetatorii au putut desprinde concluzia că filmele după documentele găsite la Oreste Moșoiu nu fuseseră încă scoase din țară. Refuzul său de a răspunde la întrebări acum, cînd totul se terminase pentru el, avea o singură explicație : spionul spera că, reușind să „expedieze" măcar o parte din documentele după care venise patronii săi vor interveni pentru a-l salva, altfel... Și pe măsură ce timpul trecea și vedea că toți cei în care își pusese atîtea speranțe îl tratau ca pe un om mort, devenea și mai înrăit, și mai tăcut, refuza orice posibilitate de a-și ameliora situația. Trebuiau luate toate măsurile pentru ca filmele să nu părăsească în nici un caz țara. S-a emis ipoteza că femeia care îl sprijinise în desfășurarea acțiunilor sale ar ști unde se află ascunzătoarea filmelor sau mijlocul prin care au fost expediate. Dar declarațiile ei se menținеau constant departe de aceste probleme, negînd orice legătură cu astfel de lucruri. Era sinceră oare ? Acesta era scopul audierii ei, iar această sarcină i se încredințase lui Avrămuț.

— Sînt gata să vă răspund !

— V-aș ruga să îmi relatați în amănunt, dacă se poate clipă cu clipă tot ceea ce ați făcut dumneavoastră și

Eduard începînd din dimineaţa zilei de duminică, 27 aprilie.

— Adică din dimineaţa primei zile de Paşti. Dar, domnule, am mai povestit lucrurile acestea, şi nu o dată, răspunse dezamăgită Dora. Vă rog întrebaţi-mă, ajutaţi-mă, vreau să contribui la descoperirea adevărului, dar eu nu ştiu cum să o fac, ajutaţi-mă, vă rog !

— Perfect, vă acord o şansă. Unde credeţi că ar fi putut Eduard ascunde un pachet cu nişte rolfilme ? Dar mai înainte de toate, aţi văzut vreodată un asemenea pachet ?

— Îmi amintesc că am văzut la el un pachet care ca dimensiuni ar putea corespunde, sau, cine ştie, poate era ceva mai mare, dar nu i-am văzut conţinutul. Cînd am întrebat ce este acolo, Eduard m-a repezit.

— Cînd aţi văzut pachetul despre care vorbiţi ?

— Prima sau a doua zi de Paşte. E aproape sigur, deoarece Eduard, dorind să-l învelească în ceva impermeabil, a tăiat una din mănţile cauciucate nemţeşti rămase de la tata. Mantaua era încă bună, aşa că m-am supărat. De aceea îmi şi amintesc perfect... era duminică după-amiază şi ştiu că el a şi înjurat de Paşte atunci cînd eu am încercat să-l dojenesc.

— Ce a făcut cu pachetul acela ?

— A doua zi dimineaţă, adică luni, eu m-am dus să-mi văd o prietenă, şi cînd m-am întors, pachetul nu mai era în casă...

— Aţi observat ceva schimbat în casă, ştiţi vreun loc în care să-l fi putut ascunde ?

— În casă nu era nimic deosebit... ba da, totuşi era ceva... o papiotă de aţă albă, cu acul înfipt în ea în pat. L-am certat chiar pe Eduard pentru neglijenţa lui, eu de obicei cos şi ţin acele şi aţa în cămăruţa de lîngă bucătărie.

Și altceva... Mai tîrziu, cred că a doua sau a treia zi, am observat că una din cămășile mai vechi ale tatei fusese sfîșiată și din ea lipsea un petic mare... Numai Eduard putuse face acest lucru, pentru că eu țineam mult la acea cămașă și o păstram în șifonier între lucrurile mele. Era singura cămașă... Oh, dar bine că nu mai trăiește bietul tata să mă vadă unde am putut să ajung, căci el toată viața a fost un om cinstit...

— N-ați observat cumva urme de ceară roșie în casă ?

— Dacă stau să mă gîndesc bine, cred că erau cîțiva stropi pe mozaicul din bucătărie, și cînd am vrut să întreb, Eduard i-a îndepărtat și a schimbat vorba. Dar de ce... ah, am înțeles, sigilase ceva !

— Ați lipsit mult timp de-acasă, luni dimineață ?

— De la zece pînă la ora două.

— Nu bănuiți unde s-ar fi putut duce Eduard în acest răstimp ?

— Doar dacă un fapt vă poate spune ceva. Miercuri parcă, așa cum se obișnuiește după Paști, au venit în vizită la noi niște prieteni, o fostă colegă de liceu cu soțul ei. Ea mi-a spus, printre altele, că luni îl văzuse pe Eduard în preajma casei ei și că era atît de preocupat, încît nici n-a salutat-o.

— Cum se numește și unde locuiește prietena dumneavoastră ?

— O cheamă Luciana Priboi și stă pe strada Vasile Boerescu la nr. 41.

— Deci, pe lîngă poștă. Nu-i așa ?

— Cunoașteți orașul ?

— Da doamnă, sînt ploieștean, ca și dumneavoastră. Aveți aici hîrtie și stilou să vă scrieți declarația. Nu vă grăbiți și nu uitați că sinceritatea vă dă dreptul să sperați...

Cînd a fost readus la anchetă Eduard, a adoptat din nou aceeași atitudine de tăcere agresivă, și-i privea cu ostilitate, ba chiar cu o nedisimulată satisfacție pe ofițeri. Observă însă o anumită schimbare, o anumită siguranță a anchetatorului cînd reușește să dea de un fir care îl poate conduce la ghem, și asta nu-i scapă unui individ versat ca Eduard ; își simți inima tresărind de neliniște. Întrebat brusc, fără să se fi așteptat tocmai la o astfel de interpelare, ce expediase prin poștă, din orașul Ploiești, în ziua de 28 aprilie, s-a fîstîcit. Buimăcit chiar de precizia cu care era chestionat, involuntar a dus mîna la mijloc, ca și cum ar fi vrut să verifice dacă are cureaua bine strînsă. Gestul acesta a fost suficient. Cureaua, confecționată din piele fină, îi fusese ridicată cu ocazia arestării, așa cum se obișnuiește, ca să-l împiedice de la un act necugetat. A fost adusă imediat, spre cercetare. Deși bine executată, o parte a cusăturii părea să fie mult mai recentă decît restul. Au desfăcut-o, și acolo au găsit recipisa pachetului trimis pe o adresă din București. Flăcări de ură și neputință izvorau din ochii lui atunci cînd i-a fost prezentată.

Aroganța caracteristică într-o măsură stilului său insular se topi ca un fulg de nea în fața unui soare puternic cînd i s-a prezentat conținutul mesajelor transmise și primite, decodificate. Dora își amintise exact cum procedase el atunci cînd codificase primul mesaj. Deși îi scăpaseră o serie de elemente esențiale, ceea ce nu-și mai reamintise ea, completaseră decifratorii ; și în cele din urmă totul devenise chestiune numai de exercițiu. Dîndu-și seama că activitatea de spion îi este bine cunoscută, iar stăpînii săi nu prea ardeau de dorință, sau poate n-aveau cum să-l scape de pedeapsă, Eduard a devenit dintr-o dată

dispus să declare totul. Nu-și putea explica cum de fuseseră descoperite atît de repede aceste lucruri care lui i se păreau de nepătruns. Arăta cu zece ani mai bătrîn. Ceru hîrtie și stilou, hotărît să scrie tot. Multe din cele declarate de Eduard nu făceau decît să confirme descoperirile anterioare. Printre altele, și informațiile cuprinse într-unul din mesajele emise de centru, referitoare la ascunzătoarea din pădurea Snagov. Cele transmise în mesajul descifrat, ca și cele declarate de Eduard, corespundeau cu schița găsită în garsoniera Elvirei Scurtu. Datele fuseseră coroborate și dintr-o dată ipotezele formulate cu privire la Cumpănașu căpătară altă valoare.

— Bună ziua! Sînt căpitanul Donose de la securitate. Dînșul este locotenentul Dinu, și pe tovarășii îi cunoașteți, sînt vecinii dumneavoastră. Avem mandatul procuraturii să efectuăm o percheziție a locuinței dumneavoastră. Vă rog să luați la cunoștință! și ofițerul îi întinse bătrînului care deschisese ușa și se recomandase inginerul geolog Chirulescu Marius, hîrtia cu antetul și parafa Procuraturii Capitalei.

Bătrînul luă documentul, îl privi nelămurit : situația inedită îl șocă într-atît, încît nici nu realiza foarte exact că de fapt acolo, pe hîrtie, era scris numele său.

— Dar, dragă tovarășe, dacă mi-e permis să întreb, pentru ce toată aceasta... situație... percheziție ? Eu nu mă știu vinovat cu nimic.

— Legea vă acordă posibilitatea de a vă ușura situația dacă dați dovadă de sinceritate...

— Vă rog să mă întrebați. În fond, nu înțeleg nimic. De ce mă fac vinovat ?

— Aveți în posesia dumneavoastră un pachet expediat din Ploiești, de un anume Adrian Ionescu ?

— Da. Se află la mine. L-am primit de cîteva zile, odată cu o scrisoare. Vă rog, poftiți în casă să vi le pun la dispoziție.

Căpitanul Gheorghe Donose înainte de a afirma un lucru obișnuia să verifice de cel puțin două ori. „Dacă ai să greșești la măsurătoare, mai poți îndrepta ; dacă ai să tai fără să fii foarte sigur, nu mai poți face nimic", obișnuia el să spună. Și cu meticulozitatea-i caracteristică, examină atent fiecare cută a pînzei cauciucate în care era învelit pachetul. Nu se vedea nici o urmă care să-i trezească bănuiala că ar fi fost desfăcut și apoi recusut. Bătrînul inginer, om de bună-credință, îl păstra la loc ferit, așa cum Eduard îl rugase în scrisoare, urmînd să-l predea trimisului său în situația că el nu putea veni personal. Nu bănuise nici o clipă că pentru Eduard și stăpînii săi devenise ceea ce obișnuit, în afacerile de spionaj, se cheamă o „căsuță poștală". Nu-i venea să creadă că urmările ar fi fost probabil cu totul altele dacă nu s-ar fi văzut că e sincer. Bătrînul își făcea reproșuri, nu se putea împăca cu gîndul că ar fi putut ajunge o unealtă a unor spioni datorită naivității, a credulității sale.

În fața acestei situații s-a renunțat la percheziție, astfel că bătrînul geolog a rămas doar cu emoțiile și cu părerea de rău că „lumea s-a stricat și nu mai poți avea încredere în nimeni și că bine este ca atunci cînd ai bănuieli să te adresezi imediat celor competenți".

XXIV

Eduard își puse căștile la urechi, controlă butonul de frecvență și potrivi indicatorul pe frecvența de lucru; apăsă de cîteva ori manipulatorul, după care își mișcă degetele ca un pianist gata să înceapă concertul. Se uită apoi cu niște ochi inexpresivi spre ofițerul de lîngă el, care îi urmărea atent toate mișcările, așteptînd ca acesta să-i dea aprobarea să intre în rețea. Căpitanul de securitate, pe ai cărui epoleți se puteau vedea fulgerele de alamă, specifice radiștilor, își consultă ceasul și își puse la rîndu-i căștile pe urechi, înclinînd ușor din cap. Îi admira calmul cu care Eduard lucra, priceperea în mînuirea aparatului, finețea execuției și puterea de a-și ascunde tensiunea. Țigara pe care Eduard o aprinsese înainte de a se așeza în fața aparatului de radio se stinsese nefumată în scrumieră, dar nu o mai luase în seamă.

Cu toate că reușise să se stăpînească perfect, gîndindu-se că ar fi la o oră de curs radio, Eduard își simți palmele umezite de o transpirație rece. Căștile îi strîngeau capul ca într-o menghină, și privirea atentă a ofițerului de lîngă el îi ardea pielea. Încercă să se detașeze de toate gîndurile negre și lansă primul semnal pentru stabilirea legăturii. După cincisprezece secunde repetă semnalul și aștepță încordat confirmarea centrului. În sfîrșit, o auzi; ti-taurile i se strecurau în urechi ca o melodie veche, de

mult pierdută, ce îi amintea de toate acele lucruri rămase acum undeva departe, în urmă, dincolo de orice posibilitate de a le mai ajunge, și miile de tentacule ale părerilor de rău i se răsuciră ascuțit în suflet cu veninul lor amar, otrăvitor. Aștepta ca semnalul de răspuns să fie repetat și înclină din cap, întorcîndu-și din nou privirea către ofițer, dînd să înțeleagă că este gata să transmită mesajul. Acesta încuviință și Eduard începu să mînuiască cu repeziciune manipulatorul. După primele cinci grupe de semne transmise, făcu o mică pauză și, ca din greșeală, repetă ultima cifră din grup. Trase cu coada ochiului, să vadă expresia ofițerului de lîngă el, și răsuflă ușurat cînd nu sesiză nimic deosebit pe fața serioasă a acestuia. Se felicită în gînd pentru reușita de a fi transmis semnalul convențional că emisiunea este controlată și foarte detașat continuă să manevreze manipulatorul.

Centrul ceru repetarea. Eduard, care se aștepta la acest lucru, reluă transmisia, dar de data asta „greși" la cel de al șaselea grup de semne, conform instrucțiunilor, ca apoi să asculte transmisia de verificare a recepționării făcută de centru. Zîmbi satisfăcut cînd primi în finalul acesteia simbolul care în limbajul radiștilor înseamnă „succes", și dacă ar fi putut, de bucurie ar fi sărit în sus, dar se stăpîni ; își luă căștile de la urechi și se întoarse întrebător către ofițerul ce se ridicase de pe scaun.

Acesta își aprinse o țigară, îi oferi și lui una, trase cîteva fumuri, plimbîndu-se gînditor prin cameră, după care se opri în fața spionului.

— Domnule, așa, ca între gentlemeni, trebuie să-ți spun că nu joci deloc cinstit... Ți s-a oferit o șansă, pe care ai ratat-o... Sincer vorbind, profesional te admir, îți admir chiar și devotamentul față de stăpînii dumitale, un singur

lucru m-a cam supărat ; faptul că ai putut să ne consideri mai naivi decît sîntem...

— Oricum, îmi pare bine că am reuşit să vă duc... Haha ! rîse foarte sigur de el.

— N-ai dus pe nimeni, domnule. Semnalele dumitale nu au trecut dincolo de această cameră. Corespondentul care ţi-a recepţionat mesajul şi ţi-a urat succes este în încăperea alăturată. Aşa că nu mai fi atît de vesel. Ai pierdut încă o dată, din păcate, şansa îţi aparţinuse, dar ai lăsat-o să-ţi scape... în eter... Următoarea emisiune o vom transmite noi, poimîine, la ora 20, pe frecvenţa 16,5 metri. Exact ?

Fără să vrea, înmărmurit, Eduard aprobă cu o mişcare a capului. Nu-şi putea ascunde neputinţa ; doar ştia că în declaraţiile făcute nu amintise nimic despre modalitatea de a anunţa centrul că emisiunea este controlată.

— Cum aţi descoperit ? întrebă dezarmat.

— Gîndind, studiind, ascultînd, încercînd să vă cunoaştem pe voi, cei cu care trebuie să ne batem. Nu spuneţi oare că „the brain is a male organ" [1] ?

Operatorul de serviciu lîncezea, plictisit, în faţa scalei aparatului de emisie-recepţie, aruncîndu-şi cînd şi cînd ochii pe cadranul ceasului mare ce sta fixat în perete, deasupra pupitrelor. Ştia precis în ce zile şi la ce ore agenţii emiteau banda la care lucra el, mesajele destinate centrului. Era aproape opt şi ziua în care agentul din România ar fi putut transmite un mesaj. I se atrăsese foarte serios atenţia asupra recepţionării ireproşabile a emisiunilor acestuia, întrucît analizatorii centrului apreciaseră că este timpul să primească o comunicare foarte

[1] Creierul este un organ bărbătesc (în englezeşte).

importantă din partea agentului. Așa că își controlă căștile și alungă plictiseala ce îi înmuia într-atît mișcările.

La ora opt fix, în urechi îi năvăli semnalul binecunoscut. Reduse volumul, puse în funcțiune magnetofonul și aștepță repetarea semnalului. Răspunse și notă conținutul emisiunii, pe un formular special. Ceru repetarea și verifică cifrele scrise mai înainte. Opri apoi magnetofonul, derulă banda, reverifică mesajul și după ce semnă formularul îl prezentă șefului de divizie.

Mesajul trecu mai departe la compartimentul decifratorilor, și după ce fu dactilografiat pe un formular ce avea tipărit pe colțul din dreapta, sus, mențiunea „Top secret"[1], un funcționar în uniformă îl introduse într-un plic de culoare galbenă. Apoi, un altul îl duse și îl prezentă secretarei unui serviciu, pe a cărui ușă scria „Est Departament". Plicul rămase nedesfăcut pînă a doua zi dimineață.

Imediat ce conținutul său fu cunoscut, în serviciul respectiv se declanșă o furtună de telefoane, de convocări la cei mai mari șefi, de rapoarte care trebuiau pregătite și soluționate cît mai în grabă. Cînd totul se liniști, se și trecu la acțiune. Reprezentantul firmei Knox își anunțase iminenta plecare la București, însoțit de aceeași fermecătoare femeie, secretara sa particulară, iar Cumpănașu, alias agentul Blue, urma să primească, foarte curînd, ordinul codificat de a se duce să scoată din ascunzătoarea din pădurea Snagov cele expediate de Eduard.

În biroul său, colonelul Radu privea încă mesajul transmis în eter către acei destinatari care-l așteptaseră

[1] Strict secret (în englezește).

cu nerăbdare. Se tot întreba dacă vor da curs „invitației" ce le fusese făcută și rememora iarăși și iarăși datele problemei întrebîndu-se dacă nu lăsase ceva la voia întîmplării.

— Ei, 'om trăi și-'om vedea. Se gîndea că nu se poate să nu pună mîna și pe cel care îndeplinise rolul de „poștaș" odată cu cei ce veneau din străinătate, pentru a lua prada. În fond, numai din acest motiv îl lăsaseră încă pe Cumpănașu în libertate.

Garsoniera în care locuise Elvira Scurtu era acum ocupată de un tînăr. Vasile Cumpănașu se vedea rar cu el. Nici nu-l prea interesa vecinul său, fiindcă un bărbat nu putea ocupa un loc prea important în viața lui. Dacă ar fi fost o femeie, altfel ar fi stat lucrurile. Nu-și schimbase în nici un fel modul de viață și nici măcar nu-și mai amintea de noaptea petrecută cu mesagera domnului Hausmann. Odată, întîmplător, dăduse peste monedele de aur și o undă de teamă i se strecurase în suflet reamintindu-și de declarația pe care fusese chemat să o dea la miliție la scurt timp după ce o aruncase de pe terasă pe Elvira. Dar își jucase, după părerea sa, perfect rolul inocentului iar alibiul său fusese de neînfrînt. Bănuia că „milițiștii" l-ar fi putut suspecta pentru moartea Elvirei dar puțin îi păsa lui de asta. „Or să-l mai țină ei cazul cald cîtva timp, și pe urmă, au să-l uite..." se încuraja el, dar nu la fel socoteau și cei din serviciul judiciar al Capitalei. Apoi, desenul descoperit în casa Elvirei îl făcea și mai suspect pe el nu numai pentru moartea femeii, ci pentru activități mult mai grave. Dar nici una din aceste bănuieli nu putuse fi confirmată de fapte, nu fusese încă probată în vreun fel.

Toate astea însă îi erau străine lui Cumpănaşu care îşi continua seria de plăceri, uitînd că ar putea veni odată şi ziua socotelilor. Cînd primi telefonul care pentru el avea cu totul alt înţeles s-a gîndit în primul rînd la noaptea pe care ar mai putea să o petreacă cu străina aceea al cărei nume adevărat nici nu-l aflase, aşa că s-a conformat întocmai ordinelor primite şi s-a dus la Snagov. Se verificase foarte atent şi numai cînd fu absolut sigur că nu-l vede nimeni s-a apropiat de scorbură. A scos repede pachetul învelit în pînză cauciucată de culoare neagră şi s-a strecurat spre restaurantul din pădure, unde a zăbovit pînă la plecarea autobuzului de Capitală.

Arzînd de nerăbdare să o vadă pe femeie, avu surpriza să fie chemat chiar în ziua următoare la tratative cu domnul Hausmann. Şi din nou, prin modul stabilit, i se comunicase ora şi locul întîlnirii.

Dar pînă atunci mai avea de aşteptat două zile, care lui i se părură nesfîrşite.

Pentru a nu trezi suspiciuni, Hausmann venise de data asta cu intenţia de a încheia un contract ferm, şi tratativele au fost anevoioase şi îndelungate.

Căpitanul Arnăutu îl privea din cînd în cînd cu coada ochiului pe tînărul din stînga sa şi se tot întreba cum de a putut acest om să se lase tentat de spionul englez să-i facă jocul, şi pe deasupra să-i fure acelui bătrîn timbrul care reprezenta o valoare chiar şi pentru ţară, nu numai pentru un colecţionar. „Simplă pasiune a unui filatelist ?" Încerca să găsească un mobil cît de cît plauzibil al acelui act necugetat care îl plasase de cealaltă parte a legii. „Curios, aproape de neconceput ca la un bărbat tînăr, astăzi, să mai poată exista astfel de apucături", şi se simţi dintr-o dată scîrbit de josnicia individului.

Mașina rula cu viteză pe șoseaua liberă la acea oră, și nu peste multă vreme intra pe poarta sediului regionalei de securitate. Parcurseră drumul în tăcere. Arnăutu era la capătul cîtorva zile de căutări asidue, pentru că tînărul, după ce reușise să afle ceea ce îl interesase pe Eduard și pusese mîna pe timbru, plecase în oraș, nelăsînd nicăieri nici un indiciu asupra intențiilor sale. Dar, așa cum se prevăzuse, noul posesor al „capului de bour", nerezistînd tentației de a demonstra că nu este „oricine", arătase cîtorva dintre colecționarii din Mizil, unde se stabilise de curînd, acea valoare, spunîndu-le chiar că ar fi fost dispus să o vîndă. Tocmai acest lucru a permis descoperirea lui mai devreme decît se putea aștepta. Acum, după ce fusese arestat, era adus la anchetă, la Ploiești. În cap i se învălmășeau tot felul de gînduri, își făcea tot felul de planuri cum să scape, ce explicații să găsească, dar toate încercările de a încropi o motivare nu reușeau decît să-i accentueze teama. Se hotărî în cele din urmă, atunci cînd văzu clădirea mare, impunătoare a securității, să nege totul, să nu recunoască absolut nimic, socotind că nu au de unde să știe „ăștia" ceva despre domnul Adi sau despre ceea ce îl pusese el să facă. „Moșul dracului, s-a prins că i-am umflat bivolașul și m-a reclamat... Las'că scap eu..." își dădu singur curaj.

Îl introduseră într-unul din birourile de anchetă și pentru că Arnăutu trebuia să se ducă la șeful său îl lăsară cîteva clipe singur. Pentru Ion Florea au fost însă cele mai lungi minute din viața sa, pînă cînd în încăpere reveni căpitanul Arnăutu.

— Sînteți învinuit, începu ofițerul, de complicitate în desfășurarea unei acțiuni de spionaj pe teritoriul țării noastre și de furt din avutul personal a unei importante valori ce face parte din patrimoniul național. Ce aveți de declarat ?

— Haida de, nemicule !. Nu mă lua pe mine cu chestii d-astea de spionaj, că nu ține ! I-am șutit boșorogului „văcuța" da i-o dau înapoi și gata...

Arnăutu simți cum crește în el un val de scîrbă. „Cum de s-o fi împăcînd pasiunea pentru filatelie cu modul de a gîndi și a trăi al acestui individ ? Bine spunea mama că necunoscute sînt căile Domnului... Licheaua !" și își impuse să nu se lase cuprins de resentimente, pentru că „legea, nu trebuie interpretată și aplicată în raport de simpatiile sau antipatiile personale, ci după dreptate".

— Vă rog să folosiți un limbaj civilizat. Nu glumesc și nici nu v-am chemat aici pentru a face „vreun tîrg". Vă reamintesc că sînteți în stare de arest și v-am comunicat învinuirea ce vi se aduce. Avem suficiente probe în baza cărora v-am arestat. Legea vă oferă dreptul de a...

— Știu, dar eu nu am nimic de declarat. Timbrul, și atît...

— Este dreptul dumneavoastră de a alege calea de apărare care vă convine... Noi vom trece la administrarea probelor... pe care ne întemeiem acuzarea... În ziua de 14 noiembrie ați cunoscut la Clubul filateliștilor din orașul Ploiești, un cetățean ce s-a prezentat ca fiind domnul Ady, sau mai complet Adrian Petrescu. De atunci ați continuat să vă întîlniți, adesea la restaurantul Berbec, unde consumați băuturi pe care le plătea respectivul. În repetate rînduri v-a oferit sume de bani sub formă de împrumut, valoarea totală a acestora ridicîndu-se la aproape 14 000 lei. Neavînd de unde să-i restituiți, mai ales că vi i-a cerut pe toți odată, ați acceptat însărcinarea ce v-a dat-o. În acest scop, v-a instruit cum să procedați, ce mijloace să folosiți, v-a pus la dispoziție bani și alte obiecte, pe care le-ați reținut. Totodată, v-a cerut să nu vorbiți cu nimeni și, deși v-ați dat seama de caracterul ilicit al activității, de pericolul ce îl reprezenta pentru stat, ați accep-

tat condițiile, sprijinindu-l pe domnul Ady, alias spionul Eduard Starck, să-și îndeplinească misiunea. Acum, să o luăm pe părți...

— Luăm pe dracu! Arătați-mi-l și mie pe acest Sparck, sau cum dracu ați zis că-l cheamă, să-l înghit...

— Eduad Starck nu s-a ținut de promisiune sau mai bine zis nu s-a putut ține, a „rămas" aici, — și sună să fie introdus spionul.

Ion Florea se chirci pe scaun cînd îl văzu pe Eduard intrînd, escortat de un subofițer. Pe chip i se întipăriseră umbrele unei spaime cumplite, care îl împietri.

— Avrămuț, pînă aici ai lucrat bine. Nu putem socoti însă misiunea noastră încheiată pînă nu punem mîna și pe curierul care i-a adus monedele de aur și care probabil ar fi preluat filmele lăsate de Eduard în păstrare la inginerul geolog, îi spuse Alexiu. Situația în prezent se prezintă astfel : după transmiterea mesajului către centrul de spionaj, așa cum știai, filmele au fost depuse în scorbura copacului din Pădurea Snagov, la data arătată de noi în mesaj. A treia zi, la ascunzătoare a venit un individ care le-a ridicat și care a fost identificat, este vorba de Vasile Cumpănașu, funcționar la o întreprindere de comerț exterior unde se ocupă de vînzarea utilajelor petroliere. Individul a fost în cîteva rînduri în mai multe țări occidentale cu ocazia încheierii unor contracte, precum și pentru prospectarea pieței. Mai des a fost în Austria și, ca urmare a solicitărilor făcute de firma Knox, pentru rezolvarea unor situații s-a deplasat de vreo două ori, singur. Colegii cu care a fost în străinătate nu au sesizat nimic deosebit în comportarea lui dar la una din ieșirile în Austria nu a fost însoțit de nimeni, iar obiecțiile ridicate de firma străină se pare că nu aveau temei, numărul de zile petrecut de Cumpănașu acolo fiind, totuși, nejus-

tificat de mare. Bănuiala că acesta a fost recrutat de unul din serviciile de informații occidentale, poate chiar cel englez, terenul neutru convenindu-le de minune, este deci întemeiată dacă luăm în calcul și cele întîmplate acum, pentru că filmele sînt încă asupra sa. Din ziua în care le-a preluat nu s-a întîlnit cu nimeni, nu a plecat nicăieri, deși nu este un individ prea „casnic". Se pare că-și așteaptă „legătura".

— Legătura credeți că se află în țară ?

— Din datele deținute de noi, se pare că da, dar pînă acum credem că nu s-a realizat întîlnirea deoarece „mesagerul" centrului este un bun profesionist, care nu-și riscă pielea fără să verifice foarte atent fiecare mișcare.

— Ce am eu de făcut ?

— Tovarășii de la București au hotărît ca și tu să participi la finalizarea acestei misiuni. Te deplasezi de urgență acolo, la tovarășul colonel Radu. Ai grijă cum ne reprezinți culorile.

XXV

De cum intră în braseria restaurantului Miorița, Cumpănașu o zări pe frumoasa străină care îi umpluse sufletul de dorințe. Se îndreptă cu pas hotărît către ea, o salută zîmbindu-i aprins de patimă și după ce îi sărută ceremonios mîna, ținîndu-i-o mult între ale sale, se așeză pe scaun. Femeia urmărise toate astea cu o privire mirată și neîncrezătoare. Fixă bine din ochi geanta de culoare neagră pe care Cumpănașu o avea în mînă și pe care înainte de a se așeza pe scaun o pusese pe un altul liber.

— Ce bei, pisicuțo ?

— Un coniac, pentru că aici la voi nu se obișnuiește whisky... Și, mă rog frumos, nu prea știu de cînd sînt cu pisicuța dumitale... Așa că...

— Parcă într-o anumită noapte nu te deranja atît de tare apelativul...

— Domnul meu, nopțile sînt făcute pentru a visa, iar visele nu se știe în ce măsură sînt sau nu sînt realizabile, spuse rar ultimul cuvînt.

— Tocmai despre asta voiam să vorbesc eu. Ce zici, nu-l mai punem în scenă încă o dată ?

— Ai adus ? îl întrebă femeia fără să ia în seamă întrebarea și privirea semnificativă a bărbatului.

— Am adus, dar ce-i cu graba asta ?

— Idiotule ! îi azvîrli femeia și sorbi, scîrbită parcă, din paharul cu coniac.

La fel de cătrănit, însă din cu totul alte motive, bea și Cumpănașu și se întreba de ce e atît de mîniată această femeie al cărei parfum franțuzesc îi amintea de escapada din Viena.

— Uite, ai în geanta de pe scaunul celălalt — și, în paranteză fie spus, credeam că ai uitat ce ți s-a indicat la instructaj — banii pentru serviciile tale. Eu am să plec. Tu mai rămîi, faci plata și ieși pe dincolo, prin restaurant. Pa, Pisoiule, se sclifosi femeia rotunjindu-și buzele și luînd geanta pe care Cumpănașu o pusese pe scaun.

În pas egal, fără nici o grabă, se îndreptă spre ușă privind totuși cu grijă pe sub genele bine rimelate.

Nici nu apucase să iasă cînd doi bărbați se apropiară de masa la care Cumpănașu încă sorbea din coniac, care i se părea să nu mai are nici un gust.

— Este ocupată ! le spuse acrit, fără să-i privească pe cei doi.

— Știm, domnule Cumpănașu, dar am vrea să schimbăm numai două vorbe... îi zise căpitanul Donose, căruia, împreună cu locotenentul Claudiu Mărgărit, „detectivul", cum îl numeau colegii, le revenise misiunea de a-l aresta pe Cumpănașu.

Acesta își ridică ochii surprins : puse mîna pe mînerul genții lăsate de femeie, răsturnă scurt masa cu trupul și se năpusti pe ușa ce ducea spre grădină. Scoase din fugă un cuțit, a cărui lamă țîșni sub apăsarea arcului eliberat, și se strecură cu agilitate printre mese.

Donose plonjă scurt, îl prinse pe fugar de piciorul drept și-l trînti la pămînt. Înainte de a cădea însă, acesta încercă să-l lovească cu celălalt picior peste față. Ofițerul se răsuci pe genunchi, evită lovitura și îl apucă vîrtos de laba

piciorului, răsuci brusc obligîndu-l pe Cumpănaşu să se întindă pe duşumea, în gemete de durere. Încercă cu un ultim zvîcnet să-l împungă pe ofiţer cu pumnalul, însă nu reuşi fiindcă Mărgărit îi imobiliză mîna, şi-i prinse încheieturile în brăţara cătuşelor.

În vreme ce Donose şi Mărgărit îl escortau pe Cumpănaşu, ţinîndu-l fiecare de cîte un braţ şi ferindu-l de curioşi, Avrămuţ rămăsese în maşină şi aştepta să apară femeia care preluase geanta cu filmele. Tresări cînd o văzu că iese pe uşa restaurantului. Femeia se opri o clipă, parcă nehotărîtă în ce parte să apuce, dar în realitate verificînd dacă nu este urmărită, şi apoi se îndreptă spre maşina ce era parcată pe o stradă laterală, pierzîndu-se aproape în întunericul nopţii. Avrămuţ demară scurt, vira pe aceeaşi stradă, fără să accelereze prea tare, simulînd căutarea unui loc de parcare. O zări din nou pe femeie tocmai cînd se urcă în maşina la volanul căreia distinse silueta unui bărbat. Nici nu închisese bine portiera şi bărbatul demară. Acceleră puternic iar roţile scrîşniră ascuţit pe asfalt. Observase maşina lui Avrămuţ şi nu voia să lase loc nici unei întîmplări. Aprinse faza lungă a farurilor şi apăsă pedala pînă la podea, obligînd vehiculul să se avînte asemeni unui bolid. Vira fără să reducă viteza şi trezi un val de suduieli ale celorlalţi şoferi, suduieli care se amplificară atunci cînd, la numai cîteva secunde, apăru şi maşina lui Avrămuţ.

Eugen îşi muşca buzele, temîndu-se să nu piardă din vedere maşina pe care o urmărea şi dojenindu-l în gînd pe colegul său care îl lăsase singur tocmai acum. Socotind că cei doi vor zăbovi mai mult în restaurant, colegul său coborîse să dea un telefon urgent. Acum nu avea ce face, trebuia să se descurce, şi grija asta îi strîngea inima ca o gheară. Îşi impuse însă să se relaxeze, concentrîndu-şi

toate simțurile spre un singur obiectiv : să nu-i scape cu nici un chip pe spioni. Lucrul acesta îl liniști și acționă cu sînge rece. Mașina urmărită ieșise în bulevardul Ana Ipătescu și cu toată viteza, trecu stopul de la Piața Romană pe roșu fără să ia în seamă fluieratul milițianului. Atent, gata să evite o coliziune, la fel de fulgerător trecu și Avrămuț ; trecătorii se opreau în loc și priveau mirați la cele două mașini ce fugeau, parcă atrase de un magnet. Cel urmărit vira brusc la stînga, pe lîngă cofetăria Casata, în speranța că urmăritorul îl va scăpa, dar Avrămuț, nu ezită, ci ocoli, aproape cu aceeași viteză, pe lîngă restaurantul Grădinița și ieși în Piața Cosmonauților, la timp, ca să observe mașina urmărită care tocmai vira pe Dionisie Lupu.

Avrămuț se întreba de ce făcuse manevra aceasta, care i-i scosese în cale pe cei doi, cînd dacă ar fi luat-o spre stînga ar fi avut vreme să dispară pe una din străzile ce se desfac ca un evantai în toate direcțiile. Găsi un singur răspuns : șoferul nu cunoștea îndeajuns de bine orașul, pentru că altfel nu s-ar fi hazardat, pierzînd un timp prețios. Ofițerul îi urmă și observă cu mirare că mașina din față încetinise puțin viteza. „Pun ceva la cale. Unul dintre ei o să încerce să o șteargă cu filmele. Ia să le tăiem pofta de joacă !“ Apăsă cu furie pe accelerator, trecu în fața celor pe care îi urmărea și opri brusc, cu un zgomot asurzitor, care umplu toată strada. Sări imediat din mașină, cu pistolul pregătit, și îi somă pe cei doi să coboare, încet, pe rînd, din autovehicul, a cărui mască se turtise din cauza impactului.

— Luați și geanta domnule. Vă aparține ! îi spuse celui de la volan cînd acesta vru să coboare. Apoi se adresă subofițerului de pe mașina circulației care venise în urmărirea lor, alertat de agentul de pe bulevard. Sînt

locotenentul de securitate Avrămuț, aveți grijă ca nici unul dintre cei doi să nu facă ceva deosebit. Eu am să-l percheziționez pe bărbat.

— Pot să vă ajut cu ceva, tovarășe locotenent ? se oferi un cetățean. Am auzit că sînteți ofițer de securitate. Spuneți-mi ce trebuie să fac.

— Rețineți, vă rog, numărul acesta de telefon, îi răspunse Avrămuț cetățeanului ce își oferise sprijinul, 15 876. Spuneți că locotenentul Avrămuț are nevoie de ajutor și indicați locul acesta. Mulțumesc !

Avrămuț se prezentase la colonelul Radu cu raportul privind acțiunea „Ceasul de la miezul nopții", dar în minte încă îi stăruia o întrebare.

— Ei, e gata, tinere ?

— În ceea ce mă privește, este gata, tovarășe colonel. La o singură întrebare n-am găsit încă răspunsul.

— S-o auzim !

— De unde știa Eduard că filmele, în cazul lui Mureșanu, trebuie căutate într-unul din ceasuri ? Bănuia, sau știa lucrul acesta precis ?

— Și una, și alta. La centrul de spionaj exista o informație mai veche : că Mureșanu ascunsese filmele într-unul din ceasurile din colecție. În care anume însă, nu se știa. Această informație a fost coroborată cu datele obținute prin exploatarea „în orb" a uneia dintre fiicele acestuia, despre care ai aflat și dumneata că trăiește în străinătate. Astfel, s-a ajuns la această ipoteză de lucru, și, după cum ai văzut, era foarte aproape de adevăr. Agentul a fost instruit în consecință, fără să i se spună de unde se dețin informațiile respective. Nici nu ar fi fost atît de stimulativ pentru el să știe că trebuie să caute ceva despre care se bănuia că ar fi într-un loc. De aceea nici

Eduard n-a putut să-ți spună mai multe. În cazul lui Valeriu Teodorescu, la care după cum ai văzut era depozitată cea mai mare parte a documentelor ce nu fuseseră prelucrate îndeajuns, se cunoștea că acesta nu le microfotografiase și că sînt în aceeași ladă în care le puseseră cei ce răspundeau de păstrarea lor. Îi interesau și acestea, dar „cheia" lor era pe filmele ascunse la Mureșanu.

— Dar dumneavoastră de unde știți toate astea ?

— Uite, locotenente, fiica cea mare a lui Mureșanu, deși nu fusese prea — cum să zic ? — serioasă la vremea tinereții, de cîtva timp, dîndu-și seama că nu a fost decît o simplă unealtă în mîna serviciului britanic și, înțelegînd că noile discuții despre tatăl ei aveau drept scop aflarea acelei ascunzători despre care ea își amintea ceva, ne-a scris. Nu nouă. S-a adresat Ambasadei române din Londra și a așternut totul pe hîrtie. Din păcate, lucrul acesta s-a întîmplat abia acum o săptămînă. Oricum, mai bine mai tîrziu decît niciodată...

— Ce de muncă s-ar fi...

— Și asta nu-i totul ; a cerut permisiunea să se repatrieze. Păcat că nu trăiește bătrînul să se bucure...

— Aș mai avea o întrebare, dacă-mi permiteți.

— Te rog !

— Ce vom face cu documentele acestea ?

— Vor fi valorificate în folosul țării și poporului nostru, pentru că noi nu putem permite nimănui să atenteze în vreun fel la ceea ce este al nostru și numai al nostru... Le-am predat, deja, Institutului Geologic...

XXVI

Hărţile, documentaţiile, studiile descoperite în cele două ascunzători şi-au dezvăluit secretele, iar în zonele în care cîndva se plimbaseră cu gînduri hrăpăreţe, străinii, se înalţă astăzi siluetele argintii ale sondelor.

Eugem Avrămuţ, ţinîndu-şi făgăduiala faţă de bătrînul său profesor de istorie, a făcut totul ca dorinţa să-i fie îndeplinită, şi ceasurile despre care maiorul von Kurtitz gîndise că-i vor împodobi salonul au fost redate oraşului de unde plecaseră.

Dacă vreodată paşii vă vor purta pe sub castanii din Ploieşti, ale căror braţe încărcate de strălucitoare candelabre de lumină revarsă atîta poezie în luna mai, părăsiţi-i pentru cîteva clipe şi zăboviţi în muzeul de istorie al oraşului unde puteţi admira acea colecţie unică de ceasuri.

Lector : ARISTIDE POPESCU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Bun de tipar 22.08.1978. Apărut 1978.
Tiraj : 80 000 ex. Coli tipar 9,50.

Comanda nr. 00 358
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

O. Goga și M. Stan

CEASUL DE LA MIEZUL NOPȚII

EDITURA EMINESCU

Lei 7

Colecția Clepsidra